

**T.C.
NEVŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

HACI BEKTÂŞ-I VELÎ BİBLİYOGRAFYASI

**Tezi Hazırlayan
Havvagül ÇİMENLİ**

**Tezi Yöneten
Yrd. Doç. Dr. Ali KOZAN**

**Tarih Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi**

**Eylül 2010
Nevşehir**

Yrd. Doç. Dr. Ali KOZAN danışmanlığında Havvagül ÇİMENLİ tarafından hazırlanan "Hacı Bektâş-ı Veli Bibliyografyası" adlı bu çalışma, jürimiz tarafından Nevşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

17.10.2010

JÜRİ:

Danışman Jüri: Yrd. Doç. Dr. Ali KOZAN

Jüri Üyesi: Prof. Dr. Filiz KILIÇ

Jüri Üyesi: Yrd. Doç. Dr. Metin Ziya KÖSE

ONAY:

Bu tezin kabulü, Enstitü Yönetim Kurulu'nun 15.10.2010... tarih ve 2010/148...sayılı kararı ile onaylanmıştır.

15.10.2010
Prof. Dr. Emir ERDEN
Enstitü Müdürü
NEVŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ÖNSÖZ

Hacı Bektâş-ı Velî gerek tarihsel kimliği, gerekse ortaya koyduğu felsefesi ile tarihte olduğu gibi bugün de ülkemizde ve dünyada etkisini sürdüren bir şahsiyettir. O, XIII. yüzyıldan günümüze Anadolu ve Balkanlarda yaşayan halkın İslâm algısı üzerinde önemli rol oynamıştır. Özellikle Anadolu halkların islâmına şekil veren bu şahsiyeti tanımaya ve anlamaya yönelik ülkemizde ve yurtdışında birçok yayın kaleme alınmıştır.

Çalışmamızın proje aşamasında, alanla ilgili bir takım bibliyografik çalışmaların olduğu tespit edilse de *Hacı Bektâş-ı Velî* özelinde bir bibliyografya çalışmasının yapılmamış olduğu görüldü. Bu durum bizim söz konusu konuyu tez çalışması olarak seçmemizde etkili oldu.

Yüksek lisans tezi olarak hazırladığımız bu çalışma, *Hacı Bektâş-ı Velî*'nin hayatı, öğretisi, tarihsel süreçte onunla ilgili kaleme alınan eserler ile bu eserlerin bir kısmının tanıtımı ve analizinden oluşmaktadır. Ayrıca çalışmamızın ekler kısmında da çalışma sürecinde başvurulan süreli yayınların listesi ile *Hacı Bektâş-ı Velî*'ye ait eserlerin örneklerine yer verildi.

Tez çalışmamızın kapsamını ve planını belirledikten sonra ağırlıklı olarak Millî Kütüphane'de, Türk Tarih Kurumu'nda, İstanbul'daki kütüphanelerde ve birçok kütüphane ile bunların veri tabanlarındaki bilgiler üzerine çalışılmıştır.

Bu süreçte metodoloji ve alan bilgisi ve ile bize yardımcı olan öncelikle tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Ali KOZAN'a, Prof. Dr. Filiz KILIÇ'a, Yrd. Doç. Dr. Hasan YAVUZER'e, Yrd. Doç. Dr. Metin Ziya KÖSE'ye, Doç. Dr. Hüseyin ÖZCAN'a, Yrd. Doç. Dr. Murat FİDAN'a, Halit KARABACAK'a, Hacıbektâş Belediye Başkanı Ali Rıza SELMANPAKOĞLU'na, Hacıbektâş Halk Kütüphanesi personeline, Gülşehir Karavezir Halk Kütüphanesi personeline, aileme ve de özellikle annem Aysel ÇİMENLİ'ye teşekkürü bir borç bilirim.

Havvagül ÇİMENLİ

Nevşehir 2010

ÖZET

Hacı Bektâş-1 Velî Bibliyografyası adlı yüksek lisans tez çalışmasında, yazma eser, kitap, makale, basılmış ve basılmamış sempozyum bildirileri, yüksek lisans ve doktora tezleri, ansiklopedi maddeleri ve gazeteler taranarak tespit edilen toplam 1030 adet bibliyografyaya yer verilmiştir.

Giriş ve iki ana bölümden meydana gelen bu tez çalışmasının Giriş bölümünde Hacı Bektâş-1 Velî'nin yaşadığı dönem (XIII. yüzyıl) Anadolu'sunun siyasî, sosyal ve kültürel yapısından, Hacı Bektâş-1 Velî'nin hayatı ve eserlerinden genel hatlarıyla bahsedilmiştir.

I. Bölümde, Hacı Bektâş-1 Velî ile ilgili yapılan çalışmaların tarihçesine ve tespit edilen bibliyografyaların künyelerine yer verilmiştir.

II. Bölümde, tespit edilen yazma eserlerin, kitapların ve farklı konulardaki makalelerin bir kısmının tanıtımı ve değerlendirilmesine yer verilmiştir.

Ekler kısmında ise tanıtılan yazma eserlerin örneklerine başvuru ansiklopedi ve süreli yayımların listesi ile Hacı Bektâş-1 Velî'ye yer veren internet sitelerinin bazılarının listesine yer verilmiştir.

Tezimiz Hacı Bektâş-1 Velî ile ilgili akademik ve bilimsel yayın yapmak isteyen araştırmacılar için bir başvuru eseri olma amacı taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Hacı Bektâş-1 Velî, Makâlât, Vilâyetnâme, bibliyografya*

ABSTRACT

The master thesis of entitled *Hacı Bektaş-ı Veli's Bibliography* are given total 1030 bibliographical units were detected by scanning in manuscripts, books, articles, published and unpublished symposium papers, master's and doctoral thesis, and scimming items of newspapers and articles of encyclopedias.

In introduction of occurring in two main chapters of this thesis are discussed in general terms political, social and cultural structure of Anatolia in 13th century in the age of Hacı Bektaş-ı Veli and are also discussed in general terms his life and studies.

In first chapter were given date of studies and detected bibliographical items related to Hacı Bektaş-ı Veli.

In second chapter which is entitled *book overview and analyses* were given some overviews and considers of manuscripts, books and articles on different subject.

As for that in appendix were given samples of lists of overviewed manuscripts, referred encyclopedias, periodicals and some websites on Hacı Bektaş-ı Veli.

Our thesis aims to be a referral work for academical researchers who wants to publish scientific studies on Hacı Bektaş-ı Veli.

Key words: *Hacı Bektaş-ı Veli*, *Makâlât*, *Vilâyetnâme*, *bibliography*

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	I
ÖZET.....	II
ABSTRACT.....	III
İÇİNDEKİLER	IV
KISALTMALAR.....	VI

GİRİŞ

1. HACI BEKTÂŞ-I VELÎ'NİN YAŞADIĞI DÖNEMİN, SİYASÎ, SOSYAL VE KÜLTÜREL YAPISI	1
2. HACI BEKTÂŞ-I VELÎ'NİN HAYATI VE ESERLERİ	8
2.1. HACI BEKTÂŞ-I VELÎ'NİN HAYATI	8
2.1.1. Aile Hayatı	8
2.1.2. Anadolu'ya Gelişi.....	11
2.1.3. Hacı Bektâş-ı Velî'nin Öğretisi.....	16
2.2. HACI BEKTÂŞ-I VELÎ'NİN ESERLERİ	19
2.2.1. Makâlât	19
2.2.2. Besmele Tefsiri	19
2.2.3. Fatıha Tefsiri.....	20
2.2.4. Kitabü'l-Fevâid	20
2.2.5. Şathiyye.....	20
2.2.6. Hacı Bektâş-ı Velî'nin Nasihatları	21
2.2.7. Kırk Hadis.....	21
2.2.8. Vilâyetnâme/ Menâkıb-ı Hacı Bektâş-ı Velî.....	21

I. BÖLÜM

HACI BEKTÂŞ-I VELÎ BİBLİYOGRAFYASI

1. HACI BEKTÂŞ-I VELÎ İLE İLGİLİ YAPILAN ÇALIŞMALARIN TARİHÇESİ	23
2. HACI BEKTÂŞ-I VELÎ BİBLİYOGRAFYASI.....	27
2.1. Yazmalar	30
2.2. Kitaplar.....	40

2.2.1. Matbu ve Telif Kitaplar	40
2.2.2. Tercüme ve Yabancı Dillerdeki Kitaplar.....	60
2.3. <i>Makaleler</i>	63
2.3.1. Telif Makaleler.....	63
2.3.2. Tercüme ve Yabancı Dillerdeki Makaleler.....	81
2.4. <i>Bildiriler</i>	85
2.4.1. Basılmış Sempozyum Bildirileri, Paneller, Konferanslar	85
2.4.2. Basılmamış Sempozyum Bildirileri	98
2.5. <i>Tezler</i>	103
2.5.1. Doktora Tezleri	103
2.5.2. Yüksek Lisans Tezleri	103
2. 6. <i>Ansiklopedi Maddeleri</i>	105
2.7. <i>Gazeteler</i>	107

II. BÖLÜM

1. ESER TANITIMI VE ANALİZLERİ	111
1.1. YAZMA ESERLER.....	111
1.2. TELİF VE TERCÜME KİTAPLAR	117
1.3. TELİF VE TERCÜME MAKALELER	129
SONUÇ	135
KAYNAKÇA	138
EKLER	143
ÖZGEÇMİŞ	154

KISALTMALAR

age adı geçen eser

agm. adı geçen makale

b. bin

Bkz. Bakınız

C. cilt

ev: Çeviren

DİA Diyanet İslam Ansiklopedi

ed. editör

ff farklı farklı

HAYOKDER Hacıbekaş ve Yüksek Öğretim Kurumlarına Yardım Derneği

haz. hazırlayan

HBVAM Hacı Bekaş Veli Araştırma Merkezi

HÜHAM Hitit Üniversitesi Hacı Bekaş Veli Araştırma Merkezi

MEB Milli Eğitim Bakanlığı

no numarası

OA Osmanlı Araştırmaları

pp. Sayfalar arası

s. sayfa

T.C. Türkiye Cumhuriyeti

TDKY Türk Dil Kurumu Yayınları

TDV Türkiye Diyanet Vakfı

TTK Türk Tarih Kurumu

vd. ve diğerleri

Yay. Yayınları

GİRİŞ

1. HACI BEKTÂŞ-I VELÎ'NİN YAŞADIĞI DÖNEMİN, SİYASÎ, SOSYAL VE KÜLTÜREL YAPISI

Hacı Bektâş-ı Velî'yi daha iyi anlayabilmemiz için öncelikle Hacı Bektâş-ı Velî'nin yaşadığı dönem(XIII. yy.) Anadolu'sunun siyasî, sosyal ve kültürel yapısının sağlıklı olarak ortaya konulması gerekmektedir.

Bilindiği üzere Büyük Selçuklu Devleti'nin kurularak özellikle batı yönünde yapmış olduğu fetihler ve Anadolu'nun tamamen fethedilerek bir Türk yurdu hâline gelmesinden çok önce(miladî IV. yy'ın sonlarına doğru) Türkler'in Anadolu'ya ilk girişi Hun Türkleri tarafından gerçekleştirilmiştir. Asya Hunları'nın bir devamı olan Batı Hunları(Avrupa Hunları), Bizans üzerine Anadolu'nun doğusunda istilâ girişiminde bulunmuşlardır. Özellikle 395-98 yılları arasında Erzurum ve civârı Malatya, Çukurova, Urfa ve Antakya gibi bölgelerde cereyan eden Hun Türklerinin bu istilâ hareketi, tarihte Anadolu'ya Türklerin ilk girişini temsil etmektedir.

Türklerin Anadolu'yu istilâsında ikinci girişim VI. yy'ın başlarında Sabar Türkleri tarafından gerçekleştirilmiş, Kayseri, Ankara, Konya şehir ve köylerine akınlar yapan Sabarlar birçok ganîmet elde etmiştir. Anadolu'ya üçüncü Türk akını ise VIII. yy'dan itibaren Abbasilerin Sugur ve Avasım bölgelerindeki Müslüman Türkler tarafından gerçekleştirilmiştir.

Selçuklu Devleti'nin kurulmasından önce XI. yy. başlarında Çağrı Bey tarafından ise Doğu Anadolu sınırları aşılarak Van Gölü ve çevresi fethedildi. Buraya kadar yani Selçuklu Devleti'nin kuruluşundan önceki dönemde Anadolu üzerine yapılan bu Türkmen hareketleri sadece bir akın ve istilâ niteliği taşımaktadır. Bu dönemden sonra yapılan Türkmen akınları, yani Sultan Tuğrul(1037–1072) ve devam eden süreçte Sultan Alparslan(1063–1072) devrinde yapılan akınlar Anadolu'yu yurt edinmek amaçlıdır.¹ Özellikle Alparslan'ın 1071 Malazgirt Zaferi'yle birlikte Türkler'in Anadolu'yu iskânı hızlanmıştır. Anadolu Selçuklu Devleti'nin kuruluşuyla da bu fetihler daha planlı ve sistemli olarak yürütülmüştür.² XIII. yy'da Anadolu'nun iktisadî, ictimâî, kültürel ve dinî hayatını etkileyen iki büyük göç dalgası olmuştur. Bunlardan birincisi, asrın başlarında Karahitaylar ile Harzemşahlar arasındaki mücadeleler neticesinde Harezmi ve diğer Türk topluluklarından bir kısmının Anadolu'ya yerleşmesidir. Diğer önemli göç dalgası ise Anadolu'yu her yönden sarsan Moğol istilasının sonucunda yaşanmıştır.³ Söz konusu dönemde Anadolu topraklarında Türkmenler, Selçuklular ve Danişmentliler'in ön planda olduğu üç ya da dört merkezli⁴ topluluk hüküm sürmekteydi. Fakat XIII. yy. Anadolu'sunun genel tablosuna bakıldığında bu topraklarda, Selçuklu hâkimiyeti söz konusuydu. Bu asır, Anadolu Selçuklu Devleti'nin hem en parlak hem de en kötü devrinin yaşandığı zaman dilimi olmuştur. Türkiye Selçuklu Sultanı Alâeddin(1220–1237) ile birlikte devlet hem maddî hem de manevî bakımlardan en üstün seviyeye ulaşmıştır.⁵ Bu dönemde devlet siyasî, iktisadî ve imar faaliyetleri açısından yükselişe geçmiş, Doğu Anadolu'da Artuklular; Suriye'de Eyyübiler; Trabzon'da Komnenler ve Kilikya'daki Ermeniler Selçuklu hâkimiyeti altında hayatlarını idâme ettirmişlerdir. “*Sultânü'l-A'zam*” ünvanını alan Alâeddin Keykubad'ın başarıları bunlarla da sınırlı kalmamıştır. Denizaşırı bir sefer ile gücünü Şamanî Kıpçaklara ve Kırım Yarımadası'na kadar hissettirmiş hatta bir zaman İznik Rum İmparatorluğu dahî Selçuklular'a haraç ödemiştir. 1232 yılına gelindiğinde bahsi geçen Moğol saldırıları Anadolu'da iyice kendini hissettirmiş; bir taraftan Moğol

¹ Ali Sevim, *Anadolu'nun Fethi Selçuklular Dönemi*, TTK Yay., Ankara 2002, s.33-97.

² Ahmet Yaşar Ocak, “Bazı Menâkıbnâmelerine Göre XIII-XV. Yüzyıllardaki İhtidâlarda Heterodoks Şeyh Ve Dervişlerin Rolü”, *OA II*, İstanbul 1981, s.31.

³ Ahmet Yaşar Ocak, “Anadolu”, *DİA*, C.3, İstanbul 1991, s.111.

⁴ Claude Cahen, *Osmanlılar'dan Önce Anadolu*, Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul 2008, s.16.

⁵ Kadir Özköse, “Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasında Tasavvufî Zümre ve Akımların Rolü”, *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C. VII/1, Sivas 2003, s.250.

saldırıları diğer taraftan kendi içinde yaşadığı eşkıya, mezhep ve tarikat isyanları hem devlete hem de halka zor anlar yaşatmıştır.⁶

Moğollar Anadolu'yu yerle bir ettikleri ve Anadolu içlerine kadar ulaştıkları hâlde, Alâeddin Keykubat'a saygı göstermeleri onun gücü, kudreti ve akıllı siyaseti⁷ sayesinde olmuştu. Fakat Alâeddin Keykubat'ın 1237'de genç yaşta ölümüyle yerine devlet idaresinde yetersiz olan oğlu II. Gıyaseddin Keyhüsrev'in(1237–1245) geçmesi, devletin eski gücünün sarsılmasına neden olmuştu. Onun tahta çıkmasında Sadettin Köpek etkili olmuş ve Sadettin Köpek, Gıyaseddin Keyhüsrev'i siyasî ve maddî emelleri doğrultusunda kullanmıştı. Neyse ki, devletin gücü tam anlamıyla elden gitmemiş, Diyarbakir'e, Tarsus'a fetihler yapılmış ve Trabzon Rum, Kilikya Ermeni Kralları, Eyyübiler'in bir kısmı Selçuklular'ın hakimiyeti altında kalmıştı.⁸ Fakat diğer taraftan, yukarıda belirttiğimiz gibi bu dönemde halk zor günler geçirmişti. Moğollar Anadolu üzerinde gittikçe büyüyen bir problem haline gelmiş ve bununla da kalmayarak, Anadolu'daki bazı kentlerin hâkimiyetini ele geçirmişlerdi. Ayrıca kimi Selçuklu yöneticileri Moğollar ile işbirliği yapar hâle gelmişti. Aynı zamanda halk da “*Selçuklular'ın yönetiminde mi kalalım yoksa Moğol hâkimiyetine mi girelim*” düşüncesiyle⁹ ikilemde kalmıştı. Anadolu'da yaşanan karışıklıklar giderek daha da artmış ve II. Gıyaseddin Keyhüsrev dönemi halkın zor günler yaşadığı bir dönem haline gelmişti.

Bu dönemde Güneydoğu Anadolu ve Suriye sınırlarında yaşayan Harezmlî Türkmenler'in bölge halkına rahat vermemesi ve kervanları da soyarak ticaretin sürekliliğini engellemeleri üzerine Selçuklu ve Halep askerlerinden oluşan bir ordu bölgeye gönderilerek Harezmlîler itaat altına alınmıştır. Yine Moğollar'ın önünden kaçan Türkmenler'in de toplandıkları bölge Güneydoğu Anadolu olmuştur. Söz konusu bölgede yaşayan toplulukların bir nevî mülteci hayat yaşamaları sebebiyle iktisadî ve ictimaî durumlarının kötü olması, yeni kabul ettikleri İslâmîyetin inceliklerini tam

⁶ Abdurrahman Güzel, *Hacı Bektaş Velî ve Makâlât*, Akçağ Yay., Ankara 2002, s.6.

⁷ Osman Turan, *Türk Cihân Hâkimiyeti Mefkûresi Tarihi*, Ötüken Yay., İstanbul 2008, s. 226.

⁸ Osman Turan, *Selçuklular Tarihi ve Türk-İslâm Medeniyeti Tarihi*, Ötüken Yay., İstanbul 2003, s.296.

⁹ Baki Öz, *Alevilik Tarihinden İzler*, Can Yay., İstanbul 1997, s.64–65.

anlamıyla anlayamamaları ve siyasî ortamın da uygunluğu, bu isyana zemin hazırlamıştır.¹⁰

Baba Resûl lakabıyla bilinen *Baba İlyas Horasânî* adındaki bir Türkmen babası bu durumu lehinde kullanarak, sahte peygamberlik iddiasıyla Türkmenleri etrafında toplamıştı.¹¹ Moğol İstilasası esnasında Anadolu'ya sığınan Türkmenler'den olan ve Alâeddin Keykubad Dönemi'nde Amasya'ya yerleşen Baba İlyas Horasânî'nin önderliğini yaptığı isyan "*Babailer*" adını almıştı. Anadolu Selçuklu Devleti'ni güç bir duruma sokmuş olan bu ayaklanmanın lideri olan Baba İlyas Horasânî Amasya'da, O'nun müridlerinden olan *Baba İshak* ise (Kefresud) Adıyaman Yöresi'nde ayaklanmıştı (1239-40).¹² Böylece Selçuklu Sultanları ve beylerinin yönetimlerinden memnun olmayan Türkmenler, Baba İlyas Horasânî ve Baba İshak çevresinde toplanmıştı. Ancak isyanın aynı zamanda, sosyal, siyasî, ve iktisadî birçok sebebi daha vardı. Örneğin; iktidarazileri beyler tarafından özel mülkiyetleri haline getirilmiş, köylünün ekonomisi altüst olmuş ve böylece ortaya çıkan mülk edinme kavgası neticesinde köylü ile devletin arası da iyice açılmıştı. Anadolu'ya göç eden Türkmenler yer edinmek için birbirlerine düşmüş, ayrıca devlet yönetiminde Türkmenler'e yer verilmemişti. Ayrıca devlet yönetimi de Türkmenleri dışlamış, İran unsuruna önem vermişti. Bu durum Türkmenler'in ayaklanmaya katılmasına neden olmuştu. İsyanın dinsel nedenine baktığımızda ise; Türkmenler' in çoğunluğunun Müslüman olmasına rağmen hâlâ eski inançlarının etkisinden kurtulmamış olmaları etken olmuştu. Bu da Türkmenler'i şaman¹³ları anımsatan "*baba*" sıfatıyla bilinen dinî liderlerin cephesine yöneltmişti. İnsanlar yaşadıkları zorluklardan kurtulmak ümidiyle¹⁴ onların tarafına yöneliyordu. Bu durum; Türk ve Moğol tarihinde kamların, siyasî ve ictimâî hayata müdahale ettiğini ve

¹⁰Erdoğan Merçil, *Müslüman-Türk Devletleri Tarihi*, TTK Yay., Ankara 2000, s.141-150.

¹¹Haşim Şahin, *Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Dönemi'nde Dinî, Zümreler (1299-1402)*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, İstanbul 2007, s. 55-56; Merçil, *age*, s.150.

¹²Hasan Basri Öcalan, "Anadolu Selçukluları Zamanında Tasavvuf Düşüncesi", *Türkler Ansiklopedisi*, C.VII, Yeni Türkiye Yay., Ankara, s.467; Bedri Noyan, *Bütün Yönleriyle Bektaşilik ve Alevilik*, Ardıç Yay., 1998, s.140; Ahmet Yaşar Ocak, "Babailer İsyanından Kızılbaşlığa: Anadolu'da İslam Heterodoksisinin Doğuş ve Gelişim Tarihine Kısa Bir Bakış", *Türk Süflüğüne Bakışlar*, İletişim Yay., İstanbul 2009, s.261-262.

¹³**Şaman**: Daha çok modern Batı lüeratüründe kullanılan bir kelime olup, asıl kelime Kam'dır. Kam, sanıldığı gibi tam anlamıyla ne bir büyücü, ne bir hâkimdir. Bu yetenek ve özelliklerden bazıları onda mevcuttur. Ama kam hiçbir zaman kötülük anlamında büyü yapmaz. Bkz. Ahmet Yaşar Ocak, *Alevî Bektaşî İnançlarının İslam Öncesi Temelleri*, İletişim Yay., İstanbul 2009, s.71

¹⁴Şahin, aynı eser, s.56-57.

bu tutumun İslâmiyetle birlikte de halk arasında “baba” karakteriyle devam ettirildiğini göstermektedir.¹⁵

İşte Baba İshak kurmuş olduğu teşkilat ve yanına aldığı halk desteği ile Anadolu Selçuklu Devleti’ne karşı ayaklanmaya başlamıştı. Babaîler, Selçuklu ordusunu birkaç kez mağlub etmiş, fakat önce Baba Resul(Baba İlyas) Amasya Savaşı’nda, ardından da Baba İshâk Kırşehir yakınlarındaki Malya Ovası’nda yenilgiye uğratılmıştır. İsyanın lideri olan Baba İlyas ve Baba İshak öldürülmüştür. Bundan sonra Baba İlyas’ın oğlu Muhlis Paşa bu hareketi devam ettirmek istemiş fakat hareketin planını yaparken yakalanarak Gevala Kalesi’ne hapsedilmişti.¹⁶

Selçuklu ordusu tarafından bastırılan bu isyanın mahiyeti ile ilgili olarak ise farklı yaklaşımlar bulunmaktadır. İsyanın daha çok dinî yönü ön planda tutulmasına rağmen, bu isyanı oluşturan asıl etkenin bölgedeki Türkmenler’in ictimaî, iktisadî şartlardan hoşnut olmamaları da asıl etken olarak görünmektedir. Dolayısıyla bu hareketin Türkmenler’in siyasî bir amaçla(Selçuklu saltanatını ele geçirmek amacıyla) uygun dinî ve siyasî şartlarda gerçekleştirdikleri bir hareket olduğu söylenebilir. İsyanın lideri olan Baba İlyas ve halifeleri, Türkmenler arasında yaygın olan bazı dinî inançları kullanarak, ayaklanmayı mesiyantik(mehdici) bir ideoloji etrafında teşkilatlandırmışlardır.¹⁷ Ancak bu isyan Selçuklu ordusunun gücünü tüketmiş ve Anadolu Selçuklularını da kötü bir biçimde sarsmıştır.¹⁸ Nitekim bazı araştırmacılar da Selçuklu Devleti’nin inhitatının 1243 Köseadağ Savaşı’yla değil, 1240 Babaîler Ayaklanması’yla başladığı görüşündedir. Bu görüşe göre bu isyan, yaygınlığı ve düşünsel gücüyle Selçuklu Anadolu’sunun daha önce karşılaşmadığı büyüklükte bir ayaklanma hareketidir.¹⁹

¹⁵ Ocak, *Alevî Bektaşî İnançlarının İslam Öncesi Temelleri*, s.71.

¹⁶ Öcalan, agm, s. 467; Noyan, age, s.140.

¹⁷ Ahmet Yaşar Ocak, *Babaîler İsyanı, Aleviliğin Tarihsel Altyapısı Yahut Anadolu’da Türk-İslâm Heterodoksisinin Teşekkülü*, Dergah Yay., İstanbul 2009, s.219-220.

¹⁸ Ömer Lütfi Barkan, “Osmanlı İmparatorluğu’nda Bir İsyân ve Kolonizasyon Metodu Olarak Vakıflar ve Temlikler I, İstilâ Devirleri’nin Kolonizatör Türk Dervişleri ve Zaviyeler”, *Vakıflar Dergisi*, C.2, 1942, s. 279–304.

¹⁹ Reha Çamuroğlu, *Tarih, Heterodoksi ve Babailer*, Kapı Yay., İstanbul 2005, s.185.

Kanaatimizce de bu çok yönlü isyan hareketi Anadolu Selçuklu Devleti'nin siyasî, idarî, askerî ve ekonomik yönden zayıflamasına neden olmuş ve Köseadağ Savaşı öncesi Moğollar'ın Anadolu'yu ele geçirme isteklerine zemin hazırlamıştır.

Ayrıca bizi konumuz itibarıyla ilgilendirecek olan önemli bir göç de bu dönemde vukua gelmiştir. Bir nevî zihin göçü olarak adlandırabileceğimiz bu hareketle birlikte Anadolu'ya birçok bilim ve tasavvuf adamı, şeyh ve dervişin geldiği görülmüştür. Horasan Erenleri olarak bilinen Türkmen dervişleri de bunlar arasındadır. Aşıkpaşazâde'nin "*Abdâlân-ı Rum (Rum Abdalları)*", *Bâciyân-ı Rûm*, *Gâziyân-ı Rûm*, *Âhîyân-ı Rûm* ismiyle adlandırmış olduğu bu dervişler²⁰ bir taraftan Anadolu'da Türkler'in yerleşmesini hızlandırmış bir taraftan da Anadolu'nun İslamlaşmasında etkili olmuştur.²¹ Yesevî, Rifaî, Kalenderî, Vefaî ve Haydarî gibi tarikatlara mensup Orta Asya kökenli şeyh ve dervişler Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde tekkelerini kurarak düşüncelerini yaymışlardır. Anadolu'da farklı noktaları kendisine iskân edinmiş olan bu şeyh ve dervişlerin bazıları din ve mezhep farklılığından vukua gelmiş olan çatışmaları barış ile noktalamış, insanların iyiliği maksadıyla hareket etmiş ve böylece İslâmiyetin güzel yanları diğer inançtaki insanların dikkatini çekmiştir. Nitekim Selçuklular Dönemi, sadece sünnî ve gayr-ı sünnî mezheplerin değil, ayrıca sünnî mezheplerin de kendi içerisinde kavgalar yaşadığı²² bir dönemdi. Dervişler öğretilerinin temelinde yer alan senkretik(bağdaştırmacı), hoşgörülü tavırları ile bu kavgaların da barışa dönmesinde etkili olmuşlardır.

Yine bu dönemde Anadolu'ya gelmiş olan Türkler, kendi kültürleriyle, İslam kültürünün sentezini yapmış ve bunu benimsemişlerdi. Anadolu'da bir hoşgörü ortamı meydana gelmiş ve çekişmeler yerini dostluğa bırakmıştı. Bir süre sonra Türkler; Rumca ve Ermenice, diğer gruplar ise Türkçe öğrenmeye başlamıştı. Hatta birbirleriyle evlilikler yapmaya başlamışlardı.²³ Ayrıca bu dönemde Baba İshak'ın halifeleri onun düşüncelerini yaymak fikri içerisindeydi. Bazı kaynaklara göre, Baba İshak'ın

²⁰ Âşıkpaşazâde, *Tevârîh-i Âli Osman*, Gökkuşbu Yay., İstanbul 2007, s.486.

²¹ Ali Yaman, *Orta Asya'dan Anadolu'ya Yesevilik Alevilik Bektaşilik*, Elips Kitap, Ankara 2006, s.34.

²² Seyfullah Kara, "Selçuklu Türkleri'nin Mezhepler Arası Barışı Sağlamaya Yaptıkları Katkıları", *Uluslararası Türk Dünyasının İslamiyete Katkıları Sempozyumu*, Isparta 2007, s.388.

²³ Nesimî Yazıcı, "Osmanlı Öncesinde Anadolu'da Müslüman Türklerde Hoşgörü ve Bir Arada Yaşama Kültürü Üzerine Bir Değerlendirme Denemesi", *Uluslararası Türk Dünyasının İslamiyete Katkıları Sempozyumu*, Isparta 2007, s.338, Ocak, Anadolu, s. 148-149.

görüşlerinden etkilenmiş olan Şeyh Edebâli, Şeyh Balı, Emirci Sultan ve Hacı Bektâş-ı Velî ve bunların halifeleri de Anadolu' nun farklı noktalarına yerleşerek faaliyetlerde bulunmuştu.²⁴ Burada belirtmeliyiz ki, Hacı Bektâş-ı Velî, ayaklanma dönemine tekâbül eden süreçte Anadolu' ya gelmiş ve öğretisi olarak savaşa ve silahla işinin olmadığını ve işinin gönüller fethetmek olduğunu,²⁵ Anadolu'ya iyiliği ve güzelliği anlatmak maksadıyla gelmiş olduğunu söyleyerek isyan sürecinde yer almamıştır.

Diğer taraftan Moğollar'ın Anadolu üzerinde başlatmış olduğu istilâ girişiminde birçok şehir ve kasabayı harab ederek 1243'de Erzurum'u zaptetmesine müteâkip Selçuklu Hükümdarı, kendi ordusu ve topladığı diğer ordularla birlikte Moğol İstilasına, Köseadağ Savaşı'yla karşı koymaya çalışmış fakat sonuç, Selçuklu Hükümdarı'nın umduğu gibi olmamış, Selçuklular mağlup olmuştur.²⁶ Nitekim zamanla devlet ile halkın giderek arasının açılmasıyla ve yeteneksiz kişilerin ülke yönetimine geçmesi sonucunda 1308'de Anadolu Selçuklu Devleti resmen son bulmuştur.²⁷ Bunun akabinde Anadolu' da Beylikler devri başlamış, aynı zamanda Anadolu topraklarının bir kısmı Moğol hâkimiyetine girmiş ve Selçuklu hükümdarlarının Moğollara senelik ağır bir vergi vermeleri şartıyla sulh yapılmıştır.

Ayrıca belirtmeliyiz ki Moğol Akınları'ndan sonra her ne olursa olsun Anadolu insanı, sınır bölgelerine yerleşmiştir.²⁸ Bu durum sonrasında Anadolu'da ortaya çıkan görünümü ise Fuad Köprülü şöyle aktarmaktadır: *"Anadolu'nun bundan sonraki siyasi hayatı, artık Moğol hükümdarlarının iradesine tabidir. Selçuk hanedanından bazen biri bazen bir diğeri bazen de birkaç şehzade birlikte Moğol hanlıklarının yarlıklarıyla saltanat sürüyordu Anadolu'daki Moğol işgal ordusu kumandanları, hakikatte bütün memleketin amiri, nazımı, Selçuk idaresinin murakıbidirler... Ağırlaşan vergiler, halkı taziyik ederek iktisadi ve manevi sıkıntıyı çoğaltıyor. Üst üste kurulmuş olan ve tabiatıyla birbirine tedahül eden bu karışık idare mekanizmasının tabii çok fena ve daima halkın zararına işlemesi, Selçuk sultanları ve umerası arasındaki rekabetler, onların birbiri*

²⁴ Öcalan, agm, s.467.

²⁵ Hüseyin Özcan, *Hacı Bektaş Veli Hayatı, Eserleri ve Sufilik Yolu*, Akademik Eksen Yay., İstanbul 2009, s.8; Öz, age, s.65; Saffet Sarıkaya, "Türkler'in İslamlaşma Sürecinde Mezheplerin ve Tarikatların Yeri", *Türkler Ansiklopedisi*, C.V, Yeni Türkiye Yay., Ocak, s.505.

²⁶ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, C.I, TTK Yay., Ankara 2008, s.9-10.

²⁷ Güzel, age, s.6-8.

²⁸ Cahen, age, s.295-297.

aleyhine Moğollar nezdinde mütemadi entrikalar çevirmeleri, bazen Moğol kumandanlarının birbiriyle mücadeleleri ve hükümdarlarına karşı isyanları, bunları takip eden harpler ve te'dibler. İşte XIII. asrın ikinci yarısında ve XIV. asrın başlangıcında Anadolu tarihini dolduran hadiseler bunlardır."²⁹

Sonuç olarak XIII. yy. Anadolu'sunun yani Hacı Bektâş-ı Velî'nin yaşadığı dönem Anadolusunun siyasî, sosyal ve kültürel boyutlarda zor bir dönem geçirdiğini ve bu durumun Anadolu halkları üzerinde olumsuz bir tesir yaptığını görmekteyiz. Fakat bu ortam bizi konumuzca da ilgilendiren bir göç biçimiyle, yani Horasan Erenleri'nin Anadolu'ya gelmesiyle birlikte özellikle sosyal anlamda yerini daha huzurlu, daha hoşgörülü bir toplumsal hayata bırakmıştır. Yıllarca Türk göçlerine kucak açmış olan ve sayısızca Türk'ü bünyesinde barındırmış olan Anadolu, bu döneme gelindiğinde artık sadece Türkler'in göç ettiği değil kendi fikirlerinin de hayat bulduğu bir mekan olmuştur. Bu dönem her ne kadar Selçuklular için bir son olmuşsa da başka Türk topluluklarının ve devletlerinin yaşam sansı bulduğu ve Selçuklu Türkleri'nin de başka toplumlara karışarak hayatını idâme ettirdiği bir zaman dilimine zemin hazırlamıştır.

2. HACI BEKTÂŞ-I VELÎ'NİN HAYATI VE ESERLERİ

2.1. HACI BEKTÂŞ-I VELÎ'NİN HAYATI

2.1.1. Aile Hayatı

Hacı Bektâş-ı Velî'nin asıl adı, "Bektâş"tır. *Velâyetnâme*'de; "*Babası Mûsâyü's-sânî oğlu İbrâhim-i Sâni(Bahru'l Ensab'da ise adı Seyyid Muhammed'dir.) Begayet şâdlıklar idup mübârek isminden adın Bektâş virdiler* olarak geçmektedir."³⁰ Ocak'a göre isminin Hacı Bektâş-ı Velî şeklinde zikredilmesi, muhtemelen ölümünden sonrasına tekâbül etmektedir.³¹ Aynı şekilde şöhreti de sağlığında çok fazla yaygınlaşmamıştır.³²

²⁹ Fuad Köprülü, *Osmanlı Devleti' nin Kuruluşu*, TTK Yay, Ankara 1988, s.32–33.

³⁰ Firdevsi-i Rûmî, *Velâyetnâme*, haz: Hamiye Duran, TDV Yay., Ankara 2007, s.28.

³¹ Ahmet Yaşar Ocak, "Hacı Bektâş-ı Velî", *DİA*, C. XIV, TDV Yay., Ankara 1996, s.455.

³² Ahmet Yaşar Ocak, "Selçuklular ve Beylikler Devrinde Düşünce", *Genel Türk Tarihi Ansiklopedisi*, Editörler: Hasan Celal Güzel-Ali Birinci, C. IV, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002, s.511.

Kaynaklarda ise ismi; “*Hacı Bektâş-ı Velî Horasânî*”³³ ya da “*Hacı Bektâş-ı Velî el-Horasânî en-Nişâbûrî*” isimleriyle zikredilmektedir.

Bektaş; “*bey, beyefendi*” anlamındaki “*beg*” kelimesi ile Türkçe ortaklık anlamı veren “*taş*” ekinin birleşmesiyle oluşmuştur.³⁴ Diğer taraftan XIV. yy’dan bu zamana değin, yazılı kaynaklarda Bektaş sözcüğü; “*eş, denk, benzer*” gibi anlamlarıyla kabul edilmektedir. Bu anlamlandırmalara göre “*Beng-deş, başdaş, bekdaş, bekdeş, beктаş*” sözcükleri³⁵ bu mânâları taşımaktadır.

Kesin bir bilgiye rastlanmamakla birlikte Hacı Bektâş-ı Velî’nin 1200’lü yıllarda doğmuş olduğu kabul edilmektedir.³⁶ Horasan’ın Nişâbur şehrinde³⁷ dünyaya gelmiş olan Hacı Bektâş-ı Velî’nin babası İbrahim el-Sânî, annesi ise Nişâbur şehri âlimlerinden Şeyh Ahmed’in kızı Hâtem Hatun’dur.³⁸

Hacı Bektâş-ı Velî’nin eğitim hayatı Nişâbur’da başlamıştır. Orada beş yaşında Kur’an-ı Kerîm öğrenmeye başlamış³⁹, belli bir yaşa gelince de Ahmet Yesevî’nin halifelerinden olan Şeyh Lokman-ı Pârende’den ders almaya başlamıştır.⁴⁰ Çocukluğunun önemli bir ilim ve kültür merkezi olan Nişâbur’da geçmiş olması, ilim kaynağını da Horasan Erenleri’nden alması oldukça önemlidir.⁴¹ Onun almış olduğu eğitim bilgisi ve formasyonu, hocalarının onun eğitimi üzerinde ne kadar durduğunu göstermektedir.⁴²

³³ Şams Al-Dîn Ahmed Al-Aflâkî Al-‘Ârifî, *Manâkib Al-‘Ârifîn*, C.I, TTK Yay., Ankara 1976, s.381.

³⁴ Özcan, *age*, s.3.

³⁵ İsmet Zeki Eyüboğlu, *Bütûn Yönleriyle Hacı Bektaş Velî, Yaşamı, Düşünceleri, Çevresi, Etkisi*, Özgür Yay., İstanbul 1998, s.53.

³⁶ Bkz. Şahin, *age*, s.69.

³⁷ Şemsettin Sami, *Kâmûsu’l-A’lâm*, Kaşgar Neşriyat, Ankara 1996, s.1332.

³⁸ Güzel, *age*, s.16; Şahin, *age*, s.69.

³⁹ İrfan Görkaş, “Sahih Ahmed Dede’nin Hacı Bektaş Veli Kronolojisi”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı:44, Ankara 2007, s.6.

⁴⁰ Özcan, *age*, s.13.

⁴¹ Uğur Sümer, “Hacı Bektaş Veli’nin İlmî Yönüne Genel Bir Bakış”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı:45, Ankara 2008, s.216.

⁴² Ahmet Yaşar Ocak, *Osmanlı İmparatorluğu’nda Marjinal Sufilik, Kalenderîler, (XVI-XVII. Yüzyıllar)*, TTK Yay. Ankara 1992, s.65.

Hacı Bektâş-ı Velî'ye neden Hünkâr denildiği ve neden Hacı lakabını aldığı meselesine bakıldığında; hocası Lokmân-ı Pârende⁴³ birgün, Bektâş'tan kendisine abdest alması için su getirmesini ister. Fakat Bektâş, “*Hocam bir nazar etseniz de, tekkenin içinden su çıkıverse de, dışarıdan su getirmeye muhtaç olmasak*” der. Lokmân-ı Pârende ise; “*Buna benim gücüm yetmez, gücün yetiyorsa sen yap*” der. Bektâş, secdeye kapanıp yakarıшта bulunur ve böylece tekkenin ortasından su fışkırır. Bunun üzerine Lokmân-ı Pârende, “*Yâ Hünkâr*” diye bağırır ve o günden sonra da Bektâş'ın adı, “*Hünkâr Bektaş*” diye bilinmiştir.⁴⁴

Yine bu kaynağa göre, bir gün Hünkâr'ın hocası Lokmân-ı Pârende, Horasan'dan hacca gider. Arafat'ta vakfeye durduğunda; “*Bugün arefe, bizim evde pişi pişirirler*” der. Bu durum Bektâş-ı Velî'ye mâlum olur. Lokmân-ı Pârende'nin evinde pişirilen bişiyi tepsiye koyarak Arafat'a götürür. Oradakiler Bektâş'ın getirdiği bişiyi yerler.⁴⁵ Hac dönüşü herkes Lokmân-ı Pârende'yi tebrik eder. Lakin Lokmân-ı Pârende, “*Asıl hacı olan Bektâş'tır*” diyerek ve olayı anlatır. Böylece Bektâş'ın ismi, önüne “*Hacı*” sıfatını alır.

Ayrıca Hünkâr Hacı Bektâş-ı Velî için kaynaklarda şu sıfatlar kullanılmaktadır; “*Kutbu'l Aktâb(kutupların kutbu), Mesned-î ulûl evbâb(Îlâhî kaynak), Burhanü'l-asfîyâ(sûfilerin delili), Fahr-i erbâb-ı Bâbu'l-lâh(kapıların en büyüğü), Envârü'l-yâkin(nurların, ışığın şüphesizi, delili), Fatihü'l-evbâb-ı sülâle-i hazret-i sâhib-i sırr-ı ve'l-keşf, aşk deryası, Kuşâde-i bâb-ı hikmet, Nesl'i sâki-i Kevser(içecek, su dağıtıcısı, sâhib-i keşf-i ledünnî(gizli sırların sahibi), Fahr-ı ma'den-i erkân(faziletli, şerefli soydan gelen), Sultânu'l-arifîn(âriflerin sultanı), ser-çeşme-i nûr-ı dîn(din ışığının gözü, subaşı), Tâcu'l-ârifîn(âriflerin tacı), gavsu'l-vâsılîn(merkez, en üst nokta), heykel-i nûranî(nurdan heykel), Kutb-ı Rabbâni(ilahî kutub)*” gibi sıfatlardır.⁴⁶

⁴³ Şemsettin Sami, age, s.1332.

⁴⁴ Firdevsi-i Rûmî, *Vilâyetnâme*, haz. Abdülbaki Gölpınarlı, İnkılâp Kitabevi, İstanbul 1995, s. 5–6.

⁴⁵ Irene Melikoff, *Hacı Bektaş Efsanesinden Gerçeğe*, Cumhuriyet Kitapları, İstanbul 2008, s.115; Özcan, age, s.4-5; Atilla Özkırımlı, *Alevilik-Bektaşilik Toplumsal Bir Başkaldırının İdeolojisi*, Cem Yay., İstanbul 1993, s. 110-111; Gölpınarlı, age, s. 6; Abdurrahman Güzel, “Hacı Bektâş-ı Velî'nin Hayatı ve Eserleri”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı:1, Ankara 1994, s.16.

⁴⁶ *Vilâyetnâme-i Hacı Bektâş-ı Velî*, Halil b. Ali, Hacıbektaş Kütüphanesi 1339, Arşiv Numarası: 219, s.2; Güzel, agm, s.17; Özcan, age, s.6.

Ayrıca Hacı Bektâş-ı Velî, kaynaklarda velâyet ve kerâmet sahibi⁴⁷ olarak zikredilmiştir. Âşıkpaşazâde de, onun meczub bir derviş olduğu belirtilmiştir.⁴⁸

2.1.2. Anadolu'ya Gelişi

Hacı Bektâş-ı Velî'nin Anadolu'ya Hoca Ahmet Yesevî vasıtasıyla gönderildiğini belirten bazı kaynaklara rastlamaktayız. Örneğin *Velâyetnâme*'ye göre; "Hacı Bektaş'ın Anadolu'ya gelişi; *Şeyhinin –ki şeyh Ahmed-i Yesevî' dir- işareti ile olmuştur. Ahmed-i Yesevî, "Yâ Bektaş imdi tamâm nasibun aldun beşâret olsun kim Kutbu'l aktâblık mertebesi seniündür, kırk yıl hükmün vardır. Şimdiye degin bizüm idi şimden sonra biz fenâ dârında çok eylenmeyüp ahrete nakl iderüz. Sen dahı Rûm'a(Anadolu'ya) teveccüh idesin"*⁴⁹. Ancak takvim tutmazlığı nedeniyle bunun gerçeklerle bire bir örtüşmediğini görmekteyiz. Çünkü Hoca Ahmet Yesevî, Türkistan'ın Yesi ilinde doğmuş, 1166 yılında yine orada vefat etmiştir. Hacı Bektâş-ı Velî ise, 1200'lü yılların başında Horasan'da doğmuş ve 1270/2 yıllarında Sulucakarahöyük'te⁵⁰ vefat etmiştir.⁵¹ Nitekim bu bilgilerden hareketle Hacı Bektâş-ı Velî'nin Hoca Ahmet Yesevî'nin talebesi ve halifesi olan Lokmân-ı Pârende'den ders almış olduğu ve onun tarafından yetiştirilmiş olduğu ortaya çıkmaktadır.

Hacı Bektâş-ı Velî, Hoca Ahmet Yesevî'nin altıncı postnişini olan Lokmân-ı Pârende'nin talebesidir.⁵² Lokmân-ı Pârende'den aldığı eğitim ile Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslâmlaşması için bir ışık olmak maksadıyla Anadolu'ya gönderilmiştir. O; "*Biz bu yokluk yurdunda çok eğlenmeyiz, ahirete gideriz. Var seni Rum'a saldıq,*

⁴⁷ Mecdî Mehmed Efendi, *Şakâik-ı Nu'mâniye ve Zeyilleri Hadâiku's-Şakâik*, haz. Abdülkadir Özcan, C.I, Çağrı Yay., İstanbul, s.44; Abdurrahman Câmî, *Nefehâtu'l-Üns Min Hadarât'il-Kuds*, Tercüme eden: Lâmi-i Çelebi, Marifet Yay., İstanbul 1993, s.691.

⁴⁸ Âşıkpaşazâde, *age*, s.486.

⁴⁹ Duran, *age*, s.38.

⁵⁰ XIII. yy'da Sulucakarahöyük adını alan bu yerleşim yerinin şuan ki adı Hacıbektaş'tır. Cumhuriyet'in başında örneğin, 1928 yılında Kırşehir İli, Mucur İlçesi'ne bağlı bir bucaktır. Sulucakarahöyük'ün Selçukluklar zamanındaki ismi, Yontlar Çeşmesi'dir. Yont sözcüğü, "*at sürücüsü*" anlamına gelir. O tarihlerde bu yerler sultanın veliahtlarına verilmiş özel otlak yeri olduğu için bu ismi alır. Sulucakarahöyük'ün bir diğer adı da, Hacim Köyü'dür. Burası Hacı Bektâş Velî sayesinde gelişmiş, sonradan bucak, daha sonra da ilçe olmuştur. Nevşehir'in il olması ile, Hacıbektaş, Nevşehir İli'ne bağlanmıştır. (bkz. Noyan, *age*, s.62)

⁵¹ Güzel, *agm*, s.16; Eyüboğlu, *age*, 75.

⁵² Fuat Köprülü, *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yay., Ankara 1987, s.49; *Makâlat*, haz: Ali Yılmaz vd, TDV Yay., Ankara 2002, s.16; Özcan, *age*, s.6; Güzel, *age*, s.23.

Sulucakarahöyük'ü sana yurt verdik. Rum Abdalları'na seni baş tayin ettik"⁵³ diyerek Hacı Bektâş-1 Velî'ye gönderilmesinin maksadını söylemiştir.

Kaynaklarda Hacı Bektâş-1 Velî' nin Anadolu'ya geliş süreci ise şu şekilde belirtilir. Horasan'dan Türkistan'a giden Hacı Bektâş-1 Velî, Rum'a gitmekle görevlendirilmesi ile birlikte önce Necef'e gelir. Hz. Ali'yi ziyaret eder ve orada erbain⁵⁴ çıkarır. Buradan Mekke'ye gelir orada üç yıl kalır. Oradan Medine'ye geçer. Medine'de Hz. Resûl'ün Merkâd-i Şerîf'ini ziyaret ettikten sonra Halilu'r-rahmân'a gelir. Daha sonra Şam'a ve Haleb'e uğrar, oradan da Anadolu'ya geçerek Kilis ilinde Davut Peygamber'in kabrini ziyaret eder, Ayıntab, Elbistan gibi Anadolu şehirlerinde birer erbain çıkararak Kayseri'ye yola çıkar. Oradan da Sulucakarahöyük'e gelir.⁵⁵

Hacı Bektâş-1 Velî'nin Anadolu'ya geldiği dönemde, Anadolu'daki manzara ise, daha önce de belirttiğimiz gibi karışıklık içindedir. Savaşların, göçlerin, yıkım ve yağmaların olduğu bir dönemde Anadolu'ya göç etmesi, onun düşüncelerinin halk tarafından kabulünde daha da etkili olmuştur. Çünkü özellikle sosyal yönden kaos içinde olan Anadolu'da halk zaten bir çıkış aramaktadır, onun öğretileri, dönemin Anadolu insanı için bir umut kaynağı olmuştur.

Sulucakarahöyük'ün ticaret yollarının kesiştiği bir noktada yer alması, Hacı Bektâş-1 Velî öğretisinin Anadolu'da ve bununla da kalmayıp daha sonra Balkanlar'da da hızla yayılmasına neden oldu. Çünkü çoğunluğu Hacı Bektâş-1 Velî'nin halifelerinden oluşan şahsiyetlerin hoşgörülü yaklaşımları, Balkan topraklarında yaşayan Hristiyan halkla iyi ilişkiler kurulmasını sağladı. Sarı Saltuk, Otman Baba vs. gibi erenler⁵⁶, insanlar arasında dil, din, ırk, cinsiyet ayrımı gözetmeyen duruş ve düşünceleriyle Anadolu'da olduğu gibi, Balkanlar'da da hoşgörünün temsilcisi⁵⁷ olmuşlardır.

⁵³ Gıyasettin Aytaş, " Hacı Bektaş Velî' nin 800. Doğum Yıldönümü Anısına Saygıyla", *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı:50, Ankara 2009, s.s13.

⁵⁴ **Erbain**: Dervişlerin çile çıkarmak için hücreye kapandıkları kırk günlük müddet

⁵⁵ Mürsel Öztürk, *Hacı Bektaş Veli ve Çevresinde Oluşan Kültür Değerleri Bibliyografyası*, Ankara 1994, s.3; Duran, *age*, s. 30–38.

⁵⁶ Adı geçen erenler ile ilgili çalışmalar için bkz. A. Yaşar Ocak, Sarı Saltık, TTK, Ankara 2002; Filiz Kılıç-Mustafa Arslan-Tuncay Bülbül, *Otman Baba Velâyetnâmesi(Tenkilî Metin)*, Grafiker Yayınevi, Ankara 2007.

⁵⁷ Aytaş, *agm*, s.14.

Anadolu'nun Moğollar'ın hâkimiyeti altında yaşamaya başladığı dönemde o zamanlar yarı göçebe olan Çepni Oymağı'ndan bir kolun, büyük ihtimalle Bektaşlı Kolu'nun yaşamış olduğu Sulucakarahöyük'e gelen⁵⁸ Hacı Bektâş-1 Velî'nin tarihsel boyuttaki etkili rolü ise aslında burada başlıyor denilebilir. Hacı Bektâş-1 Velî'nin Sulucakarahöyük'ü yerleşim yeri olarak seçme nedeni ise, bu dönemde Anadolu'nun sosyal ve siyasî alanlarda yaşadığı kargaşa ortamında dolayı, yerleşilecek sakin bir yer olması gösterilebilir.

Rıdvanoğlu'nun *Makaalât*'ında Hacı Bektâş-1 Velî'nin Sulucakarahöyük ile ilgili düşünceleri şöyle verilmektedir: “*Sulucakarahöyük'ün iklimi sertti. Ziyaretçiler, çok yel estiğini sonra da çok kar yağdığını şiddetli soğukların çok olduğunu, ziyaretçilerin çok zorluk çektiğini, bir deniz kıyısına giderlerse ıltıman yerlerde ziyaretçilerin daha da rahat olacaklarını söylediler. Hacı Bektâş; “Hakka giden uğrum için, buradan daha soğuk ve yüksek bir yer olsaydı oraya gider, yerleşirdim ” dedi.*⁵⁹

Hacı Bektâş-1 Velî, bir Türkmen şeyhi olarak kendi dindaşları içinde mürşidliğini yaparken, diğer taraftan paralel iki istikâmette daha İslâmiyetin temsilciliğini yapmıştır. Öncelikle bugünkü Ürgüp civarındaki Hristiyanlarla sıkı sıkıya ilişkiler kurmuş, işgalci Şamanist Moğollar'ın Müslümanlığı kabul etmeleri yolunda çabalar göstermiş ve bunun için uğurda Anadolu'nun dört bir yanına göndermiştir.⁶⁰ Bu örneklerden hareketle, Hacı Bektâş-1 Velî, bağdaştırmacı bir islâm anlayışıyla hareket ettiği söylenilebilir.

Hacı Bektâş Velî'nin ilk müridleri evlerinde misafir olduğu Kadıncık Ana ve İdris'tir. O'nun Kadıncık Ana ve İdris ile tanışması Velâyetnâme'de menkıbevî şekilde anlatılmaktadır. Vilâyetnâme'ye göre Sulucakarahöyük'e geldiğinde Hacı Bektâş-1 Velî'ye yiyecek bir şeyler veren Kadıncık Ana'nın evine bereket gelmiş, İdris de mescide görerek kerametinden etkilendiği bu zâtı evlerine davet etmiş. Fakat Hacı Bektâş-1 Velî, itikâfa niyet ettiğini söyleyerek, bu daveti kabul etmemiş ve O, Arafat Dağı'ndaki⁶¹ bir mağaraya giderek orada itikâfa çekilmiştir. Dağda bir yere elini sürerek

⁵⁸ Gülağ Öz, *Özkaynaklarından Alevilik-Bektaşilik Araştırmaları*, Can Yay. , Ankara 1995, s.272.

⁵⁹ Rıdvanoğlu, *Hacı Bektâş Velî, Hayatı- Velâyetnâme-Bektaşilik, Makaalât*, Erhan Yayın Dağıtım, İstanbul 2005, s.42.

⁶⁰ Gülağ Öz, *age*, s.272–273.

⁶¹ Hacıbektaş ilçesinin doğu tarafında ve ilçe merkezine yaklaşık 3.km uzaklıkta yer alan bir tepe üzerindedir. Buraya Arafat Dağı adı verilmektedir. Buraya Çilehane denilmesinin nedeni; burada

oradan bir pınar çıkarttığı da aktarılmıştır. (Adı geçen su şimdilerde Arafat Dağı'nda zezem suyu adıyla bilinmektedir)⁶² Daha sonra itikâftan çıkarak İdris ve Kadıncık Ana'nın ısrarları neticesinde onların evlerine misafir olmuştur.⁶³

Bu süreçte Kadıncık Ana, Hacı Bektâş-1 Velî'nin abdest suyunu yere dökmediği ve içtiği rivayet edilmektedir. Yine günün birinde Hacı Bektâş-1 Velî abdest alırken, burnu kanamış ve suyun ayak basılmayacak bir yere dökülmesini istemiştir. Vilâyetnâme'ye göre Kadıncık Ana, yine her zamanki gibi bu suyu içmiş ve gebe kalmıştır. Normal şartlarda bu zamana değin Kadıncık Ana'nın hiç çocuğu olmamış, bu olaydan sonra üç çocuğunun daha sonra da bir oğlunun daha olduğu aktarılmaktadır.⁶⁴ Bu noktada Hacı Bektâş-1 Velî ile Kadıncık Ana ilişkisinde iki farklı bakış açısı göze çarpmaktadır. Ayrıca bu durum, Bektaşilik' teki iki ayrı görüşün de doğma sebebidir. Bu durum iki taraf arasında ihtilaf konusu olmuştur.

İlk görüşü savunan Çelebiler; Hünkâr' ın Kadıncık Ana ile evlendiğini⁶⁵, kendilerinin bu soydan olduğunu iddia etmektedirler. Babağan(Babalar) kolu ise, hiç evlenmemiş olduğunu *mücerret* kaldığını ve *mücerret* olarak göçtüğünü iddia etmektedirler.⁶⁶

Hacı Bektâş-1 Velî, Anadolu'ya geldiğinde çağdaşı olan Yunus Emre, Mevlânâ, Ahî Evren gibi önemli düşünce erleriyle de ilişki içerisinde olmuştur.

Biz burada Hacı Bektâş-1 Velî'nin Osmanlı Devleti açısından oldukça önemli bir etkisinden bahsedeceğiz ki bu etki Hacı Bektâş-1 Velî ve Yeniçeri ilişkisidir.

bulunan ve üzerinde giriş çıkışı olan, Hacı Bektâş-1 Velî'nin çile çektiği, halvete girdiği deliklitaştan dolaydır.

Geleneksel olarak her yıl düzenlenen Hacı Bektâş-1 Velî'yi anma törenlerinin bir kısmı burada bulunan açık hava tiyatrosunda yapılmakta, aşure aşı burada pişirilmektedir. Ayrıca semah gösterileri de yapılmaktadır. (bkz. Serap Kozan, *Nevşehir Yöresindeki Ziyaret Yerleri*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri 2009, s. 59)

⁶² Özcan, *age*, s.20.

⁶³ Gölpınarlı, *age*, s. 26–28.

⁶⁴ Gölpınarlı, *age*, s. 63-64.

⁶⁵ Sezgin'e göre Fatma Nuriye Hanım veya Kadıncık Ana, Fatma Bacı, Fatma Ana olarak geçen "Bacıyân-ı Rûm, (Anadolu Bacılar Teşkilatı adındaki kadın örgütünü kurucusu olan bu şahıs bir hanım evliyâdır. (bkz. Abdülkadir Sezgin, *Sosyolojik Açıdan Alevîlik-Bektaşilik*, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002, s.39.

⁶⁶ Ethem Ruhi Fıglalı, "Hünkâr Hacı Bektaş Velî (Hayatı ve Eserleri)", *Erdem Atatürk Kültür Merkezi Dergisi (özel sayı)*, C. 8, sayı: 23, 1996, s.329.

Nitekim Hacı Bektâş-ı Velî, Osmanlı Devleti'nde Yeniçeri Ocağı'nın Pîri kabul edilmiştir⁶⁷ bu durum Yeniçeri Gülbankları'nda şöyle ifade bulur:

“... *On iki imam, on iki tarîk*

Cümlesin dedik beli, Yediler, kırklar

Nur-ı Nebi Kerem-i Ali

Pirimiz Hünkâr Hacı Bektâş-ı Veli... ”⁶⁸

Bazı kaynaklarda Hacı Bektâş-ı Velî'nin Yeniçeri teşkilatı kurulurken duada bulunduğu⁶⁹, onlara İslâmiyetten ayrı düşmemelerini nasihat ettiği, böylece yeniçerilerin, Hacı Bektâş-ı Velî'yi manevî pîr olarak kabul ederek manevî hayatlarını ve disiplinlerini ona bağladıkları rivâyet edilmektedir. Bazı kaynaklarda kuruluşu Sultan Orhan'a bazılarında ise I. Murat'a dayandırılan bu teşkilatın Hacı Bektâş-ı Velî zamanında kurulmuş olduğu iddialarına rastlamaktayız. Ancak bu konuda takvim tutmazlığı nedeniyle, bu teşkilatın Hacı Bektâş-ı Velî ile bir bağlantısının olduğu söylenemez.⁷⁰

Hacı Bektâş-ı Velî'nin doğum ve ölüm tarihleri hakkında kaynaklarda kısmî farklılıklar olsa da *Vilâyetnâme*'de “Hacı Bektâş-ı Velî'nin 63 yıl yaşadığı ve 606/1209'da doğduğu, 669/1270'te vefat ettiği⁷¹ belirtilmektedir. Bedri Noyan ise, doğumunun 646/1248, vefatının 680/1281 olduğunu ve 92 yıl hayatta kaldığını söylemektedir. Nihayetinde, ortaya çıktığı üzere doğum tarihlerinin 1209 ile 1248 arasına, vefat tarihlerinin 1270–1281 arasına tekabül ettiği görülmektedir. Neticede, Hacı Bektâş-ı Velî'nin XIII. yy'ın ikinci yarısında yaşamış olduğundan şüphemiz yoktur. Vefatıyla birlikte şimdi türbesi bulunan Hacıbektaş'taki külliyesine defnedilmiştir. Günümüzde müze olan bu yer, Osmanlı sultanları Orhan Gazi, Murat Hüdavendigâr, Yıldırım

⁶⁷ Ali Yılmaz vd. , *age*, s. 17.

⁶⁸ Aytaş, *agm*, s.14.

⁶⁹ Şemsettin Sami, *age*, s.1332, Lucy Mary Jane Garnett, *Osmanlı Toplumunda Dervişler ve Abdallar*, çev: Hanife Öz, Dergâh Yay., İstanbul 2010, s. 26.

⁷⁰ Bkz. Metin Ziya Köse, “Yeniçeri Ocağının Bektaşileşmesi Süreci ve Yeniçeri-Bektaş İlişkileri”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı: 49, Ankara 2009, s.204.

⁷¹ Güzel, *age*, s. 35.

Bayezid, Yavuz Sultan Selim, IV. Mustafa, Sultan Abdülaziz ve II. Abdülmecit dönemlerinde tamirat görmüştür. 1957 ve 1964 yıllarındaki son onarımından sonra 16 Ağustos 1964 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı bir müze olarak ziyarete açılmıştır. Daha önce koruma amaçlı olarak Ankara Etnografya Müzesi'ne götürülen eserler de açılan bu müzeye iade edilmiştir. Hacıbektaş'ta her yıl 16–18 Ağustos tarihleri arasında Hacı Bektâş-ı Velî'yi anma törenleri düzenlenmektedir.⁷²

2.1.3. Hacı Bektâş-ı Velî'nin Öğretisi

Öğretisinin temellerini Ahmed Yesevî ocağından aldığı görülen Hacı Bektâş-ı Velî hakkında yazılan kaynaklardan ve özellikle eserlerinden hareketle İslâm kültürü içerisinde yer alan manevî bir önder, mutasavvıf ve fikir adamıdır.

Anadolu'daki faaliyetlerinde sade bir dil kullanarak halkla diyaloga giren, dua eden, niyazlarda bulunan Hacı Bektâş-ı Velî'nin, öğretisi içerisinde ırk, dil, din ve mezhep ayrımı yoktur.⁷³

O, nefse esir olmak, kibir, yalancılık gibi kötü huyların şeytan işi olduğunu ve bunların insanı yoldan çıkaracağını belirtmiştir.⁷⁴ Kendisi tatlı dilli ve güler yüzlüdür. Bilmeliyiz ki bugün Anadolu insanı, her kim olursa olsun “*Tanrı misafiridir*” diyerek kapısını sonuna dek açıyorsa bundan Hacı Bektâş-ı Velî'nin insancıl yanından insanların hâlâ etkilendiklerini ve bunu yaşattıklarını çıkarabiliriz.

Makâlât adlı eserinde geçen ifadeleri ise şu şekildedir; “*Kendisini temizleyemeyen başkalarını da temizleyemez. Nitekim yıkayıcı temiz olmayınca yıkadığı nasıl temiz olur. İnsanın pis olmasının sebebi içinde şeytan fiili bulundurmasıdır. Öyle ise içinde kin, haset, cimrilik, tamahkârlık, öfke, gıybet, kahkaha, maskaralık ve bunca şeytan fiili bulunduğu halde suyla yıkanıp nasıl temizlenip arı olacaksın. Şöyle bil ki, asla arınamazsın. Bu dediğimiz sekiz nesneden birisi bir kişide olsa bütün ibadeti boşa gider. Ve eğer bu sekiz nesnenin hepsi birden bir kişide olsa o kimse mutlaka şeytandır. Hem*

⁷² Kozan, age, s. 44.

⁷³ Sümer, agm, s. 217.

⁷⁴ İsmet Çetin, “Hacı Bektâş-ı Velî'nin İnsan Anlayışı”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı:1, Ankara 1994, s. 47.

*zaten şeytanın şeytanlığı bizzat bu sekiz türlü nesne ile belli olur*⁷⁵ Ayrıca o, Sulucakarahöyük ve çevresi halklarına herkese karşı dost olunmasını, kimseye karşı kin güdülmemesini, gönüllerin tevâzu ile kazanılacağını, gönülden hırsın, cimriliğin, hainliğin, düşmanlığın, kıskançlığın kaldırılmasını öğüt vermiş, hoşgörüyü⁷⁶, Allah'ın bağışlayıcılığını insanlara göstermiş ve bunu öğretisinin temeli olarak uygulamıştır.

Olgun bir insan olmanın ilkelerini, tasavvuf kültüründe “4 Kapı 40 Makam” şeklinde geçen mertebelerle izah etmiştir. Ona göre, Kul, Tanrı'ya kırk makamda erer, ulaşır ve dost olur. Bu ilkeler aşama aşama insanı olgunluğa ulaştırır. Yine bu bağlamda ona göre; şeriat; anadan doğma, tarikat; ikrâr verme, marifet; nefsi bilmek, hakikat; Hakkı özünde bulmaktır.⁷⁷

Hacı Bektâş-ı Velî'nin içinde yer aldığı düşünce sisteminin kaynağına bakıldığında ise, temelde İslâm merkezli bir yol takip ettiği görülmektedir. Yani O, öğretisinin örneklerini bulduğumuz eserlerinde İslâm'ın temel kaynaklarını sık sık kullanmış ve düşüncelerini ayet ve hadislerle desteklemiştir. Ayrıca Kur'an ahlâkı, bir başka deyişle Hz.Peygamber'in ilkelerini takip etmiştir.⁷⁸ Nitekim Hacı Bektâş-ı Velî'nin, “*Makâlât*”, “*Fatiha Tefsiri*”, “*Besmele Tefsiri*”, “*Kitâbü'l-Fevâid* ve “*Kırk Hadis*” adlı eserleri de bu yönünü destekler niteliktedir.

Onun düşünceleri Bektâşîlik tarikatına da sonraki yüzyıllarda ilhâm kaynağı olmuş ve bu tarikat, Hoca Ahmed Yesevî'den Hacı Bektâş-ı Velî'ye gelen süreçten hareketle kurulmuş olan bir tasavvuf şubesidir.

Hacı Bektâş-ı Velî, İslâmiyet içerisindeki farklı zümrelere karşı uyguladığı senkretik(bağdaştırıcı) öğretisini farklı din mensuplarına da uygulamıştır. Bu amaçla öncelikle Ürgüp yöresindeki Hristiyanlar'la sıkı ilişkiler içinde olarak İslâmiyeti onlara

⁷⁵ Yılmaz vd., *age*, s.63.

⁷⁶ *Hazreti Hümkâr Hacı Bektaş Veli'nin Vasiyetnamesi(Kitâbu'l-Fevâid)*, haz. İ.Ö, Dizergonca Matbaası, İstanbul 1959, s.10–29.

⁷⁷ Osman Cilacı, “Hacı Bektaş Veli'nin Din Anlayışı ve Makalat'ındaki Yorumları Üzerine”, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, sayı: 3, 1993, s.123; Yılmaz vd., *age*, s. 29-31.

⁷⁸ Hayrani Altıntaş, “Hacı Bektaş Velî Düşüncesinde İbadet ve Ahlak”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı: 1, Ankara 1994, s.30.

anlatırken diğerk taraftan Şamanist Moğollar'ın İslâmiyeti kabul etmeleri için faaliyetlerde bulunmuş⁷⁹ halifelerini bu doğrultuda hareket ettirmiştir.

Ayrıca belirtmeliyiz ki Hacı Bektâş-ı Velî ile ilgili, “*dış görünüşüne saygı göstermediği ve ibadet etmediği*” gibi ifadelere de rastlanmakta fakat bunun Hacı Bektâş-ı Velî'nin Kalenderî zümreler içinde olabileceğini kanıtlamak için söylenmiş olabileceği şeklinde yorumlayabiliriz.⁸⁰

O, insanlarla kurmuş olduğu sosyal ilişkiler ve irşad faaliyetleri dışında münzevî bir kimlikle hareket ederek Hırka Dağı'ndaki⁸¹ Ardıç Ağacı'nın⁸² altında inzivaya çekilmiştir.

Sonuç olarak genel anlamda insanlığın ve dinsel anlamda da kulluğun derinliğinde yer alan Hacı Bektâş-ı Velî, XIII. yüzyılda Anadolu'da halk tasavvufu şekli altında ciddi bir dinî bir uyanış hareketi başlatmıştır.⁸³

Nihayetinde Hacı Bektâş-ı Velî, Osmanlı İmparatorluğu'nda XVI. asırdan XIX. asıra kadar devam eden Sultan II. Mahmut tarafından Yeniçeri Ocağı ile birlikte kaldırılan fakat daha sonra Abdülaziz döneminde tekrar⁸⁴ ortaya çıkan Bektâşî Tarikatı'nın pîri olarak kabul edilir.

⁷⁹ Ahmet Yaşar Ocak, *Türk Sufiliğine Bakışlar*, s. 172.

⁸⁰ Resul Ay, *Anadolu' da Derviş ve Toplum 13- 15. Yüzyıllar*, Kitap Yay. , İstanbul 2008, s. 29.

⁸¹ **Hırka Dağı:** Bu dağ Gülşehir ve Hacıbektaş ilçeleri sınırları dâhilinde ve 1670 metre yüksekliğindedir. Günlerden bir gün Hünkâr, abdallarıyla Hırka Dağı'na çıkar. Hünkâr'ın emriyle burada bir ateş yakılır. Ateş yanınca Hünkâr coşup, sema'a girer. Abdallar da ona uyar. Kırk kere ateşi dolanırlar. Bu sırada Hacı Bektaş, hırkasını çıkarıp ateşe atar. Hırka tamamıyla yanar, kül olur. Sonra Hünkâr, o külü alarak savurur ve bu külün düştüğü yerden odun bitsin der. Bu andan itibaren bu dağın odunu gündün güne çoğalır. Abdallar keserler, getirip yakarlar ve ısırlar. Bu yüzden o dağa “*Hırkadağı*” denilmiştir. Odunu kıyamete dek bitmez. (Bkz. Kozan, age, s.40)

⁸² **Ardıç Ağacı:** Gülşehir'e bağlı Eski Yaylacık Köyü'nde Hırka Dağı'nın güney yamacında Kabak Tepesi'nin altındaki derenin yanında bulunmaktadır. Bunlardan biri erkek diğeri ise dişi ardıç ağacı olarak bilinmektedir. İnsanlar bu ağaçları halen dua etmek amacıyla ve dileklerinin kabul olması için ziyaret etmektedirler. Ziyarete gelen insanlar dua ettikten sonra erkek kabul edilen ağaca bez, çaput bağlarlar. Dişi ardıca da dua okumaktadırlar. Bu ağaçlar yılın her günü ziyaret edilebilmekte fakat daha çok Hacı Bektaş Veli'yi anma günleri olan Ağustos ayında ziyaret edildikleri görülmektedir. Köy halkı yağmur duasına çıktığı zaman bu bölgeye gitmekte ve burada kurbanlar kesilip dualar okunmaktadır. (bkz. Kozan, age, s.40–41)

⁸³ Mehmet Aydın, “Hacı Bektaş-ı Velî'de Dinî Boyut”, *Erdem Atatürk Kültür Merkezi Dergisi (Özel Sayı)*, C. 8, sayı:23, Ocak 1996, s.552.

⁸⁴ Cılacı, agm, s. 122.

2.2. HACI BEKTÂŞ-I VELÎ'NİN ESERLERİ

2.2.1. Makâlât

Hacı Bektâş-ı Velî'nin tasavvufa ait eseri olarak kabul edilir. Bugün kütüphanelerde çeşitli nüshaları mevcuttur. *Makâlât* öncelikle Molla Saadettin tarafından Türkçe'ye çevrilmiştir. Ayrıca Molla Saadettin, kitaba kendi şiirlerinden de ekler yapmıştır. Ancak bu çeviriyi ilk manzum hâle getiren, Muhammed Hatipoğlu'dur. Böylece ilk manzum çeviri 1409'da(h. 812) yapılmıştır. Yine daha sonra oldukça sağlıklı kabul edilen bir diğer çeviri de, Esat Coşan'ın *Makâlât'* ıdır. Esad Coşan, *Makâlât'* in kesin olarak Hacı Bektâş-ı Velî'ye ait olduğunu söylemektedir. Hünkâr, *Makâlât'* da şeriatin, tarikatin, marifetin ve hakikatin 10'ar makamı olduğunu söylemektedir.⁸⁵

Makâlât, tasavvuftaki kırk makamı açıklamak maksadıyla yazılmış bir eserdir. Eserde Hacı Bektâş-ı Velî, müminler için olmasını istediği karakterleri ve kimlikleri belirtir. *Makâlât'* in en belirgin özelliği; makamlarda yapılması gereken durumlar belirtildikten sonra bunlarla alâkâlı ayet ve hadislerle zenginleştirilmiş olmasıdır.

2.2.2. Besmele Tefsiri⁸⁶

Eserde besmele çekmenin insana sağlayacağı faydalar ve Allah'ın kuluna olan cömertliğinin ve bağışlayıcılığının sonsuzluğu anlatılmaktadır. *Besmele Tefsiri* ilk olarak, Rüşdü Şardağ tarafından bulunmuş ve Türkçe'ye çevrilmiştir. Yine eser, bu konularda birçok başarılı çalışmaya imza atmış Hamiye Duran tarafından Diyanet Vakfı basımıyla yayınlanmıştır.⁸⁷ Eserde bismelenin faziletleri ve Hz. Muhammed(SAV)'in Mirac'ta yaşadığı anlardan bölümler sunulmuştur. Ayrıca Hz. Muhammed(SAV)'in Allah ile arasında geçen konuşmalarda yer almaktadır. Örneğin, Besmele çekmenin fazileti şu şekilde ele alınmıştır;

“Ey Ahmet, gökten inen 4 kitabın tamamını topladım, Fatiha'nın içine koydum. Fatiha'da ne varsa hepsini – Bismillahi'r-rahmâni'r-rahîm'in içine koydum. Senin

⁸⁵ *Makâlât*, haz: Esad Coşan, T.C. Kültür Bakanlığı Yay. , Ankara 1996, s. XII.

⁸⁶ Kitâb-ı Tefsîr-i Besmele Ma'a Makâlât-ı Hâcî Bektâş adı ile Manisa Kütüphanesi'nde 3536 numara ile kayıtlı olan bu eser, 827/1423 tarihinde Cafer bin Hasan tarafından istinsah edilmiş 30 varaklık tek nüshadır. (bkz. Duran, *Besmele Tefsiri*, s. 29)

⁸⁷ Özcan, *age*, s.32.

ümmetinden kim bir kez iman ile doğru - Bismillahi r-rahmâni'r-rahîm derse; Tevrat'ı, İncil'i, Zebûr'u, Kur'an-ı okumuşçasına ve bunlarla ibadet etmişcesine sevap vereyim."⁸⁸

2.2.3. Fatiha Tefsiri

Bilim adamlarımız *Fatiha Tefsiri*'nin de Hacı Bektâş-ı Velî'nin eseri olduğu konusunda hemfikirdirler. Ancak kısa zaman öncesine kadar Türkiye'deki kütüphanelerde bu eserin herhangi bir nüshasına rastlanmadığı için büyük eksiklik hissedilmekteydi. Nitekim bu eksikliği Hüseyin Özcan kapatmıştır. Özcan; İngiltere'de araştırması esnasında British Museum Library'deki yazmaları incelerken *Fatiha Tefsiri*'ni bulmuştur. Yine Özcan, Süleymaniye Kütüphanesi'nde aynı eserin bir başka nüshasına rastladığını söyleyerek iki nüshayı karşılaştırarak yayınlamıştır. Eser, isminden de anladığımız üzere Kur'an-ı Kerim'in ilk sûresi olan Fatiha Sûresi'nin kelime kelime tefsirinden ibarettir.

2.2.4. Kitabü'l-Fevâid

"*Yararlı Öğütler*" manasını taşıyan *Kitabü'l-Fevaid*, Farsça yazılmış öğüt niteliğinde bir eserdir. *Kitabü'l-Fevaid*'in yazma nüshası, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi Türkçe Yazmalar no: 55'de kayıtlıdır. Ancak kaynaklardan ulaştığımız bilgiye göre bu nüsha eksiktir ve tam nüshaya da daha sonra ulaşamamıştır. *Kitabü'l-Fevaid*, Hacı Bektâş-ı Velî ile Ahmed Yesevî'nin konuşmalarından ve tasavvufî sözlerden meydana gelmektedir. Eserin muhtevâsı ise üçüncü bir şahsın ağzıyla anlatılmaktadır.⁸⁹ Hacı Bektâş-ı Velî'nin Vasiyetnâmesi olarak da bilinen eserin, İ.Ö, tarafından 1959 yılında neşri yapılmıştır.⁹⁰

2.2.5. Şathiyye

Şathiyye, 2 sayfa kadardır. Eser, öz Türkçe olması bakımında kıymetlidir. 1680 yılında Enverî adında Hurûfî ve Nakşî bir yazar eseri Türkçe olarak "*Tuhfetü's-sâlikîn*"⁹¹ adı altında şerh etmiştir.

⁸⁸ *Besmele Tefsiri*, haz: Hamiye Duran, Türkiye Diyanet Vakfı Yay. , Ankara 2009, s. 31.

⁸⁹ Yılmaz vd, *age*, s. 18.

⁹⁰ *Hazreti Hümkâr Hacı Bektaş Veli'nin Vasiyetnamesi(Kitâbu'l-Fevâid)* , haz. İ.Ö.

⁹¹ Özcan, *age*, s. 65.

2.2.6. Hacı Bektâş-ı Velî' nin Nasihatları

Bazı eserlerde İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi 891 no'da kayıtlı bir mecmua içinde eksik bir “*Hacı Bektaş Nesâyihi*” olduğu söylenmekte ise de bu eserin aslında eksik bir Makâlat nüshası olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, *Emânet-i Hazreti Pîr Efendimiz* adıyla Hacıbektaş İlçesi Halk Kütüphanesi no.29'da da kayıtlı bir risale vardır. Bu eser de adından da anlaşılacağı üzere Hacı Bektâş-ı Velî'nin nasihatlerinden ve vasiyetlerinden bahseder.⁹² Fakat bu risalenin Hacı Bektâş-ı Velî'ye ait olup olmadığı kesinleşmemiştir.

2.2.7. Kırk Hadis

İngiltere British Museum Library'de Hüseyin Özcan tarafından bulunan *Fatiha Tefsiri*'nin yanında, Hacı Bektâş-ı Velî'ye ait *Hadîs-i Erbaîn Şerhi*'nin de olduğu görülmüş ve bu eser, Nurgül Özcan tarafından yayımlanmıştır.⁹³

Bu eserin, Hz. Muhammed(SAV)'in, “Ümmetinden kim kırk hadis hıfzederse, Allah onu âlimler ve fakihler arasında diriltsin.” hadisinden hareketle âlimler arasındaki kırk Hadis geleneği çerçevesinde kaleme alındığı düşünülebilir.

Yazma nüshasının yaklaşık olarak XIV. yy.da yazıldığı anlaşılan ve nesih hattıyla on dokuz varaktan oluşan eser, dervişlikte fakirlik kavramını anlatan kırk hadisi içermektedir. Eserin temel konuları arasında, fakr kavramının önemi, fakirliğin faziletleri, fakirlere yardım edenlerin kazanacağı mükâfatlar ve fakirleri hor görenlerin karşılaşacağı cezalar gibi konular yer almaktadır.

2.2. 8. Vilâyetnâme/ Menâkıb-ı Hacı Bektâş-ı Velî

Vilâyetnâme, Hacı Bektâş-ı Velî'nin hayatını ve onun çevresinde vukua gelen olayları menkıbevî tarzda ele alan bir eserdir. Hacı Bektâş-ı Velî'nin ölümünden 80–100 yıl sonra müridlerince kaleme alınmış, Arapça bir yapıttır. Yazmasının Firdevsî-i Rûmi olduğu kabul edilmektedir.⁹⁴ Bunun en eski nüshalarından birini Ali Çelebi 1624(h.

⁹² Yılmaz vd., *age*, s. 18.

⁹³ Nurgül Özcan, *Hadis-i Erbaîn Şerhi*, Akademik Eksen Yay., İstanbul 2010.

⁹⁴ Duran, *Velâyetnâme*, s.18.

1034)'de Türkçe'ye çevirmiştir.⁹⁵ Daha önce Hacıbektaş Kütüphanesi'nde bulunan bu nüsha daha sonra Milli Kütüphane'ye getirilmiştir. Eser Abdülbâki Gölpinarlı tarafından günümüz Türkçesine çevrilmiştir. Bu kaynak Hacı Bektâş-1 Velî'yi tanıma noktasında oldukça önemli bir eserdir.

Biz burada bilim adamları tarafından Hacı Bektâş-1 Velî'nin olduğu iddia edilen 8 eserden bahsettik. Ancak bunlardan ziyade, *Uss'ül Hakîka* adlı eserin de Hacı Bektâş-1 Velî'ye ait olduğunu kabul eden kaynaklara da rastlamış bulunmaktayız.⁹⁶

⁹⁵ Duran, *Velâyetnâme*, s. 19.

⁹⁶ Bkz. Hüseyin Özcan, *age*, s. 66-67.

I. BÖLÜM

HACI BEKTÂŞ-I VELÎ BİBLİYOGRAFYASI

1. HACI BEKTÂŞ-I VELÎ İLE İLGİLİ YAPILAN ÇALIŞMALARIN TARİHÇESİ

Hacı Bektâş-ı Velî'den bahseden eserlerin ve yapılan çalışmaların tarihçesine baktığımızda, bu kaynakların en eskisinin, XIV. yy'ın ünlü sufilerinden Elvân Çelebi'nin *Menâkıbü'l-Kudsiyye* adlı eseri olduğu görülür. Baba İlyâs Horasânî'nin torunu olan bu sufî şair, eserinde Hacı Bektâş-ı Velî'den kısaca bahsetmiş olmasına rağmen oldukça önemli bilgiler vermektedir.

Hacı Bektâş-ı Velî hakkında bilgi veren ikinci eser, vefatından yaklaşık yüzyıl sonra Mevlânâ Celâleddîn'i Rûmî'nin torunu olan Ulu Ârif Çelebi'nin emriyle Ahmed Eflâkî tarafından kaleme alınan *Menâkıbü'l-Ârifîn* adlı Farsça eserdir. Dönemin Anadolu ve Mevlevîliği hakkında bilgi veren eser, Hacı Bektâş-ı Velî hakkında da kısa ama önemli bir bilgiye yer vermiştir. Buradaki bilgi, Hacı Bektâş-ı Velî'nin Baba Resûl'un has halifesi olduğu şeklindedir.⁹⁷

XV. yy'a geldiğimizde ise, Hacı Bektâş-ı Velî adına düzenlenmiş olan ve bu yüzyılın son çeyreği içinde kaleme alınmış olan *Menâkıb-ı Hümkâr Hacı Bektâş-ı Velî* adlı eserin

⁹⁷ Şams Al-Dîn Ahmed Al-Aflâkî Al-Ârifî, *age*, s.381.

bilgisine⁹⁸ ve Firdevsî-i Rûmî'nin *Hacı Bektaş Velâyetnâmesi*'ni yazdığı bilgisine ulaşmaktayız.⁹⁹

Menâkıb-ı Hünkâr Hacı Bektâş-ı Velî adlı eser Hacı Bektâş-ı Velî'nin yaşadığı dönemden itibaren mensuplarının vermiş olduğu bilgilerle XV. yy'a ulaşmıştır. Bu eserin *Menâkıb-ı Hâce Ahmed-i Yesevî*, *Menâkıb-ı Ahî Evrân ve Menâkıb-ı Lokmân-ı Perende*, *Menâkıb-ı Ahî Evran ve Menâkıb-ı Seyyid Mahmûd-ı Hayrânî* gibi XIII. yy'dan kalma yazılı kaynakları da vardır. *Vilâyetnâme* veya *Vilâyetnâme-i Hacı Bektaş* olarak bilinen bu eser, Hacı Bektâş-ı Velî'nin şahsiyeti ve Bektâşilik Tarihi açısından oldukça önemlidir.

Bir başka eser de aynı yüzyılda yaşayan Lâmî Çelebi'nin *Nefahât Tercümesi*'dir. Burada da Hacı Bektâş-ı Velî'nin mistik kimliği hakkında bilgiler verilir.

XV. yy'ın sonlarına doğru bir başka önemli kaynak ise, Âşıkpaşazade'nin *Tevârih-i Âl-i Osmân* adlı eseridir. Bu eserdeki bilgiler, tarihi Hacı Bektâş-ı Velî'yi anlatan gerçeğe yakın bilgiler olarak kabul edilmektedir.

XVI. yy'a geldiğimizde ise, Taşköprülüzâde Ahmed'in, *Eş-şakayiku'n-Numaniyye Fî-ulema il Devlet i'l Osmaniye* adlı eseri Babailer İsyanı sırasındaki şeyh ve dervişleri tanıtmaya açısından önem arz eder. Bu eserde diğer kaynaklardan farklı olarak Hacı Bektâş-ı Velî'nin, sünnî olduğu hakkında bilgiye rastlanmaktadır.¹⁰⁰

Yine Elvan Çelebi'nin *Menâkıbu'l Kudsiyye Fî-Menâsibü'l-Ünsiyye* adlı eseri de, Hacı Bektâş-ı Velî'nin sultanlık iddiası olmadığı şeklinde verdiği bilgiyle ön plana çıkmaktadır. Osmanlı tarihçilerinden Oruç Bey'in, *Tevârih-i Âl-i Osman* adlı eserinde Fatih Dönemi'ne kadar olan olayları ele alınmıştır. Bu eserde de Hacı Bektâş-ı Velî hakkında bilgilere rastlamaktayız.

Alevî-Bektâşî çalışmalarının ve özellikle de Hacı Bektâş-ı Velî ile ilgili yayınların gözle görülür derecede arttığı Osmanlı son döneminden ve Cumhuriyet'e kadar olan süreçte, Hacı Bektâş-ı Velî'nin eserlerinin çeşitli istinsahları yapılmış ve Alevî-Bektâşî

⁹⁸ Ocak, "Hacı Bektâş-ı Velî", s.455.

⁹⁹ G.Öz, *age*, s.19

¹⁰⁰ Ocak, "Hacı Bektâş-ı Velî", s.455.

kültürüne ait birçok çalışmada da Hacı Bektâş-ı Velî'ye yer verilmiştir. Bunlarla ilgili bilgiler çalışmamızın bibliyografya kısmında verilmiştir.

Cumhuriyet Dönemi'ndeki çalışmalara baktığımızda ise, Türk Kültür Tarihî açısından oldukça önemli bir isim olan Fuad Köprülü'nün yazmış olduğu makaleler dışında, *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*(1912) adlı eserinde Hacı Bektâş-ı Velî hakkında oldukça önemli bilgilere yer vermektedir. Bu dönemde Ahmet Rıfkı'nın, *Bektâşiliğin Sırrı* adıyla 1912'de yayınlamış olduğu eser de göze çarpmaktadır. Franz Babinger ise; 1922 yılında yazdığı *Anadolu'da İslâmiyet* adlı makalesinde Anadolu Alevîliği'nin oluşum sürecini oldukça güzel yorumlamış ve Hacı Bektâş-ı Velî ile ilgili bilgilere yer vermiştir. Yine 1924 yılında Besim Atalay'ın *Bektaşilik ve Edebiyatı* adlı eseri ve F. W. Hasluck'un 1928 yılında *Anadolu ve Balkanlarda Bektâşilik Tetkikleri* isimli eseri yayınlamıştır. Babagan kolunun son Dedebabalık görevini 1962'den beri sürdürmüş olan Bedri Noyan da, Alevî-Bektâşî Tarihi'ne önem veren bir kimliktir. *Bektâşilik-Alevîlik Nedir?* adlı önemli çalışmasında Hacı Bektâş-ı Velî hakkında geniş bilgiye yer vermiştir. Ayrıca Abdülbâki Gölpınarlı'nın *Hacı Bektaş Velâyetnâmesi* de Hacı Bektâş-ı Velî'den bahseden yazma bir eserin çevirisi olmak hasebiyle oldukça önemli bir çalışmadır. Son dönemde yapılan çalışmalardan olan Irene Melikoff'un *Hacı Bektaş Efsaneden Gerçeğe* adlı eseri de Hacı Bektâş-ı Velî öğretisi ile ilgili oldukça önemli bilgi ve yorumlar içermektedir.

Yine Cumhuriyet Dönemi'nde bu alanda çalışma yapan diğer şahsiyetlere baktığımızda bunlar; İsmet Zeki Eyüboğlu, Nejat Birdoğan, M. Teyfik Oytan, İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Osman Turan, Enver Behnan Şapolya, İsmail Kaygusuz, Abdülkadir İnan, Nevzat Odyakmaz, Hasan Basri Erk, Zeki Velidi Togan, Rıza Zelyut, Nezihe Araz, Kemal Samancıgil, Ethem Ruhi Fıglalı, Niyazi Öktem, Esad Coşan, Ziya Şakir, Yaşar Nuri Öztürk, Ahmet Yaşar Ocak, Gülağ Öz, Ümit Sarıaslan, Belkıs Temren, Reha Çamuroğlu, Adil Gülvahapoğlu, Ali Sümer, Atilla Özkırımlı, Lütfi Kaleli, Mehmet Aydın, Cemal Bardakçı, Celalettin Ulusoy, Aziz Yalçın, Murat Sertoğlu, Cavit Sunar, Mikail Bayram, İlhan Selçuk, Aziz Yalçın, Esad Korkmaz, Abdülkadir Sezgin, Ali Canib Olgunlu, Hamiye Duran, Ali Yaman, Ali Yılmaz, Hüseyin Özcan ve Nurgül Özcan'dır.¹⁰¹

¹⁰¹ Bahsi geçen şahıslar ve çalışmalarlarıyla ilgili geniş bilgi için bkz. Gülağ Öz, *age*, s. 13–84.

Özellikle belirtmeliyiz ki, çalışma alanımıza yakın bir çalışma daha önce, Prof.Dr. Mürsel Öztürk tarafından, *Hacı Bektaş Veli ve Çevresinde Oluşan Kültür Değerleri Bibliyografyası* adı altında 1991 yılında yapılmıştır. Söz konusu eser yapmış olduğumuz çalışmalarda birçok yönden bizlere rehberlik etmiştir.

Kurumsal anlamda ise Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, yapmış olduğu kitap, sempozyum ve makale çalışmalarıyla bu alanda araştırma yapan ilk akademik kuruluştur. Bu kuruluş, 28 Ekim 1987 tarihinde, ülkemizde 2547 sayılı Yüksek Öğrenim Kanunu uyarınca başlı başına bir araştırma ve uygulama merkezi olarak çalışmalarına başlamıştır. Bu kurum tarafından düzenlenen 2. Uluslararası Türk Kültür Evreninde Alevilik ve Bektaşilik Bilgi Şöleni 2 ciltlik kitabı kurum müdürü Prof. Dr. Filiz Kılıç editörlüğünde basılmıştır. Yine bu kuruma bağlı olarak 1994 yılından bu yana 54 sayı yayın yapan Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi bu alanla ilgili oldukça kapsamlı çalışmalara imza atmıştır.

Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi'nin bir kolu da 2003 yılında Çorum'da açılmıştır. 12–13 Mart 2003 tarihleri arasında “Türk Kültüründe Alevîlik-Bektâşîlik” isimli bir ulusal sempozyum düzenleyen Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Merkezi Çorum Şubesi, konferans ve panel etkinliklerinin yanı sıra, bölgede yaşayan dede ve babaların ellerinde bulunan el yazması Alevî-Bektâşî kaynaklarına ulaşarak, bu değerli eserleri dijital ortama aktarmıştır. Çorum'da Hitit Üniversitesi'nin kurulmasıyla birlikte 2006 yılında Çorum şubesi resmen kapatılmıştır Ancak 30 Nisan 2008 tarihinde Hitit Üniversitesi Hacı Bektaş Velî Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin yönetmeliği Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu kuruluşun 7–9 Mayıs 2010 tarihlerinde yapmış olduğu Uluslararası Hacı Bektaş Veli Sempozyumu, alanında birçok akademisyeni bir araya getirmesi ve konuyla ilgili yeni yaklaşımlara yer vermesi itibariyle önemli bir etkinliktir.

Alanla ilgili önemli çalışmalar yapma amacı güden bir başka kurum ise, Cem Vakfı'dır. Sözkonusu vakıf, bünyesinde barındırdığı Araştırma Merkezi ile Hacı Bektâş-ı Velî ve Alevîlik-Bektâşîlik ile ilgili çalışmaları yürütmektedir. Bu bağlamda, vakfın çıkartmakta olduğu Cem Dergisi'de yayın hayatına devam etmektedir.

Yine 2009 yılında Almanya'nın Köln Kenti'nde yayınlanmaya başlanan Alevilik-Bektaşilik Kültür Enstitüsü Dergisi de konumuzla ilgili önemli bir kurumdur. Hâlen çalışmalarını, periyodik olarak yayımlayan ve son olarak 2. sayısı yayımlanmış olan Alevilik-Bektaşilik Araştırmaları Dergisi ile yürütmektedir.

Yine Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından Alevî-Bektâşî Klasikleri adı altında, *Makâlât*, *Besmele Tefsiri*, *Vilâyetnâme* ve konuyla ilgili diğer klasik eserlerin yayınlanması da bu alanda oldukça önemli bir faaliyettir.

Yeni kurulmuş olan bir üniversite olarak Nevşehir Üniversitesi de Hacıbektaş İlçesi'nin, Nevşehir'in, Türkiye'nin ve hatta dünya'nın önemli kültür öğelerinden olan Hacı Bektâş-ı Velî'yi tanımaya ve anlamaya yönelik bir sempozyum gerçekleştirmiştir. Nevşehir Üniversitesi, bu ve benzeri etkinliklerle kendi sosyal ve kültürel çevresi içinde yer alan özelde Hacı Bektâş-ı Velî ve genelde Alevîlik-Bektâşîlik kültürü üzerine yapılacak çalışmalarla önemli rol oynayacaktır.

Unesco da Türkiye ve dünya'da hoşgörü, insan sevgisi gibi değerlere vurgu yapan Hacı Bektâş-ı Velî'nin, doğumunun 800. yılı münasebetiyle 2009 yılında Türkiye'nin çeşitli yerlerinde panel, sempozyum ve konferanslar düzenlenmesini teşvik etmiştir.

2. HACI BEKTÂŞ-I VELÎ BİBLİYOGRAFYASI

Bibliyografya, Yunanca *biblion*(kitap) ve *graphien*(yazmak) kelimelerinin birleşmesinden meydana gelen Fransızca *bibliographie* karşılığı olarak Türkçe'de kullanılan bir terimdir. Türkçe'de aynı anlamı karşılayan *esâmi'l-kütüb*, *esâmî-i kütüb*, *ilm-i kütüb*, *ahvâl-i kütüb*, *ilm-i ahvâl-i kütüb* gibi kavramlara da rastlanılmaktadır.¹⁰² Tanım olarak belirli bir konuda yayınlanmış her türlü malzemenin toplanması, belirli kurallar çerçevesinde meydana getirilmesi anlamındaki bir kelime olup, ayrıca bu alanda kaynağı tanımlama, kaynağa ulaşma ve sınıflandırma işinin yapıldığı bilime verilen addır. Bu terim *bibliyografi* olarak da isimlendirilmektedir. Bibliyografyalar, belirli bir konu da ve genellikle belirli bir dönem içinde yazılmış ve yayımlanmış eserlerin tam listesini verirler.

¹⁰² İsmail Durmuş, "Kitâbiyat", *DİA*, C.26, Ankara 2002, s.83.

Kapsamları itibariyle ise bibliyografyalar genel ve özel olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Genel bibliyografya herhangi bir konu sınırlaması yapılmaksızın bütün yayınları içine almak amacıyla hazırlanmıştır. Özel(ihtisas) bibliyografyası ise kültür, teknik ve ilmin herhangi bir alanındaki yayınları içermesi şeklinde düzenlenmiştir.¹⁰³

Çalışma alanımızla ilgili önemli bibliyografyalara bakacak olursak bunların ilki; Mürsel Öztürk'ün *Hacı Bektaş Veli ve Çevresinde Oluşan Kültür Değerleri Bibliyografyası* bir diğeri de Gülağ Öz'ün *Özkaynaklarından Alevilik-Bektaşilik Araştırmaları* adlı çalışmasıdır. Bunlarla birlikte bir süreli yayın olan *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*'nde yayınlanan ilk bibliyografya çalışması ise, 12. sayıda s.203-208'de Murat Lüleci tarafından hazırlanan “*Birinci Bin Yılda İkinci Bin Yıla Kanat Çırpan Barış Güvercini Hacı Bektaş Veli*” başlığındaki çalışmasıdır. Yine derginin 1–16. sayılarını kapsayan Ali Yaman tarafından hazırlanmış daha kapsamlı bir çalışma olan *Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi Bibliyografyası*¹⁰⁴, Kadir Gökhan Uğur'un derginin 32. sayısında hazırlanmış olduğu 34–41. sayılarının bibliyografyası¹⁰⁵ ve yine derginin 51. sayısında Emrah Gökçe'nin *Türk Kültürü Ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi'nin 42–50. Sayılarının Bibliyografyası*¹⁰⁶ adlı çalışmaları önemlidir. Yine Ali Yaman'ın 1998'de yapmış olduğu Mannheim'de bulunan *Alevî-Bektâşî Kültür Enstitüsü*'nce yayınlan “*Alevilik-Bektaşilik Bibliyografyası*” adlı çalışma bu alandaki bir eksiliğin giderilmesi bakımından önemlidir. Bu çalışmanın bir nevî devamı niteliğinde olan derginin 11. sayısında s.69-76'da “*Alevilik-Bektaşilik Bibliyografyası'na İlaveler*” adlı makale Ayşe Ulusoy tarafından kaleme alınmıştır. Ayrıca yine bu dergide İ. Engin tarafından sayı:14 s.51-58'de yayınlanan “*1990–1998 Yılları Arasında Türkiye Üniversiteleri'nde Aleviliği-Bektaşiliği Konu Edinen Akademik Çalışmalar: Bir Bibliyografya Denemesi*”¹⁰⁷ adlı çalışma da önemlidir.

¹⁰³ Durmuş, agm, s. 83.

¹⁰⁴ Ali Yaman, “Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi Bibliyografyası (1–16. Sayılar)”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı:17, Ankara 2001.

¹⁰⁵ Kadir Gökhan Uğur, “Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisinin 34–41. Sayılarının Bibliyografyası”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı:42, Ankara 2007.

¹⁰⁶ Emrah Gökçe, “Türk Kültürü Ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi'nin 42–50. Sayılarının Bibliyografyası”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı:51, Ankara 2009.

¹⁰⁷ Yaman, agm.

Tezimizin bu tür çalışmalarda kullanılan genel-geçer teknikler çerçevesinde hareket edildiğini belirtmeliyiz.¹⁰⁸ Ancak, bibliyografya tasnifi esnasında bazı kitaplarda yazarın adı, yayınevi, yayın yeri veya tarihinin verilmediği durumlarla da karşılaştık. Dolayısıyla verdiğimiz bazı bibliyografyalarda, eserin künyesinden kaynaklanan bu tür eksiklikler de olabilmektedir. Yine yazmaları verirken eserin müntensihi, istinsah tarihi, boyutu, yazı türü, kâğıt türü vs. bilgileri vermekte özen gösterdik, fakat Türkiye'deki yazma eser kütüphanelerinin bazılarında ve Arnavutluk Arşivi, Almanya ve Fransa'daki yazmalar gibi yazmalara bizzat ulaşamadığımız için, bu yazma eserler hakkındaki bilgiye Millî Kütüphane'deki yazmalar bibliyografyası üzerinden ulaştık. Bu sebeple bu ve benzeri yazmaların künyelerini verirken bütün özelliklerine ulaşamama gibi bir sıkıntı da ortaya çıktı. Ancak bu sıkıntı bibliyografyada geçen bütün yazmalar içinde 7 tanedir.

Ayrıca çalışmamızdaki bibliyograflarda, yazmalarda doğrudan Hacı Bektâş-ı Velî ile ilgili kısımların varak sayısı verilmiş, içeriğinde Hacı Bektâş-ı Velî geçen yazmalarda ise ilgili yerler belirtilmiştir. Matbu, telif ve tercüme kitaplarda ise doğrudan Hacı Bektâş-ı Velî'yi konu edinmeyen fakat birçok yerinde ondan bahseden eserler tespit edilmiştir. Bu eserlerle ilgili olarak sayfa karmaşasına mahâl vermemek için kitap bibliyografyalarında sayfa numaraları belirtilmemiştir. Makale, basılı sempozyum bildirileri ve ansiklopedilerde sayfa numarası verilmiştir. Yine, bibliyografyada günümüze kadar farklı üniversitelerde yapılmış olan yüksek lisans ve doktora tezlerine yer verilmiş olup, lisans tezlerine yer verilmemiştir.

Hacı Bektâş-ı Velî ile ilgili yayınların bazılarında şiir, öykü gibi ürünler de yer almaktadır.¹⁰⁹ Söz konusu yayınlarda fazla miktarda şiir ve öykü yer alması sebebiyle bunları ayrı ayrı belirtmeyi uygun görmedik.

¹⁰⁸ Bkz. Mübahat Küttükoğlu, *Tarih Araştırmalarında Usûl*, Kubbalı Neşriyatı, İstanbul 1991, s. 90–91; İsmail Özçelik, *Tarih Araştırmalarında Yöntem ve Teknikler*, Ankara 2001, s. 149–151.

¹⁰⁹ Hacıbektaş Belediyesi tarafından düzenlenen etkinliklerin basıldığı Ulusal ve Uluslar arası Hacıbektaş Etkinlikleri adlı süreli yayının 1976–2010 baskılarına bakılabilir.

2.1. Yazmalar

1. *Bektaşilik Erkân-nâmesi*; Malkaralı Derviş Hüseyin, Milli Kütüphane-Ankara 1326 (1907), Arşiv Numarası: 06 Hk 660.¹¹⁰
2. *Bektâşilik-Alevîlik*; Abd el-Bakî Gölpınarlı, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı (1900–1982) Arşiv Numarası: 87/1.¹¹¹
3. *Cönk*; Milli Kütüphane-Ankara, 1248(1831), Arşiv No: 06 Mîl Yz Cönk 110.¹¹²
4. *Et-Tibyân fî Î'râbi'l-Kur'ân*; Hızır b.Abd er-Rahman el-Ezdî (öl.773/1371), Milli Kütüphane-Ankara 1232(1815), Arşiv Numarası: 06 Hk 313.¹¹³
5. *Hâcî Bektâş-ı Velî'nin Terceme-i Hâli ve Tarîkat Silsileleri*, Süleymaniye Kütüphanesi, Arşiv Numarası:67/4.¹¹⁴
6. *Hâcîm Sultan Vilâyetnâmesi*, Derviş Burhan, Ali Emiri Efendi, İstanbul Millet Kütüphanesi, 1319/1901, Arşiv Numarası: 943.
7. *Hâcîm Sultan Vilâyetnâmesi*, Diyanet İşleri Başkanlığı Kütüphanesi, Arşiv Numarası: 730.
8. *Hikâye-i Hâcî Bektâş-ı Velî*, Milli Kütüphane, Arşiv Numarası: 06 Hk 4280.¹¹⁵

¹¹⁰ Boyut: 160X103-145X100 mm., Yaprak: 35b-52a, satır:18, Yazı türü: Rika, Kağıt Türü:Cedid İstanbul. Notlar: Kırmızı meşin kaplı şirazeli cönk cild. Yazı kırmızı ve siyah mürekkeple Cönk biçiminde ciltlenmiş bu mecmuanın 34 ve sondan 84 yaprağına Ermenice bir metin yazılmıştır. Erkân-nâme sonundaki yapraklarda ise; Kanberî, Kayguzuz Abdal, Mahzunî, Viranî, Haşim, Karpuzu Büyük Hasan Dede, Seyyid Seyfi, Mehmed Ali Hilmi, Fuzulî, Şeref, Aynî, Hacı Bektâş-ı Velî nefesleri yazılmıştır. Maliki Ergili Derviş Arslan Efendi.

¹¹¹ Boyut: 255X190 mm., Yaprak: 1-60, Satır: Değişik, Yazı Türü: Rika Kâğıt Türü:---

¹¹² Boyut: 245X162 mm., Yaprak: 36, Satır: Değişik, Yazı Türü: Rika, Kağıt Türü: Arma Filigranlı. Notlar: Bazı başlıklar ve beyitler kırmızıdır. Soğuk baskılı kahverengi meşin kaplı bir cilt içerisinde. İçindekiler: Gazel: Ahmedî 13, Caferî 16, Fuzulî 13, Hacı Bektaş Velî 18ab, Hakkî 6, Hatâyî 19b, Hayretî 26, Kasîmî 14b, Muhiti 26, Nakşî 6b, 7b, 22b, 23b, 24, 24b, Nazifî 11, Necâtî 10b, Nesimî 13, 13b, 33, 35, 36; Niyazî 11, Ruhî Bağdadî 11b, 15b, Seher Abdal 15, Selâmî 25b, Sevdayî 25b, Seyyid Nizânoğlu 23, Şâfiî 10ab, Usûlî 30b, Vahdeti 29ab; Müseddes: Ahmedî 16b–17, Âşık Ömer 12, Azmî 31, Feryadî 3b, Kanberî 12b, Kasîmî 17ab, Rasih 14, Sadikî 25, Viranî 18, 19,Müsebba: Vahdeti 20–21.Muaşşer: Azbî 8b-9b, Terci-i Bend, Senâyî 7b-8b, Divan Kalenerî: Âşık Ömer 24; Kalender Abdal 30. Müstezat: Niyazi (medh-i Şah-i Merdan)5b–6; Semaî: Eşrefoğlu Rumî 32b, Gurrenâme Cetveli 2.

¹¹³ Boyut: 315X190-240X85 mm., Yaprak: 406, satır: 29, Yazı Türü: İnce Nesih, Kağıt Türü: Üç Ay Filigranlı. Notlar: Söz üstleri ve cetveller kırmızı ile çizgili, sırtı ve kenarları bordo meşin, yeşil ebru kağıt kaplı kalın mukavva cilt. Yeşil meşinden mahfazası var. Nahl Sûresi'nin 27. ayetinden Nas Sûresi'nin sonuna kadardır.1a da Hacı Bektaş Veli dergâhına Gelibolulu Hacı Mahmud Emin Ağa'nın 1259 tarihli teberrü kaydı ve mührü, Hacı Bektaş Veli'nin temellik kaydı vardır. Mahmud Dede'nin mührü Keşf el. C.I, s.341.

¹¹⁴ Boyut: 14.5X16.5, yaprak:---, satır:---, yazı türü: nesih, kâğıt türü:---

¹¹⁵ Boyut: 185X125-120X67 mm, Varak: 28, satır: 11, Yazı Türü: Nesih.

9. *Hutbetül-Kâdirîye*; Milli Kütüphane-Ankara, Arşiv Numarası: 06 Mil Yz A 6161/4.¹¹⁶
10. *Kitâb-ı Velâyetâme-i Hâcî Bektâş el-Horasanî*, Derviş Hamdi İbni, h. 1219, Diyanet İşleri Başkanlığı Kütüphanesi, Arşiv Numarası: 714.
11. *Kitâbü'l-Fevâid*, Hâcî Bektâş-ı Velî el-Horasânî, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Bölümü, Arşiv Numarası: 55.
12. *Makâlât*; Hâcî Bektâş-ı Velî el-Horasânî, Derviş Ahmed b. Mehmet İstanbulî, Milli Kütüphane-Ankara 1024(1615), Arşiv Numarası: 06 Mil Yz A 4225/2¹¹⁷
13. *Makâlât-ı Hâcî Bektâş Tercümesi*, Hacı Mahmut Efendi, Süleymaniye Kütüphanesi, Arşiv Numarası: 2856.
14. *Makâlât*, İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi, Arşiv Numarası: 891.
15. *Makâlât-ı Hâcî Bektâş Velî*, Süleymaniye Kütüphanesi, Arşiv Numarası: İzmir 837/1.¹¹⁸
16. *Makâlât-ı Hâcî Bektâş Velî*, Fakih b. Hasan, Süleymaniye Kütüphanesi 713(1313), Arşiv Numarası: 393/4.¹¹⁹
17. *Makâlât-ı Hâcî Bektâş Velî*, Süleymaniye Kütüphanesi 1250(1834), Arşiv Numarası: 2559.¹²⁰
18. *Makâlât-ı Hâcî Bektâş Velî*, Süleymaniye Kütüphanesi 977(1569), Arşiv Numarası: 1500.¹²¹
19. *Makâlât-ı Hâcî Bektâş Velî*, Süleymaniye Kütüphanesi, Arşiv Numarası: İzmir 793/3.¹²²

¹¹⁶ Boyut: 235X180-20X160 mm., Yaprak: 15b-17a, satır:15, Yazı Türü: Kaba Nesih, Kağıt Türü: Sarı abadî kağıt. Notlar: Sağ kapak yarım, Sıtu vişne rengi meşin, kapakları ebru kaplı mukavva cilt hutbedir. 17b-58b boş. 49adan-55b ye kadar Hacı Bektaş Velî'den beyitler var. 51a-53b boş. Satın alma; Hilmi Mert Türkmen, 1989. S.N. 89/2-234.

¹¹⁷ Boyut: 190X140-150X180 mm., Yaprak: 52b-65a, satır: 21, Yazı Türü: Nesih, Kağıt Türü: Kova Filigranlı. Notlar: Sırtı kahverengi meşin, kapakları ebru kâğıt kaplı mukavva bir cilt. Öğüt ve nasihat çizgiler kırmızıdır. Sonda 4225/1 (Fütüvvetname) eserinin fihristi vardır.

¹¹⁸ Boyut: 17X12.5, yaprak: 41, satır:---, yazı türü: nesih, kâğıt türü:---.

¹¹⁹ Boyut: 20X12.5, yaprak: 104b-131a, satır:---, yazı türü: nesih, kâğıt türü:---.

¹²⁰ Boyut: 16.5X23.5, yaprak:53, satır: ---, yazı türü: nesih, kâğıt türü:---.

¹²¹ Boyut: 20X13, yaprak: 53, satır:---, yazı türü: nesih, kâğıt türü:---.

¹²² Boyut: 20X13.5, yaprak: 51-62, satır:---, yazı türü: nesih, kâğıt türü:---.

20. *Makâlât-ı Hâcî Bektâş*, Cafer b. Hasan, Manisa Kütüphanesi 827(1424), Arşiv Numarası: 3536.¹²³
21. *Makâlât-ı Hâcî Bektâş*, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, Arşiv Numarası: 867.¹²⁴
22. *Makâlât-ı Hâcî Bektâş*, Muhammed b. İshak, Ankara İl Halk Kütüphanesi Eski Eserler Bölümü, Arşiv Numarası: 355.¹²⁵
23. *Manzûm Velâyet-nâme*; Alî Nihanî b. Mehmed Tevfik Yozgadî (1247–1322/1831–1206), Ali Nihanî b. Tevfik, Milli Kütüphane 1301(1882), Arşiv Numarası: 06 Hk 1750.¹²⁶
24. *Mecmûa-i Eşâr*; Milli Kütüphane Ankara, Arşiv Numarası: 06 Mil Yz A 3832.¹²⁷
25. *Menâkıb-ı Hâcî Bektâş-ı Velî*, Bursalı Derviş Selman, Millet Kütüphanesi, Ali Emîrî Efendi Kitapları 1035, Arşiv Numarası: 1076.¹²⁸
26. *Menâkıb-ı Hâcî Bektâş-ı Velî*, Milli Kütüphane-Ankara, 06 Mil Yz B 778.¹²⁹
27. *Menâkıb-nâme-i Hâcî Bektâş-ı Velî*, Nuruosmaniye Kütüphanesi 1057(1647), Arşiv Numarası: 2618.¹³⁰

¹²³ Boyut:---, yaprak: 58–87, satır:---, yazı türü: nestalîk, kâğıt türü:---.

¹²⁴ Boyut: 11X17, yaprak:---, satır:---, yazı türü: nesih, kâğıt türü:---.

¹²⁵ Boyut: 20X30.2, yaprak: 1–32, satır:---, yazı türü: harekeli nesih, kâğıt türü:---.

¹²⁶ Boyut: 215X145-160X95 mm., Yaprak:161, Satır:19, Yazı Türü: Talik, Kağıt Türü: Nohudî Cedid. Notlar: Kahverengi meşin kaplı mukavva cilt. Ara başlıklar kırmızı. Eser Hacı Bektaş Veli'nin Velâyetname adlı eserinin nazma çevrilmiştir. Maarif vekâleti müfettişi Cemal Alpmanın 1960 tarihli hediyesidir.(Arşin No: 06 Hk 1750).

¹²⁷ Boyut: 224x160 mm., Satır: Değişik, Yazı Türü: Rika, Kağıt Türü: Çizgili Defter. Notlar: Portakal rengi karton kaplı ciltlidir. İçindekiler: Nefes-İlahî: Ali Ahu 1860, Ali Dede 1867, (Derviş) Ali 1907, (Sersem) Ali Baba 1868, Âşık Hüseyin 1930, Dertli Kazak 1863, Derviş 1861, Ecrî 1929, Güleç Abdal 1887, Hacı Bektaş Veli 1904, Haşim Baba 1843, Hatayî 1864, 1865, 1893, Hengâmî 1925, Hizbî 1956, Hüseyinî 1928, İbrahim Baba 1944, (Derviş) İsmail 1913, Kazak Ahmet 1941, Kıbrıslı 1912, Kul Farig 1894, Kul Himmet 1822, 1905, 1909, Matlûbî 1845, 1846, 1849, 1852, 1856, 1857, 1858, 1945, 1846, 1849, 1852, 1856, 1857, 1858, 1945, 1946, 1949, Mirâtî 1870, Münire Hatun 1844, Nesimî 1921, 1937, Öksüz Abdal 1903, Pir Sıltan Abdal 1866, 1885, 1888, 1895, 1900, 1902, Razî 1910, Ruhî 1906, 1922, (Derviş) Süleyman 1847, Şahî(Sarı İsmail) 1915, Teslim Abdal 1917, 1919, 1920, 1932, 1934, 1951, Turabî 1891, 1899, 1953.

¹²⁸ Boyut: 195X135-155X85 mm., Yaprak: 149, Satır: 17, Yazı Türü: Okunaklı talik, başlıklar ve sözbaşları kırmızı ile yazılmış Kâğıt Türü:---.

¹²⁹ Boyut: 328X114-300X115 mm., Yaprak: 74, Satır: 32, Yazı Türü: Talik, Kağıt Türü: Çizgili defter kağıdı. Notlar: Sırtı bezle tamir görmüş cilt kapakarı desenli kâğıt kaplı mukavva bir cilt içerisinde. Hacı Bektaş Veli'nin menakıbı. Satın alma: Ali Ceylan; 1992.

¹³⁰ Boyut:---, Yaprak: 78, Satır: 17–25 arası, Yazı Türü: Nestalîki andıran bir yazı çeşidi, başlıklar kırmızı ile yazılmış.

28. *Mevlâd-i Hâcî Bektâş*, Hasan b. Abdullah, Süleymaniye Kütüphanesi 944(1585), Arşiv Numarası: 2627/1.¹³¹
29. *Risâle-i Ahlâk*, Hâcî Bektaş-ı Veli, Süleymaniye Kütüphanesi, Arşiv Numarası: 67/2.¹³²
30. *Silsile-nâme-i Hâcî Bektâş-ı Veli*; Milli Kütüphane-Ankara 1231(1815), Arşiv Numarası: 06 Mil Yz A 461/11.¹³³
31. *Terceme-i Makâlat*, Tiran-Arnautluk. (Arnautluk Devlet Arşivi Türkçe Yazmaları), Arşiv Numarası: 290¹³⁴
32. *Velâyet-nâme-i Hâcî Bektâş Velî*; Alâad-dîn el-Belgradî, Konya Koyuncuoğlu Kütüphanesi Yazma Eserler Bölümü, 1044(1634), Arşiv Numarası: 13338¹³⁵
33. *Velâyet-nâme-i Hâcî Bektâş Velî*; Almanya Milli Kütüphanesi 1265(1849) Arşiv Numarası: Hs. Or. Oct. 1050 Staatsbibliothek, Berlin.¹³⁶
34. *Velâyet-nâme-i Hâcî Bektâş-ı Velî*; Almanya Milli Kütüphanesi, Arşiv Numarası: Ms. or. oct. 1876 Staatsbibliothek, Berlin.¹³⁷
35. *Velâyet-nâme-i Hâcî Bektâş-ı Velî*; Derviş Musa b. Ali, Mustafa, Milli Kütüphane-Ankara, Arşiv Numarası: 06 Mil Yz A 8597.¹³⁸
36. *Velâyet-nâme-i Hâcî Bektâş-ı Velî*; Hâcî Bektaş Velî el-Horasânî, Molla Hüseyin b. Mehmed, Milli Kütüphane- Ankara, Arşiv Numarası: 06 Mil Yz A 6240/1.¹³⁹

¹³¹ Boyut: 14.2X20.2, Yaprak:---, Satır:---, Yazı türü: nesih, Kâğıt türü:---.

¹³² Boyut: 16.5X13.5, Yaprak: 21, Satır:---, Yazı türü: nesih, Kâğıt türü:---.

¹³³ Boyut: 125X90-90x54 mm., Yaprak: 32b, Satır:16, Yazı Türü: Nesih, Kağıt Türü: Samanlı Kağıt. Notlar: Koyu borda meşin bir cilt. Eser, Bektaşilikle ilgilidir. Sözbaşları ve cetvelleri kırmızı, yaprakları rutubet lekeli.

¹³⁴ Boyut: 220X170 mm., Yaprak:---, Satır:---, Yazı türü:---, Kâğıt türü:---,Notlar: Hacı Bektaş Veli'nin Makalat adlı eserine çeviridir.

¹³⁵ Boyut:---, Yaprak:---, Satır: İlk sayfa 14, diğer sayfada 17 satır, Cildin Çeşidi: meşin cilt, Yazı Türü: İşlek bir el yazısı, başlıklar kırmızı ile yazılmış, kâğıt türü:---.

¹³⁶ Boyut: 235X110-180X115 mm., Yaprak:166, satır:19, Yazı Türü: Rika, Kağıt Türü: Sarımsı, su yolu filigranlı.

¹³⁷ Boyut: 215X145-175X110 mm., Yaprak:227, Satır: 18, Yazı Türü: Nesih, Kağıt Türü: Suyolu ve Harf Filigranlı.

¹³⁸ Boyut: 202X140-155X100 mm, Yaprak: II, 153, II, Yazı Türü: Bozuk Talik, Kâğıt Türü: Cedit. Notlar: Sırtı siyah meşin, kapakları koyu mavi kâğıt kaplı mukavva cilt. Sözbaşları ve bazı bölümler cetveller kırmızıdır. Eserin bazı bölümleri manzumdur. Başta II yaprakta fihrist vardır. Sonda II yaprak boştur. Satın alma; Mehmet Hilmi Merttürkmen.

37. *Velâyet-nâme-i Hâcı Bektâş-ı Velî*; Hâcı Bektâş-ı Veli Horâsanî, Derviş Hamdi, Milli Kütüphane-Ankara 1206(1791), Arşiv Numarası:06 Mil Yz A 6032.¹⁴⁰
38. *Velâyet-nâme-i Hâcı Bektâş-ı Velî*; Hâcı Bektâş-ı Veli Horâsanî, M. Molla Süleyman b. Mehmed, Milli Kütüphane-Ankara, Arşiv Numarası: 06 Mil Yz A 7603.¹⁴¹
39. *Velâyet-nâme-i Hâcı Bektâş-ı Velî*; Hâcı Bektâş-ı Veli Horâsanî, Milli Kütüphane-Ankara, Arşiv Numarası: 06 Mil Yz A 5300.¹⁴²
40. *Velâyet-nâme-i Hâcı Bektâş-ı Velî*; Hâcı Bektâş-ı Veli Horâsanî, Milli Kütüphane-Ankara, Arşiv Numarası: 06 Mil Yz A 3315/1.¹⁴³
41. *Velâyet-nâme-i Hâcı Bektâş-ı Velî*; Hâcı Bektâş-ı Veli Horâsanî, Milli Kütüphane-Ankara, Arşiv Numarası: 06 Mil Yz A 6032.¹⁴⁴
42. *Velâyet-nâme-i Hâcı Bektâş-ı Velî*; Hâcı Bektâş-ı Veli Horâsanî, Milli Kütüphane-Ankara, Arşiv Numarası: 06 Mil Yz A 3315/1.¹⁴⁵

¹³⁹ Boyut: 165X100-115X75 mm., Yaprak: III, 340, Satır: 14, Yazı Türü: Nesih, Kağıt türü: Mantar Fligranlı. Notlar: Sırtı siyah meşin kapakları ebru kaplı mukavva cilt. Eser, tarikattaki keşf, velayet ve benzeri konuları içerir. Rutubet lekeli, konu başları kırmızıdır. Serlevha mülevven. Ib-IIIb de fihrist vardır. Satın alma: Abdüllatif Demirci; 1994. S.N. 1994/2-167. Kaynaklar: TÜYATOK, O5/AIV,2716a.

¹⁴⁰ Boyut: 215X150-156X90 mm., Yaprak:165, satır:17, Yazı Türü: Nesih, Kağıt Türü: Suyolu filigranlı. Notlar: Siyah pandizot bez kaplı mukavva bir cilt içerisindedir. Eser, Bektaşilikle İlgilidir. Cetveller kırmızı, yapraklar rutubet lekeli. Satın alma; Hilmi Mert Türkmen, 1988.S.N. 88/2-969.

¹⁴¹ Boyut: 165X110-115X75 mm., Yaprak: III, 340, satır:14, Yazı Türü: Nesih, Kağıt Türü: Mantar Fligranlı. Notlar: Sırtı siyah meşin kapakları ebru kaplı mukavva cilt. Eser, Tarikattaki keşf, velayet ve benzeri konuları içerir. Rutubet lekeli, konu başları kırmızıdır. Serlevha mülevven. Ib-IIIbde fihrist vardır. Satın alma; Abdüllatif Demirci; 1994. S.N. 1994/2-167. Kaynaklar: TÜYATOK, O5/IV.2716a.

¹⁴² Boyut: 230X147-190X110 mm., Yaprak: 166, satır:21, Yazı Türü: Talik, Kağıt Türü: Harf Fligranlı.

¹⁴³ Boyut: 220X175-175X110 mm., Yaprak: 1b-163b, satır: 21, Yazı Türü: Talik, Kağıt Türü: Sarı İnce Kağıt. Notlar: Tezhip: Serlevha mor ve kahverengi ile mülevvendir. Şemseli, zencirekli, miklepli, açık kahverengi meşin ciltlidir. Eser 14. yy Osmanlı edebiyatı ile ilgilidir. Sözbaşları ve çizgiler kırmızıdır. Eser ve yazar adı serlevhadan alınmıştır. Satın alma: Abdullah Öztemiz; 1973 S.N. 293/2-1973).

¹⁴⁴ Boyut: 230X147-190X110 mm., Yaprak: 166, satır: 21, Kağıt Türü: Talik, Kağıt Türü: Harf Filigranlı. Notlar: Şemseli, zencirekli, kahverengi meşin bir cilt içerisindedir. Sözbaşları ve cetveller kırmızıdır, yapraklar rutubet lekeli. Satınalma; Muhsin Gül, 1984. S.N. 1984/ 2-203.

¹⁴⁵ Boyut: 270X175-175X110 mm., Yaprak: 1b-163b, Satır: 21, Yazı Türü: talik, Kağıt Türü: sarı ince kağıt. Notlar: tezhip: serlevha mor ve kahverengi ile mülevvendir. Şemseli, zencirekli, miklepli açık kahverengi meşin ciltlidir. Eser 19. yy. Osmanlı Edebiyatı ile ilgilidir. Söz başları ve çizgiler kırmızıdır. Eser ve yazar adı serlevhadan alınmıştır. Satın alma; Abdullah Öztemiz, 1973. S.N. 293/2-1973.

43. *Velâyet-nâme-i Hâcî Bektâş-ı Velî*; Hâcî Bektâş-ı Veli Horâsanî, Milli Kütüphane-Ankara 1313(1895) , Arşiv Numarası: 06 Mil Yz A 6552/2. ¹⁴⁶
44. *Velâyet-nâme-i Hâcî Bektâş-ı Velî*; Hâcî Bektâş-ı Veli Horâsanî, Milli Kütüphane-Ankara 1302 (1884), Arşiv Numarası: 06 Mil Yz A 7544. ¹⁴⁷
45. *Velâyet-nâme-i Hâcî Bektâş-ı Velî*; Hacım Sultan, Tiran-Arnautluk, Arnautluk Devlet Arşivi Türkçe Yazmaları), Arşiv Numarası: 88. ¹⁴⁸
46. *Velâyet-nâme-i Hâcî Bektâş-ı Velî*; Hâcî Bektaş-ı Velî(öl.669/1271), Ali Rızâ, Titan-Arnautluk 1372(1952) , Arşiv Numarası: 161. ¹⁴⁹
47. *Velâyet-nâme-i Hâcî Bektâş-ı Velî*; Hâcî Bektaş-ı Velî (öl.669/1271), Süleyman Aguşî, Tiran-Arnautluk 1291(1874), Arşiv Numarası: 410. ¹⁵⁰
48. *Velâyet-nâme-i Hâcî Bektâş-ı Velî*; Hâcî Bektaş-ı Velî (öl.669/1271), Fransa Milli Kütüphanesi 1023(1614), Arşiv Numarası: Paul Lucas/ Regius 1324. ¹⁵¹
49. *Velâyet-nâme-i Hâcî Bektâş-ı Velî*; Hâcî Bektâş-ı Velî Horâsanî (öl.669/1271), Derviş Seyyid Caferî, Milli Kütüphane- Ankara 1290, Arşiv Numarası: 06 Mil Yz A 8970. ¹⁵²
50. *Velâyet-nâme-i Hâcî Bektâş-ı Velî*; Hâcî Bektaş-ı Velî, (öl.669/1271), Diyaroğlu Derviş Süleymân Fahrî, Tiran-Arnautluk 1289(1881) ,Arşiv Numarası:16. ¹⁵³
51. *Velâyet-nâme-i Hâcî Bektâş-ı Velî*; İbrahim b.Mustafa, Amasya Beyazıt İl Halk Kütüphanesi 1316(1897) , Arşiv Numarası: 05 Gü 143. ¹⁵⁴

¹⁴⁶Boyut:194X120-150X90 mm., Yaprak:126a-195b, satır:16, Yazı Türü: Nestalik, Kağıt Türü:Su yolu filigranlı.Notlar: Harab olmuş,açık kahverengi meşin. Bir cilt içerisinde. Eser, Bektaşilikle ilgilidir. Sözbaşları kırmızıdır. Yapraklar rutubet lekeli. Satın alma; Hüseyin Kurtaslan; 1990.S.N. 90/2-1031.

¹⁴⁷ Boyut: 230X174-188X122 mm., Yaprak: 113, Satır:19, Yazı Türü: Nesih, Kağıt Türü: Abadî. Notlar: Sırtı bez kaplı karton bir cilt içerisinde. Eser, Hacı Bektaş'ın menkıbelerinden oluşur. Sözbaşları ve cedveller kırmızıdır. Yapraklar rutubet lekeli. Satın alma; Abdüllatif Demirci, 1994.

¹⁴⁸ Boyut: 210X110 mm., Yaprak: 92, Satır:---, Yazı Türü:---, Kâğıt Türü:---.

¹⁴⁹Boyut: 310X150 mm., Yaprak: 250-300, Satır:---, Yazı türü:---, Kâğıt Türü:---.

¹⁵⁰Boyut: 240X180 mm. satır:---, Yazı türü:---, Kâğıt Türü:---.

¹⁵¹Boyut: 215X140 mm., Yaprak: 56, Yazı Türü: Nesih, kâğıt türü:---.

¹⁵²Boyut: 202X140-152X90 mm., Yaprak:174, satır:16, Yazı Türü: Nesih, Kağıt Türü: Suyolu filigranlı. Notlar: Sırtı vişne rengi meşin, kapakları koyu vişne rengi mukavva cilt. Cedveller sarı renktedir.

¹⁵³ Boyut: 240X170 mm., Yaprak: 297 satır:---, yazı türü:---, kâğıt türü:---.

¹⁵⁴Boyut: 258X202-185X145 mm., Yaprak:22, Satır:22, Yazı Türü: Nesih, Kağıt Türü: Çizgili Sarı Defter.

52. *Velâyet-nâme-i Hâcı Bektâş-ı Velî*; İsmail Baba, Milli Kütüphane Ankara1244 (1827), Arşiv Numarası: 06 Hk 687/2¹⁵⁵
53. *Velâyet-nâme-i Hâcı Bektâş-ı Velî*; İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Arşiv Numarası:51.¹⁵⁶
54. *Velâyet-nâme-i Hâcı Bektâ-ış Velî*; Kanunî Ali Şan, Milli Kütüphane-Ankara 1204(1789), Arşiv Numarası: 60 Mil Yz A 8052/1.¹⁵⁷
55. *Velâyet-nâme-i Hâcı Bektâş-ı Velî*; Koyûn Bâbâ, Milli Kütüphane-Ankara, Arşiv Numarası: 06 Mil Yz A 2864/2.¹⁵⁸
56. *Velâyet-nâme-i Hâcı Bektâş-ı Velî*; Milli Kütüphane Ankara 1289(1871), Arşiv Numarası: 06 Hk 1257.¹⁵⁹
57. *Velâyet-nâme-i Hâcı Bektâş-ı Velî*; Milli Kütüphane-Ankara, Arşiv Numarası: 06 Mil Yz A 6240/1¹⁶⁰
58. *Velâyet-nâme-i Hâcı Bektâş-ı Velî*; Milli Kütüphane-Ankara 1204(1789), Arşiv Numarası: 06 Mil Yz A 8052/2.¹⁶¹
59. *Velâyet-nâme-i Hâcı Bektâş-ı Velî*; Milli Kütüphane-Ankara 1284(1866), Arşiv Numarası: 06 Hk 116.¹⁶²

¹⁵⁵Boyut: 220X170—180X115 mm., Yaprak: 13b-24b, Satır:17, Yazı Türü: nesih, Kağıt Türü: Taç filigranlı. Notlar: Sırtı koyu lacivert meşin cild. Yeşil pandozot kaplı, şirazeli cild. XIX. Asır müzehhep mihrabiyeli, yıldız vedveli metin. Abdülbaki Gölpinarlı tarafından yayınlanmıştır.25a-31a arasında Hacı Bektaş Veli'nin virdler vardır. Sonunda müzehhep mustatil içinde İsmail Baba'nın 1244(1828) tarihli mührü basılıdır.

¹⁵⁶Boyut: 325X200- 200X130 mm., Yaprak: 134, Satır: 21, Yazı Türü: Rika, kâğıt türü:---.

¹⁵⁷Boyut: 175X132-122X74 mm., Yaprak: 1b-194b, satır: 13, Yazı Türü: Rika, Kağıt Türü: Abadî. Notlar: Şemseli, zencirekli, köşebentli, miklebli, kırmızı meşin bir cilt içerisindedir. Eser, Hacı Bektaş'ın menakıbıyla ilgilidir. Sözbaşları ve duracakları kırmızıdır. Satın alma; Soner Yalçın, 1995.

¹⁵⁸ Boyut: 250X175-150X110 mm., Yaprak: 151b- 169b, Satır: 15, Yazı Türü: Nesih, Kağıt Türü: Arma Fligranlı. Notlar: Sırtı bez, kapakları karton kâğıt kaplı, mukavva bir cilt içerisindedir. Eser, tasavvuf ile ilgilidir. Dizin vardır. Konubaşları kırmızıdır. Bağış; Meliha Çoker, 1967.

¹⁵⁹Boyut: 355X235-255X155 mm., Yaprak: 2+260, Satır: 21, Yazı Türü: Nesih, Kağıt Türü: Arslan Filigranlı. Notlar: Serlevha yıldız mihrabiyeli ve yıldız cetveli diğer sayfalar kırmızı boya cetveli. Bölüm başları kırmızı yazılı. Bordo rengi meşin, yıldız baskı şemseli köşebentli zencirekli miklebli cild. Urfalı Ekmekçi Muhammed Baba'nın ekmek evine vakıf kaydı ve mührü. Seceadeci başızade İstanbul'un Mehmed Ali b. Nurî Baba'nın 1320–25 tarihli okuma kaydı.

¹⁶⁰Boyut: 145X95-120X90 mm., Yaprak:1a-5b, Satır: 12, Yazı Türü: Harekeli nesih, Kağıt Türü: Abadî. Notlar: Harap olmuş, kahverengi meşin bir cilt içerisindedir. Eser, Osmanlı Edebiyatı ile ilgilidir. Duracaklar kırmızıdır. Yapraklar rutubet lekeli. Satın alma: Mert Türkmen; 1989. S.N. 89/2–751.Kaynaklar:06 Mil K.v. 2347a.

¹⁶¹Boyut: 175X132-125X73 mm., Yaprak: 194b-221b, Satır: 13, Yazı Türü: Rika, Kağıt Türü: Abadî. Notlar: Şemseli, zencirekli, köşebentli, miklebli kırmızı meşin bir cilt içerisindedir. Sözbaşları ve duracaklar kırmızıdır. Satın alma; Soner Yalçın, 1995.

60. *Velâyet-nâme-i Hâcî Bektâş-ı Velî*; Milli Kütüphane-Ankara 1289(1871), Arşiv Numarası:06 Hk 1257.¹⁶³
61. *Velâyet-nâme-i Hâcî Bektâş-ı Velî*; Milli Kütüphane-Ankara, Arşiv Numarası: 06 Mil Yz A 2864/1.¹⁶⁴
62. *Velâyet-nâme-i Hâcî Bektâş-ı Velî*; Milli Kütüphane-Ankara, Arşiv Numarası: 06 Mil Yz A 6240/1.¹⁶⁵
63. *Velâyet-nâme-i Hâcî Bektâş-ı Velî*; Milli Kütüphane-Ankara, Arşiv Numarası: 06 Mil Yz A 2707.¹⁶⁶
64. *Velâyet-nâme-i Hâcî Bektâş-ı Velî*; Milli Kütüphane-Ankara1302(1884), Arşiv Numarası: 06 Mil Yz A 2707.¹⁶⁷
65. *Velâyet-nâme-i Hâcî Bektâş-ı Velî*; Musa b.Ali, Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi, Arşiv Numarası: 42 kon 1415.¹⁶⁸
66. *Velâyet-nâme-i Hâcî Bektâş-ı Velî*; Nihânî İlyâs b Ali b. İbrahim, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Arşiv Numarası: 124.¹⁶⁹

¹⁶²Boyut: 160X100 mm, Yaprak: 20I+ 1X, Satır: 19, Yazı Türü: Rika, Kâğıt Türü: Esmer İnce Cedit. Notlar: Sırtı ve köşebentler kahverengi meşin, üstü siyah kâğıt toplama mukavva cilt, söz başları kırmızı, birçok kelimen üzerinde kırmızıçizgi var. Eser, Hacı Bektaş-ı Velî'ye ait menkıbeleri mensûr ve kısmen manzum olarak ifade etmektedir. Eserin başında eski kütüphanenin mührü vardır.

¹⁶³Boyut: 355X235-255X155 mm., Yaprak: 2+260, Satır: 21, Yazı Türü: Nesih, Kağıt Türü:Arslan Filigranlı. Notlar: Serlevha yıldız mihrabiyeli ve cetvelli diğer kısımlar kırmızı boya cetvelli. Bölüm başları kırmızı yazılı. Bordo rengi meşin, yıldız baskı şemseli köşebentli zecirekli miklebli cild. Urfalı Ekmekçi Muhammed Babanın ekmek evine vakıf kaydı ve mührü Seceadeci Başızade İstanbul'un Mehmed Ali b.Nurî Babanın 1320–25 tarihli okuma kaydı.

¹⁶⁴ Boyut: 250X175-150X110 mm., Yaprak: 2, 1b-151a, satır:15, Yazı Türü: Nesih, Kağıt Türü:Üç Ay Fliigranlı. Notlar: Sırtı bez, kapakları karton kağıt kaplı, mukavva bir cilt içerisindedir. Eser, tasavvuf ile ilgilidir. Dizin vardır. Konubaşları kırmızıdır. Bağış; Meliha Çoker 1967.

¹⁶⁵Boyut: 145X95-120X90 mm., Yaprak: 1a-5b, satır: 12, Yazı Türü: Nesih, Kağıt Türü: Abadî. Notlar: Harab olmuş, kahverengi meşin bir cilt içerisindedir. Eser, Osmanlı Edebiyatı ile ilgilidir. Duracaklar kırmızıdır, yapraklar rutubet lekeli. Satın alma; Hilmi Mert Türkmen, 1989.S.N. 89/2–751. Kaynaklar; 06 Mil. K. V. 2347a.

¹⁶⁶Boyut: 247X170-160X100 mm., Yaprak: 213, Satır: 17, Yazı Türü: Rika, Kağıt Türü: Samanî Kağıt. Notlar: Ciltsiz. Eser, menakıbdır. Sözbaşları ve cetveller kırmızı, yapraklar rutubet lekeli. Bağış; Kamil Su; 1973.

¹⁶⁷Boyut:247X110-160X100 mm., satır: 17, Yazı Türü: Rika, Kağıt Türü: Samani Kağıt. (Notlar: Ciltsiz. Eser, menakıbdır. Sözbaşları ve cetveller kırmızı, yapraklar rutubet lekeli. Bağış; Kamil Su, 1973.

¹⁶⁸Boyut:200X160-140X105 mm., Yaprak:123, satır:13, Yazı Türü: Arap-Nesih. Notlar: Sözbaşları kırmızı, ebru karton kaplı cilt.

¹⁶⁹Boyut: 225X170- 180X115 mm., Yaprak: 137, Satır: 23, Yazı Türü: Talik, kâğıt türü:---

67. *Velâyet-nâme-i Hâcı Bektaş-ı Velî*; Pîrî Sultân, Milli Kütüphane- Ankara 1300(1882), Arşiv Numarası: 06 Mil Yz 2864/ 3.¹⁷⁰
68. *Velâyet-nâme-i Hâcı Bektaş-ı Velî*; Seyyid Alî Sultân, İstanbul- Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi Türkçe Yazmaları 1303(1885), Arşiv Numarası: 62.¹⁷¹
69. *Velâyetnâme-i Hâcim Sultan*, İbrahim Fevzi, Ali Emiri Efendi, 1261, Arşiv Numarası: 34 Ae Tarih 943.
70. *Velâyetnâme-i Otman Baba*, Milli Kütüphane, Arşiv Numarası: 06 Hk 643.
71. *Velâyetnâme-i Otman Baba*, Milli Kütüphane, Arşiv Numarası: 06 Hk 495.
72. *Velâyetnâme-i Otman Baba*, Nihânî Ali Yozgâdi, Milli Kütüphane, 1281, Arşiv Numarası: 06 Mil Yz A 9595.
73. *Velâyet-nâme-i Otman Bâba*; Osmân Baba (öl.833-1429'dan sonra), Hasan Tebrizi, Milli Kütüphane-Ankara 1316(1896) Arşiv Numarası: 06 Hk 495.¹⁷²
74. *Velâyet-nâme-i Seyyid Ali Sultân*; Cezbî, Milli Kütüphane Ankara 1313(1894), Arşiv Numarası: 06 Hk 1189.¹⁷³
75. *Velâyetnâme-i Sultan Otman Baba*, Küçük Abdal, İngiltere Oxford Bodleian Kütüphanesi, Türkçe Yazmalar, Arşiv Numarası: MS. Ind Inst. D.43.
76. *Vilâyet-nâme-i Hâcı Bektaş-ı Veli*, Süleymaniye Kütüphanesi, Arşiv Numarası: 3072.¹⁷⁴

¹⁷⁰Boyut: 250X175-150X110 mm., Yaprak: 169b-177b, satır:15, Yazı Türü: Nesih, Kağıt Türü: Arma Filigranlı. Notlar: Sırtı bez, karton kâğıt kaplı, mukavva bir cilt içerisindedir. Eser, tasavvuf ile ilgilidir. Bağış; Meliha Çoker, 1967.

¹⁷¹Boyut: 200X144 mm., Yaprak:14, Satır:19, Yazı Türü:Rika, Kağıt Türü:Aharlı.

¹⁷²Boyut: 235X160-180X135 mm., Yaprak: VII+213, satır: 15, Yazı Türü: Harekeli Nesih, Kağıt Türü: Krem Cedid. Notlar: Harekeler kırmızı siyah pandizot. Sonundaki 3 sayfada bunlar vardır. Başta münacat ve rica name ve teşekkür name, 213 ada Hacı Bektaş Veli Dergâhına vakıf kaydı vardır.

¹⁷³Boyut:220X170-170X125 mm., Yaprak:23, Satır:15, Yazı Türü: Medrese Rikası, Kağıt Türü: Harf Filigranlı. Notlar: Sırtı beyaz bez, ebru kâğıt kaplı karton cild. İsimler cedveller kırmızıyla. Zahriyede ibreli mühür basılıdır. Zahriyede (postnisin-i Hacı Bektaş Veli Seyyid Hafız Ali Dede) ibareli mühür basılıdır.

¹⁷⁴ Yaprak: 57, yazı türü: nesih, kâğıt türü:---

Hacı Bektaş Kütüphanesi'nden Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi'ne Gönderilen Yazma Eserler¹⁷⁵

77. *Emânet-i Hazreti Pîr*, no: 29¹⁷⁶
78. *Makaâlât-ı Hâcî Bektâş*, no:216.¹⁷⁷
79. *Makaalat-ı Hâcî Bektâş-ı Velî*, İbrahim b. Ali h. 1304, no:71.¹⁷⁸
80. *Makalat-ı Hâcî Bektaş el-Horasani*, no: 89.¹⁷⁹
81. *Risâle-i Nesâyih*, no: 156.
82. *Risâle-i Virani Baba*, İsmail Hakkı, 1290(1873), no: 53.
83. *Velâyet-nâme-i Hâcî Bektaş*, Hicri 1179, no: 119.¹⁸⁰
84. *Velâyet-nâme-i Hâcî Bektaş-ı Horasâni*, no:200.¹⁸¹
85. *Velâyet-nâme-i Hâcî Bektâş-ı Velî*, no: 219.¹⁸²
86. *Velâyet-nâme-i Hâcî Bektâş-ı Velî*, no:120.¹⁸³
87. *Velâyet-nâme-i Hâcî Bektâş-ı Veli*, no:204.¹⁸⁴
88. *Velâyet-nâme-i Hâcî Bektâş-ı Velî*, no:242.¹⁸⁵

Abdal Musa Kütüphanesi'nde Bulunan Yazmalar¹⁸⁶

1. *Makâlât-ı Türkî Hâcî Bektaş-ı Veli*, sıra no: 28.
2. *Makâlât-ı Hâcî Bektâş Velî Farisî*, sıra no: 35.
3. *Menâkıb-ı Hâcî Bektâş*, sıra no: 38.
4. *Menâkıb-ı Hâcî Bektâş Velî*, sıra no: 120.

¹⁷⁵ Hacı Bektaş Kütüphanesi'nden, Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi'ne gönderilmiş olan bu yazma eserlerin kayıt işlemleri devam etmektedir, fakat internet ortamında henüz kayıt bilgileri mevcut değildir.

¹⁷⁶ Yaprak:6, yazı türü: rik'a, satır:15.

¹⁷⁷ Yaprak: 67, yazı türü: rika, sarı bez cilt. Not: Eserin ikinci kısmında ise 217 numara ile *Fütüvvetnâme* adlı eserin nüshası bulunmaktadır.

¹⁷⁸ Yaprak: 71, yazı türü: nesih, satır: 16, yeşil bez cilt.

¹⁷⁹ Yaprak: 25, yazı türü: rika, satır: 15–21, kırmızı bez cilt.

¹⁸⁰ Yaprak: 226, satır: 15, siyah deri cilt.

¹⁸¹ Yaprak: 220, yazı: nesih kırmızı, kırmızı bez cilt.

¹⁸² Yaprak: 254, satır: 19–20, siyah deri cilt.

¹⁸³ Yaprak: 221, satır: 11, siyah deri cilt.

¹⁸⁴ Yaprak: 210, satır: 18, siyah bez cilt.

¹⁸⁵ Yaprak: 113, yazı türü: rika, satır: 17–18, siyah bez cilt.

¹⁸⁶ Abdurrahman Güzel, *Abdâl Mûsa Velâyetnâmesi*, TTK Yay., Ankara 1999, s. 191-194'den naklen.

2.2. Kitaplar

2.2.1. Matbu ve Telif Kitaplar

1. Abdurrahman Câmî, *Nefehâtu'l-Üns Min Hadarât'il-Kuds*, Tercüme eden: Lâmi-î Çelebi, Marifet Yay., İstanbul 1993.
2. Ahmed b. Abdullah Selânîkî *Risâle-i Evliyâ-i Mahbûb (Menakıb-ı Hacı Bektaş-ı Veli)*, 1220(1708).
3. Ahmed Cemaleddin Çelebi, *Bektaşî Sırrı Nam Risaleye Müdafaa*, Müsahhihi: Rıza Lütüfi, Manzume-i Efkâr Matbaası, İstanbul 1328(1910).
4. Ahmed Rıfkı, *Bektaşî Sırrı*, 4 cilt, Asır Matbaası ve Kitabevi, 1325–1328 (1909–1910).
5. Ahmed Sırrı Baba, *Er-Risalet'ül-Ahmediyye Fi Tarihi't Tarikatü'l Bektaşîyye Bi-Mısr'il Mahruse*, *Matbuatu's Şark-ı Şarig Hayzan El- Mersule*, Kahire 1937.
6. Ahmet Refik, *Anadolu'da Türk Aşiretleri*, İstanbul 1931.
7. AKDAĞ, Mustafa, *Türkiye'nin İktisadi ve İctimai Tarihi-II*, Cem Yay., İstanbul 1995.
8. AKTAŞ, Hasan, *Yeni Türk Şiirinde Hacı Bektaş-ı Veli Okulu ve Misyonu*, Yort Savul Yay., 2005.
9. AKYOL, Taha, *Osmanlı'da ve İran'da Mezhep ve Devlet*, Doğan Kitap, İstanbul 2006.
10. Ali Nizamî, *Ehli Beyt Muhibbinin El Kitabı*, Gülbay Yay. ve Matbaacılık, İstanbul 1987.
11. Ali Ulvi Baba, *Bektaşî Makâlâtı*, Asır Matbaası ve Kitabevi, 1341(1925).
12. ÂLİ, *Künhü'l-Ahbar Nâm Âli Tarihi*, 5. cilt, Takvimhâne-i Amire Matbaası, İstanbul 1277(1860).
13. ALKOR, Haydar, *Mevlevilik ve Bektaşilik*, Yeni Kitap Basımevi, Konya 1946.
14. ALPARSLAN, Ali, *Abdülbâki Gölpınarlı*, T.C. Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 1996.
15. ALŞAN, Mehmet Hakan, *Melâmetîler Horasan Erenleri*, Karakutu Yay., İstanbul 2006.

16. ALTINOK, Baki Yaşa, *Alevilik Hacıbektaş Veli Bektaşilik*, Oba Kitabevi, Ankara 1998.
17. ANADOL, Cemal vd., *Türk Kültürü ve Medeniyeti*, Türkiyem Dergisi Yay., İstanbul 2006.
18. ARAZ, Nezihe, *Anadolu Evliyalari*, Tan Gazetesi Matbaası, İstanbul 1966.
19. ARAZ, Nezihe, *Gelin Canlar Bir Olalım, Türk Anadolu'nun Oluşumu*, Hürriyet Yay. , İstanbul 1978.
20. ASENA, Orhan, *Hünkar Hacı Bektaş Veli*, (Müzikal), İlke Yay., İstanbul 1995.
21. Âşık Sümmânî, *Velâyet-Nâme-i Hâcı Bektâş Veli*, 1302 (1884).
22. Âşıkpaşazâde, *Tevârîh-i Âl-i Osman*, haz: Kemal Yavuz-A.Yekta Saraç, Gökkuşbe Yay., İstanbul 2007.
23. ATALAY, Adil Ali, *Vilâyetname*, Basım Berdan Matbaacılık, İstanbul 2006.
24. ATALAY, Besim, *Bektaşilik ve Edebiyatı*, Matba-i Amire, İstanbul 1340.
25. ATAY, Mehmet, *Türkiye'de Alevilik ve Bektaşilik*, İstanbul (tarih yok).
26. AY, Resul, *Anadolu'da Derviş ve Toplum(13-15. Yüzyıllar)*, Kitap Yay., İstanbul 2008.
27. AYDIN, Ayhan, *Akademisyenlerle Alevilik Bektaşilik Söyleşileri*, Horasan Yay., İstanbul 2006.
28. AYHAN, Aydın, *Hacı Bektaş Veli'nin Balıkesir'e Yolladığı Horasan Erenleri'nden Barak Baba*, 2004.
29. AYTEKİN, Sefer, *Velâyetname-i Hacı Bektaş Veli*, Emek Basım-Yay., Ankara 1956.
30. AYYILDIZ, Bektaş, *Basında Alevilik*, (4 cilt), Evren Matbaası, Ankara 1990.
31. Baha Said Bey, *Türkiye'de Alevi-Bektaşî, Ahi ve Nusayri Zümreleri*, haz. İsmail Görkem, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 2000.
32. BAHADIR, İbrahim, *Bilgi Toplumunda Alevilik*, Alevi Kültür Merkezi Yay., Ankara 2003.
33. BAL, Hüseyin, *Alevi Bektaşî Kültürü*, Fakülte Kitabevi, Isparta 2002.

34. BAL, Hüseyin, *Alevi-Bektaşî Sosyolojisi*, Ant Yay., İstanbul 1997.
35. BALCIOĞLU, Tahir Harimî, *Türk Tarihinde Mezhep Cereyanları*, Ahmet Sait Matbaası, İstanbul 1940.
36. BALDEMİR, Hamit, *Din ve Alevilik Üzerine*, Nam Yay., İstanbul 1994.
37. BARDAKÇI, Cemal, *Alevilik, Ahilik, Bektaşilik*, Yeni Matbaa, Ankara 1950.
38. BARDAKÇI, Cemal, *Millî, Tarihî, Dinî, Siyasi ve İdarî Bakımlardan Alevilik, Ahilik, Bektaşilik*, Türkiye Matbaacılık ve Gazetecilik, Ankara 1950.
39. BARKAN, Ömer Lütfi, *Kolonizatör Türk Dervişleri*, İstanbul, Hamle Basın-Yayın, tarih yok.
40. BAYRAK, Mehmet, *Ortaçağ'dan Modern Çağ'a Alevilik*, Öz-Ge Yay., Ankara 2004.
41. BAYRAM, Mikail, *Bâciyân-ı Rûm (Selçuklular Zamanında Genç Kızlar Teşkilâtı)*, Gümüş Matbaası, Konya 1987.
42. *Besmele Tefsiri(Şerh-i Besmele)*, haz. Hamiye Duran, TDV Yay., Ankara 2009.
43. BİRDOĞAN, Nejat, *Anadolu ve Balkanlarda Alevi Yerleşmesi*, Ocaklar, Dedeler, Soyağaçları, İstanbul 1992.
44. BİRDOĞAN, Nejat, *Anadolu'nun Gizli Kültürü Alevilik*, Hamburg Alevi Kültür Merkezi Yay., Hamburg 1990.
45. BOZBEYOĞLU, Hulusi, *Bektaşiliğin İslamiyetin Yayılmasındaki Etkisi*, Özaydın Matbaası, İstanbul 1972.
46. BOZYİĞİT, Esat, *Hacı Bektaş Veli*, Nevşehir Valiliği Yay., Ankara 1990.
47. BULUT, Faik, *Alisiz Alevilik*, C. I-II, Doruk Yay., İstanbul 1997.
48. BURSEVÎ, İsmail Hakkı, *Gayb Bahçelerinden Seslenişler*, İnsan Yay., İstanbul 2003.
49. CAHEN, Claude, *Türkler Nasıl Müslüman Oldular?*, Örgün Yay., İstanbul 2008.
50. CHABERT, *Hikâye-i İbda-i Yeniçeriyân Ba-Bereket Pir-i Bektaşiyân Şeyh Hacı Bektaş Veli-i Müsliman*, Viyana 1810, (Fransızca).

51. CİNEMRE, Levent, *100 Soruda Tarih Boyunca Alevilik ve Aleviler*, Tempo Yay., İstanbul 1995.
52. ÇAĞATAY, Neşet- Agâh ÇUBUKÇU, *İslam Mezhepleri Tarihi*, C. I, Ankara 1965.
53. ÇAMUROĞLU, Reha, *Dönüyordu Bektaşilikte Zaman Kavrayışı*, Kapı Yay.
54. ÇAMUROĞLU, Reha, *Tarih, Heterodoksi ve Babailer*, Kapı Yay., İstanbul 2005.
55. ÇAVDARLI, Rıza, *Bektaşî Sırrı Çözüldü, Hacı Bektaşî Veli'nin Hayatı, Faaliyeti, Siyaseti, Türkçülüğü*, Aydınlık Matbaası, İstanbul 1944.
56. ÇAVDARLI, Rıza, *Yetiş Ya Hacı Bektaş Veli(Tarihî Roman)*, Beyazıt Bozkurt Basımevi, İstanbul 1943.
57. ÇELİK, H. Ahmet, *Türk-İslam Büyükleri*, Erdem Yay., İstanbul 1992.
58. ÇETİN, Mahmut, *Hünkâr*, Adım Yay., İstanbul 1993.
59. ÇETİN, Mahmut, *Radyo İçin Üç Oyun: Kab bin Züheyr/Şeyh Ali Semerkandî/Hacı Bektaşî Veli*, Edile Yay., İstanbul 1997.
60. ÇUBUKÇU, İbrahim Agah, *İslam Düşünürleri*, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yay. , Ankara 1983.
61. ÇUBUKÇU, İbrahim Agah, *Mezhepler, Ahlâk ve İslâm Felsefesi ile İlgili Makaleler*, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yay., Ankara 1984.
62. DAĞLI, Muhtar Yahya, *Bektaşî Tomarı, Bektaşî Nefesleri*, Sebat Matbaası, İstanbul 1935.
63. DEMİRCİ, Ali, *Bilinmeyen Yönleriyle Aleviliğin Tarihi ve Özü*, Onur Yay., Ankara 1933.
64. Derviş Musa b. Ali, *Velâyet -Nâme-i Hâcî Bektâş Velî*, Rebi I. 1201 (1786).
65. DERVİŞ, Ruhullah, *Bektaşî Nefesleri*, Orhaniye Matbaası, 1340 (1924).
66. DOĞANAY, Dursun Seyit, *Alevilik*, Evren Matbaası, Ankara 1990.
67. DOĞANAY, Dursun Seyit, *Anadolu'da Yaşayan Dergâhlar*, Can Yay., İstanbul 2000.

68. DOĞANAY, Dursun Seyit, *İslamın Evrensel Biçimi Alevilik, Gelişimi ve Getirdikleri*, Ayyıldız Yay. , Ankara 1990.
69. *Doğumunun 800. Yıldönümü Anısına Hacı Bektaş Veli*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi Yay., Ankara 2010.
70. EĞRİ, Osman, *Bektaşilikte Tasavvufi Eğitim*, Horasan Yay., İstanbul 2003..
71. EĞRİ, Osman, *Horasan Erenleri*, Tuğra Ofset, Çorum 1995.
72. EĞRİ, Osman, *Yaygın Din Eğitimi Açısından Bektaşilik*, Horasan Yay., İstanbul 2003.
73. EKİNCİ, Mustafa, *Anadolu Aleviliğın Tarihsel Arka Planı*, Beyan Yay., İstanbul 2002.
74. Elvan Çelebi, *Menâkıbü'l – kudsıyye*, neşr: İ.Erünsal-A.Yaşar Ocak, İstanbul 1984.
75. ENDİRÇE, Nurket, *Alevi – Bektaşilikte Çevre*, Can Yay. , İstanbul 1998.
76. ENGİN, Sabahattin, *Hacı Bektaş-ı Veli*, (oyun: 2 bölüm), Can Yay., İstanbul 2005.
77. ERASLAN, Kemal, *Ahmed-i Yesevî, Divan-ı Hikmet'ten Seçmeler*, Başbakanlık Basımevi, Ankara 1983.
78. ERDOĞAN, Kutluay, *Alevilik Bektaşilik*, İletişim Yay., İstanbul 1995.
79. ERİŞEN, İhsan Mesut, *Hacı Bektaş Veli*, Ay Yay., İstanbul 1966.
80. ERK, Hasan Basri, *İslami Mezhepler Tarikatler*, Varol Matbaası, İstanbul 1954.
81. ERK, Hasan Basri, *Tarih Boyunca Alevilik*, Varol Matbaası, İstanbul 1954.
82. EROĞAN, Kadri, *Hacı Bektaş Veli Armağanı*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi Yay., Ankara 1997.
83. EROĞAN, Kadri, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli*, Ankara 1988.
84. ERÖZ, Mehmet, *Türkiye'de Alevilik ve Bektaşilik*, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 1990.
85. ERTUĞRUL, Mustafa, *Hacı Bektaş-ı Veli*, Ülkü Kitapyurdu, İstanbul 1971.
86. Evliya Çelebi, *Seyhatnâme*, C.I, İkdam Matbaası, İstanbul 1985.

87. EYÜBOĞLU, İsmet Zeki, *Alevilik-Sünnilik – İslam Düşüncesi*, Der Yay., İstanbul (tarih yok).
88. EYÜBOĞLU, İsmet Zeki, *Bütün Yönleriyle Bektaşilik*, Yeniçığır Kitabevi, İstanbul 1980.
89. EYÜBOĞLU, İsmet Zeki, *Bütün Yönleriyle Hacı Bektaş Velî, Yaşamı, Düşünceleri, Çevresi, Etkisi*, Özgür Yay., İstanbul 1998.
90. EYÜBOĞLU, Sabahattin, *Yunus Emre*, Cem Yay., İstanbul 1985.
91. FARUQHİ, Suraiya, *Anadolu'da Bektaşîlik*, Simurg Kitabevi, Simurg Yay., 2004.
92. *Fatiha Tefsiri Hacı Bektaş Velî*, haz. Hüseyin Özcan, Horasan Yay., İstanbul 2008.
93. FIĞLALI, Ethem Ruhi, *Geçmişten Günümüze Halk İnançları İtibariyle Alevilik-Bektaşilik*, Türk Halk Kültürü Araştırma ve Tanıtma Vakfı Yay., Ankara 1994.
94. FIĞLALI, Ethem Ruhi, *Milli Bütünlüğümüz ve Hacı Bektaş Velî*, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı, Ankara 1997.
95. FIĞLALI, Ethem Ruhi, *Türkiye'de Alevilik Bektaşilik*, Selçuk Yay., Ankara 1990.
96. Firdevsi-i Rûmi, *Velâyetnâme*, haz. Hamiye Duran TDV Yay., Ankara 2007.
97. *Gayb Bahçelerinden Seslenişler: Musa b. Şeyh Tahir Tokadi, İsmail Hakkı Bursevi, Hacı Bektaş Velî, Muhammed Nuri'l Arabi*, İnsan Yay., İstanbul 2003.
98. GÖLPINARLI, Abdülbakî, *Bektaşî Nefesleri*, Remzi Kitabevi, İstanbul 1963.
99. GÖLPINARLI, Abdülbakî, *Mevlâna'dan Sonra Mevlevilik*, Gül Matbaası, İstanbul 1983.
100. GÖLPINARLI, Abdülbakî, *Tarih Boyunca İslâm Mezhepleri ve Şî'lik*, İstanbul 1972.
101. GÖLPINARLI, Abdülbakî, *Türkiye'de Mezhepler ve Tarikatler*, İstanbul 1969.
102. GÖLPINARLI, Abdülbakî, *Vilâyet-Nâme, Menâkıb-ı Hünekâr Hacı Bektaş-ı Velî*, İstanbul 1995.

103. GÖLPNARLI, Abdülbaki, *Tasavvuftan Dilimize Geçen Deyimler ve Atasözleri*, İstanbul 1977.
104. GÜL, Kemal Vehbi, *Anadolu'nun Türkleştirilmesi ve İslamlaştırılması*, Toker Yay., İstanbul 1996.
105. GÜLÇİÇEK, Ali Duran, *Alevi- Bektaşî Yolu*, Ekinci Ofset, İstanbul 1993.
106. GÜLŞAN, Hasan, *Her Yönüyle Topsuz Tüfeksiz Gönüller ve Ülkeler Fatihî Hacı Bektaş Veli ve Alevi-Bektaşîliğin Esasları*, 1976.
107. GÜLŞAN, Hasan, *Pir Hacı Bektaş Veli ve Alevi Bektaşîliğin Esasları*, Zafer Matbaası, İstanbul 1975.
108. GÜLVABOĞLU, Adil, *Hacı Bektaş Veli: Laik -Ulusal Kültür*, Yorum Yay., Ankara 1987.
109. GÜNDOĞDU, Cengiz, *Hacı Bektaş Öğretisi ve Takipçileri Hakkında Metodik Yeni Bir Yaklaşım*, Aktif Yay., İstanbul 2007.
110. GÜNDOĞDU, Cengiz, *Hacı Bektaş-ı Velî*, Aktif Yay. İstanbul 2007.
111. GÜNER, Ahmet, *Tarikatler*, Milliyet Yay., İstanbul 1986.
112. GÜRSEL, Nedim, *Yedi Dervişler*, Doğan Kitapçılık, İstanbul 2007.
113. GÜRSES, Remzi, *Hacıbektaş Rehberi*, Sanat Matbaası, Ankara 1964.
114. GÜZEL, Abdurrahman, *Abdal Mûsa Velâyetnâmesi*, TTK Yay., Ankara 1999.
115. GÜZEL, Abdurrahman, *Bektâşîlik ve Bektâşî Şiiri*, Şükrü Elçin Armağanı, Ankara 1983.
116. GÜZEL, Abdurrahman, *Hacı Bektaş Velî ve Makâlât*, Akçağ Basım Yayım, Ankara 2002.
117. GÜZEL, Abdurrahman, *Kaygusuz Abdâl (Alâeddin Gaybî) Menâkıbnâmesi*, TTK Yay., Ankara 1999.
118. *Hacı Bektaş Veli – Bildiriler, Denemeler, Açıkoturum*, Hacı Bektaş Turizm Derneği Yay., Ankara 1977.
119. *Hacı Bektaş Veli Anma Töreni 16–18 Ağustos 1984*, haz. Abdullah Taşdelen, Hürses Matbaası, Ankara 1986.

120. *Hacı Bektaş Veli Anma Törenleri ve Kültür Sanat Etkinlikleri*, 38. Ulusal 12. Uluslararası Hacı Bektaş Veli Anma Törenleri ve Kültür ve Sanat Etkinlikleri, Hacıbektaş Belediyesi, Nevşehir 2002.
121. *Hacı Bektaş Veli Anma Törenleri ve Kültür Sanat Etkinlikleri*, 39. Ulusal 13. Uluslararası Hacı Bektaş Veli Anma Törenleri ve Kültür ve Sanat Etkinlikleri, Hacıbektaş Belediyesi, Nevşehir 2003.
122. *Hacı Bektaş Veli Anma Törenleri ve Kültür Sanat Etkinlikleri*, 40. Ulusal 14. Uluslararası Hacı Bektaş Veli Anma Törenleri ve Kültür ve Sanat Etkinlikleri, Hacıbektaş Belediyesi, Nevşehir 2004.
123. *Hacı Bektaş Veli Anma Törenleri ve Kültür Sanat Etkinlikleri*, 43. Ulusal 17. Uluslararası Hacı Bektaş Veli Anma Törenleri ve Kültür ve Sanat Etkinlikleri, Hacıbektaş Belediyesi, Nevşehir 2006.
124. *Hacı Bektaş Veli Anma Törenleri ve Kültür Sanat Etkinlikleri*, 44. Ulusal 18. Uluslararası Hacı Bektaş Veli Anma Törenleri ve Kültür ve Sanat Etkinlikleri, Hacıbektaş Belediyesi, Nevşehir 2007.
125. *Hacı Bektaş Veli Anma Törenleri ve Kültür Sanat Etkinlikleri*, 45. Ulusal 19. Uluslararası Hacı Bektaş Veli Anma Törenleri ve Kültür ve Sanat Etkinlikleri, Hacıbektaş Belediyesi, Nevşehir 2008.
126. *Hacı Bektaş Veli Anma Törenleri ve Kültür Sanat Etkinlikleri*,(Alevilik-Bektaşilik Sempozyumu-Etkinlikler), Hacıbektaş Belediyesi, Nevşehir 2005.
127. *Hacı Bektaş Veli Müzesi*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara 1993.
128. *Hacı Bektaş Veli*, haz. Şahkulu Sultan Dergahı Bilim Kurulu, Şahkulu Sultan Külliyesi Mehmet Ali Hilmi Dedebaba, Araştırma, Eğitim ve Kültür Vakfı Yay., İstanbul 1998.
129. *Hacı Bektaş Veli'yi Anma Töreni Tebliğleri*, Ankara 1986.
130. *Hacı Bektaş Veli'yi Anma Törenleri*, Avrupa Alevi Birlikleri Federasyonu, 1997.
131. *Hacı Bektaş Veli-Fevaid*, haz: Baki Öz, Can Yay. İstanbul.

132. Hâcî Bektâş-ı Velî (1209–1271), *Makâlât: Konuşmaları, Öğütleri / Hacı Bektaş Veli*, Sadeleştirerek haz: Ahmet Tekin, Kalam Yay. , İstanbul 2006.
133. Hâcî Bektâş-ı Velî (1209–1271), *Kitâb-ı Mugrib / Hâcî Bektaş-ı Veli Horâsânî*.
134. Hâcî Bektâş-ı Velî (1209–1271), *Makâlât / Hâcî Bektâş-ı Velî*, Yayına haz: Said Aykut, Etkileşim Yay., İstanbul 2007.
135. *Hacı Bektaş-ı Veli (1247–1337)*, haz. Rahmi Serin, Pamuk Yay. , İstanbul 2005.
136. Hacı Bektaş-ı Veli, *Makâlât*, haz: Sefer Aytekin, Ankara 1954.
137. Hacı Bektaş-ı Velî, *Makalat*, haz. Esad Coşan, sadeleştirilen: Hüseyin Özbay, T.C. Kültür Bakanlığı Yay. , Ankara 1996.
138. Hacı Bektaş-ı Velî, *Makâlât*, haz: Adil Ali Atalay, Basım Berdan Matbaacılık, İstanbul 2009.
139. Hacı Bektaş-ı Veli, *Makalat-ı Hacı Bektaş Veli*, haz: Aziz Yalçın, Akademi Matbaası, Ankara 1991.
140. *Hacıbektaş*, Hacıbektaş Anıtlar Derneği Yay., Ankara 1974.
141. *Hacıbektaş*, haz. Ümit Sariaslan, Hacı Bektaş Turizm Derneği Yay., Ankara 1978.
142. Hasan Cemâli Bâbâ Tekfurdağlı, *Menâkıb – nâme –i Hacı Bektâş-ı Veli*.
143. HASSAN, Ümit-Halil Berktaş-Ayla Ödekan, *Türkiye Tarihi-I, Osmanlı Devleti'ne Kadar Türkler*, Cem Yay., İstanbul 1996.
144. HAYOKDER; *Gönül Bahçesine Açılan Bir Destandır Hacıbektaş*, Ankara 2007.
145. *Hazreti Hümkâr Hacı Bektaş Veli'nin Vasiyetnamesi(Kitâbu'l-Fevâid)*, haz. İ.Ö, Dizergonca Matbaası, İstanbul 1959.
146. *Hümkâr Hacı Bektâş-ı Veli'nin Vasiyetnâmesi Kitabı'l Fevaid*, haz: Abdülbaki Gölpınarlı, İstanbul 1959.
147. HÜRAŞIK, *Hacı Bektaş Veli ve Bektaşîlik*, Sezgin Yay., İstanbul 1990.
148. HÜSNİYE, *İslam Tarihinde Alevi-Sünni Tartışması*, haz: Ali Toprak, Ant Yay., İstanbul 1997.

149. İŞINSU, Emine, *Hacı Bektâş-ı Veli*, (Roman), Türkiye Diyanet Vakfı Yay., Ankara 2008.
150. İbrahim Murat, *Hacı Bektaş Veli'nin 14 Sırrı*, İlgı Kültür Sanat Yay., İstanbul 2006.
151. İLHAN, Abo, *Ehl-i Beyit Sevgisi*, C. 2-3, Bayrak Yay. ve Matbaacılık, İstanbul 1989.
152. KAAAN, Mustafa Ertuğrul, *Büyük Mutasavvıf Muhiddini Arabi,.....,.....,Hacı Bektaş-ı Veli,Bektaşilik...*, Gayret Kitabevi, İstanbul 1961.
153. KAFTANCIOĞLU, Ümit, *Hacı Bektaş Gölgesinde Sömürü Hakullah*, Su Yay., İstanbul 2003.
154. KALELİ, Lütfi, *Alevi-Sünni İnancında Mevlana-Yunus ve Hacı Bektaş Gerçeği*, Alev Yay., İstanbul 1994.
155. KALELİ, Lütfi, *Yesevi ve Hünkar İle Olduk Enel-Hak*, Can Yay., İstanbul 1998.
156. KAM, Ferit, *Vahdet-i Vücut*, İstanbul 1931.
157. KANTUR, Haluk, *Bektaşilik Niçin Batıldır?*, Karınca Matbaası, İstanbul 1961.
158. Kanunî Ali Şan, *Velâyet-nâme Hâcî Bektâş Velî*, 1204 (1789).
159. KARA, Mustafa, *Din, Hayat ve Sanat Açısından Tekkeler ve Zaviyeler*, Dergâh Yay. , İstanbul 1980.
160. KARA, Mustafa, *Tasavvuf ve Tarikatlar Tarihi*, Dergâh Yayınları, İstanbul 1995
161. KARAMAN, İbrahim Kamil-Abdülvahap Dehmen, *Alevilikde Hacı Bektaş Veli ve İlkeleri*, Tipo Neşriyat ve Basımevi, İstanbul 1966.
162. KAYA, Haydar, *Bektaş İlmihali*, Evren Matbaası, Manisa 1989.
163. KAYA, Haydar, *Alevi Bektaş Erkanı, Evradı ve Edebiyatı*, Engin Yay. , İstanbul 1996.
164. KAYGUSUZ, İsmail, *Anadolu Bilgeleri*, Su Yay., İstanbul 2005.
165. KAYGUSUZ, İsmail, *Hünkar Hacı Bektaş Veli*, Alev Yay. , İstanbul 1998.
166. KEÇELİ, Şakir - Aziz YALÇIN, *Alevîlik-Bektaşîlik Açısından Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi*, Ardıç Yay., Ankara 1996.

167. KEÇELİ, Şakir, *Alevilik Bozkırda Yanan Ateş*, Emel Matbaası, Ankara.
168. KEMANCI, Bayram, *Aleviliğin Kimliği, Dayandığı Esaslar, Gelenek ve Göreneklere*, İzmir, Karınca Matbaacılık, 1979.
169. KILIÇ, Ali, *Eline Diline Beline Hakim Ol!..*, Avrupa Alevi Birlikleri Federasyonu, Köln 1997.
170. KILIÇ, Filiz vd., *Anahatlarıyla Horasan'dan Anadolu'ya Alevilik ve Bektaşilik*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi Yay., Ankara 2008.
171. KILIÇ, Filiz vd., *Otman Baba Velâyetnâmesi(Tenkitle Metin)*, Grafiker Yayınevi, Ankara 2007.
172. KILIÇ, Nurullah, *Pir-i Âzam Gavsi Efham Hacı Bektaş Veli Hazretlerinin Tarikat Silsilesine Vasiyetnameleri*, İstanbul Akgün Matbaası, İstanbul 1967.
173. KIRDAR, İsmet, *Hacı Bektaş Veli*, Anadolu Matbaacılık, İstanbul (tarihsiz).
174. KIRKINCI, Mehmet, *Alevilik Nedir ?*, Cihan Yay., İstanbul 1987.
175. KOCADAĞ, Burhan, *Alevi-Bektaş Tarihi*, Can Yay., İstanbul 1996.
176. KOPUZ, Banu, *Allah Dostları ve Büyük Evliyalar*, İkidünya Yay., İstanbul 2006.
177. KORKMAZ, Cahit, *Aleviler Ayrımcılık ve İnsan Hakları*, Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür Vakfı, 2007.
178. KORKMAZ, Esat, *Alevi Süreğinde Bektaş Yolunda Enel Hak*, Nefes Yay., İstanbul 1995.
179. KORKMAZ, Esat, *Vilayetname: Menakıb-ı Hacı Bektaş Veli*, Ant Yay., İstanbul 1995.
180. KÖPRÜLÜ, Fuad, *Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu*, TTK Yay., Ankara 1988.
181. KÖPRÜLÜ, Fuad, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Kuruluşu*, Akçağ Yay., Ankara 2003.
182. KÖPRÜLÜ, Fuad, *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yay., Ankara 1987.

183. KÖSE, M. Emin, *Hacı Bektaş Veli'nin Hayatı ve Bektaşiliğin Mezheb Oluşu*, Kayseri 1985.
184. KUNTER, Halim Baki, *Kırkbudak-Hacı Bektaş İncelemesine Giriş*, Emek Matbaası, Ankara 1951.
185. KURDOĞLU, Veli Behçet, *Bektaşilik ve Batinilik*, Nebioğlu Matbaası, İstanbul (tarih yok)
186. KUTLU, Sönmez, *Alevîlik-Bektaşîlik Yazıları*, Ankara Okulu Yay., Ankara 2008.
187. KÜÇÜKDAĞ, Yusuf, *Türk Aleviliği Araştırmaları*, Çizgi Yay., Konya 2000.
188. *Makâlat Alevî-Bektâşî Klasikleri*, haz: Ali Yılmaz vd., TDV Yay., Ankara 2002.
189. *Makâlât ve Müslümanlık*, haz: Mehmed Yaman, Gülbay Yay. ve Matbaacılık, İstanbul 1985.
190. *Manzûme-i Hayât-ı Hâcî Bektâş-ı Velî – 1278 (1861)*.
191. Mehmed Seyfeddin İbn Zülfikar Derviş Ali, *Bektaşî İlmihali*, Müstensihî: Necib Asım (Yazıksız), Kanaat Kitaphanesi, İstanbul 1343(1925).
192. Mehmed Süreyya Münci Baba, *Bektaşilik ve Bektaşiler*, Şems Matbaası, İstanbul 1914 (1330) Yeni Baskı: *Tarikat-ı Aliye-i Bektaşîye (Yüce Bektaşî Tarikatı)*, Sadeleştiren: Ahmet Gürtaş, Diyanet Vakfı Yay., Ankara 1995.
193. Mehmed Süreyya Münci Baba, *Tarikat-i Aliye-i Rifaiye, Bektaşilik ve Bektaşiler*, Kanaat Kütüphanesi, İstanbul 1335 (1911).
194. MERT, Hamdi, *İslam'da Hoşgörünün Simgesi: Hünkâr Hacı Bektaş Veli Hayatı Hizmeti Mesajı*, Ahmet Yesevi Üniversitesine Yardım Vakfı Bilgi Yay., Ankara.
195. Muhammed Nuri b. Aşur Mustafa Kahya, *Valayatname-i Sultan Hacı Bektaş Velî*, 1954.
196. Necib Asm, *Bektaşî İlm-i Hali*, Kanaat Kütüphanesi, İstanbul (1343)1925.
197. NOYAN, Bedri (Dedebaba), *Bütün Yönleriyle Bektaşilik ve Alevilik*, C. II, Ardıç Yay., Ankara 2000.
198. NOYAN, Bedri, *Bektaşilik Alevilik Nedir?*, Doğu Matbaası, Ankara 1985.

199. NOYAN, Bedri, *Firdevsi-i Rûmi Manzum Hacı Bektaş Veli Vilayetnamesi*, Aydın 1986.
200. NOYAN, Bedri, *Hacı Bektaş'ta Pirevi ve Diğer Ziyaret Yerleri*, İzmir 1964.
201. NOYAN, Bedri, *Bütün Yönleriyle Bektaşilik ve Alevilik (Dergâhlar)*, C. V, Ardıç Yay. , Ankara 2002.
202. NOYAN, Bedri, *Hacı Bektaş Veli Manzum Vilâyetnâmesi*, Can Yay., İstanbul 1996.
203. OCAK, A. Yaşar, *Kültür Kaynağı Olarak Menâkıb-nâmeler, Metodolojik Bir Yaklaşım*, Ankara 1992.
204. OCAK, Ahmet Yaşar, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Marjinal Sufilik: Kalenderîler(XIV-XVII. Yüzyıllar)*, TTK Basımevi, Ankara 1999.
205. OCAK, Ahmet Yaşar, *Alevî Bektaşî İnançlarının İslam Öncesi Temelleri, İletişim Yay.*, İstanbul 2009.
206. OCAK, Ahmet Yaşar, *Babaîler İsyanı Alevîliğin Tarihsel Altyapısı Yahut Anadolu'da İslâm-Türk Heterodoksisinin Teşekkülü*, Dergâh Yay., İstanbul 1996.
207. OCAK, Ahmet Yaşar, *Babaîler İsyanı*, Dergâh Yay. , İstanbul 1980.
208. OCAK, Ahmet Yaşar, *Geçmişten Günümüze Alevî-Bektaşî Kültürü*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., Ankara 2009.
209. OCAK, Ahmet Yaşar, *Sarı Saltık, Popüler İslamın Balkanlar'daki Destanî Öncüsü (XIII. Yüzyıl)*, TTK Yay., Ankara 2002.
210. OCAK, Ahmet Yaşar, *Türkiye'de Tarihin Saptırılması Sürecinde Türk Sufiliğine Bakışlar: Ahmed-i Yesevi, Mevlana Celaleddin-i Rumi, Yunus Emre, Hacı Bektaş-ı Veli, Ahilik, Alevilik – Bektaşilik Yaklaşım, Yöntem ve Yorum Denemeleri*, İletişim Yay., İstanbul 1996.
211. ODYAKMAZ, A. Nevzad, *Bektaşilik/ Alevilik/Mevlevilik/ Masonluk: Evrensel Sevgi Yolları*, Mephisto Kitabevi, İstanbul 2007.
212. OĞUZ, Burhan, *Anadolu Aleviliğinin Kökenleri*, İstanbul Matbaası, İstanbul 1967.

213. OLGUNLU, Ali Canip, *Anadolu'nun Düşünce Nimarları (M.Ö. 6-M.S. 15), Tales'ten Mevlana'ya Diojen'den Hacı Bektaş-ı Velî'ye*, Karakutu Yay., İstanbul 2009.
214. ORUÇ BEĞ (Edirneli), *Oruç Beğ Tarihi*, Kervan Kitapçılık, İstanbul 1967.
215. Osmanzâde Hüseyin Vassâf, *Sefîne-i Evliyâ*, C. I, haz. Mehmet Akkuş-Ali Yılmaz, İstanbul 2006.
216. OYTAN, M. Tevfik, *Bektaşiliğin İç Yüzü*, İstanbul Maarif Kütüphanesi, İstanbul 1965.
217. ÖNDER, Mehmet, *Gönüller Sultanı Mevlâna*, Fetiş Yay., İstanbul 1961.
218. ÖZ, Baki, *Aleviliğin Tarihsel Konumu*, Der Yay., İstanbul 1995.
219. ÖZ, Baki, *Alevilik İle İlgili Osmanlı Belgeleri*, Can Yay. , İstanbul 1965.
220. ÖZ, Baki, *Alevilik Tarihinden İzler*, Can Yay., İstanbul 1997.
221. ÖZ, Baki, *Bektaşilik Nedir?* , Der Yay., İstanbul 1997.
222. ÖZ, Baki, *Hacı Bektaş Veli*, Can Yay., İstanbul 1996.
223. ÖZ, Gülağ, *Aleviliğin Tarih, Kökleri ve Alevi Erenleri*, Uyum Yay. , Ankara 1996.
224. ÖZ, Gülağ, *İslamiyet-Türkler Alevilik Bindörtüüz Yıllık Muhalefet*, Ayyıldız Yay. , Ankara 1995.
225. ÖZ, Gülağ, *Özkaynaklarından Alevilik-Bektaşilik Araştırmaları*, Can Yay., Ankara 1999.
226. ÖZBAY, Hüseyin, *Hacı Bektâş-ı Veli-Makalat*, Ankara 1990.
227. ÖZCAN, Hüseyin, *Alevi Bektaşi İnancına Bakışlar*, Fatih Üniversitesi Yay., İstanbul 2004.
228. ÖZCAN, Hüseyin, *Alevî/Bektâşî Kültürüne Bakışlar –Canların Nefesinden-*, Horasan Yay., İstanbul 2003.
229. ÖZCAN, Hüseyin, *Hacı Bektaş Veli Hayatı, Eserleri ve Sufilik Yolu*, Akademik Eksen Yay., İstanbul 2009.

230. ÖZCAN, Hüseyin, *Hacı Bektaş Veli ve Alevi Bektaşî Şiirinde Hz. Muhammed*, Akademik Eksen Yay., İstanbul 2009.
231. ÖZCAN, Nurgül, *Kırk Hadis*, Fatih Üniversitesi Yay., İstanbul 2010.
232. ÖZDEMİR, Şevket, *Yunus Emre, Nasrettin Hoca ve Hacı Bektaş Veli Düşüncesinde Hoşgörü, Bilimsel ve Kültürel Araştırmalar Vakfı*, Ankara 1997.
233. ÖZER, İbrahim (Dede), *Tanrı ve İnsan Kemalet Yolu*, Gözde Yay.
234. ÖZKIRIMLI, Atilla, *Alevilik-Bektaşilik Edebiyatı*, Cem Yay., İstanbul 1985.
235. ÖZKIRIMLI, Atilla, *Alevilik-Bektaşilik Toplumsal Bir Başkaldırının İdeolojisi*, Cem Yay., İstanbul 1993.
236. ÖZSOY, Özdemir, *Yesevi'den Yunus'a Gönül Dostları*, Ötüken Neşriyat.
237. ÖZTELLİ, Cahit, *Bektaşî Gülleri*, Özgür Yay., İstanbul 1997.
238. ÖZTÜRK, Ali Rıza, *İslâmda Demokrasi Alevilik*, Ankara 1999.
239. ÖZTÜRK, Ali Rıza, *Öz Kaynaklarına Göre Alevilik*, Yön Yay., İstanbul 1992.
240. ÖZTÜRK, Mustafa, *Minyatürlerle Yunus Emre Menkıbeleri*, T.C. Eskişehir Valiliği, Eskişehir 2010.
241. ÖZTÜRK, Mürsel, *Ahmed Yesevî, Hacı Bektaş-ı Veli ve Yunus Emre*, TTK Basımevi, Ankara 1988.
242. ÖZTÜRK, Mürsel, *Anadolu Erenlerinin Kaynağı Horasan (Moğol İstilasına Kadar)*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., Ankara 2001.
243. ÖZTÜRK, Mürsel, *Hacı Bektaş Veli ve Çevresinde Oluşan Kültür Değerleri Bibliyografyası*, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 1991.
244. ÖZTÜRK, Yaşar Nuri, *Tarihi Boyunca Bektaşilik*, Yeni Boyut Yay., İstanbul 1990.
245. PAKSOY, Abdülkadir, *Hacı Bektaş Destanı*, İstanbul, 1990.
246. PEHLİVAN, Battal, *Alevi-Bektaşî Düşüncesine Göre Allah*, Yaprak Yay., İstanbul, 1991.
247. PİROĞLU, Hüseyin, *Evliyalar Yatağı Anadolu (İnsana Hizmet Allah Yolu) (3 Sünnet, 7 Farz, 40 Makam)*, Fon Matbaası, Ankara 1992.

248. PÜSKÜLLÜOĞLU, Ali, *Bektaşî*, Cem Yay., İstanbul 1987.
249. RIDVANOĞLU, *Hacı Bektaş Velî, Hayatı- Velâyetnâme-Bektaşilik, Makaanât*, Erhan Yayın Dağıtım, İstanbul 2005.
250. RIFKI(Elif), *Bektâşî Sırrı*, İstanbul 1325.
251. SAĞDIÇ, Ozan, *Hacıbektaş Kılavuzu*, Kültür Bakanlığı ve Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü ve Nevşehir Valiliği Yay., Ankara 1990.
252. SAMANCIGİL, Kemal- İlhan Mesut ERİŞEN, *Hacı Bektaş Veli, Bektaşilik ve Alevilik Tarihi*, Ay Yay., Ankara 1966.
253. SAMANCIGİL, Kemal, *Bektaşilik Tarihi*, Tecelli Matbaası, İstanbul 1945.
254. SARIASLAN, Ümit, *Hacı Bektaş Aydınlığı*, Anadolu Ekini Yay. İnceleme Araştırma Dizisi-1, Ankara 2009.
255. SAY, Yağmur, *Alevî ve Bektaşî Tarih Yazıcıları ve Anadolu Aleviliğinin Tarihi*, Su Yay., İstanbul 2007.
256. SAY, Yağmur, *Kalenderî, Alevî ve Bektâş-i Kültüründe Önemli Bir Alp-eren Şucâ'eddîn Velî (Sultan Varlığı) ve Velâyetnâmesi*, T.C. Eskişehir Valiliği, Eskişehir 2010.
257. SERİN, Rahmi, *Hacı Bektaş-ı Veli*, Pamuk Yay., İstanbul.
258. SERTOĞLU, Murat, *Bektaşilik Nedir?*, Başak Yay., İstanbul 1969.
259. SERTOĞLU, Murat, *Evliyalar Evliyası Hünkâr Hacı Bektaşî Veli*, 2 cilt, Toker Matbaası, İstanbul 1966.
260. SERTOĞLU, Murat, *Evliyalar Tarihi*, İnkılâp ve Aka Kitabevi, İstanbul 1970.
261. SERTOĞLU, Murat, *Hünkâr Hacı Bektâş-ı Velî*, Sağlam Yay., İstanbul 1996.
262. Seyyid Ali Ulvi, *Silsile-i Tarikât-ı Hünkâr-ı Bektâşî*, 1912.
263. SEZGİN, Abdülkadir, *Hacı Bektaş Veli ve Bektaşilik*, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 1990.
264. SEZGİN, Abdülkadir, *Sosyolojik Açından Alevîlik-Bektaşilik*, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002.
265. SOFUOĞLU, Cemal, *Alevilik-Bektaşilik Tartışmaları*, TDV Yay. , Ankara 2001.

266. SOKO, Ziya Şakir, *Mezhepler Tarihi ve Şah İsmail, Şiilik, Sünnilik, Bektaşilik, Alevilik, Kızılbaşlık*, İstanbul 1944.
267. *Sorularla Alevilik-Bektaşilik*, Hacı Bektaş Belediyesi Yay., 2003.
268. SOYYER, Yılmaz, *19. Yüzyılda Bektaşilik*, Akademi Kitabevi, İzmir 2005.
269. SOYYER, Yılmaz, *Sosyolojik Açından Alevi Bektaşi Geleneği*, Seyran Kitap, İstanbul 1991.
270. SÖZEN, Nur, *Bahçe-Tasarım Anlayışının Gelişimi ve Hacı Bektaş Veli Külliyesi Çevre Düzenlemesi Üzerine Bir Araştırma*, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yay., Ankara 1988.
271. SÖZENGİL, Tarık Mümtaz, *Tarih Boyunca Alevilik*, Çözüm Yay., İstanbul 1991.
272. SUNAR, Cavit, *Anahatlarıyla İslam Tasavvufu Tarihi*, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yay., Ankara 1978.
273. SUNAR, Cavit, *Melamilik ve Bektaşilik*, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yay., Ankara 1975.
274. Süfli Derviş, *Firdevsi-i Rûmi Manzum Hacı Bektaş Veli Vilayetnamesi*, Derleyen: Bedri Noyan, Aydın 1986.
275. SÜMER, Ali, *Hacı Bektaş Aydınlığı*, Ankara 2000.
276. SÜMER, Ali, *Anadolu'da Türk Öncüsü Hacı Bektaş Veli*, Ayyıldız Yay., Ankara 1970.
277. SÜMER, Ali, *Hacı Bektaş Veli'nin Bilimsel Yönleri*, Yeni Sanat Matbaası, Ankara 1975.
278. SÜMER, Ali, *Hacı Bektaş Veli'nin Söyleşileri*, 1974.
279. SÜMER, Faruk, *Oğuzlar (Türkmenler)*, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yay., Ankara 1967.
280. ŞAH, İdris, *Doğu Bilgelerinden Seçmeler*, Say Yay.
281. ŞAHİN, Yusuf, *İrfan Yolu*, Gözde Yay.

282. ŞAKİR, Ziya, *Mezhepler Tarihi Şiilik, Sünnilik, Bektaşilik, Alevilik*, İstanbul Maarif Kütüphanesi, İstanbul 1967.
283. Şams Al-Dîn Ahmed Al-Aflâkî Al-‘Ârifî, *Manâkib Al-‘Ârifîn*, C.I, TTK Yay., Ankara 1976.
284. ŞAPOLYA, Enver Behnan, *Kırşehir Büyükleri: Caca Bey, Âşık Paşa, Ahi Evran Veli, Süleyman Türkmanî, Ahmed Gülşehri, Hacı Bektaş Velî*, Kırsad Yay., Ankara 1967.
285. ŞAPOLYA, Enver Behnan, *Mezhepler Tarihi, İslam*, 1972.
286. ŞARDAĞ, Rüşdü, *Her Yönüyle Hacı Bektaş-ı Veli ve Yepyeni Eseri Besmele Açıklaması (Şerh-i Besmele)*, Karınca Matbaası, İzmir 1985.
287. ŞEKER, Mehmet, *Türkistan’dan Anadolu’ya İnsan ve Toplum Hayatı*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi Yay., Ankara 2008.
288. Şemsettin Sami, *Kâmûsu’l-A’lâm*, Kaşgar Neşriyat, Ankara 1996.
289. ŞENER, Cemal, *Alevi Törenler: Abdal Musa-Veli Baba Sultan-Hamza Baba-Hacı Bektaş Veli*, Ant Yay., İstanbul 1995.
290. ŞENER, Cemal, *Alevilik Üstüne Ne Dediler*, Ant Yay. , İstanbul 1990
291. TANKUT, Hasan Reşit, *Aleviliğin Menşei*, İçel 1938.
292. TANRIKULU, Raşit, *Alevilik Muzafferiyettir ve İslam Dininin Temelidir*, Ayyıldız Yay., Ankara 1990.
293. TANRIKULU, Raşit, *Bektaşî Felsefesi Işığında Gerçek İnsan Kimdir?* , Ayyıldız Yay., Ankara 1990.
294. TARIM, Cevat Hakkı, *Tarihte Kırşehri-Gülşehri ve Babailer, Ahiler, Bektaşiler*, Yeniçağ Matbaası, İstanbul 1948.
295. TAŞDELEN Abdullah-Ali SÜMER, *Hacıbektaş Müzesi Rehberi*, Hacıbektaş Anıtlar Derneği Yay. , Ankara 1976.
296. TEKİN, Abdullah, *Babalılar Ayaklanmasında Hacı Bektaş’ın İşlevi ve Babalığı Bektaşiliğe Dönüştürmesi*, Karaca Matbaası, Ankara 1979.

297. TEMREN, Belkıs, *Bektaşiliğin Eğitsel ve Kültürel Boyutu*, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 1994.
298. TIRPAN, Süleyman Sırrı, *Ruhsal Anılar: Hacı Bektaş- ı Veli ve Ahmet Rûfai Hazretlerinin Kerameti*, İstanbul 1996.
299. TOGAN, Zeki Velidi, *Umumî Türk Tarihine Giriş*, Enderun Yay., İstanbul 1981.
300. TÖKİN, Füzûzan Hüsrev, *İslam Tarikatları*, M.Sıralar Matbaası, İstanbul, (tarih yok).
301. TUNAŞAR, Seyhun, *YanlıŞ Tanıtılan 3 Bilge*, Zemin Yay., Ankara 2005.
302. *Türk Dünyası El Kitabı*, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yay., Ankara 1976.
303. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli*, Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Vakfı Yay., Ankara 1988.
304. TÜRKASLAN, Muhittin, *İlk Türk Tarikatı Bektaşilik ve Hünkâr Hacı Bektaş Veli*, Yaylacık Matbaası, İstanbul 2000.
305. TÜRKDOĞAN, Orhan, *Alevi Bektaşî Sosyo-Antropolojik Araştırma*, Timaş Yay., İstanbul 1995.
306. TÜRKMANİ, Kudbettin, *Alevilik, Doğuşu, Yayılışı ve Hususiyetleri*, Sakarya Basımevi, Ankara 1948.
307. ULUSOY, Ali Celâleddin, *Hacı Bektaş Veli Külliyesi ve Diğer Ziyaret Yerleri*, Ankara 1987.
308. ULUSOY, Ali Celâleddin, *Hünkâr Hacı Bektaş Velî ve Alevî-Bektaşî Yolu*, Ankara 1980.
309. USLU, Mustafa, *Hacı Bektaş Veli*, Papatya Yay., İstanbul 2002.
310. Uzun Firdevsî, *Menâkib-i Hünkâr Hacı Bektaş-ı Velî (Vilâyetnâme)*, neşr: Abdülbaki Gölpınarlı, İstanbul 1958.
311. UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Osmanlı Tarihi-I*, TTK Yay., Ankara 1972.
312. ÜLKEN, Hilmi Ziya, *İslam Düşüncesi, Türk Düşüncesi Tarihi Araştırmalarına Giriş*, Ülken Yay., İstanbul 1995.
313. ÜZÜM, İlyas, *Kültürel Kaynaklarına Göre Alevilik*, Horasan Yay., İstanbul 2002

314. ÜZÜM, İlyas, *Tarihsel ve Kültürel Boyutlarıyla Alevilik*, İSAM Yay., İstanbul 2008.
315. VARLIK, Ali Ağa, *Alevi Bektaşiliğinin Dayanakları*, Can Yay., İstanbul 1997.
316. VARLIK, Ali Ağa, *Allah Hedef-Can Nokta (Alevi Bektaşilerde Tasavvuf)*, Can Yay., İstanbul 1995.
317. YALÇIN, Aziz, *Hacı Bektaş Veli ve Bektaşi Alevilik*, Derin Yay., İstanbul 2007.
318. YALÇINKAYA, Ayhan vd., *Hacı Bektaş Veli, Güneşte Zerresinden, Deryada Katresinden*, Dipnot Yay., İstanbul 2010.
319. YAMAN, Ali, *Alevilik ve Kızılbaşlık Tarihi*, Nokta Yay., 2007.
320. YAMAN, Ali, *Alevilik-Bektâşilik Bibliyografyası*, Alevî-Bektâşî Kültür Enstitüsü, Manheim 1998.
321. YAMAN, Ali, *Orta Asya'dan Anadolu'ya Yesevilik Alevilik Bektaşilik*, Elips Kitap, Ankara 2006.
322. YAMAN, Mehmet, *Hacı Bektaş-ı Veli Makalat ve Müslümanlık*, Gülbay Yay., İstanbul 1989.
323. YEŞİLDAĞ, Yılmaz, *Hacı Bektâş-ı Velî Yaşamı ve Şiirleri*, Gün Yay. , İstanbul 2000.
324. YETİŞEN, Rıza, *Tahtacı Aşiretleri, Adet, Gelenek ve Görenekleri*, Memleket Gazetecilik ve Matbaacılık, İzmir 1986.
325. YILDIRIM, Ali, *Başlangıcından Günümüze Alevi Bektaşi Deyişleri*, 2 cilt, Ayyıldız Yay. Ankara 1995.
326. YILDIRIM, Rıza, *Seyyid Ali Sultan, (Kızıldeli) ve Velâyetnâmesi*, TKK Yay., Ankara 2007.
327. YILMAZ, Durali, *Hacı Bektaş Güvercin Anadolu İsyanda Çerağ Uyanacak mı?*, Ozan Yay., İstanbul 2003.
328. YILMAZ, H. Kâmil, *Anahatlarıyla Tasavvuf ve Tarikatlar*, Ensar Neşriyat, İstanbul 1994.
329. YILMAZ, Mehmet, *Edebiyatımızda İslâmî Kaynaklı Sözler*, İstanbul 1992.

330. YÖRÜKAN, Yusuf Ziya, *Anadolu'da Aleviler ve Tahtacılar*, T.C. Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 1998.
331. YÖRÜKOĞLU, Rıza, *Okunacak En Büyük Kitap İnsandır: Tarihte ve Günümüzde Alevilik*, İstanbul 1990.
332. Yunus Emre, *Nasrettin Hoca, Hacı Bektaş Veli Düşüncesinde Hoşgörü*, haz: Şevket Özdemir, T.C. Kültür Bakanlığı Yay. , Ankara 1995.
333. *Yunus Emre; Pir Sultan; Hacı Bektaş-ı Veli*, Ehl-i Beyt Vakfı, İstanbul.
334. YURDAYDIN, Hüseyin Gazi, *İslâm Tarihi Dersleri*, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yay., Ankara 1988.
335. ZELYUT, Rıza, *Hacı Bektaş Veli*, Hürriyet Vakfı Yay., İstanbul 1990.
336. ZELYUT, Rıza, *Öz Kaynaklarına Göre Alevilik*, Yön Yay., İstanbul 1992.

2.2.2. Tercüme ve Yabancı Dillerdeki Kitaplar

1. Abdurrahman Câmî, *Nefehâtu'l-Üns Min Hadarât'il-Kuds*, Tercüme eden: Lâmi-i Çelebi, Marifet Yay., İstanbul 1993.
2. ABİVA, Hüseyin, *The Saintly Explois of Hacı Bektas Veli*, Babagan Books 2007.
3. AGAIN, R. , *Bektaş-i Drugie*, Moskova 1972.
4. Ahmed Sırrı Baba, *Er-Risaletü'l-Ahmediyye fî Tarihi't-Tarikatil-Bektaşiyye bi-Mısr'il- Mahruse, Matbuatu'ş-Şark-ı Şarig Hayzan el-Mersule*, Kahire 1937.
5. Ali Turabi, *Historiya e Pergsithessne e Bektashiyat*, Tirane 1929.
6. Anatolia Moderna (Yeni Anadolu) II, *Derviches et Cimetiére Ottomans*, Paris 1991.
7. Baba Recebi, *Misticizma Islame dhe Bektashizma*, New York 1970.
8. BALİVET, Michel, *Anadolu ve Balkanlar'da Bektaşilik*, Haz: Yücel Demirci, Ant Yay. , İstanbul 1995.
9. BALİVET, Michel, *Şeyh Bedrettin, Tasavvuf ve İsyân*, çev: Ela Güntekin, Tarih Vakfı Yay. , İstanbul 2005.

10. BARTHOLD, W., *İslâm Medeniyeti Tarihi*, çev: Fuad Köprülü, TTK Yay., Ankara 1973.
11. BİRGE, John Kingsley, *Bektaşilik Tarihi*, çev: Reha Çamuroğlu, Ant Yay., İstanbul 1991.
12. BİRGE, John Kingsley, *The Bektashi Order Ofdervishes Hartford Seminary Press*, London 1937.
13. CAHEN, Claude, *La Turquie Préottomanne*, İstanbul 1988.
14. CAHEN, Claude, *Osmanlılar'dan Önce Anadolu*, Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul 2008.
15. DIERL, Anton Josef, *Anadolu Aleviliği*, çev: Fahrettin Yiğit, Anadolu Matbaacılık, İstanbul 1991.
16. DIERL, Anton Josef, *Geschichte und Leshre Des Anotolischen Alevismu-Bektaşismus*, Frankfurt 1985.
17. EFLÂKÎ, *Les Saints des Derviches Tourneurs (Manaqi ul-ârifîn)*, Fransızca Tercümesi: Clement Huart, 2 cilt, Paris 1918.
18. EFLAKÎ, *Menakıbu'l Arifin*, Çeviren: Tahsin Yazıcı, C. 1 – 2, TTK Yay., Ankara 1980
19. FAROQHÎ, Suraiya, *Des Bektaschi-Order in Anatolien*, Wien 1981.
20. FLETÖRE, F.N., *Bektaşiniyet*, Korçe 1921.
21. GARNET, Lucy Mary Jane, *Osmanlı Toplumunda Dervişler ve Abdallar*, Dergâh Yay., Tercüme Eden: Hanife Öz, İstanbul 2010.
22. GHARACHEH, Sharam Bahadori, *Hünkâr Bektaş Veli Fevaid (Yararlı Öğütler)*, haz. Vaktidolu, Can yay., İstanbul 2007.
23. GROSS, Erich, *Das Vilâyetnâme des Haggi Bektasch: Ein Türkisches Dervischeevangelium*, Leipzig 1927.
24. HAAS, Abdülkadir, *Riten und Mysterien Eines İslamischen Ordens*, 1988.
25. Hâcî Bektaş-ı Velî (1209-1271), *Nakaalist ve Müslümanlık*, çev: Said Aykut, haz: Mehmet Yaman, Gübay Yay., İstanbul 1985.

26. HAMMER, Joseph Von, *Osmanlı Tarih-i*, 2 Cilt, Çev: Mehmet Ata, Haz: Abdülkadir Karahan, MEB Yay., İstanbul 1991.
27. HAMMER-Purgstall, *Josef Freiherr Von, Histoire del' Eöpire Otttomane*, C. I, Imprimeri de Bethune et Plan, Paris 1884.
28. HASLUCK, F. W. , *Bektaşilik Tedkikleri*, çev: Ragıp Hulusi, Devlet Matbaası, İstanbul 1928.
29. HASLUCK, F.W., *Rregullore e Bektashvyet Shqiptore*, Tirane 1930.
30. HORVATH, Bela, *Anadolu 1913*, Çev: Tarık Demirkan, Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul 1996.
31. *Hünkâr Bektaş Veli Fevâid (Yararlı Öğtüler)*, Çeviren: Shahram Bahadori Gharacheh, Yay. Haz.: Vaktidolu, Can Yay., İstanbul 2007.
32. JACOB, Georg, *Die Bektashijje*, Münih 1909.
33. JACOB, George, *Beitrage zur Kenntnis des Derwisch-Ordens der Bektaschis*, Berlin 1908.
34. KÜÇÜK, Hülya, *The Role Bektashis in Turkey's National Struggle*, Leiden; Boston: Brill, 2002.
35. Mecdî Mehmed Efendi, *Şakâik-ı Nu'mâniye ve Zeyilleri Hadâiku'ş-Şakâik*, haz. Abdülkadir Özcan, C. I, Çağrı Yay., İstanbul
36. MELİKOF, İrene, *Hacı Bektaş Efsaneden Gerçeğe*, Çev: Turan Alptekin, İstanbul 1999.
37. MELİKOFF, İrene, *Uyur İdik Uyardılar: Alevilik Bektaşilik Araştırmaları*, çev: Turan Alptekin, Demos Yay., İstanbul 2006.
38. PEARSON, J.D. – Ashton Juliaf, *Index Islamucus*, C.I, Combridge 1958.
39. POPOVİC, Alexandre, *Bektachiyya: Etudes Sur L'ordre Mystique des Bektachis et Les Groupes Relevant de Hadji Bektach*, Les Editions Isis, İstanbul 1995.
40. THOMAS, Chabert, *Hikâye- i İbda-Yeniçeriyân Ba-Bereket-i Pîr-i Bektaşiyân Şeyh Hacı Bektaş Veli-i Müslüman*, çev: Niyazi Akı, Atatürk Üniversitesi Basımevi, Erzurum 1969.

41. TYRABİU, Ali, *Historija i Perghithesme e Bektashinjet*, Tirane, Mbrothesia 1929.
42. Uşaklı Ali İbni Hacı Mustafa, *Velâyetnâme-i “Kolu Açık” Hacim Sultan*, çev: Mustafa Erbay, Derleyen: Derviş Burhan, Ayyıldız Yay., Ankara 1993.

2.3. Makaleler

2.3.1. Telif Makaleler

1. “Hâcî Bektâş Velî (1209–1271)”, Derleyen: Bahattin Turan, *Et ve Balık Kurumu Dergisi*, sayı: 71, İstanbul 1992 s. 22–24.
2. “Hacı Bektaş-ı Veli ve Tunceli” , *Millî Folklor*, sayı: 11, 1991, s. 36–38.
3. ABDULKADİROĞLU, Abdülkerim, “Bektaşilik Hacı Bektaş Veli Üzerine Belgeler”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı: 1, Ankara 1994, s.40–42.
4. AKBAŞ, Bahattin, “Hacı Bektaş-ı Veli’nin “Makalat”ında Kullandığı Bazı Ayet ve Hadisler” , *Diyanet*, sayı: 122, s. 44–47.
5. AKÇAY, İlhan, “Bektaşilik ve Hacı Bektaş Külliyesi”, *Karahöyük*, C. I, sayı:3, 1963, s. 9–10.
6. AKOK, Mahmut, “Hacı Bektaş Veli Mimari Manzumesi”, *Etnoğrafya Dergisi*, sayı:10, 1967, s. 227–238.
7. AKSEL, Malik, “Arslana Binme, Duvarı Yürütme Kerameti”, *Türk Folklor Araştırmaları*, sayı: 182, 1964, s. 3519–3520.
8. AKTAŞ, Ali, “Resmi Din Anlayışı ve Alevilik”, *Kervan Dergisi*, sayı: 32, İstanbul 1993.
9. AKTAY, Yasin, “Tarih Yazımı Heterodoksi ve Alevilik”, *Tezkire Dergisi*, sayı: 7, Ankara 1994, s. 12–13.
10. ALTINOVA, Ayşegül, “Osmanlı Arşiv Belgeleriyle Hacı Bektaş Veli”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı: 12, Ankara 1999, ss.19 – 24.
11. ALTINTAŞ, Hayrani, “ Hacı Bektaş Velî Düşüncesinde İbadet ve Ahlak ” , *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı: 1, Ankara 1994, s. 29–31.

12. ASLAN, İffet, “22 – 24 Ekim 1998 Tarihli I.Türk Kültürü Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Çağrışımları” , *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı: 10, Ankara 1999, ss. 211–228.
13. ATABEYOĞLU, Cem, “Bektaşilik ve Hacı Bektaş Veli”, *Pirelli*, C.7 sayı:77, Kasım 1968, s.6–8.
14. ATAER, Yusuf Fahir, “Hacı Bektaş Veli Tarihçesi”, *Karahöyük*, C.1, sayı: 4, 1964, s. 23–25.
15. ATILGAN, Halil, “Bir Türkü Bin Rezalet”, haz: Kadri Eroğan, *Hacı Bektaş Veli Armağanı*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, Ankara 1997, s.121–132.
16. AYDIN, Erdoğan, “Alevilik, Tarih, Sosyoloji, Siyaset”, *Bilim ve Ütopya*, İstanbul 1996.
17. AYDIN, Mehmet, “Hacı Bektaş-ı Velî ‘de Dini Boyut”, *Erdem Atatürk Kültür Merkezi Dergisi(Özel Sayı)*, C. 8, sayı:23, Ocak 1996, s. 541–553.
18. AYKAN, Güven, “I. Hacı Bektaş Veli Nerede Doğdu, Kimdi, Soyuna Nereye Dayanıyor?”, *Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı:15, Ankara 2000, s.213–241.
19. AYTAÇ, Kemal, “Hacı Bektaş-ı Veli” , *Milli Kültür*, C. 5, sayı: 46, Ankara 1984, s. 7–9.
20. AYTAŞ, Gıyaseddin, “Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezinde Bulunan Yazma ve Basma Eserler”, *Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı: 5, Ankara 1998, s. 185–207.
21. AYTAŞ, Gıyasettin, “ Hacı Bektaş Veli’ nin 800. Doğum Yıldönümü Anısına Saygıyla”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı:50, Ankara 2009, s. 11–16.
22. AYTAŞ, Gıyasettin, “Şinasi’den Önce Yazılan İlk Türkçe Piyeslerde Hacı Bektaş Veli ve Bektaşilik Üzerine Bir Araştırma”, haz: Kadri Eroğan, *Hacı Bektaş Veli Armağanı*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, Ankara 1997, s.185–193.

23. AZAR, Birol, “Benzerlik ve Farklılıklar Ekseninde Alevî-Bektaşî İnançları Üzerine Bir Değerlendirme”, *Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 10, 2, 2005, s.81–87.
24. BAHRELİ, Mehmet, “Alevilerin Yeniden Alevileşmesi Bağlamında Hacı Bektaş-ı Veli ve Pir Sultan Abdal”, *Değişim*, sayı: 57, 1998, s. 48–53.
25. BALTACIOĞLU, İsmail Hakkı, “Alevilik Nedir, Ne Değildir?-4”, *Yeni Adam*, 783, Ankara 1966, s.7.
26. BALTACIOĞLU, İsmail Hakkı, “Anadolu Aleviliğinin Bugününe Ahi’liğin Etkileri” , *Bilim ve Ütopya Dergisi*, İstanbul 1996.
27. BALTACIOĞLU, İsmail Hakkı, “Hacı Bektaş’a Selam”, *Karahöyük Dergisi*, C. 1, sayı:3, Ankara 1964, s. 26–27.
28. BALTACIOĞLU, İsmail Hakkı, “Kültür ve Medeniyet Sosyolojisi Bakımından Alevilik Nedir?”, *Yeni Adam Dergisi*, sayı: 773, Ankara 1961, Temmuz 1962.
29. BALTACIOĞLU, İsmayıl Hakkı, “Hacı Bektaş-ı Veli Hakkında Bir Eleştirme”, *Karahöyük*, C.1, sayı:5, Kasım 1964, s.11–12.
30. BALTACIOĞLU, İsmayıl Hakkı, “Türklük Bakımından Aleviler”, *Türk Düşüncesi*, C.3, sayı:13, Aralık 1964, s. 2–3.
31. BARIN, Nasuh, “Hacı Bektaş Veli ve Etik”, *Nefes*, sayı: 22, 1995, s. 42–43.
32. BARKAN, Ömer Lütfi, “Osmanlı İmparatorluğu’nda Bir İskan ve Kolonizatör Metodu Olarak Vakıflar ve Temlikler: I. İstila Devirleri’nin Kolonizatör Dervişleri ve Zaviyeleri”, *Vakıf Dergisi-II*, Ankara 1942, s. 279–304.
33. BAŞOĞLU, Zekeriya, “Bir Sevgi ve Hoşgörü Piri”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı: 7, Ankara 1998, s. 13–14.
34. BAYRAM, Mikail, “Anadolu Selçukluları Devrinde Anadolu Bacıları (Bacıyan-ı Rum) Örgütünün Kurucusu Fatma Bacı Kimdir?”, *Bellekten*, C. XLV / 2, sayı: 178–180, TTK Yay., Ankara 1981, s. 457–472.
35. BİRDOĞAN, Nejat, “Anadolu Aleviliğinde Kadın Bacılar (Bacıyan-ı Rum)”, *Folklor Halkbilim Dergisi*, C. 4, sayı: 36, Ağustos 1988, s. 3–12.

36. BOLAY, Süleyman Hayri, “Bektaşılık ve Hanefi Mezhebi”, haz: Kadri Eroğan, *Hacı Bektaş Veli Armağanı*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, Ankara 1997, s. 33–35.
37. BOLAY, Süleyman Hayri, “Hacı Bektaş Veli ve Senfonik Müzik”, *Genç Erenler*, sayı: 25, 1997, s. 7–8.
38. BOLAY, Süleyman Hayri, “Makâlât’a Göre Hacı Bektaş Veli’nin Fikrî Şahsiyeti”, *Milli Kültür*, sayı: 75, Ağustos 1990, s.16–18.
39. Büyük İnsan: Hacı Bektaş-ı Veli”, *Kemalizm*, C. 32, sayı: 384, 1994, s.23.
40. CAN, Hasan Afşin, “Bektaşılık Üzerine Bir Kitap”, *Özlenen Fark*, yıl: V, 2000, s. 39–47.
41. CİLACI, Osman, “ Hacı Bektaş Veli’ nin Din Anlayışı ve Makalat’ındaki Yorumları Üzerine ”, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, sayı: 3, 1993, s. 163–170.
42. ÇAĞATAY, Neşet, “Fütüvvet-Ahi Müessesesinin Menşei Meselesi”, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C.1, sayı:1, 1952, s.59–62. (devamı için bkz: *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C.1, sayı:2, 1953, s.60–84.
43. ÇAĞLAR, Behçet Kemal, “Hacı Bektaş Veli Vilâyetnamesi ve Şerefine Yapılan Törenler”, *Türk Folklor Araştırmaları Dergisi*, C. 12, sayı: 237, Eskişehir 1969, s. 5247 – 5249.
44. ÇETİN, İsmet, “ Hacı Bektâş-ı Veli’ nin İnsan Anlayışı ” , *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı:1, Ankara 1994, s. 43–48.
45. ÇETİN, İsmet, “Sözlü Kaynakta Hacı Bektaş Veli ve Haydar Sultan”, haz: Kadri Eroğan, *Hacı Bektaş Veli Armağanı*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, Ankara 1997, s. 107–113.
46. ÇETİNKAYA, Bayram Ali, “Bir Anadolu Ereni Hacı Bektaş-ı Veli: Hayatı, Eserleri ve İnsan Anlayışı”, *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı: 3, Sivas 1999, s. 343–356.
47. ÇINAR, Ali Abbas, “Bazı Yazılı Bektaşî Kaynaklarında Ahmed Yesevî Hacı Bektaş Veli Bağlantısı ve Yesevî’ nin Hoşgörüsünü İşleyen Şiirler”, *Erdem*

- Atatürk Kültür Merkezi Dergisi (özel sayı), C. 8, sayı: 24, Ankara 1996, s. 729–744.*
48. DAĞDEVİREN, Saffet, “Hacı Bektaş Veli ve Bektaşilik”, *Kültür Dergisi*, sayı 100, 1993, s. 70–74.
49. DİKMEN, Ali Haydar, “Alevi Türkleri ve Türklük Üzerine Tarihi Gerçekler”, *Yeni Adam Dergisi*, 715, Ankara 1951, s. 6.
50. DUMAN, Asiye, “Metin Dil Bilimi Açısından Hacı Bektaş Velî'nin Şiirleri”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı:51, Ankara 2009, s. 211–223.
51. DURAN, Hamiye, “Hacı Bektaş Velî 'nin Makâlât'ında Bulunan Dört Kapı Kırk Makâm”, *Milli Kültür*, sayı: 75, Ankara 1990, s. 27–28.
52. DURAN, Hamiye, “Mecâliste Hacı Bektâş Veli”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı: 3, Ankara 1996, s. 5–9.
53. DURAN, Hamiye, “Hacı Bektaş Veli'nin Eserlerindeki Ferdî ve Toplumsal Değerler Üzerine”, *Alevîlik-Bektâşîlik Araştırmaları Dergisi*, sayı: 2, Deutschland 2009.
54. DURAN, Recep, “Felsefe Kültürü ve Hacı Bektaş”, *Milli Kültür*, sayı: 75, Ağustos 1990, s.16–18.
55. DURAN, Recep, “Hacı Bektaş'ın Makâlâtı'nda Bulunan Felsefî Kavramlar”, *Milli Eğitim Dergisi*, sayı:82, Şubat 1989,s.6–11.
56. DURUCAN, Muhsin, “16 Ağustos ve Hacı Bektaş Veli”, *Sivas Folkloru*, C.3, sayı:32, 1975, s.15–16.
57. ENGİN, İsmail, “Alevi Kavramının Muhtevası Üzerine”, *Pir Sultan Abdal*, sayı: 35, Ankara 1999, s. 6–11.
58. ERDEM, Atilla, “Alevîlik Bektaşîlik Sadece Dinsel Değil, Gelişmiş Bir Kültürel Yapıdır”, *Evrensel Kültür*, sayı: 65, Mayıs 1997, s. 31.
59. ERÖZ, Mehmet, “Alevilik Meselesi ve Türk Aleviliğinin Şamanizm ve Orta Asya Türk Kültürü ile İlgisi”, *Cem Dergisi*, C. I, sayı: 1, İstanbul 1966, s. 12–16

(makalenin devamı için bkz: *Cem Dergisi*, sayı: 2, 3, 4, 5, 6, 7, Ağustos 1966 – Ocak 1967).

60. ERSEVEN, İlhan Cem, “Hacı Bektaş Veli ve Yanıtını Bulamayan Sorular”, *Ozan*, C.1, sayı:1, Ağustos 1990, s.18–19.
61. ERSEVEN, İlhan Cem, “Kerametullah Hacı Bektaş Veli ve Diğer Evliya Öykülerindeki Varyantları”, *Nefes*, sayı: 22, 1995, s. 32–38.
62. ERTÜRK, C. Hüseyin, “Hacı Bektaş Veli’yi Anarken (1210 – 1217)”, *Birlik Dergisi*, C. 5, sayı: 49, Ankara 1988, s. 8–11.
63. EYÜBOĞLU, İsmet Zeki, “Halkın Gözüyle Hacı Bektaş Veli”, *Nefes*, sayı: 22, 1995, s. 23–25.
64. FIĞLALI, Ethem Ruhi, “Hacı Bektaş Veli, Makalat ve Bilgi Sorunu”, *Erdem Atatürk Kültür Merkezi Dergisi(Özel Sayı)*, C. 8, sayı:24, Ocak 1996, s.999–1005.
65. FIĞLALI, Ethem Ruhi, “Hünkâr Hacı Bektaş Velî (Hayatı ve Eserleri), *Erdem Atatürk Kültür Merkezi Dergisi (özel sayı)*, C. 8, sayı: 23, 1996, s. 317–336.
66. FİLİZ, Şahin, “İlk Dönem Bektaşilik’i Hacı Bektaş Veli’nin Fikir Yapısı”, *Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı: 3, Ankara 1996, s. 10–15
67. GÖKÇE, Emrah, “Türk Kültürü Ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi’nin 42–50. Sayılarının Bibliyografyası”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı:51, Ankara 2009.
68. GÖKSU, Sadık, “Hace Ahmed-i Yesevi’nin 900. Doğum Yılına Armağan, Kırşehir’li Dört Türk Önderi: Yunus Emre, Hacı Bektaş, Ahi Evren ve Aşık Paşa”, *Cem*, sayı: 29, 1993, s. 11–15.
69. GÖKTAŞ, İbrahim, “Prof. Dr. Ahmet Yaşar Ocak’la Alevilik Üzerine”, *İslâm*, sayı: 136, 1994, s. 18–20.
70. GÖLPINARLI, Abdülbaki, “Bektaşî Tomarı ve Nefesleri”, *Türkiyat Mecmuası*, sayı: 5, 1936, s. 340–343.

71. GÖLPINARLI, Abdülbaki, “Bir Kitap Eleştirisi Nedeniyle Prof. Dr. Abdülbaki Gölpınarlı’dan Alevilik-Bektaşilik Düşünceleri”, *Cem*, sayı:56, İstanbul 1996, s. 25–27.
72. GÖLPINARLI, Abdülbaki, “İslam ve Türk İllerinde Fütüvvet Teşkilatı ve Kaynakları”, *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, C.XI, İstanbul 1949, s. 1–113.
73. GÖRKAŞ, İrfan, “Sahih Ahmed Dede’nin Hacı Bektaş Veli Kronolojisi”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı:44, Ankara 2007, s. 103–110.
74. GÜLTEKİN, Bilgehan, “Fikir Liderlerinin Halkla İlişkiler Amaçlı Kullanılması: Hacı Bektaş Veli”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı: 34, Ankara 2005, s. 211–228.
75. GÜNDÜZ, Tufan, “Efsaneden Gerçeğe Hacı Bektaş”, *Virgül Dergisi*, Sayı:19, s.17–19.
76. GÜZEL Abdurrahman, “Hacı Bektaş Veli”, haz: Kadri Eroğan, *Hacı Bektaş Veli Armağanı*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, Ankara 1997, s. s. 23–31.
77. GÜZEL, Abdurrahman, “Ahmed Yesevi, Hacı Bektaş Veli, Yunus Emre ve Kaygusuz Abdal’da Dört Kapı Kırk Makam”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı: 41, Ankara 2007, s.19–159.
78. GÜZEL, Abdurrahman, “Hacı Bektaş-ı Veli, Bektaşiliğin Gelişmesi ve Türk Kültürü”, *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi (Dün / Bugün / Yarın)*, sayı: 23, Ocak 1987, s.58–61.
79. GÜZEL, Abdurrahman, “Hacı Bektâş-ı Velî’nin Hayatı ve Eserleri”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı:1, Ankara 1994, s. 15–21.
80. GÜZEL, Abdurrahman, “Hacı Bektaş-ı Velî’yi Anma Törenleri”, *Türk Kültürü*, 270, Ekim 1985, s.386–387.
81. GÜZEL, Abdurrahman, “Türk Kültürü Hacı Bektaş Veli ve Tanıdığım Yönleriyle Bedri Noyan”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı: 5, Ankara 1998, s. 23–24.

82. GÜZEL, Abdurrahman, “XXII. Hacı Bektaş Veli’yi Anma Törenleri”, *Türk Kültürü*, C. XXIV, sayı: 270, 1985, s. 386.
83. “Hacı Bektaş-ı Veli Açıksaray’da”, *Bilinmeyen Kapadokya Gülşehir*, Nevşehir, s. 51
84. HALICI, Feyzi, “Hoşgörü ve Hacı Bektaş Veli”, *Erdem Atatürk Kültür Merkezi Dergisi (Özel Sayı)*, C. 8, sayı: 24, 1996, s. 769–775.
85. Hamid Sa’idî, “Tekke Aleviliği-İctimaî Alevilik”, *Türk Yurdu*, C.4, sayı:21, Eylül 1926, s.193–210.
86. Hankan Ziya, “Horasan Erenleri’nin Ünlü Türk Mutasavvıfı Hünkâr Hacı Bektaş Veli”, *Tarih Konuşuyor*, C.8, sayı:50, 1964, s.3603–3604.
87. HAZERFEN, Ahmet, “ *Osmanlı Arşiv Belgelerinden*”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, Sayı: 10, Ankara 1999, s.9–13.
88. IVGİN, Hayrettin, “Hünkâr Hacı Bektaş-ı Veli: Her Yıl Sevgisi Yüreklerde Sevgisi Tazelenir”, *Ozan*, C.1, sayı:1, Ağustos 1990, s.13–14.
89. İLHAN, Abo, “Hacı Bektaş’ı Anarken”, *Cem*, sayı: 40, 1994, s. 47.
90. İPÇİ, Hasan, “Büyük Türk Mütefekkeri Hacı Bektaş- ı Veli ve Bektaşilik Hakkında”, *Cem Dergisi*, sayı: 1, İstanbul 1966, ss 18–20.
91. İRKEÇ, Taner, “Kapadokya ve Tuz Bir Uygarlıklar Hikayesi(2)”, *Nevşehir Kültür ve Tarih Araştırmaları Dergisi*, sayı: 12, Nevşehir 2009, s. 3–21.
92. KADIRGAN, Cavit, “Hacı Bektaş-ı Veli Yolunda Hakikî İnsan ve Millî Müslüman”, *Karahöyük*, C.1, sayı:2, Ağustos 1964, s.20–22.
93. KAHRAMAN, İbrahim, “Hünkâr Hacıbektaş Veli Gelince”, *Hacıbektaş*, C. 1, sayı: 1, Haziran 1967, s. 6.
94. KALELİ, Lütfi, “Tarihte Alevi Ayaklanmaları”, *Pir Sultan Abdal*, sayı:34, Ankara 1999, s.76–87.
95. KAPLAN, Mustafa, “Hacı Bektaş ve Sol”, *Yeni Nesil*, 8 Eylül 1989.
96. KARAMAĞARALI, Reyhan, “Anadolu’da XII-XVI. Asırlardaki Tarikat ve Tekke Sanatı Hakkında, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C.216.

97. KAYAOĞLU, İsmet, “Mevlana’nın Çağdaşı Derviş Tarikatları, Babalar, Kalenderiler ve Diğerleri”, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C.31, ss.147–155.
98. KAYGUSUZ, İsmail, “Pir Sultan Abdal ve Hacı Bektaş Dergahı”, *Kervan*, sayı: 29, 1993, s. 22–27.
99. KAYGUSUZ, İsmail, “Said Emre, Makalat ve Hacı Bektaş Veli”, *Kervan*, sayı: 46, 1995, s. 17.
100. KAYGUSUZ, İsmail, “Su Uyur Düşman Uyumaz Said Emre, Makalat ve Hacı Bektaş Veli”, *Kervan*, sayı: 54, 1995, s. 20–21.
101. KAYGUSUZ, İsmail, “Vilayetname ve Hünkar Hacı Bektaş Veli’nin Gerçek Dünyası”, *Kervan*, Hacı Bektaş Özel Eki, sayı: 62, 1996.
102. KENTSU, Ferhat, “Hacı Bektaş-ı Veli ve Alevilik”, *İslâm*, sayı: 136, 1994, s. 31–32.
103. KILIÇ, Emel, “Bacıyân-ı Rum: Türk Kültür ve Ekonomi Tarihinde Kadının Rolüne Örnek Bir Teşkilat”, *Vitrin*, sayı: 194, Ankara 2009, s. 14–16.
104. KILINÇ, Cafer, “Anadolu’nun Millî ve Manevî Fatihisi Hacı Bektaş Veli”, *Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı: 4, Ankara 1997, s. 36–37
105. KORKMAZ, Esat, “Aleviliğin Folk Felsefe/Folk İnanç Yanı”, *Pir Sultan Abdal*, sayı:43, Ankara 2001, s.5–8.
106. KORKMAZ, Seyfullah, “Ahmed Yesevî ve Hacı Bektaş Veli: Aralarındaki Bağlar, Fikirleri Tesirleri ve Türk İslam Edebiyatına Katkıları”, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, sayı: 11, Kayseri 2001, s. 325–355.
107. KOŞAY, Hamid Zübeyr, “Bektaşilik ve Hacı Bektaş Tekkesi”, *Türk Etnoğrafya Dergisi*, Sayı: 10, Ankara 1967, s. 19–26
108. KOŞAY, Hamit Zübeyir, “Hacı Bektaş Tekkesi”, *Türkiyat Mecmuası*, sayı:2, 1926, s.366–382.
109. KÖPRÜLÜ, Fuad, “ Anadolu Selçukluları Tarihinin Yerli Kaynakları”, *Belleten*, C.7, Ankara 1943.

110. KÖPRÜLÜ, Fuad, “Anadolu’da İslamiyet”, *Darülfünun Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, sayı: 2, 1922–1923, s. 198–207, s. 385–420.
111. KÖPRÜLÜ, Fuat, “Orta Asya Türk Dervişliği Hakkında Notlar”, *Türkiyat Mecmuası*, XIV, 1964, S.259–262.
112. KÖPRÜLÜZADE, Mehmed Fuad, “Bektaşiliğin Menşeleri”, *Türk Yurdu*, sayı: 7, Ankara 1941.
113. KÖSE, Metin Ziya, “Yeniçeri Ocağının Bektaşîleşmesi Süreci ve Yeniçeri-Bektaşî İlişkileri”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı: 49, Ankara 2009, s. 195–207.
114. KUTLU, Sönmez, “Alevilik Bektaşiliğin Diyanette Temsili Problemi”, *İslamiyet Dergisi*, C.4, sayı:1, 2001, s.22–40.
115. KÜÇÜK, Murat, “Cumhuriyet’ten Bugüne Hacıbektaş Dergahı”, *Nefes*, sayı: 12, 1994, s. 24–26.
116. KÜÇÜKCAN, İlyas, “Tarihsel Gelişim Sürecinde Seyyid Battal Gazi Hacı Bektaş Velî Bağlantısı ve Günümüze Yansımaları”, *Alevilik-Bektaşilik Araştırmaları Dergisi*, sayı: 1, Deutschland 2009, s. 247–253.
117. LEBE, M. Emin, “Hacı Bektaş Türkçe İnanmaktır”, *Ozan*, sayı: 1, s. 7–10.
118. MELIKIOFF, Irene, “Yunus Emre İle Hacı Bektaş”, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, sayı:20, 1972, s.27–36.
119. MELIKOFF, Irene, “Alevi-Bektaşî Sorunu (Son Araştırmalardan Bazıları)”, *Pir Sultan Abdal*, sayı:31, Ankara 1999, s.2–11.
120. NESİMİ, Abidin, “Bektaşî Felsefesinde ve Felsefede Hacı Bektaş Veli”, *Bizim Belde Toplum*, C.I, sayı: 1, İstanbul 1982, s. 41–55.
121. NOYAN, Bedri, “Hacı Bektaş-ı Velî Hayatı ve Felsefesi”, *Karahöyük*, C.1, sayı:1, Temmuz 1964, s.5–6.
122. NOYAN, Bedri, “Hacı Bektaş-ı Veli ve Sosyal Düzen”, *Türk Folklor Araştırmaları*, sayı: 220, Eskişehir 1967, s. 4569–4570.
123. NOYAN, Bedri, “Hacı Bektaş-ı Veli’ye Sesleniş”, *Karahöyük*, C.1, sayı: 2, 1964, s.27–28.

124. OCAK, Ahmet Yaşar, “Alevîlik Bektaşîlik Gerçeği ve Bazı Tezler”, *Türkiye Günlüğü*, s.31, 1994, s.115–120.
125. OCAK, Ahmet Yaşar, “Alevilik Bektaşîlik Hakkındaki Son Yayınlar Üzerine (1990) Genel Bir Bakış II. Bölüm”, *Pir Sultan Abdal*, sayı:42, Ankara 2001, s.75–84.
126. OCAK, Ahmet Yaşar, “Alevilik ve Bektaşîlik Hakkında Son Yayınlar Üzerinde Genel Bir Bakış ve Bazı Gerçekler”, *Tarih ve Toplum*, sayı: 91, Temmuz 1991, s.20–25, *Tarih ve Toplum*, sayı:92, Ağustos 1991, s.115–126.
127. OCAK, Ahmet Yaşar, “Alevîlik ve Bektaşîlik Hakkındaki Son Yayınlar Üzerine (1990) Genel Bir Bakış ve Bazı Gerçekler”, *Türk Sufiliğine Bakışlar*, İletişim Yay., İstanbul 2009, s.203–235.
128. OCAK, Ahmet Yaşar, “Anadolu Halk Sûfliğinde Ahmed-i ve Yesevîlik Problemi”, *Türk Sufiliğine Bakışlar*, İletişim Yay., İstanbul 2009, s.61–63.
129. OCAK, Ahmet Yaşar, “Anadolu Heterodoks Türk Sufiliğinin Temel Taşı: Hacı Bektaş-ı Velî el-Horasânî (?-1271), Yunus Emre, Nasrettin Hoca ve Hacı Bektaş-ı Velî Düşüncesinde Hoşgörü, Kültür Bakanlığı Bilimsel ve Kültürel Araştırma Vakfı, Ankara 1995, s.185–201.
130. OCAK, Ahmet Yaşar, “Babailer İsyanından Kızılbaşlığa: Anadolu’da İslâm Heteredoksisinin Doğuş ve Gelişim Tarihine Kısa Bir Bakış” ; *Türk Sufiliğine Bakışlar*, İletişim Yay., İstanbul 2009, s. 252–290.
131. OCAK, Ahmet Yaşar, “Bazı Menâkıbnâmelere Göre XIII-XV. Yüzyıllardaki İhtidâlarda Heterodoks Şeyh Ve Dervişlerin Rolü”, *OA(Osmanlı Araştırmaları) II*, İstanbul 1981, s.31–42.
132. OCAK, Ahmet Yaşar, “İslâm Tasavvuf ve Tarikatlar Sosyal Tarih Perspektifinden Bir Bakış”, *Türkiye Günlüğü*, sayı:45, Mart-Nisan 1997, s.5–10.
133. OCAK, Ahmet Yaşar, “Mevlânâ Dönemi Anadolu’sunda Tasavvuf Akımları ve Mevlânâ”, s.88–97. “Anadolu Heterodoks Türk Sûfliğinin Temel Taşı: Hacı Bektaş-ı Velî El-Horasani(?-1271)”, *Türk Sufiliğine Bakışlar*, İletişim Yay., İstanbul 2009, s. 160–180.

134. OCAK, Ahmet Yaşar, “Selçuklu Müesseseleri ve Anadolu’da İslamiyetin Yayılışı (Osman Çetin) İsimli Esere Dair, *Hareket*, sayı:24, Eylül 1981, s.77–80.
135. OCAK, Ahmet Yaşar, “Selçuklular ve Beylikler Devrinde Tasavvufi Düşünce”, *Anadolu Selçukluları ve Beylikler Dönemi Uygarlığı*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, I Ankara 2006, s. 429–442.
136. OCAK, Ahmet Yaşar, “Türkiye Selçukluları ve İslam (Genel Bir Bakış)”, *Anadolu Selçukluları ve Beylikler Dönemi Uygarlığı*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı I, Ankara 2006, s. 443–458.
137. OCAK, Ahmet Yaşar, “Türkiye’de Anadolu Selçukluları Din ve Tasavvuf Tarihi Araştırmacılığı Hakkında Bazı Düşünceler”, *Türk Sufiliğine Bakışlar*, İletişim Yay., İstanbul 2009, s.23-50.
138. OCAK, Ahmet Yaşar, “XIII.-XVI. Yüzyıllarda Anadolu Şehirlerinde Dini-Sosyal Hayat (Selçuklulardan Osmanlılara Genel Bir Bakış)”, *Anadolu Selçukluları ve Beylikler Dönemi Uygarlığı*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı I, Ankara 2006, s. 249–264.
139. ONARLI, İsmail, “21. Yüzyıla Girerken Hacı Bektaş Veli Öğretisinin Evrenselliğini Kavramak”, *Karacaahmet Sultan Dergisi*, sayı:56, Karacaahmet Sultan Derneği Yay., İstanbul 1998.
140. ONARLI, İsmail, “Hacı Bektaş Veli Öğretisinde Kadının Yeri ve Secularism”, *Karacaahmet Sultan Dergisi*, sayı: 57, Karacaahmet Sultan Derneği Yay., İstanbul 1998.
141. ONAT, Hasan, “Hacı Bektaş Veli’nin Din Anlayışındaki Evrensel Boyut ve Bazı Düşünceler”, haz: Kadri Eroğan, *Hacı Bektaş Veli Armağanı*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, Ankara 1997, s. 37–48.
142. ONAT, Hasan, “Kimlik Teoloji İlişkisi Bağlamında Alevîlik-Bektaşîlikle İlgili Kimlik Tartışmaları Üzerine”, *Alevilik-Bektaşîlik Araştırmaları Dergisi*, sayı: 1, Deutschland 2009, s. 18–31.
143. ÖCAL, Derya, “Hacı Bektaş Veli Üzerine Türkiye ve Uluslararası Alanda Yapılan Çalışmalara Genel Bir Bakış”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı:13, Ankara 2000, s.51–68.

144. ÖZ, Baki, “Anadolu Aleviliğinin Kültürel-İnançsal Kaynakları”, *Teori Dergisi*, sayı: 66, Ankara 1995, s. 20–28.
145. ÖZ, Baki, “Hacı Bektaş Veli’nin Yaşadığı Tarihsel Ortam”, *Cem*, sayı: 57, İstanbul 1996, s.48–52.
146. ÖZ, Mustafa, “Alevilik”, *İslâm*, sayı: 136, 1994, s. 11–16.
147. ÖZBAY, Hüseyin, “Hacı Bektaş Velî ve Makâlât Hakkında”, *Milli Kültür*, sayı: 75, Ankara 1990, s. 24–26.
148. ÖZCAN, Hüseyin, “Alevi Bektaşi Düşüncesinde Sevgi ve Hoşgörü”, *Folklor/Edebiyat*, no:29, 2002.
149. ÖZCAN, Hüseyin, “Bektaşilikte Dört Kapı Kırk Makam”, *Journal Of Turkish Studies*, Harvard Üniversitesi, sayı: 28/11, 2004, s.241–245.
150. ÖZCAN, Hüseyin, “Hacı Bektaş Veli’de Hz. Muhammed Algısı”, *Kültür Coğrafyasında Hz. Muhammed*, Sakarya 2009.
151. ÖZCAN, Hüseyin, “Hacı Bektaş Veli’nin Fatıha Tefsiri”, *Milli Folklor*, sayı:10/80, 2008, s.39–53.
152. ÖZCAN, Müslim, “Gönüller Sultanı Hacı Bektaş”, *Ozan*, sayı: 1, 1990, s. 20–22.
153. ÖZDAĞ, Muzaffer, “ “Alevi Kimliği”Üzerine Bir Işık Huzmesi”, *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, sayı: 96, İstanbul 1995, ss.49–117.
154. ÖZER, İbrahim, “Hacı Bektaş’ın Hayatı ve Felsefesi”, *Bizim Belde Toplum*, C. 1, sayı: 1, İstanbul 1982, s. 46–48
155. ÖZKÖSE, Kadir, “Anadolu’nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasında Tasavvufî Zümre ve Akımların Rolü”, *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C.7, sayı:1, Sivas 2003, s. 249–279.
156. ÖZTELLİ, Cahit, “Hacı Bektaş Müzesi”, *Hisar*, C.5, sayı:10, Ekim 1964, s.16–17.
157. ÖZTELLİ, Cahit, “Hacı Bektaş-Veli: Hacı Bektaş-ı Veli Vilâyetnâmesi”, *Türk Dili*, C. 8, sayı: 92, Mayıs 1959, s. 475–479.

158. ÖZTÜRK, Mürsel, “Ahmed Yesevî-Hacı Bektaş-ı Veli ve Yunus Emre Zinciri Chained Ahmed Yesevi, Hadji Bektash Veli Et Yunus Emre”, *Erdem Atatürk Kültür Merkezi Dergisi (özel sayı)*, C. 8, sayı: 23, 1996, s. 599–620.
159. ÖZTÜRK, Mürsel, “Hacı Bektaş-ı Veli”, *Bellekten*, C. L, sayı: 198, Ankara 1986, s. 885–894.
160. ÖZTÜRK, Yaşar Nuri, “Gönüller Sultanı Hacı Bektaş Veli”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı: 4, Ankara 1997, s. 17–22
161. ÖZTÜRK, Yaşar Nuri, “Hacı Bektaş’ın Düşünce Dünyası”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı:1, Ankara 1994, s. 22–25
162. ÖZYÖN, Cemal, “Mevlana ve Hacı Bektâş-ı Velî Hakkında Bir Menkıbe”, *Tefekkür*, sayı: 32, Aralık 2009.
163. REVNAKOĞLU, Cemalettin Server, “Bektaşiliğin Gerçek Hüviyeti”, *Karahöyük Dergisi*, C. 1, sayı: 6, Ankara 1964, s. 10–12.
164. SARIASLAN, Ümit, “Hacı Bektaş Aydınlığı”, *Pir Sultan Abdal*, sayı: 39, Ankara 2000, s.58–61.
165. SAYMAN, Yaşar, “Alevi-Bektaşî Geleneğinde ve Günümüz Sosyal Yaşamında Kadının Yeri”, *Pir Sultan Abdal*, sayı:43, Ankara 2001, s.69–80.
166. SEZGİN, Abdülkadir, “Osmanlı Cumhuriyeti’nin Kuruluşunda Bektaşiler ve Günümüzde Bektaşilik”, *Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı: 5, Ankara 1998, ss. 103–115.
167. SHİNDELDECKER, John, “Bir İsevinin Gözüyle Hacı Bektaş”, *Cem*, sayı: 51, 1995, s. 23–24.
168. SOKO, Ziya Şakir, “Bektaşilik Nedir?”, *Resimli Tarih Mecmuası*, 2 Ocak 1951, s.540–542.
169. SUNGURBEY, İsmet, “Hacı Bektaş’ta Hayvan Sevgisi”, *Cem*, sayı: 1, 1991, s. 8–11.
170. SÜMER, Ali, “Hacı Bektaş Veli’yi 34. Kez Anarken”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı: 7, Ankara 1997, ss. 74–77.
171. SÜMER, Ali, “Hacı Bektaş’a Selam”, *Cem*, sayı: 52, 1995, s. 14–17.

172. SÜMER, Uğur, “ Hacı Bektâş-ı Velî’ nin İlmî Yönüne Genel Bir Bakış ”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı: 45, Ankara 2008, s. 215–220.
173. SÜNKİTAY, Veli Necdet, “Tarihte Bektaşilik”, *Türk Mason Dergisi*, sayı: 22, İstanbul 1956, s. 24–27.
174. ŞAHİN, Filiz, “Hacı Bektaş Veli ve Bektaşiliğin Mahiyeti ”, *Diyanet*, C. 30, sayı: 2, 1994, s. 57–76.
175. ŞAPOLYA, Enver Behnan, “(Osmanın Adı, Otman’dır!) Kitab-ı Vilâyetname-i Hacı Bektaş Horasuni”, *Uludağ*, sayı: 4, 1935, s. 47–51
176. ŞİMŞEK, Mehmet, “Hacı Bektaş Veli’den Sonra Posta Oturan Pirlere”, *Cem*, sayı: 51, 1995, s. 20–22.
177. ŞİŞMAN, Bekir, “Eski Türk İnançları ve Anadolu’daki İzleri”, *Anayurttan Atayurda Türk Dünyası*, sayı: 15, Ankara 1998, s.5–11.
178. TARKAN, Nilgün, “Hacı Bektaş-ı Velî”, *Milliyet Sanat*, 146, Ağustos 1975, s.10–12.
179. TAŞ, Tefik, “Hacı Bektaş Veli’yi Anma Törenleri Gülden Terazi Tutarlar” , *Atlas Dergisi*, sayı: 137, İstanbul 2004, s. 94–110
180. TAŞĞIN, Ahmet, “Hikâye-i Hacı Bektâş-ı Velî Risalesi ve Hacı Bektaş’ın Hayatı Hakkında Bazı Değerlendirmeler”, *Alevilik-Bektaşilik Araştırmaları Dergisi*, sayı: 1, Deutschland 2009, s.52–82.
181. TAYLAN, Erbay, “İslam Felsefesinde Fazilet ve Hacı Bektaş-ı Velî”, *Karahöyük*, C.1, sayı:5, Kasım 1964, s.14–15.
182. TEKİN, Abdullah, “Hacı Bektaş’ın Işığı Taşınması ve Yayması”, *Pir Sultan Abdal*, sayı: 39, Ankara 2000, s.55–57.
183. TEMREN, Belkıs, “Anadolu’ya Hoşgörü Tohumları Eken Hacı Bektaş-ı Velî”, *Erdem Atatürk Kültür Merkezi Dergisi(özel sayı)*, C.8, sayı: 24, Ankara 1996, s. 755–757

184. TEMREN, Belkıs, “Birinci Binyıldan İkinci Binyıla Kanat Çırpan Barış Güvercini Hacı Bektaş Veli”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı:12, Ankara 1999, ss. 21–29.
185. TEMREN, Belkıs, “Hacı Bektaş’ın Ahmed Yesevî Müridi Olup Olmadığı Meselesi”, *Türk Yurdu*, C. 9, sayı: 17, Ankara 1988, ss. 37–39.
186. TEMREN, Belkıs, “Türk’e ve Türk Kültürüne Sahip Çıkan Lider Hacı Bektaş Veli”, haz: Kadri Eroğan, *Hacı Bektaş Veli Armağanı*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, Ankara 1997, s.101–106.
187. TİMURTAŞ, Faruk K., “Hacı Bektaş-ı Anarken:Hacı Bektaş Veli ve Bazı Gerçekler”, *Çağrı*, 188, Ağustos 1973.
188. TOSUN, Bektaş, “Kavramlarla Alevilik”, *Pir Sultan Abdal*, sayı:31, Ankara 1999, s.34–40.
189. TÖKİN, Füzünan Hüsrev, “Bektaşilik Nedir?”, *Türk Düşüncesi*, C. 6 sayı: 1–3, Aralık 1956-Şubat 1957.
190. TÖKİN, Füzünan Hüsrev, “Hacı Bektaş Veli”, *Cem*, sayı: 3, 1991, s. 35–38.
191. TUĞCU, Hüseyin, “Hacı Bektaş Veli’ nin İlmî Yönüne Genel Bir Bakış”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı: 2, Ankara 1995, s. 22–25.
192. TURAN, Ahmet, “Hacı Bektaşî Veli ve Tunceli”, *Milli Folklor*, C. 2, sayı: 11, 1991, s. 36–38.
193. TURAN, Refik, “XIII. Yüzyıl Anadolu Buhranı ve Ayakta Kalan Güçler”, Erdem, Atatürk Kültür Merkezi Dergisi,(Özel Sayı), C.8, sayı:23, 529–539.
194. TÜRKDOĞAN, Orhan, “Kurmanç ve Zaza Aleviler”, *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, sayı: 113, İstanbul 1996, s.9–16.
195. UĞUR, Kadir Gökhan, “Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisinin 34–41. Sayılarının Bibliyografyası”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı:42, Ankara 2007.
196. ULUSOY, Haydar, “Hacı Bektaş Veli’nin Nesli ve Şahkulu Dergahı’nda Yatan Feyzullah Çelebi Hakkında”, *Cem*, sayı: 28, 1993, s. 25–27.

197. ULUSOY, Veliyettin, “Hacı Bektaş Veli İle İlgili Araştırmalar ve Hacı Bektaş Veli’den Sonraki Durum”, *Nefes*, sayı: 22, 1995, s. 26–28.
198. USLU, Mustafa, “Hacı Bektaş Veli Gerçeği”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı: 13, Ankara 2000, ss. 51–68.
199. ÜLKEN, Hilmi Ziya, “Hacı Bektaş Veli”, *Mihrap*, 15–16, İstanbul 1340(1924), s.515–530.
200. ÜLKÜTAŞIR, M. Şakir, “Hacı Bektaş Veli ve Yeniçeri Ocağı ”, *Hisar Dergisi*, C. 9, Sayı: 68, Ankara 1969, s. 10–11.
201. ÜNER, Ragıp, “Fuat Uluç’un Diliyle Hacı Bektaş Veli”, *Çağrı*, 201, Ağustos 1972.
202. ÜNER, Ragıp, “Hacı Bektaş Veli”, *Çağrı*, 308, Eylül 1973, s.9–11.
203. ÜNER, Ragıp, “Hacı Bektaş-ı Velî”, *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, C. 3, sayı: 35, 1989, s. 23–27.
204. ÜNER, Ragıp, “İlerici İnsan Hacı Bektaş Veli”, *Kemalizm*, C. 7, sayı: 74, Eylül 1968, s. 20.
205. ÜNLÜ, İsmail, “Büyük Türkçü Hacı Bektaş Veli”, *Hacıbektaş*, C. 1, sayı: 1, Haziran 1967, s. 5.
206. YALÇIN, Alemdar, “Anadolu Aleviliğinin Başlangıç Evreleri I; Maveraünnehir’ de Ortaya Çıkan Gelişmeler”, *Alevilik-Bektaşilik Araştırmaları Dergisi*, sayı: 1, Deutschland 2009, s.1–15.
207. YAMAN, Ali- Reşat Mercan, “Anadolu’da Öncü Güçler: Horasan Erenleri”, *Cem*, sayı: 13, 1992, s. 28–29.
208. YAMAN, Ali, “Alevî-Bektaşîlerde Dînî Kodifikasyon ve Topluluğun Dönüşümüne İlişkin Abk Örnek Olayı”, *Alevilik-Bektaşilik Araştırmaları Dergisi*, sayı: 1, Deutschland 2009, s.133–141.
209. YAMAN, Ali, “Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi Bibliyografyası (1–16. Sayılar)”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı:17, Ankara 2001.

210. YAMAN, Mehmet, “Hünkâr Hacı Bektaş Veli ve Çağın Özlemi”, *Cem*, sayı: 39, 1994, s. 28–29.
211. YAVUZER, Hasan, “Hacı Bektaş-ı Veli’nin Kişiliği ve Tasavvuf Hayatındaki Yeri”, haz: Kadri Eroğan, *Hacı Bektaş Veli Armağanı*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, Ankara 1997, s.175–184.
212. Yıldırım Seyfi, “Alevîlik ve Bektaşîliğin Türk Toplumundaki Yeri ve Önemi”, *Genç Erenler*, sayı: 14, Kasım 1996, s. 6–14.
213. YILDIRIM, Rıza, “Hacı Bektaş Velî ve İlk Osmanlılar: Âşıkpaşazade’ye Eleştirel Bir Bakış”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı:51, Ankara 2009, s. 107–147.
214. YILDIZ, Sezai, “Mutasavvıf Hacı Bektaş Veli”, *Yeni Nesil*, 16–19 Ağustos 1990.
215. YILMAZ, Ali, “Ahmed-i Yesevi, Yunus Emre ve Hacı Bektaş-ı Veli’nin İslam Çizgisindeki Bütünlük”, *Bilig Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, sayı:9, Ankara 1999, s. 65–85.
216. YILMAZ, Ali, “Hacı Bektaş-ı Veli Gerçekten Kalenderî mi İdi? Makalat Hacı Bektaş-ı Veli’nin Değil mi?”, I. Millî Türk Bilim Tarihi Sempozyumu, *Türkiye Günlüğü Dergisi*, sayı:36, 1995, s.161–175.
217. YILMAZ, Hacı, “Hacı Bektaş Veli Belgeleri–1”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı: 42, Ankara 2007, s. 1–77.
218. YILMAZKILINÇ, Mustafa, “Hacı Bektaş Veli ve Alevilik-Bektaşilik”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı: 9, Ankara 1999, s. 21–29.
219. YİNER, Abdünnasır, “Hacı Bektaş-ı Veli”, *Köprü*, 1998, s. 132–137.
220. YURDAKÖK, Murat, “Hacı Bektaş-ı Veli (XIII. Yüzyıl) ve Embriyogenez”, *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi*, C. 47, sayı: 4, 2004.
221. YUVALI, Abdülkadir, “Hacı Bektaş-ı Velî Festivalleri”, *Milli Kültür Dergisi*, sayı: 66, Ankara 1989, s. 9–12.
222. YUVALI, Abdülkadir, “Hacı Bektaş-ı Veli”, *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, sayı:35, Kasım 1989, s.23–27.

223. YÜCEL, Ayşe, “Hacı Bektaş Velâyetnâmesinde Ejderha Motifi”, haz: Kadri Eroğan, *Hacı Bektaş Veli Armağanı*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, Ankara 1997, s. 115–120.
224. YÜKSEL, Hasan Avni, “Hacı Bektaş Veli, Hayatı ve Eserleri”, *Milli Kültür*, sayı: 75, Ağustos 1990, s.19–23.
225. ZELYUT, Rıza, “Alevilik Nedir?/II, *Cem*, sayı: 59, İstanbul 1996, s.8–11.
226. ZELYUT, Rıza, “Türk Kültürünün Kaynakları”, *Yeni Toplum Dergisi*, sayı: 4, 1974, s. 18–20.

2.3.2. Tercüme ve Yabancı Dillerdeki Makaleler

1. ALGAR, Hamid, “The Hurufi Influence on Bektashism, Bektachyya”, *Etudes Sur L'ordre Mystique Des Bektachis Et Les Groupes Relevant De Hadji Bektach*, Ed. Alexandre Popovic-Gilles Veinstein, pp.36–53.
2. ARNAKIS, G.G., “Futuwwa Traditions in the Ottoman Empire : Akhis, Bektaschi Dervishes and Craftsmen”, *Journal Of Near Eastern Studies*, XII, 4, 1953, pp. 234–247.
3. AYDIN, Mehmet, “Analyse Des Motifs Etranges Dansle Hadji Bektach Veli”, *Selçuk Üniversitesi Selçuk Dergisi*, sayı:2, Ocak 1988, s. 207–221.
4. BABINGER, Franz, “Anadolu’ da İslamiyet”, çev: Mehmet Yaman, *Cem Dergisi*, Sayı: 55, İstanbul 1995, s. 12–14 (makalenin devamı için bk: sayı: 56, s. 19–24).
5. BARKAN, Ömer Lütfi, “Les Fondations Pieuses comme me'thode de peuplement et de civilisation: Les Derviches Colonisateurs de l'ee-poque des invasions et des couvents”, *Vakıflar Dergisi-II*, Ankara 1942, s.59–65.
6. BIRGE, John K., “Bektaşilik ”, *Hayat Tarih Mecmuası*, çev: Öz Dokuman, sayı: 7,1966, s. 68 -74.
7. BOURGEAS, H., “Le “Livre de Bektachis” de Naim Bey Frasherı”, *Revue Du Monde Musulman*, 49, 1922, pp.105-120.
8. BRANDENBURG, E., “Kyzylbasch- und Jürünken-dörfer in der Gegend des Türkmen dag”, *In : Zeitschrift Für Ethnologie*, Bd. 37, 1995, Heft I, pp.188–198.

9. BROWNE, E. G., “Notes on the Literature of the Hurufis and their connection with the Bektashi Dervishes”, *Journal Of The Royal Asiatic Society*, 1898 (1907’de de basıldı.)
10. BRUINESSEN, Martin Van, “Bektaşî, Alevi-Ehl-i Hak Söylencelerindeki Kalenderî Etkisi”, *Bilim ve Ütopya Dergisi*, İstanbul 1966.
11. BRUINESSEN, Martin Van, “Hacı Bektash, Sultan Sahak, Shah Mina Sahib and Various Avatars of a Running Wall”, *Turcica*, 21–23, pp. 55–69.
12. BRUINESSEN, Martin Van, “Mhen Haji Bektash stil bore the name of Sultan Sahak: Notes on the Ahl-i Haqq of the Guran District”, *Bektachiyya Etudes Sur L’ordre Mystique Des Bektachis Et Les Groupes Relevant De Hadji Bektach*, ed. Alexandre Popovic-Gilles Veinstein, İstanbul, 1995, pp. 117–138.
13. CAHEN, Claude, “Baba İshak, Baba İlyas, Hacı Bektaş ve Diğerleri”, Çev: İsmet Kayaoğlu, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, sayı: 18, Ankara 1970, s. 193–202.
14. CHOUBLIER, Max, “Les Bektaschis et la Roumelie”, *Revue Des Etudes Islamiques*, 1, 1927, pp.397–404.
15. CHOUBLIER, Max, “Rumeli Bektaşileri”, çev: Aslı Can, *Hayat Tarih Mecmuası* 2(12), Ocak 1969, s.23–27. *Hayat Tarih Mecmuası* 2(12) Şubat 1969, s.78–82.
16. CLAYER, Nathalie, “La Voix du Bektachisme: une revue Bektachie Albanaise Publiee aux Etats-Unis (1954- 1955)”, *Anatolia Moderna Yeni Anadolu II, Dervishes et cimeties ottomans*, 1991, pp.227–235.
17. DAĞDEVİREN, Saffet, “Hacı Bektaş Veli and Bektashism”, *İmage Dergisi*, sayı: 12, 1988, s. 7–9.
18. ESİN, Emel, “Les Dervis Heterodoxes Tures D’asie Centrale”, *Turcica*, XVII, 1985, pp. 7–40.
19. CROWFOOT, J.W., “Survivals Among the Kappadokian Kizilbash (Bektash)”, *Journal Of The Royal Anthropological Insti-Tute*, XXX, 1900, p.305.
20. DE JONG, Frederick, “The Takiya of the Bektashi Order”, in R.Lifchez, ed., *The Dervish Lodge, Architecture, Ard And Sufism In Ottoman Turkey*, Berkeley, Los Angeles - Oxford Universty of California Press, 1992, pp. 228–241.
21. FAROQHI, Suraiya, “Agricultural activities in a Bektaschi center: the tekke of Kızıl Deli 1750 – 1830”, *Südst - Forschungen*, XXXV, 1976, pp. 69–96.

22. FAROQHI, Suraiya, "Bektashiklöster in Anatolien vor 1826 - Fragestellungen und Quellenprobleme", *Der Islam*, 53–1, 1976, pp.28–69.
23. FAROQHI, Suraiya, "The Bektashis. A report on current research", *Bektachıyya*, ed. A. Popovic G. Veinstein, İstanbul, Isis. 1995, pp. 9–28.
24. FAROQHI, Suraiya, "The Tekke Hacı Bektaş: Social Position and Economic Activites", *International Journal Of Middle East Studies*, 7, 1976, s.183–208.
25. FEKETE, Lajos, "Gül - Baba et le beктаşı derk'ah de Buda", *Acta Orientalia Hungarica* IV, 1954, pp.1–18.
26. FILIPOVIC, Milenko, "The Bektashis in the district of Strumica (Macedonia)", *Man*, 1954, pp. 10–13.
27. HASLUCK, F.W. , "Ambiguous Sonctuarises and Bektaschi", *ABSA*, 20, 1913–1914, S.94–122.
28. HASLUCK, F.W. , "Geographical Distrubution of the Bektaschi", *ABSA*, 21, 1914–1916, S.84–124.
29. HUART, Clement, "Les Derviches Bektachis", *RMM*, 9, 1909, S.235–246.
30. JANKSY, Herbert, "Neure Literatur Über den Bektaschi-Orden", *OLZ*, (29), 1966, S.553–559.
31. JANSKY, Herbert, "Zeitgeschichtliches in den Liedern des Bektaş-Dichters Pir Sultan Abdal", *Der Islam*, 39, 1964, pp. 130–142.
32. JOKL, N., "Die Bektachis von Naim Be Frasherı", *Balkan - Archiv*, 1926, pp. 226–256.
33. KISSLING, Hans Joachim, "Eine Bektaşitische Version der Legende von der zwei Erzsündern", *Dissertationes Orientales Et Balconi-Cae Collectae: 1. das Derwischtum, München*, R. Trofenik, 1986, pp.1–21.
34. KISSLING, Hans Joachim, "Zur Frage der Anfange des Bektasvhitums in Albanien", *Oriens*, 15, 1962, pp.281–286.
35. KİSSLİNG, H.J., "Eine Bektasitische Version der Legende Won den Zwei Erzsündern", *ZDGM*, 99, 1945-1949, S.181-201.
36. KÖPRÜLÜ, Fuad, "Les origines du bektachisme, essai sur le developpement historique de l'heterodoxie musulmane en Asie mineure", *Actes Du Congres International D'histoire Des Religions*, Paris, 1926.
37. KREISER, Klaus, "Bektaş-Miszellen", *Turcica*, XXI- XXIII, 1991, pp.115–130.

38. MELIKOFF, Irene, “1826’dan Sonra Bektaşiler Tarikati”, *Uyur İdik Uyardılar: Alevilik Bektaşilik Araştırmaları*, çev: Turan Alptekin, Demos Yay., İstanbul 2006, s.211-229.
39. MELIKOFF, Irene, “Anadolu Sûfilîğinin Orta Asya Kökenleri”, *Uyur İdik Uyardılar: Alevilik Bektaşilik Araştırmaları*, çev: Turan Alptekin, Demos Yay., İstanbul 2006, s.141-153.
40. MELIKOFF, Irene, “Aleviliğın Temelleri”, *Uyur İdik Uyardılar: Alevilik Bektaşilik Araştırmaları*, çev: Turan Alptekin, Demos Yay., İstanbul 2006, s.29-50.
41. MELIKOFF, Irene, “Bektaşî-Alevî Senkretizmini Meydana Getiren Öğeler Üzerine Araştırmalar”, *Uyur İdik Uyardılar: Alevilik Bektaşilik Araştırmaları*, çev: Turan Alptekin, Demos Yay., İstanbul 2006, s.109–128.
42. MELIKOFF, Irene, “Bir Kolonileştirici Dervişler Tarikati: Bektaşiler, Sosyal Roller ve İlk Osmanlı Sultanlarıyla Bağlantıları”, *Uyur İdik Uyardılar: Alevilik Bektaşilik Araştırmaları*, çev: Turan Alptekin, Demos Yay., İstanbul 2006, s.197-209.
43. MELIKOFF, Irene, “İlk Osmanlıların Sosyal Kökeni”, *Uyur İdik Uyardılar: Alevilik Bektaşilik Araştırmaları*, çev: Turan Alptekin, Demos Yay., İstanbul 2006, s.183-195.
44. MELIKOFF, Irene, “L’ordre des Bektachis apres 1826”, *Turcica*, XV, 1983, pp. 155–178.
45. MELIKOFF, Irene, “L’ordre des Bektachis et les groupes relevant de Hadji Bektach, Survol du probleme”, *Bektachiyya*, ed. A.Popovic - G. Veinstein, Isis, İstanbul, 1995, pp. 3–8.
46. MELIKOFF, Irene, “Recherches sur les composantes du syncretisme Bektachi-alevi”, *Studia Turcolo-Gica Memoriae Alexu Bombaci Dicata*, Napoli, Instituto Orientale, 1982, pp.379–395.
47. MELIKOFF, Irene, “Yunus Emre ile Hacı Bektaş”, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili Edebiyatı Dergisi*, sayı: 20, İstanbul 1972, s.27–36.
48. MENZEL, Th., “Das Bektasi - Kloster Sejjid-i Ghazi”, *Mitteilungen Des Seminars Für Orientalische Sprachen*, 28, 1925, pp. 92–125.
49. NARTON, John David, “The Development of the annual Festival at Hacibektaş, 1964–1985”, *Bektachiyya, Etudes Sur L’ordre Mystique Des Bektachis Et Les*

- Groupes Relevant de Hadji Bektach*, ed. By Alexandra Popovic-Gilles Veinstein, İstanbul, 1995, pp. 191–200.
50. RAMSAUR, Ernest, “The Bektashi Dervishes and the Young Turks”, *Moslem World*, 1942, pp.7–14.
51. SCHAEDEER, H.H., ”Zur Stijterlegende der Bektaschis”, *Orientalistische Litera Tur Zeitung*, 12, 1928, col. 1038–1057.
52. TRIMINGHAM, J. Spencer, “The Sufi Orders In Islam”, *Oxford University Press*, 1971, pp. 80–83.
53. TSCHUDI, Rudolf, “Bericht über die in der Umgebung von Konstantinople vorhandenen Bektaschi-Klöster”, *G.Jacob, ed. Die Bektaschije*, 1909 içinde pp. 51–52.
54. TSCHUDI, Rudolf, “Die Bekehrung des Kaighusus, aus einer Türkischen Vitae”, in *Schweizerisches Archiv Fur Volk-Skunde*, Bd.47, 1951, pp.203–207.
55. VAN BRUINESSEN, Martin, “Haji Bektash, Sultan Sahak, Shah Mina Sahib and various avatars of a running all”, *Turcica*, XXI - XXIII, 1991, pp.55–70.
56. WERNER, Ernst, “Sozial Religiöse Strömungen in Welt der Islam: Baba Ishaq”, *Fetschrift Walter Baetke*, Weimar 1966.

2.4. Bildiriler

2.4.1. Basılmış Sempozyum Bildirileri, Paneller, Konferanslar

1. AKKUŞ, Mehmet, “Tasavvufun Anadolu’ya Girişi ve İslâmlaşmada Rolü, Tanımı, Kaynakları ve Tesirleriyle Tasavvuf”, *Vefatının 10. Yılında Mehmed Zahid Katku ve Tasavvuf Sempozyumu Tebliğleri*, Seha Neşriyat, İstanbul 1991, s. 133–142.
2. AKSOY, Mustafa, “Türk Kültüründe Alevilik”, *Sosyoloji Konferansları 24. Kitap*, (Seyfettin Manisagil’in Anısına Armağan) İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Metodoloji ve Sosyoloji Araştırma Merkezi Yay. İstanbul 1993, s.65–73.
3. AKSOYAK, İ .Hakkı, ““Bektaş” Sözcüğü Üzerine Bir Etimoloji Denemesi” *2.Uluslararası Türk Kültür Evreninde Alevilik ve Bektaşilik Bilgi Şöleni Bildiri*

- Kitabı* , C. 2 , (17-18-19 Ekim 2007),Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi Yay., Ankara 2007, s.1531-1536.
4. AKTAŞ, Ali, “Toplum Bilimsel Açından Alevilik – Bektaşilik ve Günümüz Alevilik-Bektaşiliğinin Sorunları”, *Dünya’da ve Türkiye’de Güncel Sosyolojik Gelişmeler 1.Ulusal Sosyoloji Kongresi*, (3-4-5 Kasım 1993 İzmir), Sosyoloji Derneği Yay., III, Ankara 1994, s. 719-724.
 5. AKYOL, İbrahim, “Çankırı Kültür Coğrafyasında Bektaşî-Alevî Edebiyatı”, *2.Uluslararası Türk Kültür Evreninde Alevilik ve Bektaşilik Bilgi Şöleni Bildiri Kitabı*, C. 1, (17-18-19 Ekim 2007), Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi Yay., Ankara 2007,s.503-532.
 6. ALKAN, Mustafa, “Hacı Bektaş-ı Veli Zaviyesi Vakıfları (16. Yüzyıl)”, *2.Uluslararası Türk Kültür Evreninde Alevilik ve Bektaşilik Bilgi Şöleni Bildiri Kitabı*, C. 2, (17–18–19 Ekim 2007) ,Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi Yay. , Ankara 2007, s. 955–968.
 7. ALTINTAŞ, Ramazan, “Alevî Geleneğinde Dinsel Oterite: Dedelik”, C.I, *Uluslar Arası Bektaşilik Ve Alevilik Sempzyumu-I, Bildiriler Müzakereler*, 28/30 Eylül 2005, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta 2005 s.99–109.
 8. AMANOĞLU, Ebulfez, “Şah Hataî ve Bektaşilik”, *2. Uluslararası Türk Kültür Evreninde Alevilik ve Bektaşilik Bilgi Şöleni Bildiri Kitabı*, C. 1, (17-18-19 Ekim 2007), Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi Yay., Ankara 2007 ,s. 603-610.
 9. ARABACI, Fazlı, “Farklılaşma İçinde Bütünleşmenin Teolojik ve Sosyolojik Temelleri”, C.I, *Uluslar Arası Bektaşilik Ve Alevilik Sempzyumu-I, Bildiriler Müzakereler*, 28/30 Eylül 2005, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta 2005, s.187–193.
 10. AVŞAR, Ziya, “Otman Baba Vilâyet- nâmesi’ne Göre Otman Baba ile Rumeli Bölgesindeki Babaların Münasebetleri”, *2. Uluslararası Türk Kültür Evreninde Alevilik ve Bektaşilik Bilgi Şöleni Bildiri Kitabı*, C. 1, (17-18-19 Ekim 2007), Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi Yay., Ankara 2007, s. 405-412.

11. BAL, Hüseyin, “Alevi-Bektaşî Ozanlara Göre Hacı Bektaş Veli (Sosyolojik Bir Çözümleme), *I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, 22–24 Ekim 1998, Ankara 1999, s.35–36.
12. BALI, Muhan, “İki Bilim Adamı ve Hacı Bektaş Veli”, *I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, 22–24 Ekim 1998, Ankara 1999, s. 47–54.
13. BARDAKÇI, Mehmet Necmettin, “Bir Tasavvuf Mektebi Olarak Bektaşîlik” C.I, *Uluslar Arası Bektaşîlik Ve Alevilik Sempzyumu-I, Bildiriler Müzakereler*, 28/30 Eylül 2005, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta 2005, s.51–60.
14. BAŞER, Sait, “Heterodoksi, Nakşîlik-Bektaşîlik”, *I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, 22–24 Ekim 1998, Ankara 1999, s. 55–58.
15. BAŞGÖZ, İlhan, “Türk Toplumunda Dervişin Sosyal Fonksiyonu”, *I. Ulusları Arası Türk Dünyası ve Evliyalari Kongresi Bildirileri*, 13–16 Ağustos 1998, Ervak yay., 1998, s.1-8.
16. BAYAT, Fuzuli, “Anadolu Halk Sufizminin Oluşmasında Şamanlığın Rolü”, *Uluslar arası Anadolu İnançları Kongresi Bildirileri*, 23-28 Ekim 2000-Ürgüp, Ervak Yay., Ankara 2001, s. 113-130.
17. BAYRAKTAR, Mehmet, “Anadolu Müslümanlığı Ve Dinler Arası Monolog”, *Uluslar arası Anadolu İnançları Kongresi Bildirileri*, 23-28 Ekim 2000-Ürgüp, Ervak Yay., Ankara 2001, s. 131-137.
18. BAYRAM, Mikail, “Hacı Bektaş-ı Horasani Hakkında Yeni Bir Kaynak Araştırması”, *I. Uluslar arası Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, 27–28–29 Nisan 2000, Ankara, s. 38–46.
19. BAYRAM, Sadi, “Hacı Bektaş Veli, Merzifon’da Piri Baba, Budapeşte’de Gül Baba ve Bazı Bektaşî Vakıfları”, *I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, 22–24 Ekim 1998, Ankara 1999, s. 59–62.
20. BIÇAK, Ayhan, “Kültürel Süreklilik Çerçevesinde Devlet Anlayışı ve Bektaşîlik” , *I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, Gazi

- Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, 22–24 Ekim 1998, Ankara 1999, s.63–70.
21. BİLGİNER, Recep, “Hacı Bektaş ve Barış”, *I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, 22–24 Ekim 1998, Ankara 1999, s. 71–74.
 22. BİRDOĞAN, Nejat, “Anadolu Alevi Ocaklarının Kuruluşu, İşlevleri, Yayılmaları”, *IV. Milletler Arası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildirileri*, C.I, Feryal Matbaası, Ankara 1992, s. 5–16.
 23. BİRDOĞAN, Nejat, “Anadolu Aleviliği’nin Bugününe Ahiliğin Etkileri”, *I.Uluslararası Ahilik Kültürü Sempozyum Bildirileri(13-15 Ekim 1993)*, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 1996, s.15-23.
 24. BOLAY, Süleyman Hayri, “Hacı Bektaş Velâyetnamesinde İbadet Unsurları”, *I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, 22–24 Ekim 1998, Ankara 1999, s. 83–92.
 25. BOLAY, Süleyman Hayri, “Hacı Bektaş Veli Hazretlerinin “Besmele Tefsiri”, Üzerine Bir Tahlil Denemesi”, *2.Uluslararası Türk Kültür Evreninde Alevilik ve Bektaşilik Bilgi Şöleni Bildiri Kitabı*, C. 2 , (17-18-19 Ekim 2007) ,Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi Yay., Ankara 2007, s.1453-1462.
 26. ÇETİNKAYA, Bayram Ali, “Hacı Bektaş-Velî Düşüncesinde İnsan Tasavvuru ve Tipolojileri”, *2. Uluslararası Türk Kültür Evreninde Alevilik ve Bektaşilik Bilgi Şöleni Bildiri Kitabı*, C. 1, (17-18-19 Ekim 2007),Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi Yay., Ankara 2007 ,s.705-725.
 27. DEMİR, Servet, “Anadolu Aleviliğinin Evrensel Değerleri”, *I. Uluslar arası Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, 27–28–29 Nisan 2000, Ankara, s. 435–441.
 28. DOĞAN, Lütfi, “Anadolu’da Çeşitli İnançlar Karşısında Tutumumuz”, *Uluslar arası Anadolu İnançları Kongresi Bildirileri*, 23-28 Ekim 2000-Ürgüp, Ervak Yay., Ankara 2001, s. 215-218.

29. DURAN, Hamiye, “Hacı Bektaş Veli’nin Besmele Şerhi Üzerine Bir İnceleme, *Türk Kültüründe Alevilik Bektaşilik Sempozyumu*, Gazi Üniversitesi Çorum İlahiyat Fakültesi ve Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür Vakfı (Çorum Şubesi İşbirliği İle), Çorum 12–13 Mart 2003.
30. DURBİLMEZ, Bayram, “Muhyiddin Abdal’a Göre Hacı Bektaş ve Otman Baba”, *I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, 22–24 Ekim 1998, Ankara 1999, s. 99–104.
31. EĞRİ, Osman, “Alevilik-Bektaşilik Hıristiyanlıktan Etkilenmiş midir?”, *I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, 22–24 Ekim 1998, Ankara 1999, s. 105–112.
32. EĞRİ, Osman, “Kitâb-ı Cabbarkulu’nda Din Eğitimi Unsurları”, C.II, *Uluslar Arası Bektaşilik Ve Alevilik Sempzyumu-I, Bildiriler Müzakereler*, 28/30 Eylül 2005, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta 2005, s.486–506.
33. ELİAÇIK, Muhittin, “Tayyazade Ata’nın Alevîlik-Mevlevîlik Yorumu”, *2.Uluslararası Türk Kültür Evreninde Alevilik ve Bektaşilik Bilgi Şöleni Bildiri Kitabı*, C. 2, (17-18-19 Ekim 2007),Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi Yay., Ankara 2007, s. 1297-1307.
34. ENGİN, İsmail, “Alevilik ve Bektaşilik Araştırmalarında Yöntem, Yaklaşım Sorunu”, *I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, 22–24 Ekim 1998, Ankara 1999, s. 121–124.
35. ERGİNER, Gürbüz, “Anadolu’da Erenlerin Sosyo-Kültürel Fonksiyonları”, *Uluslar arası Anadolu İnançları Kongresi Bildirileri*, 23-28 Ekim 2000-Ürgüp, Ervak Yay., Ankara 2001, s. 271-277.
36. EROĞAN, Kadri, “Hacı Bektaş Veli Hazretleri”, *Günümüzde Alevîlik ve Bektaşilik Paneli*, 22.02.1992, TDV Yay., Ankara 1995, s.23-37.
37. ERSEVEN, İlhan Cem, “Hacı Bektaş Veli’ye Yüklenen “Kerametler” ve Varyantları”, *I. Uluslar arası Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, 27–28–29 Nisan 2000, Ankara, s. 56–70.

38. EYÜBOĞLU, İsmet Zeki, “Türk Düşüncesinde Üç Hacı Bektaş Veli”, *I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, 22–24 Ekim 1998, Ankara 1999, s. 125–128.
39. FIĞLALI, Ethem Ruhi, “Ana Hatlarıyla Alevîlik”, *Günümüzde Alevîlik ve Bektaşilik Paneli*, 22.02.1992, TDV Yay., Ankara 1995, s.11-19.
40. FIRAT, Atilla, “Anadolu Aleviliği, Hacı Bektaş Veli Düşüncesi ve Türk Yaşamına Etkileri”, *I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, 22–24 Ekim 1998, Ankara 1999, s.129–134.
41. FRİSCHMUTH, Barbara, “Hacı Bektaş Veli’nin Benim Eserlerimde Yer Almasının Nedenleri”, *I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, 22–24 Ekim 1998, Ankara 1999, s. 135–138.
42. GÖÇGÜN, Önder, “Hacı Bektaş Veli ve “İnsan İmajı”, *I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, 22–24 Ekim 1998, Ankara 1999, s. 143–154.
43. GÜLEÇ, Cengiz, “Anadolu Alevi-Bektaşî Kimliğinin Tarihsel Ardalanı”, *Uluslararası Anadolu İnançları Kongresi Bildirileri*, 23-28 Ekim 2000-Ürgüp, Ervak Yay., Ankara 2001, s. 291-297.
44. GÜLERER, Salih, “Hacı Bektâş-î Veli’nin Halifelerinden Hacım Sultân ve Hacım Sultân Menâkıbnâmesi” *2. Uluslararası Türk Kültür Evreninde Alevilik ve Bektaşilik Bilgi Şöleni Bildiri Kitabı*, C. 1, (17-18-19 Ekim 2007), Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi Yay., Ankara 2007, s. 369-403.
45. GÜLTEKİN, Menekşe, “Âşık Daimi ve Şiirlerinde Hacı Bektaş Veli”, *2.Uluslararası Türk Kültür Evreninde Alevilik ve Bektaşilik Bilgi Şöleni Bildiri Kitabı*, C. 2, (17-18- 19 Ekim 2007),Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi Yay., Ankara 2007, s. 1291-1296.

46. GÜMÜŞOĞLU, Dursun, “Bektâşiliğe Göre İnsan ve Mürşid Anlayışı”, C.I, *Uluslar Arası Bektaşilik Ve Alevilik Sempozyumu-I, Bildiriler Müzakereler*, 28/30 Eylül 2005, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta 2005, s.111–121.
47. GÜNAYDIN, Yusuf Turan, “Alevîlik-Bektaşîlik Mütercimleri Üzerine Biyo-Bibliyografik Bir Deneme 1908–2007”, 2. *Uluslar arası Türk Kültürü Evreninde Alevilik ve Bektaşilik Bilgi Şöleni*, C.II, ed. Filiz Kılıç-Tuncay Bülbül, Ankara 2007, s. 1079–1113.
48. GÜREL, Zeki, “Hoca Ahmed Yesevî ve Hacı Bektaş Velî Yolunda Bir Alperen Velî Koyun Baba”, 2. *Uluslararası Türk Kültür Evreninde Alevilik ve Bektaşilik Bilgi Şöleni Bildiri Kitabı*, C. 2, (17-18-19 Ekim 2007), Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi Yay., Ankara 2007, s. 1441-1452.
49. GÜZEL, Abdurrahman, “Ahmed Yesevi’nin Fakr – nâmesi ile Hacı Bektaş Veli’nin Makâlât-ı Arasındaki Benzerlikler”, *Milletlerarası Ahmed Yesevi Sempozyumu Bildirileri*, Ankara 1982, s. 33–43.
50. GÜZEL, Abdurrahman, “Alevîlik ve Bektaşîlik Üzerine Çalışmalarımız Yeterli mi?”, *Günümüzde Alevîlik ve Bektaşilik Paneli*, 22.02.1992, TDV Yay., Ankara 1995, s.65-74.
51. *Hacı Bektaş Veli-Bildiriler-Denemeler, Açıkoturum*, Hacı Bektaş Turizm Derneği Yay, Ankara 1977.
52. HORATA, Osman, “Osmanlı Toplum Yapısının Temel Dinamikleri: Mevlevilik, Bektaşîlik ve Ahîlik”, *I. Ahilik Araştırmaları Sempozyumu*, Kırşehir, 12–13 Ekim 2004.
53. *Hoşgörü ve Hacı Bektaş Veli Paneli*, 16 Ağustos 1995, TBMM Kültür ve Sanat Kurulu Yay., Ankara 1995.
54. KADİRZADE, Hacı Kadir, “Rus Âlimi, Akademik V. A. Kordlevski’nin Bektaşîlikle İlgili Araştırmaları Üzerine Bir Açıklama”, *I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, 22–24 Ekim 1998, Ankara 1999, s.173–176.

55. KALAFAT, Yaşar, “Anadolu Halk Sufizminde Erenlerin Yeri ve Roller”, *I.Uluslar arası Türk Dünyası Eren ve Evliyalari Kongresi Bildirileri*, 13–16 Ağustos 1998, Evrak Yay., Ankara 1998, s. 227–235.
56. KALAFAT, Yaşar, “Bektaş Türbeleri”, *I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, 22–24 Ekim 1998, Ankara 1999, s. 177–180.
57. KALELİ, Lütfi, “Cumhuriyet’in 75. Yılında Hacı Bektaş Veli ve Alevilik”, *I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, 22–24 Ekim 1998, Ankara 1999, s. 181–188.
58. KARAÖRS, Metin, “Hoca Ahmet Yesevi ve Hacı Bektaş Veli Okulunda Türkçe Sevgisi”, *I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, 22–24 Ekim 1998, Ankara 1999, s. 189–192.
59. KEÇELİ, Şakir, “Bektaşilikte (Alevilikte) Tanrı-Evren-İnsan”, *I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, 22–24 Ekim 1998, Ankara 1999, s. 193–206.
60. KOCAASLAN UÇKUN, Rabia, “Hacı Bektaş Vilayetnamesinde Taş ve Kaya ile İlgili İnançlar”, *I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, 22–24 Ekim 1998, Ankara 1999, s. 369–374.
61. KORKMAZ, Esat, “Hacı Bektaş Veli Öğretisi Dört Kapı Kırk Makam”, *I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, 22–24 Ekim 1998, Ankara 1999, s. 207–240.
62. KORKMAZ, Esat, “Hacı Bektaş Veli Öğretisinde Dört Öge”, *I. Uluslar arası Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, 27–28–29 Nisan 2000, Ankara, s. 226–254.
63. KÖPRÜLÜ, Fuat, “Les Origines du Bektachisme, Essai Sur Le Developpement Historique de l’heterodoxie Musulmane en Asie Mineure”, *Actes Congres Inernational D’histoire Des Religions*, Paris 1926.

64. KÜÇÜKCAN, İlyas, “Geçmişte ve Günümüzde Hacı Bektaş Veli”, *I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, 22–24 Ekim 1998, Ankara 1999, s. 241–246.
65. KÜÇÜKCAN, İlyas, “Tarihsel Gelişimi İçinde Hacı Bektaş Veli-Seyyid Battal Gazi Bağlantısı Ve Günümüze Yansımaları”, *I. Uluslar arası Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, 27–28–29 Nisan 2000, Ankara, s. 160–173.
66. MELIKOFF, Irene, “Bektaşilik-Alevilik, Tarihi İkilik Ve Sonuçları”, *I. Uluslar arası Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, 27–28–29 Nisan 2000, Ankara, s. 31–37.
67. MELİKOFF, İrene, “Yunus Emre ile Hacı Bektaş”, *Uluslararası Yunus Emre Semineri*, (6–8 / 09 / 1971) , s. 297–308.
68. OCAK, Ahmet Yaşar, “Alevi Bektaşî Düşüncesi Hakkında Genel Bilgiler”, *I. Uluslar arası Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, 27–28–29 Nisan 2000, Ankara, s. 47–55.
69. OCAK, Ahmet Yaşar, “Hacı Bektaş Veli’nin Tarihî ve Tasavvufî Şahsiyeti”, *Hacı Bektaş Veli Anma Töreni*, 1986, s. 44–51.
70. OCAK, Ahmet Yaşar, “Osmanlı Devleti’nin Kuruluşunda Dervişlerin Rolü”, *Osmanlı Devleti’nin Kuruluşu Efsaneler ve Gerçekler Tartışma Panel Bildirileri* (1999), İmge Kitabevi Yay., Ankara 2000, s. 67-80.
71. OCAK, Ahmet Yaşar, “Selçuklu ve Osmanlı Tekkelerinde Dinî ve Tasavvufî Eğitime Genel Bakış”, *I. Türkiye’de Din Eğitimi Semineri*, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Ankara 1981, s.77–80.
72. OCAK, Ahmet Yaşar, “Türkiye’de Aleviliğin Sosyo-Kültürel Problemleri Üzerine Bir Yaklaşım Denemesi ve Bazı Düşünceler”, *I. Akdeniz Yöresi Türk Toplulukları Sosyo-Kültürel Yapısı(Tahtacılar) Sempozyumu Bildirileri*, Kültür Bakanlığı Seminer Kongre Bildirileri, Ankara 1995, s.149–155.
73. OCAK, Ahmet Yaşar, “Türkiye’de Anadolu Selçukluları Din ve Tasavvuf Tarihi Araştırmacılığı Hakkında Bazı Düşünceler”, *II. Millî Selçuklu Kültür ve Medeniyeti Semineri Bildirileri*, Selçuk Üniversitesi Selçuklu Araştırmaları Merkezi, Konya 1994, s.21–26.

74. ONAT, Hasan, “Ahmed Yesevi’nin Din Anlayışı ve Bektaşilikteki Yansımaları”, 2. *Uluslararası Türk Kültür Evreninde Alevilik ve Bektaşilik Bilgi Şöleni Bildiri Kitabı*, C. 1, (17–18 -19 Ekim 2007), Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi Yay. , Ankara 2007, s. 213–227.
75. ÖKTEM, Niyazi, “Anadolu’da Alevi Düşüncesinin Oluşumu ve Gelişimi”, *I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, 22–24 Ekim 1998, Ankara 1999, s. 251–262.
76. ÖZ, Baki, “Hacı Bektaş’ı Oluşturan Düşünsel Kaynaklar”, *I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, 22–24 Ekim 1998, Ankara 1999, s.263–266.
77. ÖZ, Gülağ, “Mani Dini Ve Anadolu Aleviliğindeki Etkileri”, *Uluslar arası Anadolu İnançları Kongresi Bildirileri*, 23-28 Ekim 2000-Ürgüp, Ervak Yay., Ankara 2001, s. 549-561.
78. ÖZCAN, Hüseyin, “Alevî-Bektâşî Şiirinde Adâb ve Erkân”, C.I, *Uluslar Arası Bektaşilik Ve Alevilik Sempzyumu-I, Bildiriler Müzakereler*, 28/30 Eylül 2005, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta 2005, s.141–151.
79. ÖZCAN, Hüseyin, “Alevilik Bektaşilik İnancı”, Kültürlü Kadınlar Derneği, (Seminer), İstanbul 30.01.2008.
80. ÖZCAN, Hüseyin, “Hacı Bektaş Veli ve Alevilik”, Duygu Derneği, (Seminer), İstanbul 20.02.2009–20.02.2009.
81. ÖZCAN, Hüseyin, “Hacı Bektaş Veli ve Fatih Tefsiri” Özel Fatih Lisesi, (Seminer), İstanbul 16.12.2008–16.12.2008.
82. ÖZCAN, Hüseyin, “Hacı Bektaş Veli ve Fatih Tefsiri”, Erikli Baba Derneği, (Seminer), İstanbul 10.01.2009–10.01.2009.
83. ÖZCAN, Hüseyin, “Hacı Bektaş Veli’de İnsan”, Newyork Turkish Culture Center, (Seminer), Newyork, 18.10.2009–18.10.2009.
84. ÖZCAN, Hüseyin, “Hacı Bektaş Veli’nin Kimliği”, Kültürlü Kadınlar Derneği, (Seminer), İstanbul 16.03.2008–16.03.2008.

85. ÖZDEMİR, Korkmaz, Gülseren, “Pir Sultan Abdal’ın Deyişlerinde Animizmin ve İslamiyet Öncesi Eski Türk İnançlarının İzleri”, 2. *Uluslararası Türk Kültür Evreninde Alevilik ve Bektaşilik Bilgi Şöleni Bildiri Kitabı*, C. 2, (17-18-19 Ekim 2007),Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi Yay., Ankara 2007, s.811-26.
86. ÖZTÜRK, Mürsel, “Hacı Bektaş Veli’nin Kültür Kökleri”, 2. *Uluslararası Türk Kültür Evreninde Alevilik ve Bektaşilik Bilgi Şöleni Bildiri Kitabı*, C. 1, (17-18-19 Ekim 2007) ,Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi Yay., Ankara 2007 ,s.729-34.
87. ÖZTÜRK, Mürsel, “Hacı Bektaş Veli’nin Yaşadığı Devirdeki Nişabur”, *I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, 22–24 Ekim 1998, Ankara 1999, s. 285–288.
88. PİROĞLU, Hüseyin, “Alevî-Sünnî Kardeşliği”, *Günümüzde Alevilik ve Bektaşilik Paneli*, 22.02.1992, TDV Yay., Ankara 1995, s.19-23.
89. SARIKAYA, Mehmet Saffet, “Hızırname’nin Bektaşiliğe Dair Malumatı ve Hızırname Çerçevesinde Bektaşi Kültüründe Hızır İnancı”, 2.*Uluslararası Türk Kültür Evreninde Alevilik ve Bektaşilik Bilgi Şöleni Bildiri Kitabı*, C. 2 , (17–18–19 Ekim 2007),Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi Yay. , Ankara 2007, s. 1463–1480.
90. SARIKAYA, Saffet, “Alevi Kimliğinin Yeniden İnşası”, C.I, *Uluslar Arası Bektaşilik Ve Alevilik Sempzyumu-I, Bildiriler Müzakereler*, 28/30 Eylül 2005, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta 2005, s.217–223.
91. SAVAŞCI, Özgür, “Alevilik-Bektâşilik İncancında “Serçeşme” , ve “ Ulu Ozan ”, Kavramları” , 2. *Uluslararası Türk Kültür Evreninde Alevilik ve Bektaşilik Bilgi Şöleni Bildiri Kitabı* , C. 1 , (17-18-19 Ekim 2007), Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi Yay., Ankara 2007,s.559-596.
92. SELMANPAKOĞLU, Mustafa, “Anadolu Aleviliğinin Evrimi”, *I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, 22–24 Ekim 1998, Ankara 1999, s. 289–292.

93. SEYMAN, Yaşar, “Alevi-Bektaşî Geleneğinde Kadın Ve Günümüz Sosyal Yaşamında Yeri”, *Uluslar arası Anadolu İnançları Kongresi Bildirileri*, 23-28 Ekim 2000-Ürgüp, Ervak Yay., Ankara 2001, s. 577-593.
94. SEZGİN, Abdülkadir, “Bektaşî Geleneği ve Türkiye Aleviliğinin Karakteristiği”, *I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, 22-24 Ekim 1998, Ankara 1999, s. 297-302.
95. SOİLEAU, Mark, “Lokma Almak, Dem Görmek Bektaşî Sofrasında Sindirim”, C.I, *Uluslar Arası Bektaşîlik Ve Alevilik Sempozyumu-I, Bildiriler Müzakereler*, 28/30 Eylül 2005, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta 2005, s.153-159.
96. SÜMER, Ali, “Bektaşîlikte Eğitim Metodları”, C.II, *Uluslar Arası Bektaşîlik Ve Alevilik Sempozyumu-I, Bildiriler Müzakereler*, 28/30 Eylül 2005, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta 2005, s.507-510.
97. SÜMER, Ali, “Hacı Bektaş Veli ve Öğretileri”, *I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, 22-24 Ekim 1998, Ankara 1999, s. 293-296.
98. ŞİMŞEK, Selami, “Son Dönem Celvetî-Bektaşî Şâirlerinden Yusuf Fâhir(Ataer) Baba'nın Bektâşîlik Ve Bektâşî Âyin-i Cem'inin İçyüzü ile İlgili Yaklaşımları”, *2. Uluslararası Türk Kültür Evreninde Alevilik ve Bektaşîlik Bilgi Şöleni Bildiri Kitabı*, C. 1, (17-18-19 Ekim 2007), Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi Yay., Ankara 2007 ,s. 533-548.
99. TAŞKAYA, Serdarhan Musa, “Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Ders Kitaplarında Alevilik- Bektaşîlik”, *2. Uluslararası Türk Kültür Evreninde Alevilik ve Bektaşîlik Bilgi Şöleni Bildiri Kitabı*, C. 1, (17-18-19 Ekim 2007), Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi Yay., Ankara 2007 ,s. 475-498.
100. TEMİZKAN, Mehmet, “Bektaşîliğin, Bektaşî Edebiyatının Temel Kaynakları ve Hacı Bektaş Veli'nin Bektaşî Edebiyatına Tesiri”, *I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, 22-24 Ekim 1998, Ankara 1999, s. 311-316.
101. TEMREN, Belkıs, “Bektaşî ve Alevi Kültüründe Kadın”, *I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve

- Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, 22–24 Ekim 1998, Ankara 1999, s. 317–322.
102. TORUN, Ali, “Tarihi Bir Kaynak Olarak Fütüvvetnamelerde Bektaşilikle İlgili Kayıtlar”, *I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, 22–24 Ekim 1998, Ankara 1999, s. 323–330.
103. *Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı (1993), Sayın Süleyman Demirel’ in 36. Geleneksel, 10. Uluslararası Hacı Bektaş Veli’yi Anma Törenlerinde Yaptığı Konuşma*, 16 Ağustos 1999.
104. ULUÇAY, Ömer, “Bir Bayraktır Hacı Bektaş”, *I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, 22–24 Ekim 1998, Ankara 1999, s. 375–378.
105. ÜÇER, Cenksu, “Geleneksel Alevilikte İbadet Telakkileri”, C.II, *Uluslar Arası Bektaşilik Ve Alevilik Sempzyumu-I, Bildiriler Müzakereler*, 28/30 Eylül 2005, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta 2005, s.322–336.
106. ÜZÜM, İlyas, “Vilayetname-i Hacı Bektaş Veli’ye Göre İslam İnanç ve İbadetler”, *I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, 22–24 Ekim 1998, Ankara 1999, s. 385.
107. YAKICI, Ali, “Hacı Bektaş Veli’nin Işığında Aydınlanan Bir Ozan: Zebuni”, *Uluslararası Türk Kültür Evreninde Alevilik ve Bektaşilik Bilgi Şöleni Bildiri Kitabı*, C. 2, (17-18 Ekim 2007),Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi Yay., Ankara 2007, s. 945-54.
108. YALÇIN, Aziz, “Hacı Bektaş Veli – Bir Yüce Toplum Önderi”, *I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, 22–24 Ekim 1998, Ankara 1999, s. 395–398.
109. YALTIRIK, Hüseyin, “Hacı Bektaş Veli ve Bektaşiliğin Geleneksel Türk Halk Müziğindeki Yeri”, *I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, 22–24 Ekim 1998, Ankara 1999, s. 399–403.

110. YARDIMCI, Mehmet, “Hacı Bektaş’tan Manevi Etki İle Aşıklığa Ulaşan Mahlas Alan Aşıklar Ve Aşıkların Dilinde Hacı Bektaş Sevgisi”, *I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu Bildirileri*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, 22–24 Ekim 1998, Ankara 1999, s. 425–432.
111. YILDIZ, Harun, “Alevî-Bektaşî Geleneğinde Musahiplik”, C.I, *Uluslar Arası Bektaşilik Ve Alevilik Sempozyumu-I, Bildiriler Müzakereler*, 28/30 Eylül 2005, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta 2005, s.123–132.

2.4.2. Basılmamış Sempozyum Bildirileri

1. ARSLAN, Hulusi, “Hacı Bektâş-ı Veli’de İman-Ahlak İlişkisi”, *Uluslar arası Hacı Bektaş Veli Sempozyumu*, HÜHAM, 07–09 Mayıs 2010, Çorum.¹⁸⁷
2. AYDINLI, Osman, “Bektaşî Fütüvvetnamelerinde Mezhebi Unsurlar”, *Uluslar arası Hacı Bektaş Veli Sempozyumu*, HÜHAM, 07–09 Mayıs 2010, Çorum.
3. BAL, Hüseyin, “Hacı Bektaş Veli ve Halk Dini İnancının Esasları”, *Doğumunun 800. Yılında Hacı Bektaş Velî Bilgi Şöleni*, 17–18 Ağustos 2009, Hacıbektaş/Nevşehir.
4. BALTACI, Burhan, “Hacı Bektaş Velî’nin Kur’ân’dan İktibasları Ve Yorumlarının Tefsir Perspektifinden Değerlendirilmesi”, *Uluslar arası Hacı Bektaş Veli Sempozyumu*, HÜHAM, 07–09 Mayıs 2010, Çorum.
5. BANKIR, Mehmet Malik, “Sosyo-Psikolojik Açından Makalat”, *Doğumunun 800. Yılında Hacı Bektaş Velî Bilgi Şöleni*, 17–18 Ağustos 2009, Hacıbektaş/Nevşehir.
6. BAYKARA, Tuncer, “Vilâyetnâme’nin XIII. Yüzyıl Sosyal Tarihi İçin Kaynak Değeri”, *Uluslar arası Hacı Bektaş Veli Sempozyumu*, HÜHAM, 07–09 Mayıs 2010, Çorum.
7. BAYRAM, Ömer, “Hacı Bektaş Veli Öğretisi ve Azerbaycan Edebiyatı”, *Doğumunun 800. Yılında Hacı Bektaş Velî Bilgi Şöleni*, 17–18 Ağustos 2009, Hacıbektaş/Nevşehir.

¹⁸⁷ Sempozyum programındaki HÜHAM’ın düzenlediği bildiriler, HÜHAM’ın internet sitesinde bulunmaktadır.

8. BRAHİMAJ, Baba Edmond, “Hacı Bektaş Veli ve Arnavutluk Bektaşiliği”, *Uluslar arası Hacı Bektaş Veli Sempozyumu*, HÜHAM, 07–09 Mayıs 2010, Çorum.
9. CİVELEK, Yakup, “Yeniçeriliğin Kuruluşu ve Hacı Bektaş Veli”, *Uluslar arası Hacı Bektaş Veli Sempozyumu*, HÜHAM, 07–09 Mayıs 2010, Çorum.
10. CSAKİ, Eva, “Hacı Bektaş Veli ve Hristiyanlık”, *Doğumunun 800. Yılında Hacı Bektaş Velî Bilgi Şöleni*, 17–18 Ağustos 2009, Hacibektaş/Nevşehir.
11. ÇETİNKAYA, Bayram Ali, “Hacı Bektaş-ı Veli’de İnsan Felsefesi”, *Doğumunun 800. Yılında Hacı Bektaş Velî Bilgi Şöleni*, 17–18 Ağustos 2009, Hacibektaş/Nevşehir.
12. DEMİR, Necati, “Türk Sözlü Kültüründe Hacı Bektaş Veli”, *Uluslar arası Hacı Bektaş Veli Sempozyumu*, HÜHAM, 07–09 Mayıs 2010, Çorum.
13. DÖNMEZ, Mehmet, “Hacı Bektaş Veli’nin İnsan ve Toplum Anlayışının Sosyolojik Çözümlemesi”, *Uluslar arası Hacı Bektaş Veli Sempozyumu*, HÜHAM, 07–09 Mayıs 2010, Çorum.
14. EĞRİ, Osman, “Hacı Bektaş Veli’de Akıl, İlim ve İman İlişkisi”, *Doğumunun 800. Yılında Hacı Bektaş Velî Bilgi Şöleni*, 17–18 Ağustos 2009, Hacibektaş/Nevşehir.
15. EVKURAN, Mehmet, “Alevi-Bektaşî Teolojisi Üzerine”, *Uluslar arası Hacı Bektaş Veli Sempozyumu*, HÜHAM, 07–09 Mayıs 2010, Çorum.
16. FIĞLALI, Ethem Ruhi, “Hacı Bektaş Veli’nin Tür Kültürü İçin Önemi”, *Uluslar arası Hacı Bektaş Veli Sempozyumu*, HÜHAM, 07–09 Mayıs 2010, Çorum.
17. GÖK, Nejdet, “Hacı Bektaş Dergâhında Kitabeler-Beraat vb. Vesikalar Tahlil ve Yorumlar”, *Doğumunun 800. Yılında Hacı Bektaş Velî Bilgi Şöleni*, 17–18 Ağustos 2009, Hacibektaş/Nevşehir.
18. Gözlemler ve Yeniden Gündeme Gelen Sorular”, *Uluslar arası Hacı Bektaş Veli Sempozyumu*, HÜHAM, 07–09 Mayıs 2010, Çorum.
19. GÜMÜŞOĞLU, Dursun, “Hacı Bektaş Veli, Bektaşilik ve Günümüze Yansımaları”, *Uluslar arası Hacı Bektaş Veli Sempozyumu*, HÜHAM, 07–09 Mayıs 2010, Çorum.

20. KAYA, Haydar, “Hacı Bektaş Veli’nin Öğrencileri, Etkileri, Kurumları”, *Uluslar arası Hacı Bektaş Veli Sempozyumu*, HÜHAM, 07–09 Mayıs 2010, Çorum.
21. KORKMAZ, Sıddık, “Hacı Bektaş Velî Öğretisinde İtikadî Unsurların Yeri ve Önemi”, *Uluslar arası Hacı Bektaş Veli Sempozyumu*, HÜHAM, 07–09 Mayıs 2010, Çorum.
22. KORUKCU, Adem, “Hacı Bektaş-1 Veli Düşüncesinde Ahlak Eğitimi”, *Uluslar arası Hacı Bektaş Veli Sempozyumu*, HÜHAM, 07–09 Mayıs 2010, Çorum.
23. KOZAN, Ali, “Hacı Bektaş-1 Veli Öğretisi ve XIII. Yüzyıl Halk İslâmı Üzerindeki Etkileri”, *Doğumunun 800. Yılında Hacı Bektaş Velî Bilgi Şöleni*, 17–18 Ağustos 2009, Hacıbektaş/Nevşehir.
24. LANGER, Robert, “Horasan’dan Almanya’ya: Hacı Bektaş Veli’nin Zaman ve Mekândaki Yolculukları”, *Doğumunun 800. Yılında Hacı Bektaş Velî Bilgi Şöleni*, 17–18 Ağustos 2009, Hacıbektaş/Nevşehir.
25. MIRZABEKOV, Muratbek, “Hacı Bektaş Velî Düşüncesinin Kökleri ve Kazak Düşünürlerindeki Yankıları”, *Uluslar arası Hacı Bektaş Veli Sempozyumu*, HÜHAM, 07–09 Mayıs 2010, Çorum.
26. OCAK, Ahmet Yaşar, “Vilâyetnâme’nin Hacı Bektaş-1 Velisi ve Tarih”, *Uluslar arası Hacı Bektaş Veli Sempozyumu*, *Uluslar arası Hacı Bektaş Veli Sempozyumu*, HÜHAM, 07–09 Mayıs 2010, Çorum.
27. ONAT, Hasan, “Ahmet Yesevi ve Hacı Bektaş Veli Çizgisinde Velâyetname’nin Anlam ve Önemi”, *Doğumunun 800. Yılında Hacı Bektaş Velî Bilgi Şöleni*, 17–18 Ağustos 2009, Hacıbektaş/Nevşehir.
28. OYMAK, İskender, “Hacı Bektaş Veli Dergâhı Çevresinde Gelişen Halk İnanışları”, *Doğumunun 800. Yılında Hacı Bektaş Velî Bilgi Şöleni*, 17–18 Ağustos 2009, Hacıbektaş/Nevşehir.
29. ÖZARSLAN, Selim, “Hacı Bektaş-1 Veli’nin Uluhiyet Anlayışı”, *Uluslar arası Hacı Bektaş Veli Sempozyumu*, *Uluslar arası Hacı Bektaş Veli Sempozyumu*, HÜHAM, 07–09 Mayıs 2010, Çorum.

30. ÖZCAN, Hüseyin, “Hacı Bektaş Veli’de Dervişin Nitelikleri”, *Uluslar arası Hacı Bektaş Veli Sempozyumu*, HÜHAM, 07–09 Mayıs 2010, Çorum.
31. ÖZCAN, Hüseyin, “Hacı Bektaş Veli’nin Fatıha Tefsiri ile Besmele Tefsiri Adlı Eserlerinin Karşılaştırılması”, *Doğumunun 800. Yılında Hacı Bektaş Velî Bilgi Şöleni*, 17–18 Ağustos 2009, Hacıbektaş/Nevşehir.
32. SARIKAYA, Saffet, “Hacı Bektaş-ı Veli’nin İnanç Dünyasında Hz. Ali ve Ehl-i Beyt”, *Doğumunun 800. Yılında Hacı Bektaş Velî Bilgi Şöleni*, 17–18 Ağustos 2009, Hacıbektaş/Nevşehir.
33. SAVAŞÇI, Özgür, “Hz. Hünkâr Hacı Bektaş Veli Örneğinde Bektaşilik-Alevilite Lakapların Önemi”, *Doğumunun 800. Yılında Hacı Bektaş Velî Bilgi Şöleni*, 17–18 Ağustos 2009, Hacıbektaş/Nevşehir.
34. SELÇUK, Ali, “Hacı Bektaş-ı Veli’nin Menkıbeleri’nin Tahtacı İnanışlarıyla Karşılaştırılması”, *Doğumunun 800. Yılında Hacı Bektaş Velî Bilgi Şöleni*, 17–18 Ağustos 2009, Hacıbektaş/Nevşehir.
35. SOİLEOU, Mark, “Vilayetname’nin Dünyası, Hacı Bektaş’ın Mirası”, *Uluslar arası Hacı Bektaş Veli Sempozyumu 07–09 Mayıs 2010* (HÜHAM).
36. SUBAŞI, Nejdet, “Tarih ve gündelik Gerçeklik Karşısında Hacı Bektaş Veli ya da Referans Arayışının Sınırları”, *Doğumunun 800. Yılında Hacı Bektaş Velî Bilgi Şöleni*, 17–18 Ağustos 2009, Hacıbektaş/Nevşehir.
37. ŞENER, Cemal, “Hacı Bektaş-AL-Horasani’nin Alevilikteki Yeri”, *Doğumunun 800. Yılında Hacı Bektaş Velî Bilgi Şöleni*, 17–18 Ağustos 2009, Hacıbektaş/Nevşehir.
38. TAŞĞIN, Ahmet, “Hacı Bektaş’ın Rum’a Gelişi: Seyahati ve Rum Erenleriyle Karşılaşması”, *Doğumunun 800. Yılında Hacı Bektaş Velî Bilgi Şöleni*, 17–18 Ağustos 2009, Hacıbektaş/Nevşehir.
39. TATAR, Taner, “Alevilik, Bektaşilikte İnsan ve Toplum Anlayışı”, *Uluslar arası Hacı Bektaş Veli Sempozyumu*, HÜHAM, 07–09 Mayıs 2010, Çorum.
40. TEBER, Ömer Faruk, “Bektâşi Dervişinin Yol Haritası: Bektaşî Erkânnâmeleri”, *Doğumunun 800. Yılında Hacı Bektaş Velî Bilgi Şöleni*, 17–18 Ağustos 2009, Hacıbektaş/Nevşehir.

41. TEBER, Ömer Faruk, “Bektaşî Erkannamelerinde Mezheplerüstü Yaklaşım: Ahlak Merkezli Din Anlayışı”, *Uluslar arası Hacı Bektaş Veli Sempozyumu*, HÜHAM, 07–09 Mayıs 2010, Çorum.
42. UÇAR, Bülent, “Hacı Bektaş-ı Veli’nin ve Muhibbanının Eserleri Doğrultusunda Alevilerin İslamlığı”, *Uluslar arası Hacı Bektaş Veli Sempozyumu*, HÜHAM, 07–09 Mayıs 2010, Çorum.
43. ÜZÜM, İlyas, “Hacı Bektaş Veli’nin Kızılbaş Kültürüne Etkileri”, *Uluslar arası Hacı Bektaş Veli Sempozyumu*, HÜHAM, 07–09 Mayıs 2010, Çorum.
44. YAMAN, Ali, “Yesevilik-Bektaşîlik Bağlantıları ve Alevi-Bektaşî Kimliği’nin Oluşumunda Yeseviliğin Rolü”, *Doğumunun 800. Yılında Hacı Bektaş Velî Bilgi Şöleni*, 17–18 Ağustos 2009, Hacıbektaş/Nevşehir.
45. YAVUZER, Hasan, “Hacıbektaş’ta Ziyaret Yerleri ve Atfedilen Anlamlar”, *Doğumunun 800. Yılında Hacı Bektaş Velî Bilgi Şöleni*, 17–18 Ağustos 2009, Hacıbektaş/Nevşehir.
46. YILDIZ, Harun, “Hacı Bektaş Veli ile Ahi Evran İlişkisi”, *Doğumunun 800. Yılında Hacı Bektaş Velî Bilgi Şöleni*, 17–18 Ağustos 2009, Hacıbektaş/Nevşehir.
47. YLDIRIM, Rıza, “Bektaşî Tarikatının Oluşum Süreci (Balım Sultan’a Kadar) Üzerine Bazı Gözlemler ve Yeniden Gündeme Gelen Sorular”, *Uluslar arası Hacı Bektaş Veli Sempozyumu*, HÜHAM, 07–09 Mayıs 2010, Çorum.
48. ZAL, Ünal, “Kutadgu Bilig ve Makalat’taki Temel Kavramlar Üzerine”, *Doğumunun 800. Yılında Hacı Bektaş Velî Bilgi Şöleni*, 17–18 Ağustos 2009, Hacıbektaş/Nevşehir.

2.5. Tezler

2.5.1. Doktora Tezleri

1. AKKAYA, Semra, *İnanç Temeline Dayalı Sivil Toplum Kuruluşlarının Halk Eğitimindeki Yeri ve Önemi (Pir Sultan Abdal Derneği ve Hacı Bektaş Veli Kültür Vakfı Örneği)*, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara 2002.
2. DURAN, Hamiye, *Hacı Bektaş Veli ve Velayet-Name'de Geçen Keramet Motifleri*, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1995.
3. ŞAHİN, Haşim, *Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Dönemi'nde Dinî Zümreler(1299–1402)*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul 2007.
4. ÖZCAN, Hüseyin, *Bektâşî Âdâb ve Erkânı*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2001.

2.5.2. Yüksek Lisans Tezleri

1. AKA, Ayşe, *Hacı Bektaş-ı Veli Vilayetnamesi'ne Göre Dini İnanç Adap ve Erkanlar*, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı, Sakarya 2003.
2. ASLAN, Faik, *Hacı Bektaş-ı Veli'nin Düşünce Dünyası*, Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas 2007.
3. AVCI, Muhammet, *Kültür ve Yaşatışları Yönünden Bafra ve Hacıbektaş Alevileri*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri 1999.
4. BOZKURT, Hilal, *Hacı Bektaş-ı Veli'nin Din Tasavvuru*, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe Bölümü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı, Ankara 2008.
5. ÇALIŞKAN, Ziya Ülker, *Hacı Bektâş Veli'nin Makâlât-ı ile Kaygusuz Abdal'ın Mensur Eserlerindeki Ortak ve Farklı Motifler Üzerine Bir İnceleme*, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.2005.
6. ÇİMEN, Şenay, *Alevî Bektaşî Kültüründe Hacı Bektâş-ı Velî Külliyesi'nin Yeri ve Önemi*, Mimar Sinan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2004.

7. DAĞCI, Bayram, *Hacı Bektaş ve Çevresi Halk İnanışlarının Dinler Tarihi Açısından Değerlendirilmesi*, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri 2002.
8. DİNDİ, Emrah, *Hacı Bektaş-ı Veli de Kur'an Anlayışı*, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı, İzmir 2006.
9. DURAN, Hamiye, *Hacı Bektaş-ı Veli'nin Makalatında Din ve Tasavvuf*, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1987.
10. DÜNDAR, Selda, *Vilayetname-i Hüncar Hacı Bektaş Veli*, Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Mersin 2002.
11. GÖKTEPE İNAN, Sema Nur, *Hacı Bektaş-ı Veli'nin "Makâlât-ı Sûfiyene", Adlı Eserinin İsmail bin Mikail Tarafından Yapılan Türkçe Çevirisinin Transkripsiyonu ve Cümle Bilgisi İncelemesi*, Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Edebiyatı Bölümü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Gaziantep 2008.
12. KOZAN, Serap, *Neşehir Yöresindeki Ziyaret Yerleri*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı, Kayseri 2009.
13. SALMAN, Meral, *The Role of the Memorial Ceremonies of Hacı Bektaş Veli in Construction the Alevi Bektaşî Identity (Hacı Bektaş Veli Anma Törenlerinin Alevi-Bektaşî Kimliğinin Kuruluşundaki Rolü)*, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Bölümü, Ankara 2005.
14. YAVAŞ, Fatih, *Hacı Bektaş-ı Veli'nin Vilâyetnâmesi'ndeki İslam Öncesi ve İslam Motiflerinin Değerlendirilmesi*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2006.
15. YAVUZER, Hasan, *Hacı Bektaş Yöresi Bektaşî İnançlarının Din Sosyolojisi Yönünden İncelenmesi*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı, Din Sosyolojisi, Kayseri 1993.
16. YAYKAN, Zeynep, *İslam Sûfizminde Hz.İsa'ya (a.s)'ya Yaklaşım: Hz.Mevlana, Yunus Emre, Hacı Bektaş-ı Veli Örneği*, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe Bölümü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı, Konya 2008.

17. YAZICIOĞLU, Emrah, *Nevşehir Hacı Bektaş-i Veli Külliyesi Haziresi'nde Yer Alan Mezar Taşları*, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2004.

2. 6. Ansiklopedi Maddeleri

1. “Alevîlik”, *Büyük Larousse*, C. 1, Milliyet Gazetesi Yay., İstanbul 1992, s. 360-361.
2. “Alevîlik”, *Meydan Larousse*, C.1, Sabah Gazetesi Yay., İstanbul 1992, s. 301.
3. ALGAR, H., “Khorâsanian Sufî Hâjî Bektâs”, *Encyclopedia Iranica*, 2006, pp. 117.
4. “Bektaş, Hacı Bektaş-i Veli”, *Türk Ansiklopedisi*, C.6, MEB Basımevi, İstanbul 1968, ss. 32–34.
5. “Bektaşilik”, *A'dan Z'ye Genel Bilgi Ansiklopedisi*, 1981, s.235.
6. “Bektaşilik”, *Türk Ansiklopedisi*, C.6, MEB Basımevi, İstanbul 1968, s. 34–38.
7. “Hacı Bektaş Menakıpnamesi”, *Büyük Larousse*, C. 10, Milliyet Gazetesi Yay., İstanbul 1992, s. 4906.
8. “Hacı Bektaş Veli”, *Büyük Larousse*, C. 10, Milliyet Gazetesi Yay., İstanbul 1992, s. 4906.
9. BAYRAM, Mikail, “Hacı Bektaş-ı Horasani Hakkında Bazı Yeni Kaynaklar ve Yeni Bilgiler”, *Osmanlı Ansiklopedisi*, C.7, Yeni Türkiye Yay. , İstanbul, ss.51–57.
10. CEBECİOĞLU, Ethem, “Bâciyan-ı Rûm”, *Türk Aile Ansiklopedisi*, C.III, T.C. Başbakanlık Araştırma Kurumu Yay., Ankara1991, s. 651–655.
11. FUAT, Ahmed Subhi, “Velî”, *İslâm Ansiklopedisi*, C.XIII, İstanbul 1986.
12. HEFFENING, “Velâyet”, *İslam Ansiklopedisi*, C.XIII, İstanbul 1986.
13. HUART, Clement, “Kizil-Bash”, *The Encyclopedia of Islam*, C.II, 1927, pp. 1653–1654.
14. KORKMAZ, Esat, *Ansiklopedik Alevilik Bektaşilik Terimleri Sözlüğü*, Ant Yay., İstanbul 1993.

15. KÖPRÜLÜ, M. Fuad, “Bektaş -Hacı Bektaş Veli”, *MEB İA*, C.2, Milli Eğitim Bakanlığı Yay., İstanbul 1979 , s.461-465.
16. OCAK, Ahmet Yaşar, “ Selçuklular ve Beylikler Devrinde Düşünce- Hacı Bektaş-ı Velî”, *Genel Türk Tarihi*, C.4, Yeni Türkiye Yay. , Ankara 2002, ss.511–512.
17. OCAK, Ahmet Yaşar, “Bektaşilik”, *DİA*, C.5, TDV Yay., İstanbul 1992, s.373-379.
18. OCAK, Ahmet Yaşar, “Hacı Bektaş Vilayetnamesi”, *DİA*, C. 14, Türkiye Diyanet Vakfı yay, İstanbul 1996, s. 471–472.
19. OCAK, Ahmet Yaşar, “Hacı Bektâş-ı Veli”, *DİA*, C. 14, Türkiye Diyanet Vakfı Yay. İstanbul 1996, s. 455–458.
20. OCAK, Ahmet Yaşar, “Selçuklular ve Beylikler Devrinde Düşünce”,*Türkler Ansiklopedisi*, C.7, Yeni Türkiye Yay., İstanbul 2000, s. 429-438.
21. ÖCALAN, Hasan Basri, “Anadolu Selçukluları Zamanında Tasvvuf Düşüncesi”, *Türkler Ansiklopedisi*, C. VII, Yeni Türkiye Yay., Ankara s. 462-470.
22. ÖZTUNA, Yılmaz, “Hacı Bektaş Veli (1209–1271)”, *Büyük Türkiye Tarihi*, C. 2, Ötüken Yay. İstanbul 1983, ss. 474–475.
23. PAKALIN, Mehmet Zeki, *Osmanlı Târih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, İstanbul 1983.
24. SARIKAYA, Saffet, “Türkler’in İslamlaşma Sürecinde Mezheplerin ve Tarikatların Yeri”, *Türkler Ansiklopedisi*, C. 5, Yeni Türkiye Yay., Ankara, s.498-506.
25. ŞEKER, Mehmet,“Hacı Bektaş Veli’nin Makâlâtına Göre İnsan ve Toplum Hayatı”, *Türkler Ansiklopedisi*, C.7,Yeni Türkiye Yay., İstanbul 2000, s.471-476.
26. TANMAN, Baha, “Hacı Bektâş-ı Velî Külliyesi”, *DİA*, C.14, Türkiye Diyanet Vakfı Yay. , İstanbul 1996, s. 459–471.
27. TSCHUDI, Rudolf, “Bektashiyya” *The Encyclopedia Of Islam*, C.I, pp.1161–1163.

28. ÜÇÜNCÜ, Kemal, “Bektaşilik”, *Türkler Ansiklopedisi*, C.7, Yeni Türkiye yay, İstanbul 2000, s.477–485.

2.7. Gazeteler

1. AYDIN, Aslıhan, “2009’da Dünya Hacı Bektaş’ı Konuşacak”, *Zaman*, 05 Aralık 2007.
2. BAKİLER, Yavuz Bülent, “Hacı Bektaş Veli’yi Biliyor muyuz?” , *Zaman*, 17 Ağustos 1990.
3. BALKANLI, Hüsniye, “Hacı Bektaş Köyünde Duyup İşittiklerim”, *Milliyet*, 1 Aralık 1953.
4. BİRDOĞAN, Nejat, “Hacı Bektaş Veli ve Kimi Gerçekler”, *Cumhuriyet Gazetesi*, 16 Ağustos, 1983.
5. BOLAY, Süleyman Hayri, “Hacı Bektaş’ta Sorulan Bazı Sorular”, *Diyanet Gazetesi*, Nisan 1985.
6. BOZTUĞ, Durmuş, “Bir Anadolu Ereni Olarak Hünkar Hacı Bektaş Veli”, *Zaman*, 13 Ekim 2009.
7. ÇELİKYAMAN, Çelik, “Prof. Dr. İzzettin Doğan, Hacı Bektaş Veli’yi Anlattı”, *Tercüman*, 18 Ağustos 2006–22 Ağustos 2006.
8. ERSEVEN, İlhan Cem, “Bektaşilik ve İnsan Sevgisi”, *Cumhuriyet*, 15 Ağustos 1986.
9. “Hacı Bektaş Veli’ye Doğum Günü Kutlaması”, *Hürriyet*, 25 Haziran 2009.
10. “Hacı Bektaş Veli’yi Anma Etkinlikleri Sona Erdi”, *Cumhuriyet*, 19 Ağustos 2010.
11. “Hacı Bektaş-ı Veli, Şeyh Bedrettin’i Kabul Eder mi?”, *Zaman*, 27 Ağustos 2010.
12. “Hacı Bektaş-ı Veli’nin Kayıp Fatiha Tefsiri Bulundu”, *Zaman*, 18 Ağustos 2008.
13. İĞREK, Musa, “Hacı Bektaş-ı Veli’nin Kayıp Fatiha Tefsiri Bulundu”, *Zaman*, 26 Ağustos 2010.

14. KARAKAYA, Necdet, “Hacı Bektaş-ı Veli Trenlerle Anılıyor”, *Tercüman*, 17 Ağustos 1989.
15. KARASU, Ali Rıza, “Alevi Dedeleri: Hacı Bektaş-ı Veli’nin Tefsiri Çoğaltılmalı”, *Zaman*, 19 Ağustos 2009.
16. KARSU, Nurettin, “Alevi Çalıştayı Neyi Amaçlıyor?”, *Cumhuriyet*, 17 Haziran 2009.
17. KAYA, Mustafa, “Ölümünün 671. Yılında Hacı Bektaş Veli’yi Anarken”, *Milliyet*, 19 Ağustos 1973.
18. KELEŞ, Hüseyin, “Hacı Bektaş’ın Olduğu Yerde Mahalle Baskısı Olmaz”, *Zaman*, 28 Ağustos 2008.
19. KONUK, Hulusi, “Hacı Bektaş Veli ve Felsefesi”, *Cumhuriyet*, 17 Ağustos 1989.
20. “Mevlana ve Hacı Bektaş Veli”, *Sabah*, 21 Haziran 2010.
21. ÖZKIRIMLI, Atilla, “Anadolu Alevileri ve Hacı Bektaş Veli”, *Milliyet*, 12–16
22. ÖZYILDIRIM, Bekir Sıddık, “Hünkâr Hacı Bektaş-ı Veli”, *Zafer*, 16–17 Ağustos 1968.
23. PAKSOY, Abdülkadir, “Hacı Bektaş’la Olmak”, *Cumhuriyet*, 15 Ağustos 1990.
24. SELMANPAKOĞLU, Ali Rıza, “Bir Anadolu Aydınlanması”, *Cumhuriyet*, 16 Ağustos 2008.
25. SEZGİN, Abdülkadir, “Hacı Bektaş-ı Veli ve Bektaşilik”, *Zaman*, 22 Ağustos–2 Eylül 1989.
26. ŞENER, Cemal, “Veli Baba’dan Hacı Bektaş’a Alevi Düşünceleri”, *Güneş*, 14 Ağustos 1990.
27. ZEYBEK, Namık Kemal, “Hoca Ahmet Yesevi ve Yunus Emre”, *Radikal*, 24 Mart 2010.
28. ZEYBEK, Namık Kemal, “Hoca Ahmet Yesevi’dir Hünkâr’ın Pir’i”, *Radikal*, 17 Mart 2010.
29. ZEYBEK, Namık Kemal, “Osmanlı mı? Sünni mi? Otmanlı mı? Alevi mi?”, *Radikal*, 15 Ocak 2008.

30. BAŞARAN, Murat, “Hacı Bektaş-ı Veli”, *Türkiye Gazetesi*, 17 Ağustos 1989.
31. “Hacı Bektaş Veli’yi Anma Etkinliklerine Büyük İlgi”, *Star*, 18 Ağustos 2009.
32. “Hacı Bektaş Veli”, *Millî Gazete*, 11 Mayıs 2010.
33. DİLİPAK, Abdurrahman, “Hoşgörü ve Hacı Belktaş Şenlikleri”, *Akit Gazetesi*, 18 Ağustos 1996.
34. SEZGİN, Abdülkadir, “Hacı Bektaş-ı Veli ve Bektaşilik”, *Zaman*, 22 Ağustos–2 Eylül 1989.
35. ŞARDAĞ, Rüştü, “Hacı Bektaş’ı Anladık mı?”, *Güneş*, 16 Ağustos 1989.
36. “Hacı Bektaş-ı Veli’nin Eserleri Bulundu”, *Zaman*, 17 Ağustos 2008.
37. “Hacı Bektaş-ı Veli Keçiören’de Anıldı”, *Hürriyet*, 18 Ağustos 2008.
38. “Hacı Bektaş-ı Veli’nin 800. Doğum Yılı”, *Cumhuriyet*, 9 Kasım 2009.
39. ÇALIŞLAR, Oral, “Hacı Bektaş Tartışması”, *Radikal*, 19 Ağustos 2010.
40. BARDAKÇI, İlhan, “Hacı Bektaş Veli”, *Tasvir Gazetesi*, 3 Ocak 1963.
41. KABAKLI, Ahmet, “Çarp Hacı Bektaş”, *Tercüman*, 10 Ağustos 1970.
42. “Hacı Bektaş Veli ve Bektaşilik”, *Cumhuriyet*, 16 Ağustos 1970.
43. YALÇIN, Aziz, “Hacı Bektaş Veli”, *Milliyet*, 16 Ağustos 1985.
44. KÖSE, Nusret, “Hacı Bektaş Işığı”, *Hacıbektaş*, 16 Ağustos 1988.
45. ZELYUT, Rıza, “Hacı Bektaş Veli”, *Hürriyet*, 13–15 Ağustos 1989.
46. ŞEN, Abdurrahman, “Hacı Bektaş-ı Veli”, *Zaman*, 16 Ağustos 1989.
47. “Hacı Bektaş Veli’yi Anma Etkinlikleri”, *Cumhuriyet*, 11 Ağustos 2009.
48. “800 Yıllık Çınar: Hacı Bektaş-ı Veli”, *Cumhuriyet*, 18 Nisan 2009.
49. “Hacı Bektaş Veli’yi Anıyoruz”, *Zaman*, 18 Ağustos 2009.
50. “Hacı Bektaş-ı Veli Keçiören’de Anıldı”, *Zaman*, 19 Ağustos 2009.
51. “Hiç Âşik Olmadık Allah’a Şükür”, *Milliyet*, 24 Eylül 2009.
52. “Hacı Bektaş Veli 800 Yaşında”, *Star*, 9 Kasım 2009.
53. “Hacı Bektaş Veli Anılıyor”, *Star*, 14 Kasım 2009.

54. “Aleviliğin Tarihsel Yol Ayrımı”, *Cumhuriyet*, 21 Ocak 2010.
55. KAFTANCIOĞLU, Ümit, “Hacı Bektaş Güvercini”, *Cumhuriyet*, 20 Mart 1976.
56. ZEYBEK, Namık Kemal, “Hünkâr ve Piri”, *Radikal*, 20 Mart 2010.
57. FELEK, Burhan, “Hacı Bektaş Veli’yi Anarken”, *Milliyet*, 20 Nisan 1970.
58. “Doğumunun 800. Yılında Hacı Bektaş Veli”, *Cumhuriyet*, 16 Ağustos 2009.
59. ÜNER, Ragıp, “İlerici İnsan Hacı Bektaş Veli”, *Cumhuriyet*, 16 Ağustos 1967.
60. ÜNER, Sevgi, “Hacı Bektaş Veli Anılırken”, *Cumhuriyet*, 16 Ağustos 1969.
61. ÜNLÜYURT, Nafiz, “Kırçıçeği Hacı Bektaş”, *Cumhuriyet*, 16 Ağustos 1984.
62. BULUT, M. Ali, “Hacı Bektaş Veli Kimdir?” , *Tercüman*, 17 Ağustos 1989.
63. ZEYBEK, Namık Kemal, “İslam’da Tarikat”, *Radikal*, 28 Ağustos 2010.
64. YILMAZ. Abdullah, “Hacı Bektaş’ın Fatiha Tefsiri”, *Zaman*, 07 Eylül 2008.
65. Galip Baba, “Hacı Bektaş-ı Veli ve Bektaşilik”, *Yarın*, (15 Eylül 1930–13 Kasım 1930) (15 Eylül 1935–7 Kasım 1935).
66. Sadık Vicdanî, “Hurufilik ve Bektaşilik”, *Büyük Gazete*, 12 Kasım 1988.
67. NOYAN, Bedri, “Bektaşilik Alevilik Nedir?”, *Günaydın*, 30 Ocak 1971.
68. Ziya Bey, “Bektaşilik”, *Yeni Gün Gazetesi*, 26 Ocak 1931–8 Mart 1931.

II. BÖLÜM

1. ESER TANITIMI VE ANALİZLERİ

Çalışmamızın bu bölümünde Hacı Bektâş-ı Veli ile ilgili 5 yazma eser, 5 kitap(ki bunlardan 5 tanesi Makâlât üzerine olup toplamda 9 eserin analizi yapılmıştır) ve 5 makalenin analizi yapılmıştır.

Bu bölümde incelenen eserler tespit edilirken, öncelikle yazmalarda doğrudan Hacı Bektâş-ı Velî'ye ait olan yazmalar incelenmeye çalışılmıştır. Daha sonra onu konu edinen eserlerden bilim dünyasında ön plana çıkan kitaplar tanıtılarak, değerlendirilmiştir. Son olarak da yine Hacı Bektâş-ı Velî'den bahseden ve tarih, edebiyat ve felsefe alanında uzman bilim adamlarının konuya yaklaşımları incelenerek değerlendirilmiştir.

1.1. YAZMA ESERLER

Makâlât-ı Hacı Bektaş-ı Velî

Bulunduğu Yer: Hacıbektaş Kütüphanesi

Arşiv no: 71

Yazı Çeşidi: Sülüs

Satır Adedi: 16 satır

Kâğıt Türü: İnce nohudî renk

Cilt: Yeşil bez cilt

İstinsah Tarihi: 1304(1886–87)-İbrahim b. Ali Efendi Sâkin İncirli Selîm

Mürekkebi: Yazılar siyah mürekkepli

Mühürler: Farklı yapraklarda Hacı Bektaş İlçe Kütüphanesi'nin mührü var.

Başlangıç Cümlesi: Kitâb-ı Makâlât-ı Hünkâr Hacı Bektâş Velî Kaddese Sırrahû

Bismillahirrahmanirrahim

Şükr ve minnet ve sipas ol Tanrı tebareke ve Teâlâ hazretlerine olsun ki bu zayıf biçâre kulların yokdan var eyledi. Dahî biz bî-çârelere iman ve İslâm râzi kıldı ve cümle mahlukâtının rızklarını ma'lum ve maksûm kıldı ve dahî salâvat ve selâm olur Resulullâh Hazretlerine ve mürseller serverine olsun ki cümle âlemi ânın dostluğuna yarattı dahî anın âline ve ashabına selâm olsun ki yegrek kavimlerdir ve âri ehillerdir ve sellim teslimân kesîrâ ve dahî ol pâdişâh-ı âlem Tanrısı olduğuna. Geldi İslâm ehlinin ol mu'teber ve hallerin ahrette merhum ve mağfur kıldı dahî salâvat ve selâm olur o Resûlullah hazretlerine ve âline ve evlâdına sonra ol esrar sözlü vekilcisi tatlu ve latîf sözlü ve güzel yüzlü ve makâlât ıssı ve şeriat suyu pür terbiyet ve ma'rifet ve genç hakikat ve makâm ehli ve sahibi genç ulûm-ı a'ni bihî Hazret-i Hünkâr Hacı Bektaş Velî Kaddesallâh-û sırrahul azîz hazretleri pes ol din çerâğı ve îmân nûrunun yağı ve hakikat aleminin bağı ve erenlerin turağı şöyle beyân ve âyân kılır ki...

Bitiriş Cümlesi: Şerîatın ve tarîkatın ve hakîkatın ve ma'rifetin ahvâllerini icmâlen beyân ve kadr-i tem' etdüğü kadr-i ayân olundu ihtisâr üzere bî -tevfik-i Rabbi'il-müteâl. Temmet Ketebehû İbrahim bin Ali Efendi Sâkin İncirli Selîm sene 1304.

Notlar: İsimler kırmızı mürekkeple yazılmış.

Vilâyetnâme-i Hacı Bektâş-ı Velî

Bulunduğu Yer: Hacıbektâş Kütüphanesi

Arşiv no: 219

Yazı Çeşidi: Rik'a

Varak Adedi: 15

Satır Adedi: 18

Kâğıt: İnce nohudî renk, âharlı

Cilt: Siyah bez cilt

İstinsah Tarihi: 1339-Halil b. Ali

Mürekkebi: Yazılar siyah mürekkepli

Mühürler: Varak 1b ve çeşitli varaklarda mühürler var.

Başlangıç Cümlesi: Şükr ve sipâs bî-gâye ve hamd ve senâ-i lâ-nihâye ol-vâhidi ferdi yektâ ve raûfu azîm ...Feridekâr-ı âlemîn ol pâdişaha olsun ki bu emr ile mümkinât zuhr buldı asâr-ı hikmetinin garâibinden zevil ve ukûl acze varır ve yine maarif ketminde evvelül el-bâb ve mübsite galur ve azâmet bî-çün katında cihân bir hayâldir ve'l vâhit izzetin el-fâzl beyana geturmek mahaldir Teâlâ ve tekaddes ki bedî'î umurîn mahlûkât kemâliyle derk ede ve yine acâyibin-i hâkîk ile taakkul kıla zehî padişâh-ı kâdim zü'l ve müheymîn kaddese bî-zevâl-i azâmet deryâsı bu denli bî kenar iken ibadetten ba'dinî mümtâz kılıp ol-bi-kenâr-ı bahre ğavvâs-ı vakt olur durur. Maarif çıkardı onun efâl-i acayibinden bazılarına dahi tehayyür vardır. Kavlûhu Teâla "yefalullahû mâ-yeşâullahu ve yahkûma ma-yûrid" ve dahi salavat ve zaiyikât lâ-bâd ve duruvved-i tahiyat lâ-yuhsele evvel ef-al mahlûkât ve ekmel mevcudât şefîul-müznibîn ve habîbu Rabbi'l-âlemîn Ahmed-î Mahmude Ebu'l kâsım Muhammed Mustafa Sallallâh-u Teâlâ aleyhî vesellem hazretlerinin merkâd-i şerîfine ruhu latîfine isâr ve nîsar olsun dahi onun âline ve evlâdına selâm olsun kim indellâh-i vaziyetleri cümle melekten â'zâm ve mertebeleri şahit ümmetten ekremdir.

Sellîm kesîran teslimâ emmâba'd bu kitap menakıb-ı şerîf kutbu'l aktâb, mesned-î ulûl evbâb, sultan'ul evliya, burhân'ul asfiya, fahr-ı erbâb-ı babûllah, envâr'ül yakin, marifet-i kâşif kenzi şeriat irşâd-ı hâdii pîr-i tarikat ve ebrâr-ı zübte-i rumuz-u hakîkât, nesl-i fatih'ül evbâb, sülâle-i hazret-i sâhib-i sırrı ve'l keşf hazret-i sultân Hacı Bektâş el-Horasan-ı Kaddesallah-u sırrahu azizin vakî olan haseb ve neseblerin ve mevlûdlerin ve vilâyet ve kerâmetlerin ve âlemi batından bu âlemi zâhire gösterdiği rumuzların tamâm yerli yerince beyâna getirdik.

Bitiş Cümlesi: Temmet hâzâ Vilâyetnâme-i Hâcî Bektâş-ı Velî kaddese sırrahu'l-azîz an asl sırru velî olub bendede kal'a boyunda İlyas Ağa mahallesinde mukîm mütekâi dîn-i askeriyeye yüzbaşılardan reşâdetlü elhâc Mehmed Mecdi Baba hazretleri tarafından yazdırılarak vakf edilmiştir. Ğafferallahû lehûm veli vâlidey ve'l-cemû'l-mü'minîn ve'l-mü'minât el-ehyâ-i minhum ve'l-embât birahmetike yâ erhamer'râhimîn sene 1339.

Notlar: Cildi yıpranmış, isimler ve başlıklar kırmızı yazılmış.

Besmele Tefsîri¹⁸⁸

Bulunduğu Yer: Manisa Kütüphanesi

Arşiv no: 3536

Yazı Çeşidi: Bozuk Nesih

Varak Adedi: 29

Satır Adedi: 11

Ebadı: İç: 210X143 mm

Dış: 168X95 mm

Kâğıt: Abâdî

Cilt: Bordo renkli meşin

¹⁸⁸Bu yazma eser, Hamiye Duran'ın "Besmele Tefsiri" adlı çalışmasından faydalanılarak hazırlanmıştır.

İstinsah Tarihi: 827(1423)/Cafer bin Hasan

Mürekkebi: Yazılar siyah mürekkepli

Başlangıç Cümlesi: Kitâb-ı Tefsîr-i Besmele Ma'a Makâlât-ı Hâcî Bektâş Rahimehu'llâh

Bismi'llâhi'rrahmâni'r-rahîm ve bîhi nestaîn sipâs u hamd-i bî-kıyas ol pâdişahlar pâdişahının hazretine anı bilmeklik içinde akılların aklı ve hâkimlerin hikmeti hayrândur ve fikr ıssılarınmûn fikri anûn azametinin anlamaklık içinde sergerdandur ve dürûd ve tahıyyat ve aferîn ve salavât ol mürseller mihteri peygamber serveri seyyid-i ba-vefa Muhammed'ül Mustafa aleyhi's-selâm kim yazluklar şefâ'atçısıdır ve ba'de ben za'if kim bu kitâbı kıldüm ve ol şerîat hükümlerinin sırlarından bir şem'a beyân ve takrîr kıldüm ahret ve din yolun başarmağa yardım oldu vâcib gördüm Bismi'llâhi'rrahmâni'r-rahîm...

Bitiriş Cümlesi: Dilersem 300 tabak bagdâdî kâğıtla Bismi'llâhi'rrahmâni'r-rahîm tefsirini yazarın illâ iş bu kadar yeter tâb olsun temmet ve Allah'ü â'lem bi's-sevâb.

Notlar: Söz başları kırmızı mürekkepli. Hacı Bektâş-ı Velî'nin Makâlât'ıyla birlikte istinsah edilmiştir. Eserde besmele çekmenin hikmetleri yer almaktadır.

Fatiha Tefsiri¹⁸⁹

Bulunduğu Yer: Süleymaniye Kütüphanesi

Yaprak Adedi: 7 yaprak

Satır Adedi: 13

İstinsah Tarihi: 1222/Mustafa Efendi İbnü Ahmed

Başlangıç Cümlesi: Hêzê Tefsîrû'l Havâdis

¹⁸⁹ Bu yazma Hüseyin Özcan'ın Fatiha Tefsiri adlı eserindeki Fatiha Tefsiri'nin Süleymaniye Kütüphanesi Nüshası'nı ele aldığı ekler bölümündeki eserdir.

Bismi'llâhi'rrahmâni'r-rahîm

Kâle'n-nebiyyü aleyhissellâmü leyletü'l-mirâci ile's-semâi'r-râbiati fesemi-tü fihî savten azîmen...

Bitiriş Cümlesi: ...İlahî sen mahrûm eyleme yazanı okuyanı ve cemi' Müslümanları yâ İlahî pâdişâhlar pâdişâhı bi hürmeti'n-nebiyyi bi rahmetike rabbu'l-âlemîne.Temmet

“Her kim diler rahmet çok hayır kazana

Bir Fâtiha okuya bu kitabı yazana tamam oldu benim şâhım

Eğer eksik ise bu nâmede tutun tamâma

Ketebe Mustafa Efendi İbnü Ahmed 1222, 8 Rebiül-evvel.”

Hacı Bektâş-ı Velî'nin Terceme-i Hâli İle Tarikat Silsileleri

Bulunduğu Yer: Süleymaniye Kütüphanesi

Arşiv no: 67/4

Yazı Çeşidi: Rik'a

Yaprak: 2 yaprak

Satır Adedi: 13 satır

Ebadı: 14.5X16.5

Mürekkebi: Siyah mürekkebe

Başlangıç Cümlesi: Hazret-i Hünkâr Hacı Bektâş-ı Velî Efendimizin Nesli Pâkileri, Hazret-i's-seyyid Muhammedü'l mulakkab Hacı Bektâş-ı Velî el-Horasâni en-Nişâbur-i İbin Esseyid Musâ-i Sâni İbin Seyyid İshâk...

Bitiş Cümlesi: ...ve hüve sâhibu ebâhü Seyyidine'l İmâm Aliyyel Murtazâ ve hüve sâhibu Seyyidînâ ve Seyyîdü'l evliyâ ve'l âhirîn Muhammed Mustafa Salâtüllahî aleyhim ecmaîn.

Notlar: Süleymâniye Kütüphanesi yazma bağışlarda yer almaktadır.

1.2. TELİF VE TERCÜME KİTAPLAR

Hacı Bektaş Efsaneden Gerçeğe

Yazar: Iréne Mélikoff

Yayınevi: Yeni Gün Haber Ajansı Basın ve Yayıncılık A.Ş. (Cumhuriyet Kitapları)

Yayın Yeri ve Yılı: İstanbul 2008

Sayfa Sayısı:443 sayfa

Alevî kültürü ve Türkoloji araştırmalarıyla önemli çalışmalara imza atmış olan ve yakın zamanda vefat eden Iréne Mélikoff'un *Hacı Bektaş Efsaneden Gerçeğe* adlı eseri, genel hatlarıyla, giriş ve iki bölümden oluşmaktadır. Bunlardan sonra Sonuç, Alan Deyimleri Sözlüğü, Bibliyografya ve Adlar Dizini bölümleri yer almaktadır.

Dört bölümden meydana gelen birinci bölümde yazar, Şamanizm ile İslâmiyetin bağlantılarından, aralarındaki benzerliklerden, Anadolu ayaklanmaları ile bunların etkilerinden, Hünkâr Hacı Bektâş-ı Velî'nin efsanevî ve tarihsel kimliğinden, Bektâşî inancından ve diğer inançlarla etkileşimlerinden bahsetmektedir. Özellikle birinci bölüm içerisinde yer alan Eski Türk İnançlarına yer verilmesi, bir nokta da Bektâşîlere göre, Hz. Ali'nin Gök-tanrı'ya benzetildiğinin belirtilmesi eserdeki dikkat çekici pasajlardandır.

Yine dört bölümden meydana gelen ikinci kısımda ise, Bektâşîlerin ve Bektâşîliğin birbirinden ayrıldığı noktalardan, inançsal yapılarından, Bektâşîler ile Alevîlerin farklı bakış açılarından bahsedilmektedir. Aynı zamanda bu inançlar neticesinde oluşan

ritüellerden söz edilmektedir. Bektâşî Edebiyatı başlığı altında ise Abdal Musa, Pir Sultan Abdal, Kaygusuz Abdal vs. gibi şairlerden, Bektâşîliğin geçirdiği evrelerden, son olarak da Alevîlerin günümüzde yaşamakta olduğu problemlerden bahsedilmektedir.

Yazar sonuç bölümünde ise araştırmasının zorluğundan, eserin anlatımındaki konuların ana temasından ve bu eserin konusu itibariyle öneminden bahsetmektedir.

Sonuç bölümünün akabinde yer alan Alan Deyimleri Sözlüğü konuya hâkim ve aşîna olmayan okuyucular için yardımcı, açıklayıcı bir kimlik lügât taşımaktadır.

Eserde Irene Melikoff, bu alanda çalışmış diğer yazarlardan farklı olarak Hacı Bektâş-1 Velî'nin felsefesinin şamanlıkla olan bağlarıyla ilgili geniş bilgilere yer vermektedir. Eserde Şamanist öğelerin Bektâşî inancıyla benzeştiği belirtilmekle birlikte, Alevî-Bektâşîlerin başlıca inançlarından olan, yeniden bedenleşme, beden değiştirme ya da biçimlenmelerin çokluğu ve Tanrı'nın insan sûretinde tecellisi inançlarından bahsedilmektedir. Bahsi geçen kavramların olduğu kısımlar, bize bir nevî tasavvuf felsefesi kitabı okuyormuş izlenimi vermektedir. Bundan ziyade eserde, Hacı Bektâş-1 Velî hakkındaki bazı anlatımların kısa geçilip Şamanizm vs. konulara ağırlık verilmiş olması, okuyucuya Hacı Bektâş-1 Velî'yi anlatmaktan ziyade, O'nun inanç yapısının anlatıldığı izlenimini vermektedir. Ayrıca Hacı Bektâş-1 Velî'nin Osman Bey ile bizzat görüştüğü ve O'na Elîf-î Tâc'ını giydirdiği şeklinde ifadelere de rastlamaktayız. Çeviri olması sebebiyle anlatım bakımından ağır olan bu eser, yine de yabancı bir yazarın gözlemi neticesinde objektif bilgilere yer vermesiyle bilimsel bir yapıt hüviyetindedir.

Genelde sufizm ve özelde Hacı Bektâş-1 Velî ve Alevî-Bektâşî kültürü üzerine çalışmaları olan Melikoff'un bu eseri, Hacı Bektâş-1 Velî'nin tarihî kimliğine, felsefesine, öğretisine ve efsanevî kimliğine yer vermesi itibariyle bu alanda yapılmış bilimsel içeriği hâiz bir çalışma olduğu söylenilebilir.

Hacı Bektaş Veli ve Çevresinde Oluşan Kültür Değerleri Bibliyografyası

Yazar: Mürsel Öztürk

Yayınevi: Kültür Bakanlığı Yay.

Yayın yeri ve Yılı: Ankara 1991

Sayfa Sayısı: 98 sayfa

Mürsel Öztürk'ün 1991 yılında Kültür Bakanlığı'ndan çıkan *Hacı Bektaş Veli ve Çevresinde Oluşan Kültür Değerleri Bibliyografyası* adlı eseri Hacı Bektâş-ı Velî üzerine yapılmış oldukça önemli bir bibliyografya denemesidir. Bu konuda araştırma yapacak olan araştırmacılar için önemli bir başvuru eseridir.

Eser, iki bölümden meydana gelmektedir.

Birinci bölümde Hacı Bektâş-ı Velî'nin hayatı, çağdaşları, onun Yeniçeriler ile olan alâkası, ölümü, eserleri ve Bektâşilikle ilgili bilgiler yer almaktadır.

Hayatı ile ilgili bölümde Vilâyetnâme, Âşıkpaşa-zâde, Ahmed Eflâkî'nin eserleri gibi orijinal kaynaklardan faydalanılmıştır. Hacı Bektâş-ı Velî ve çağdaşlarına baktığımızda, Baba İlyas, Ahîler'in Pir'i Ahî Evran, kendisi gibi Horasan doğumlu ve önemli bir tasavvuf âlimi olan Mevlâna ve dergâhında misafir ettiği Yunus Emre ile olan münasebetleri Hacı Bektâş-ı Velî ve Çağdaşları bölümünde anlatılmaktadır. Yine Hacı Bektâş-ı Velî'yi kendisine manevî pir olarak seçmiş olan Yeniçeriler'den bahsedilmektedir. Bunun akabinde ise Hacı Bektâş-ı Velî'nin ölüm tarihi ile ilgili yaklaşımlara yer verilmiştir.

Hacı Bektâş-ı Velî'nin eserlerinin belirtildiği bölüme baktığımızda ise, *Makâlât, Fevaid, Besmele Şerhi, Şathiye, Makâlât-ı Gaybiyye ve Kelimât-ı Ayniye ile Hacı Bektaş'ın Nasihatleri* başlığında altı eserden bahsetmektedir. Bektaşîliğin Tarihçesi adlı bölümde ise, XIV. yy'a gelindiğinde Haydarîler, Kalenderiler, gibi sünnî olmayan çeşitli tarikatlerle varlığını devam ettiren Bektaşîliğin daha sonra Yeniçeriler vasıtasıyla yayılma göstermiş olduğundan bahsedilmektedir. Nitekim II. Mahmut Dönemi'nde canlılığını kaybeden Bektâşîliğin Abdülmecit Dönemi'nde yeniden canlandığından fakat Cumhuriyet Dönemi'nde 1925'te diğer tarikatlerle birlikte yasaklandığından bahsedilmektedir. Bektaşîlikteki kollar bölümünde de Çelebîler ve Babağanlar kollarından ve bunların farklılıklarından bahsedilmektedir. Nasıl Bektâşî Olunur? bölümü ise Hacı Bektâş-ı Velî hakkında bilgiler veren ve pek çok eserde geçmeyen dikkat çekici bir bölümdür. Bu kısımda tarikata girecek kişiye uygulanacak ritüellerden

bahsedilmektedir. Bektaşî Şiiri bölümünde ise bu edebiyatın, kaynağını Yunus Emre'den aldığı belirtilmektedir. Ardından, Kaygusuz Abdal, Pir Sultan Abdal, Şah İsmail, Nesîmî, Kul Himmet ve Seyranî gibi Bektâşî edebiyatının ünlü sîmalarından bahsedilmektedir. Bektaşî Şiirleri'nde genellikle işlenen konular, Hz. Ali ile İmamlara ve Hacı Bektâş-ı Velî'ye Övgüler, Kerbela vs. meselelerdir. Ayrıca şiirlere örnekler de verilmektedir. Örneğin Âşık Veysel'den:

Medet, mürved deyip kapına geldim

İsteğim dileğim ver Hacı Bektaş

İndim eşiğine yüzümü sürdüm

Kusurum, günahım var Hacı Bektaş...

İkinci Bölümde ise yazar, eserin asıl yazılış maksadını içeren bibliyografya kısmına geçmiştir. Bibliyografya ana başlığı altında; Yazmalar, Kitaplar, Makaleler alfabetik dizinle sunulmaktadır. Bibliyografların kendi grubunu oluşturan başlıklar altında toplanmış olması okuyucu ve araştırmacı açısından önemli derecede kolaylık sağlamaktadır. Eserin sonunda yazar, Kitap ve Makale Adları dizinine yer verilerek bu kolaylık pekiştirilmiştir.

Prof. Dr. Mürsel Öztürk günümüzden yaklaşık 20 yıl önce bu çalışmayı yapmakla o döneme kadar yapılmış olan Hacı Bektâş-ı Velî konulu çalışmalarını bir bütün hâlinde derlemiştir. Sadece Hacı Bektâş-ı Velî ile ilgili değil, çevresinde oluşan kültür değerlerini de ele alan eserlerin bibliyografyasına da yer vermekle geniş kapsamlı bir çalışmayı bilim dünyasının hizmetine sunmuştur.

Fakat takdir edilmelidir ki son dönemde ülkemizde ve dünyada Hacı Bektâş-ı Velî ile ilgili yapılan çalışmaların sayısı hızla artmış ve daha farklı alanlarda yapılan çalışmaları da içine alan bir bibliyografya çalışmasına olan ihtiyacı ortaya çıkarmıştır.

Vilâyet-Nâme (Manâkıb-ı Hünkâr Hacı Bektâş-ı Veli)

Hazırlayan: Abdülbâki Gölpınarlı

Yayınevi: İnkılâp Kitabevi

Yayın Yeri ve Yılı: İstanbul 1995

Sayfa Sayısı: 160 (Orijinal metin hariç)

Vilâyet-Nâme (Manâkıb-ı Hümkâr Hacı Bektâş-ı Veli) adlı bu çalışma 1995 yılında İnkılâp Kitabevi tarafından basılmıştır. Abdülbâki Gölpınarlı'nın hazırlamış olduğu eser, Hacı Bektâş-ı Velî'nin menkıbevî yönünü ortaya koyan oldukça önemli bir yapıttır. Farklı dil özellikleriyle ve farklı yaklaşımlarıyla bize Hacı Bektâş-ı Velî'yi anlatmaktadır.

En eski nüshası Hacı Bektaş Müzesi'nden Ankara Kütüphanesi'ne gönderilen nüshadır. Tıpkıbasımı verilerek yorumlanmış olan bu nüsha, 1034 yılı Rebiülevvelinde(13.XI-12.XII.1624) istinsah edilmiştir.

Eserin önsöz kısmı iki bölümden oluşmaktadır. I. Bölümün *Vilâyetnâme* nasıl bir eserdir başlığı altında *Vilâyet-nâme*'nin içerdiği konulara genel hatlarıyla değinilmiştir. II. Bölümde ise *Vilâyet-nâme*'nin ne zaman ve ne şekilde meydana getirildiğinden bahsedilmektedir. Önsöz kısmının akabinde *Vilâyet-nâme*'nin ana teması olan Menkıbevî Hacı Bektâş-ı Veli'nin hayatının, kerâmetler çerçevesinde anlatıldığı görülür. Bu bölümlerde verilmekte olan bilgiler, Hacı Bektâş-ı Velî ile ilgili birçok eserin, bu kaynağı referans göstermesine neden olmuştur. Nitekim *Vilâyet-nâme*, Hacı Bektâş-ı Velî'nin yaşamı hakkındaki anlattığı hikâyeler ve kerametlerle farklı, zengin bir biyografidir.

Sonraki bölümlerde ise, Hacı Bektâş-ı Velî'nin çağdaşları olan Mevlâna ve Ahi Evran gibi şahsiyetlerle münasebetlerinden bahsedilmektedir. Ayrıca ölümü ve türbesinin yapılışı gibi anlatımlara da rastlanmaktadır. Bunlara müteakip Açıklama bölümünde, *Vilâyet-nâme*'nin tahlil ve tenkidi yapılmıştır. Bu bölümden sonra *Vilâyet-nâme*'de geçen terimler verilmiştir, böylece okuyucunun metinde geçen ifadeleri daha kolay anlaması amaçlanmıştır. Yine sözlük bölümü de bu durumu desteklemektedir.

Eserin sonunda ise yazma nüshasının tıpkıbasımı verilerek okuyucuların ve araştırmacıların orijinal eseri görme şansı sağlanmıştır.

Nihayetinde *Vilâyet-nâme*, Hacı Bektâş-1 Velî'nin hayatının tamamını menkıbevî bir anlatımla ortaya koyan temel kaynak hüviyetinde bir eserdir.. Ayrıca eserin Hacı Bektâş-1 Velî'nin kerametleriyle donanmış olması, okuyucuda bilgilerin kalıcı olarak yerleşmesini sağlamaktadır. Bazı araştırmacılar *Vilâyet-nâme*'nin Hacı Bektâş-1 Velî'nin eseri olmadığını vurgularken, bazı araştırmacılar ise onun eseri olduğu konusunda yaklaşımlar getirmektedir. Nitekim sonuç her ne olursa olsun yukarıda da belirttiğimiz üzere, *Vilâyet-nâme*, Hacı Bektâş-1 Velî ile ilgili kerametlere ve hikâyelere yer vermiş olması bakımından bizlere menkıbevî Hacı Bektâş-1 Velî'yi anlatan en eski eserdir.

Fatiha Tefsiri (Hacı Bektaş Veli)

Kitabın Adı: Fatiha Tefsiri Hacı Bektaş Veli

Hazırlayan: Hüseyin Özcan

Yayınevi: Horasan Yay.

Yayın Yeri ve Yılı: İstanbul 2008

Sayfa Sayısı: 112 sayfa.

Horasan Yayınları'ndan 2008 yılında çıkmış olan Hüseyin Özcan'ın *Fatiha Tefsiri*, kaynaklarda eserleri arasında gösterilen fakat Hacı Bektâş-1 Velî'nin yıllarca ulaşılamayan kayıp Fatiha Tefsiri'nin bulunup, tercümesinin yapılarak gün ışığına çıkarılması bakımından oldukça önemli bir yapıttır. Özcan, İngiltere'deki araştırmaları esnasında British Museum Library'de Hacı Bektâş-1 Velî'nin *Makâlât*'ıyla birlikte istinsah edilmiş olarak *Fatiha Tefsiri*'ni bulmuştur. Daha sonra Süleymaniye Kütüphanesi'nde de farklı bir nüshasını bulmuştur. Böylece yazar her iki nüshayı karşılaştırarak bu eseri meydana getirmiştir. Eserde Fatiha Sûresi'nin kerameti ile ilgili kelime kelime bilgiler verilmektedir. Eserin sözbaşı bölümünde yazar Hacı Bektâş-1 Velî'den, eserin oluşmasını sağlayan etkenlerden ve eserin bölümlerinden genel hatlarıyla bahsedilmektedir. Giriş bölümünde ise, Hacı Bektâş-1 Velî'nin hayatı, eserleri, düşünceleri, Bektâşîliğin Sosyo-Kültürel çevresi ve *Velâyet-nâme*, *Tevârih-i Âli Osmân* gibi önemli eserler ışığında Hacı Bektâş-1 Velî'nin etkisinden bahsedilmiştir.

Eserin birinci bölümünde ise, kitabın yazılış amacı olan *Fatihâ Tefsiri* tercümesi yer almaktadır. Burada, esere Prof. Dr. Esad Coşan tarafından Tire Kütüphanesi'nde ulaşılmaya çalışıldığından fakat ulaşılamadığından, İngiltere'de esere ulaşıldığından ancak eserin son sayfalarındaki eksikliklere de Süleymaniye Kütüphanesi'ndeki nüshadan ulaşıldığından bahsedilmektedir.

Eserde Fatihâ Tefsiri'nin başında yer alan; “*Sultân el-Hacı Bektâşu'l-Horasânî rahmetullâhi aleyh ol dîn çerağı, îmân nurunun bağı, erenlerün turağı, şöyle beyan kılur kim*” ifadelerinin yer aldığı belirtilir. Buradan da anlıyoruz ki *Fatihâ Tefsiri* Hacı Bektâş-ı Velî'ye ait bir eserdir. Ayrıca eserde, Fatihâ Tefsiri'nin Besmele Tefsiri ile olan benzerliklerinden de bahsedilmektedir. Örneğin, Fatihâ Tefsiri'nde şu ifadelerin geçtiği belirtilmektedir;

“*Kur'ân'un bünyâdı Fâtihâ'dur. Hazreti Rasûl Sallâllâhu aleyhi vesellem eydür Hak te'âlâ Tevrid ve İncil'de ve Zebûr'da her ne kim zikr itdise mecmûu Kur'ân'dur kim Fâtihâ'yı sıdk-ıla okıya İncil'i ve Zebûr'ı ve Tevrît'i ve Kur'ân'ı okımışca sevâb bula...*” Hacı Bektâş-ı Velî'nin, bu ifadeleri Fatihâ Sûresi'nin faziletine verdiği önemi göstermektedir.

Eser, belirttiğimiz üzere Kur'an-ı Kerîm'in ilk sûresi olan Fatihâ Sûresi'nin kelime kelime yorumlanmasıdır. Ayrıca eserde Fatihâ Sûresi'ndeki kelimelerin sayıları ve sûrede kullanılmayan harfler üzerinde de bir yorumun yapılması eserin farklı bir yönüdür. Eserde Fatihâ Sûresi'nin faziletleri ve sûrenin Türkçe meali gibi kısımlara da yer verilerek metin anlaşılır hâle getirilmiştir. Ayrıca eserin imlası ve bazı özellikleri başlığı altında da eser hakkında önemli bilgilere yer verilmiştir. Yine eserde transkibeli metnin ve yazma Süleymaniye Nüshası'nın verilmesi de asıl metne ulaşmak isteyenler için önemlidir.

Netice itibarıyla yukarıda bahsettiğimiz şekilde, Hacı Bektâş-ı Velî'ye ait olduğu bilinen fakat yıllardır nüshası tespit edilemeyen *Fatihâ Tefsiri*'nin bulunmuş olması bu alanda yapılan çalışmalarda büyük bir açığı kapatmıştır.

Yorum Ve Açıklamalarla Makalat-ı Hacı Bektaş Veli

Hazırlayan: Aziz Yalçın

Yayınevi: Akademi Matbaası

Yayın Yeri ve Yılı: Ankara 1991

Sayfa Sayısı: 482 sayfa

Hacı Bektâş doğumlu olan Aziz Yalçın, bu eserinde *Makâlât* hakkında önemli bir araştırma yapmış, bu eserde yorum ve açıklamalar yaparak esere farklı bir boyut kazandırmıştır. Yazar, önsözde *Makâlât*'ın yeterli ilgiyi göremediğini, bazı araştırmacıların *Makâlât*'ın Hacı Bektâş-ı Velî'nin eseri olmadığını iddia ettiğini hatta *Makâlât*'ın "Hacı Bektâş-ı Velî'ye aitse bile keşke ortaya çıkmasaydı" gibi sözler söylediklerini belirtmektedir. Yazar, ayrıca *Makâlât*'ın öneminden bahsetmektedir. Yazar, eserin tercümesinde yer alan; "*Ol kutb-ı âlem eder kim; kul Çalap Tanrı'ya kırk makamda erer, ulaşır, dost olur*" "*Ol kutb-ı âlem buyurur kim, gönülde bir şehristan vardır*" ifadelerinden hareketle çelişkiye düşmüş ve şu yorumu yapmıştır: "*Eserin Arapça'dan çevirisinde ya çevirenler Hacı Bektâş-ı Velî hakkında böyle övücü sözler gerek görmüştür ya da Hacı Bektâş-ı Velî kendine böyle övücü sözler kullanmayacağından eser bizzat kendi tarafından yazdırılmamıştır.*"

Yazar, I. Bölümde Hacı Bektâş-ı Velî'nin kim olduğuna, neden Anadolu'ya geldiğine yer vermiştir. II. Bölümde ise *Makâlât*'a kendine özgü yorum ve açıklamalarını katarak eseri anlatmak yoluna gitmiş ve ilk olarak insanların yaratılışından bahsetmiştir. İnsanın yaratılışında; evvel bölük abitler, ikinci grup zahitler, üçüncü grup sudan, dördüncü grup muhiblerden bahsetmektedir. Bunun akabinde Âdem Tanrı'ya kaç makamda erer dost olur başlığı altında, şeriatin, tarikatın, marifetin, hakikatin makamlarından bahsetmektedir.

III. Bölümde ise, Hacı Bektâş-ı Velî düşüncesi çerçevesinde Alevî-Bektâşî Edebiyatı örneklerinden ve Hacı Bektaş Yoluyla ilgili gelenek ve göreneklerden bahsedilmiştir. Bunun akabinde okuyucuya kolaylık sağlamak için sözlük bölümü yer almaktadır.

Hacı Bektâş-ı Velî'nin öğütlerinin ve düşüncelerinin anlatıldığı bu eser yazarın yorumlarıyla zenginleştirilmiş ve okuyucuya farklı bakış açılarını bize göstermiştir. Eser, küçük bir risâle olan *Makâlât*'ın, karşılaşılmış olduğumuz diğer çevirilerine nazaran oldukça geniş bir çalışmadır. Fakat görüyoruz ki, eseri geniş yapan *Makâlât*'ın genişliği değil, eserin adından da anlaşıldığı üzere yazarın yorum ve açıklamalarıdır. Tabii ki bu da okuyucuyu ve araştırmacıyı farklı bakış açılarıyla karşı karşıya getirmektedir.

Makâlât (Hacı Bektâş Velî)

Hazırlayan: Esad Coşan

Sadeleştiren: Hüseyin Özbay

Yayınevi: T.C. Kültür Bakanlığı Yay.

Yayın Yeri ve Yılı: Ankara 1996

Sayfa Sayısı: 202 sayfa

Hacı Bektâş-ı Velî ile ilgili önemli araştırmalar yapmış olan Prof. Dr. Esad Coşan'ın da *Makâlât*'ı yayınladığı görülmektedir. Kültür Bakanlığı tarafından 1996'da yayımlanan bu eseri Hüseyin Özbay sadeleştirerek okuyuculara sunmuştur.

Türk din ve tasavvufu ile ilgili önemli bir eser olan *Makâlât*'ın bir diğer bir önemi ise, Hacı Bektâş-ı Velî'nin kendi anlatısını içermesidir. Aslı Esad Coşan tarafından tercüme edilmiş olan bu eser, okuyucuyu yormayan bir tercümedir.

Eserde öncelikle Süleyman Hayri Bolay'ın Hacı Bektâş-ı Velî'nin fikrî şahsiyeti hususundaki yazısı yer almaktadır. Önsöz kısmında ise Hüseyin Özbay, Hacı Bektâş-ı Velî'den, Anadolu'ya gelişinden, *Makâlât*'ın genel hatları ve öneminden bahsetmiştir. Buna müteakip, Hacı Bektâş-ı Velî'nin fikrî şahsiyeti, Hacı Bektâş-ı Velî ve *Makâlât* hakkında bilgiler verilmektedir.

11 ana bölümden meydana gelen eser hikâyeler ve Kur'an-ı Kerîm'den ayetler ile *Makâlât*'ın bölümlerini sunmaktadır. Birinci bölüme müteakip; marifetin aslı, şerîatin makâmı, tarikatın makâmı, marifetin makâmı, hakîkatin makâmı, marifetin

bilinen cevabı, şeytanın halleri, Marifet makâmının tevhîd anlayışı ve son bölümde ise Âdem'in sıfatı, beyan edilmektedir.

Makâlât'da ayetlerin yorumları yapılarak eserde yer alan konular daha anlaşılır hâle getirilmiştir. Eserin yorumlanmasının akabinde ise *Makâlât*'ın orijinal yazma metni verilmektedir. Eserin tam anlamıyla günümüz Türkçesi'yle okuyuculara ve araştırmacılara sunulması oldukça önemlidir. Esad Coşan tarafından ilk tercümesi yapılmış olan bu eser sadeliği ve verdiği yorucu olmayan bilgilerle birçok araştırmacı tarafından başvurulmuş olan temel bir kaynaktır.

Makâlât Hacı Bektâş Velî (Hayatı-Velâyetnâme-Bektâşîlik)

Hazırlayan: Rıdvanoğlu

Yayın Evi: Erhan Yayın Dağıtım

Yayın Yeri ve Yılı: İstanbul 2005

Sayfa Sayısı: 439 sayfa

2005 yılında Erhan Yayın Dağıtım tarafından basılmış olan bu eserde sözbaşında Rıdvanoğlu, İslâmiyetin oluşumundaki yayıldığı alanlardan, Ortaçağ'daki inanç yapısından genel hatlarıyla bahsetmektedir. Müslüman Arap ordularının İran'a girmesiyle Türkler'in İslâm dini ile karşılaşmasından, 751 Talas Savaşı'ndan Türkler'in İslâmiyet'le iç içe hâle gelmesinden, Türkler'in İslâmiyeti kabulünün Gök-tanrı inancıyla İslâmiyet arasındaki benzerlikten kaynaklandığından ve bunların akabinde yeni inancın yayılışındaki evrelerden, Hoca Ahmet Yesevî'den, Hacı Bektâş-ı Velî'den bahsetmektedir.

Yazar eserde Hacı Bektâş-ı Velî'nin tarihî hayatı, eserleri ve *Velâyet-nâme* hakkında genel bilgiler vermiş ve *Velâyet-nâme*'nin kısa özetini sunmuştur. Hacı Bektâş-ı Velî'den bahsederken hayatı bölümünde onun eseri kabul edilen *Besmele Şerhi*'nden örnek ve açıklamalar vermiştir. Bunun akabinde Bektâşîlik ve İmâm Caferî Sâdık hakkında genel bilgilere rastlamaktayız. Diğer *Makâlât*'larda rastlamadığımız bir bölüm olan İmam Câfer-i Sâdık'dan bahsedilmiş olması eserin dikkat çekici bir yanıdır. Burada

onun sözünde ve işlerinde doğru olduğu için “*es-Sâdık*” lâkabını aldığından, çocuklarından, Hz. Ebubekir’in soyundan geldiğinden, oniki İmamlar’dan, Şia’nın kolları olan *Zeydîlik*, *Amâriyye*, *Azâfira*, *Beziğiyye*, *Nâvûsiyye*, *Gurâbiyye*, *Keysaniyye*, *Nemîriyye*, *Şumetiyye*, *Zemmiyye*, *Dürzîlik*, *Nusayriyye*, *Râvendiyye* kollarından bahsedilmektedir.

Bunlardan sonra Makâlât 11 ayrı bölümde verilerek ve orijinal yazmalardan hareketle yorumları yapılmıştır. Bu 11 bölüm Makâlât’ın diğer tercümelerinde rastladığımız bölümlerden meydana gelmektedir.

Son olarak da sözlük bölümü yer almaktadır. Eserin içindekiler bölümü ise diğer eserlerden farklı olarak kitabın sonunda yer almaktadır. Eser yukarıda da belirttiğimiz üzere, İmam Câfer-i Sâdık’tan ve onun inancından ayrıntılı olarak bahsetmesi bakımından diğer Makâlât’lardan ayrılmaktadır.

Alevî-Bektâşî Klasikleri/Makâlât

Hazırlayan: Ali Yılmaz, Mehmet Akkuş, Ali Öztürk

Yayınevi: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları

Yayın Yeri ve Yılı: Ankara 2007

Sayfa Sayısı: 143 sayfa.

Türkiye Diyanet Vakfı tarafından Alevî-Bektâşî Klasikleri adı altında Ali Yılmaz, Mehmet Akkuş, Ali Öztürk’ün hazırlamış olduğu Hacı Bektâş-ı Velî’nin *Makâlât*’ı, Osman Eğri’nin proje koordinatörlüğünde hazırlanmıştır.

Önsöz kısmında, yayına hazırlayan yazarlar tarafından eserin öneminden bahsetmektedir. Eser, Çelebî olan Veliyettin Ulusoy’un elinde olan bir yazma nüshadan hazırlanmıştır.

Giriş bölümünde Hacı Bektâş-ı Velî’nin kimliğinden bahsedilmektedir. Bu bölüm *Eş-şekâiku’n-Nu’mâniyye*, *Menâkıbu’l-Ârifîn*, *Tevârîh-i Âl-i Osmân* gibi orijinal kaynaklara ve tetkik eserlere başvurularak hazırlanmış bir bölümdür.

Hacı Bektâş-ı Velî'nin eserleri hakkında önemli bilgiler verilmekte, ayrıca *Makâlât*'ın nüshalarının hangi kütüphanelerde bulunduğu belirtilmektedir. *M. Esad Coşan*'ın özel kütüphanesindeki nüsha, *İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi Nüshası*, *Ankara Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi nüshası*, *İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi TY 867 no.da kayıtlı nüsha* gibi kütüphanelerde bulunan nüshalarının bilgisine yer verilmiştir. Bu da araştırmacılar için önemli bir pusula olmuştur.

Eserde *Makâlât*'ın bölümleri ve konusundan da bahsedilmektedir. *Makâlât*'ın bölümleri belli bir düzen hâlinde verilmiştir. Çalışmanın nasıl meydana geldiği hakkında da bilgiler yer almaktadır. Diğer eserlerden farklı olarak kaynaklar kitabın sonunda değil, bu bölüme müteakip verilmektedir.

Eserin diğer düzenli ve güzel bir yanı ise; orijinal metin ile transkripsiyonunun bir arada verilmiş olmasıdır. Diyanet Vakfı tarafından yapılmış olan bu eser akademik anlamda Hacı Bektâş-ı Velî'nin *Makâlât*'ını ele alan önemli bir çalışmadır. Ayrıca okuyucular ve araştırmacılar için yorucu olmayan, sade bir çalışma olma hüviyetini de taşımaktadır.

Makâlât/Hacı Bektaş Veli

Hazırlayan: A. Said Aykut

Yayınevi: Etkileşim Yayınları

Yayın Yeri ve Yılı: İstanbul 2007.

Sayfa Sayısı: 100 sayfa.

Said Aykut tarafından Etkileşim Yayınları'ndan hazırlanan bu eserde yazar, başlangıçta *Makâlât* hakkında genel bilgilere yer vermektedir.

Eser, Diyanet Vakfı ve Prof. Dr. Esad Coşan tarafından hazırlanan *Makâlât*'lardan faydalanarak kaleme alınmıştır. Eser diğer *Makâlât*'larda rastlamış olduğumuz Hacı Bektâş-ı Velî'nin hayatını anlatmak yerine genel hatlarıyla *Makâlât* hakkında bilgi vererek, *Makâlât*'ın bölümlerini ele almaktadır. *Makâlât*'da Allah'ı sevmek, temiz

giyinmek, temiz yemek, ilim sahibi olmak, toprak gibi alçak gönüllü olmak vb. gibi konularının olduğu belirtilmektedir.

Eser, şerîat, hakîkât, marifet ve tarîkât olan 4 kapıdan bahsetmekte ve bunun akabinde kırk makamdan bahsetmektedir. Hikâyeler ve Kur'an-ı Kerîm'den ayetlerle birlikte verilmiş olan bölümler anlaşılır bir şekilde okuyucuya sunulmaktadır.

Makâlât hakkında çok ayrıntıya gitmeyen ve diğer bölümlerle de sadeliği okuyucuyu yormayan bir eserdir. Eser sadece *Makâlât* hakkında bilgilere yer vermiş olması nedeniyle okuyucunun doğrudan eserle ilgili net bilgilere sahip olabilmesini sağlamaktadır.

1.3. TELİF VE TERCÜME MAKALELER

OCAK, Ahmet Yaşar, “Hacı Bektâş-ı Velî”, *DİA*, C. XIV, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 1996, s.455–458.

Prof. Dr. Ahmet Yaşar Ocak, Türkiye’de Alevîlik araştırmalarının en önde gelen isimlerindedir. Diyanet İslâm Ansiklopedisi’nde hazırlamış olduğu bu makalede yazar, öncelikle Hacı Bektâş-ı Velî’nin yaşamış olduğu dönemle ilgili kaynakların az olduğunu belirtmektedir. Ancak yine de kronolojik olarak Hacı Bektâş-ı Velî hakkındaki kaynaklara yer vermiş olması, bu alanda çalışacak olan kişiler için ana kaynaklara ulaşma konusunda önemli bir açığı kapatmaktadır.

Makalenin diğer önemli bir yanı ise; Tarihî Hacı Bektâş-ı Velî ve Menkıbevî Hacı Bektâş-ı Velî olarak iki ayrı bölümde Hacı Bektâş-ı Velî’nin anlatılmış olmasıdır.

Tarihî Hacı Bektâş-ı Velî’nin anlatıldığı bölümde *Vilâyetnâme*’deki bilgilerin haricinde kesin bir bilgiye ulaşamadığı vurgulanmaktadır. Bu çalışmada Hacı Bektâş-ı Velî’nin Horasan Erenleri olarak bilinen Kalenderiye akımına mensup sûfilerden biri, dolayısıyla da Melâmetiyye mektebinden olduğunun muhakkak olduğu belirtilmektedir. Ayrıca onun muhtemelen kendisine bağlı bir Türkmen Aşireti’yle Anadolu’ya geldiği belirtilmektedir. Yine Osmanlı Tahrir Defterleri’nden yapılan araştırmalar neticesinde de, Hacı Bektâş-ı Velî’ye bağlı bir Bektaşlı oymağının olduğundan bahsedilmektedir. Bu bölümün devamında, yine *Vilâyetnâme*’den hareketle Hacı Bektâş-ı Velî’nin hayatından bahsedilmektedir.

Menkıbevî Hacı Bektâş-ı Velî'nin anlatıldığı bölümde ise yine *Vilâyetnâme*'den hareketle, onun Oniki İmam soyundan dolayısıyla Peygamber soyundan geldiğinden bahsedilmektedir. Yukarıda belirtildiği üzere onun öneminin ölümünden sonra anlaşıldığı belirtilmektedir. Hacı Bektâş-ı Velî kültürünün öncelikle Haydarî dervişleri arasında ortaya çıktığı ve ölümünden sonra da Sulucakarahöyük merkez olarak devam ettiği belirtilmektedir.

Bu alanda çalışma yapan araştırmacılar arasında kilit isim olan Ocak, Hacı Bektâş-ı Velî hakkında ulaşabileceğimiz önemli bilgileri düzenli bir şekilde bu makalede ortaya koymaktadır. Eser bu alanda önemli eserler kaleme alan Ahmet Yaşar Ocak ve tarih araştırmalarında önemli bir başvuru kaynağı olan Diyanet İslâm Ansiklopedisi birlikteliğinde hazırlanmış olması hasebiyle araştırmacıların ilk başvuracağı çalışmalardan birisi olma özelliğini taşımaktadır.

GÜZEL, Abdurrahman, “ Hacı Bektaş Veli'nin Hayatı ve Eserleri”, *Türk Kültürü Ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı:1 Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara 1994, s.15–21.

Hacı Bektâş-ı Velî hakkında önemli araştırmalara yer vermiş olan ve onun isminin de verilmiş olduğu Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi'nin birinci sayısında yayımlanan bu makaleyi Abdurrahman Güzel hazırlamıştır.

Hacı Bektâş-ı Velî'nin hayatı hakkında düzenli bilgiye ulaştığımız makalede yazar, o dönemde Hacı Bektaş İlçesi Halk Kütüphanesi'nde bulunan bir yazma eser doğrultusunda Hacı Bektâş-ı Velî'nin doğumu ve ölümü hakkında bilgi vermektedir.

Hacı Bektâş-ı Velî'nin doğumu, yaşadığı devir, adı, Anadolu'ya gelişi, vefatı, mezarı ve eserlerinin düzenli bir biçimde ortaya konulduğu bu makale, sadece araştırmacılar için değil aynı zamanda tüm okuyucular için Hacı Bektâş-ı Velî'nin hayatının öğrenilmesine ve anlaşılmasına vesile olacak nitelikte bir çalışmadır. Ayrıca makalede Hacı Bektâş-Velî'nin sıfatlarına yer verilmiş olması makalenin önemli ayırıcı bir tarafıdır. Dili bakımından oldukça sâde bir anlatıma sahiptir.

Bu makalede Hacı Bektâş-ı Velî'nin doğum ve ölüm tarihleri hakkındaki bilgiler "Menâkıbu'l-Arifin" gibi orijinal eserlerden başlanarak bu güne kadar meydana gelmiş tetkiklerden hareketle düzenli bir şekilde verilmiştir. Yine Hacı Bektâş-ı Velî hakkında önemli bir kaynak olan Âşıkpaşa-zâde'nin eserinden hareketle bilgiler de verilmektedir. Alanında oldukça önemli bir süreli yayın olan Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Araştırma Dergisi'nin birinci sayısında yer alan bu makale, verdiği düzenli, yorucu olmayan ve orijinal kaynaklar ışığında hazırlanmış olması ile önemli bir çalışmadır.

TAŞĞIN, Ahmet, "Hikâye-i Hacı Bektâş-ı Velî Risalesi ve Hacı Bektaş'ın Hayatı Hakkında Bazı Değerlendirmeler", *Alevilik-Bektaşilik Araştırmaları Dergisi*, Deutschland 2009, s. 48–52.

Ahmet Taşğın'ın Alevîlik-Bektâşîlik Araştırmaları Dergisi'nde hazırlamış olduğu bu makale; Millî Kütüphane'de bulunan 06 Hk 4280 no'da Hikâye-i Hacı Bektâş-ı Velî adıyla kayıtlı, 185x125-120x67 mm boyutlarıyla, 28 varak 11 satırlı nesih yazılı, Türkçe olan yazma eserin transkribinin, yorumunun ve orijinal metnin verildiği bir makaledir.

Makalede yazar, eserin kütüphanede kayıtlı olan bu bilgilerinin akabinde, Hacı Bektâş-ı Velî hakkında bilgiler vermektedir. Hacı Bektâş-ı Velî isminden, ailesinden, soyundan, seyahatlerinden, halifelerinden bahsedilmektedir. Bu konuda verdiği ayrıntılı bilgilerle bir açığı kapatabilecek niteliktedir. Bu bilgilerin Velâyetnâme çerçevesinde verilmiş olması yönüyle bir nevî kısa yoldan Velâyetnâme'nin içeriğini okuyucuya sunmaktadır.

Hacı Bektâş-ı Velî hakkında yukarıda belirtilen yazmadan hareketle bu bilgilerin verilmesine müteakip, Hacı Bektâş-ı Velî'nin hayat hikâyesini yeniden değerlendirmek yoluna gitmiştir. Bu aşamada ise, hayatı hakkındaki bilgiler Velâyetnâme'den hareketle verilmiştir.

Bunlardan sonra yazmanın transkribi yapılmış ve orijinal nüshanın kopyası verilmiştir. Böylece Hacı Bektâş-ı Velî hakkında bir yazmanın ışığında orijinal bir makale ortaya çıkmıştır.

AYDIN, Mehmet, “Hacı Bektaş-ı Velî’de Dini Boyut”, *Erdem Atatürk Kültür Merkezi Dergisi(Özel Sayı)*, C. VIII, sayı:23, Ocak 1996, s. 541–553.

Erdem Atatürk Kültür Merkezi Dergisi’nin özel sayısı olan C.VIII, sayı: 23’de yayınlanan bu makalede Mehmet Aydın, Hacı Bektâş-ı Velî’nin dinî yönünü ele almıştır.

Bilindiği üzere XIII. yy Anadolu’sunda İslâm Kültürü ile Türk Kültürü’nün senteziyle yoğrulmuş Anadolu Selçuklu Medeniyeti hâkimdir. Çalışmada Hacı Bektâş-ı Velî’nin yetiştiği bu ortamdan bahsedilerek onun *Makâlât* adlı eserinden yola çıkılarak dinî düşünceleri ele alınmıştır.

11 bölümden meydana gelen *Makâlât*’ın bölümleri ve içerikleri tek tek ele alınmıştır. Hacı Bektâş-ı Velî’nin *Makâlât*’da şeriat, tarikat, hakikat ve marifet yollarını açıklamış olduğu, bu dört kapıdan geçenlerin eliyle, beliyle ve diliyle günah işlemeyecekleri belirtilmektedir.

Ayrıca XIII. yy’da Hoca Ahmet Yesevî’nin yaktığı dindarlık ateşini Hacı Bektâş-ı Velî, Yunus Emre gibi gönül erlerinin Türkmenler arasında yaymaya çalıştıkları belirtilmektedir.

Kısacası eser, yukarıda da belirtildiği üzere, bir gönül ereni olan Hacı Bektâş-ı Velî’nin dinî boyutunu *Makâlât* çerçevesinde bizlere anlatmaktadır. Zaten içinde bulundurduğu ayet ve hikâyelerle bize dinî bilgiler veren *Makâlât* yorumlanarak Hacı Bektâş-ı Velî’nin dinî boyutu izah edilmeye çalışılmıştır.

CAHEN, Claude, “Baba İshak, Baba İlyas, Hacı Bektaş ve Diğerleri”, Çev: İsmet Kayaoğlu, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, sayı: 18, Ankara 1970, s. 193–202.

Bu makale, ilk kez 1969 yılında Paris’de TURCICA, Revue d’Etudes Turques adlı dergide yayınlanmıştır. Ünlü Fransız tarihçi Claude Cahen bu makalesi ile Ortaçağ Anadolu’sunun önemli dini siyasi ve fikri figürlerinden olan Baba İshak, Baba İlyas ve Hacı Bektaş çerçevesinde dönemin benzeri dini nitelikli sosyal önderlerini ve

örgütlenmelerini incelemektedir. Baba İlyas ve Baba İshak bir bakıma Hacı Bektaş'ın fikirlerinin ve din yorumunun öncüleri olarak değerlendirilmektedir. Makale bunların dini sosyal örgütlenmelerinin tarihsel kökenlerini bir yandan dönemin yazarları, bir yandan da günümüz araştırmacılarının çalışmaları çerçevesinde irdelemekte ve bu şahısların tarihsel, coğrafi, sosyal ve dini konumlarını tespit etmeye çalışmaktadır.

Bu çalışmada Hacı Bektâş-ı Veli ve Bektâşîlik düşüncesinin kaynağı kabul edilen Babai hareketleri ve Baba İshak ile Baba İlyas'ın gerçek kimlikleri tarihi veriler çevresinde yapılan tartışmalarla ortaya konulmaya çalışılıyor. Diğer taraftan bu siyasî, dinî, sosyal önderlerin tarihsel gerçeklikleri klasik kaynakların ve modern araştırmacıların görüşleri doğrultusunda olabildiğince derinliğine tartışılmaktadır.

Ayrıca bu üç tarihsel ve dini-fikri şahsiyetin Hoca Ahmet Yesevi ile olan olası bağlantıları ve Horasan çevresi ile olan ilişkileri birçok tarihsel veri çerçevesinde değerlendirmektedir. Diğer taraftan bu sosyal, kültürel ve dini nitelikli hareketlerin ve önderlerinin bu coğrafyadaki mevcut siyasal yapılarla olan ilişkileri de tartışılmaktadır. Örneğin Baba İshak ve Baba İlyas hareketinin Ortaasya'daki öncüllerinin Harezmşahlarla olan çatışmaları ve bu dini yapılanmaların bu coğrafyadaki hareketliliği, dikkate değer bir olgu olarak vurgulanmaktadır. Ayrıca yazar gerek Eflaki'nin gerek Âşık Paşa'nın ve dönemin önemli yazarlarının bu konulardaki çalışmalarına değinerek, Baba İshak ve Baba İlyas'ın birbirleri ile olan ilişkilerini de değerlendirmektedir.

Konu ile ilgili kaynaklar çerçevesinde yazar ayrıca, Baba İshak ve Baba İlyas'ın Karaman Beyliği'nin kuruluş sürecindeki etkisine ve rolüne de ışık tutmaktadır. Dönemin kaynakları olan, Selçuknameler, İbni Bibi ve Elvan Çelebi'nin anlatımlarına göndermeler yapılarak Konya-Karaman bölgesindeki Türkmenlerin sosyal, siyasi, dini ve kültürel yönleri ve Selçuklu yöneticileri ile olan ilişkileri önemle vurgulanmaktadır.

Dönemin sosyal, siyasal ve kültürel yapısı çerçevesinde söz konusu siyasi ve dini örgütlenmeler göz önüne alınarak Mevlânâ Celâleddin Rumî'nin dini örgütlenmesi ve benzeri dini-sosyal yapılanmaların da sözü edilen hareketlerle olan ilişkisi tartışmaya açılmaktadır.

Sonuç olarak Claude Cahen bu makalesinde Baba İshak, Baba İlyas ve Hacı Bektâş-ı Velî arasındaki tarihi bağın niteliği tartışmaları çerçevesinde dönemin diğer benzeri

tarikat, mezhep vb. yapılanmalar arasındaki bağlantıyı ve çelişkileri ortaya koymaya çalışmıştır. İslâm dininin coğrafi ve farklı toplumsal yapılar nedeniyle oluşan algılanma biçimleri üzerine tespitleri de ayrıca dikkat çekmektedir. Örneğin İslâm dininin İran coğrafyasındaki sosyalleşmesi ile Anadolu coğrafyasındaki sosyalleşmesi ve yapılanması arasındaki farklı nedenlerini ve bu yöndeki tartışmaları da açık bir biçimde ortaya koymaya çalışmaktadır. Söz konusu makale bu yönüyle de alanında yapılacak araştırmalar için özgün fikirler içermenin yanı sıra aydınlatıcı ve yol gösterici bir işleve de sahip olduğu söylenebilir.

SONUÇ

Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslâmlaşması süreci, temelde XI. yüzyıldan itibaren başlayan bir fetih ve iskân politikasının sonucudur. Selçuklular dönemine rastgelen bir devrede, Anadolu halklarının Türkleşmesi ve İslâmlaşmasında etkili olan bir diğer faktör ise bu coğrafyayı yurt edinen dinî-sosyal zümrelerdir. İşte yaşamış olduğu XIII. yy'dan günümüze uzanan süreçte Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslâmlaşmasında önemli rol oynayan şahsiyetlerden birisi de Hacı Bektâş-ı Velî'dir. O, bir Horasan Ereni olarak Hoca Ahmed Yesevî'nin öğretisi ile Orta Asya coğrafyasından Anadolu'ya gelerek kullandığı sade, akıcı ve kaynaştırmacı dille bölge halkları tarafından sahiplenilmiştir.

Tarih sahnesine çıkmasından günümüze kadar, hakkında birçok eser kaleme alınan Hacı Bektâş-ı Velî, özellikle son dönemlerde gerek yurt içinde gerekse yurt dışında çeşitli yönleriyle birçok araştırma ve incelemeye konu olmuştur.

Biz bu çalışmamızda, Hacı Bektâş-ı Veli ile ilgili yapılmış olan çalışmalarını ulaşılabildiğimiz ölçüde ve tarih metodolojisi ilkeleri çerçevesinde bibliyografik sistem ile bir araya getirmeye çalıştık. Buna göre Hacı Bektâş-ı Velî ile ilgili olarak toplamda 1030 adet eserin olduğu tespit edildi. Fakat, çalışmamızda Hacı Bektâş-ı Velî ile ilgili bütün çalışmalara ulaştığımız iddiasında değiliz. Zira tarama sonucunda elde edilen yayınlar dışında henüz literatüre girmemiş araştırma, inceleme, makale ve yazmalar ile gözden kaçan bazı eserlerin olabileceği de belirtilmelidir.

Çalışmamızın planı ve amaçları çerçevesinde yapılan bibliyografya çalışmasında toplam 1030 eser tespit edilmiştir. Bunların dökümü şu şekildedir:

Yazma 92 adet,

kitap 336 adet,

tercüme ve yabancı dildeki kitap 42 adet,

teelif makale 226 adet,

tercüme ve yabancı dildeki makale 58 adet,

basılmış sempozyum, panel ve konferans bildirisi 111 adet,

basılmamış sempozyum bildirisi 48 adet,

doktora tezi 4 adet,

yüksek lisans tezi 17 adet,

ansiklopedi maddesi 28 adet,

gazete yazısı 68 adet.

Aşağıda bu eserlerin, tablo şeklinde rakamsal ve oransal sonuçları verilmiştir:

	Hayatı	%	Eserleri	%	Öğretisi	%	Alevilik- Bekâşilik	%	Toplam
Yazmalar	69	75	18	19	3	3	2	2	92
Kitaplar	131	40	25	7	32	10	148	44	336
Tercüme ve Yabancı Dillerdeki Kitaplar	20	48	2	5	2	5	18	43	42
Telif Makaleler	114	50	22	10	32	14	58	26	226
Tercüme ve Yabancı Dillerdeki Makaleler	16	27	0	0	3	5	39	67	58
Basılmış Sempozyum, Paneller ve Konferanslar	32	29	6	5	16	14	57	51	111
Basılmamış Sempozyum Bildirileri	7	15	8	17	17	35	16	33	48
Doktora Tezleri	1	25	1	25	1	25	1	25	4
Yüksek Lisans Tezleri	3	18	3	18	7	41	4	23	17
Ansiklopedi Maddeleri	11	39	2	7	4	14	11	39	28
Gazeteler	25	38	5	7	19	28	19	28	68
Toplam	429	41	92	10	136	13	373	36	1030

Yukarıda belirtilen 1030 adet çalışmanın ağırlık noktasını yazmalar ile kitapların oluşturduğu ve kitapların da çoğunun yine yazma eserler üzerine olduğu tespit edilmiştir. Onun öğretisinin ve eserlerinin, çağdaşı ve daha sonraki mutasavvıf ve düşünürlerin öğretileri ve eserleriyle sistematik karşılaştırmasına dair çalışmaların çok az olması dikkat çekicidir. Diğer taraftan yüksek lisans ve doktora tezlerinin sayıları göz önüne alındığında, bu alanın akademik çalışma açısından yetersiz olduğu görülmektedir.

Tespit edilen eserlerden hareketle Hacı Bektâş-ı Velî üzerine yapılan çalışmaların 429'unun hayatına, 92'sinin eserlerine, 136'sının öğretisi üzerine ve 373'ünün Alevîlik-Bektâşîlik üzerine olduğunu görülmektedir. Burada dikkati çeken husus, yapılan çalışmaların çoğunluğunun (%36) Hacı Bektâş-ı Velî'yi Alevî-Bektâşî kültürü içerisinde ele alan çalışmalar olmasıdır. Bu çalışmaların bir diğer özelliği de onu, Alevî-Bektâşî inanç ve ritüellerinin kaynağına yerleştiren bir yaklaşımla kaleme alınmış olmalarıdır. Son dönemde yapılan çalışmalar ise bu tarihsel şahsiyeti daha çok Yesevîlik öğretisinin Anadolu'da yaşayan bir Horasan Ereni olarak değerlendirmektedir. Ayrıca Hacı Bektâş-ı Velî'nin eserleri üzerine yapılan çalışmalar da İslâmın temel kaynaklarını referans olarak gösteren âlim ve sûfî kimliğini ön plana çıkarmaktadır.

Yine genel toplam içinde eserleri ve öğretisi üzerine yapılan çalışmaların azlığı da dikkat çekmektedir. Hayatına dair eserler ise, daha çok yazma eserlerine ve Velâyetnâmeler üzerine yapılan çalışmalara yöneliktir.

Sonuç olarak, yapmış olduğumuz bu yüksek lisans çalışmasının Hacı Bektâş-ı Velî ile ilgili yapılacak kapsamlı ve bilimsel çalışmalara bir rehber olacağını umuyoruz.

KAYNAKÇA

- Abdurrahman Câmî, *Nefehâtu'l-Üns Min Hadarât'il-Kuds*, Tercüme eden: Lâmi-i Çelebi, Marifet Yay., İstanbul 1993.
- ALTINTAŞ, Hayrani, “ Hacı Bektaş Velî Düşüncesinde İbadet ve Ahlak ” , *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı: 1, Ankara 1994, s. 29–31.
- ÂŞIKPAŞAZÂDE, *Tevârîh-i Âli Osman*, Gökkuşbu Yay., İstanbul 2007.
- AY, Resul, *Anadolu' da Derviş ve Toplum 13- 15. Yüzyıllar*, Kitap Yay. , İstanbul 2008.
- AYDIN, Mehmet, “Hacı Bektaş-ı Velî’de Dinî Boyut”, *Erdem Atatürk Kültür Merkezi Dergisi(Özel Sayı)*, C. 8, sayı:23, Ocak 1996, s. 541–553.
- AYTAŞ, Gıyasettin, “ Hacı Bektaş Velî’ nin 800. Doğum Yıldönümü Anısına Saygıyla”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı:50, Ankara 2009, s. 11–16.
- BARKAN, Ömer Lütfi, “Osmanlı İmparatorluğu’nda Bir İsyân ve Kolonizasyon Metodu Olarak Vakıflar ve Temlikler I, İstîlâ Devirleri’nin Kolonizatör Türk Dervişleri ve Zaviyeler”, *Vakıflar Dergisi*, C.II, 1942, S. 279–304.
- Besmele Tefsiri*, haz: Hamiye Duran, Türkiye Diyanet Vakfı Yay. , Ankara 2009.
- CAHEN, Claude, *Osmanlılar’dan Önce Anadolu*, çev: Erol Üyepazarcı, Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul 2008.
- CİLACI, Osman, “ Hacı Bektaş Veli’ nin Din Anlayışı ve Makalat’ındaki Yorumları Üzerine ”, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, sayı: 3, 1993, s. 163–170.
- ÇAMUROĞLU, Reha, *Tarih, Heterodoksi ve Babailer*, Kapı Yay., İstanbul 2005.
- ÇETİN, İsmet, “Hacı Bektâş-ı Velî’ nin İnsan Anlayışı” , *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı:1, Ankara 1994, s. 43–48.
- DEVELLİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitabevi, Ankara 2005.
- DURMUŞ, İsmail, “Kitâbiyat”, *DİA*, TDV Yay., C.26, Ankara 2002, s. 53-96.

- EYÜBOĞLU, İsmet Zeki, *Bütün Yönleriyle Hacı Bektaş Velî, Yaşamı, Düşünceleri, Çevresi, Etkisi*, Özgür Yay., İstanbul 1998.
- FIĞLALI, Ethem Ruhi, “Hünkâr Hacı Bektaş Velî (Hayatı ve Eserleri)”, *Erdem Atatürk Kültür Merkezi Dergisi (özel sayı)*, C. 8, sayı: 23, 1996, 317–336.
- Firdevsi-i Rûmî, *Velâyetnâme*, haz: Hamiye Duran, TDV Yay., Ankara 2007.
- Firdevsi-i Rûmî, *Vilâyetnâme*, haz. Abdülbaki Gölpınarlı, İnkılâp Kitabevi, İstanbul 1995.
- GARNETT, Lucy Mary Jane, *Osmanlı Toplumunda Dervişler ve Abdallar*, çev: Hanife Öz, Dergâh Yay., İstanbul 2010.
- GÖKÇE, Emrah, “Türk Kültürü Ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi’nin 42–50. Sayılarının Bibliyografyası”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı:51, Ankara 2009.
- GÖRKAŞ, İrfan, “Sahih Ahmed Dede’nin Hacı Bektaş Veli Kronolojisi”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı:44, Ankara 2007, s. 103–110
- GÜZEL, Abdurrahman, “Hacı Bektâş-ı Velî’nin Hayatı ve Eserleri”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı:1, Ankara 1994, s. 15–21.
- GÜZEL, Abdurrahman, *Hacı Bektaş Velî ve Makâlât*, Akçağ Yay., Ankara 2002.
- Hazreti Hünkâr Hacı Bektaş Veli’nin Vasiyetnamesi(Kitâbu’l-Fevâid)* , haz. İ.Ö, Dizergonca Matbaası, İstanbul 1959.
- KARA, Seyfullah, “Selçuklu Türkleri’nin Mezhepler Arası Barışı Sağlamaya Yaptıkları Katkıları”, *Uluslararası Türk Dünyasının İslamiyete Katkıları Sempozyumu*, Isparta 2007, s. 379–391.
- KILIÇ, Filiz-Mustafa ARSLAN-Tuncay BÜLBÜL, *Otman Baba Velâyetnâmesi(Tenkitli Metin)*, Grafiker Yayınevi, Ankara 2007.
- KOZAN, Serap, *Nevşehir Yöresindeki Ziyaret Yerleri*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri 2009.
- KÖPRÜLÜ, Fuad, *Osmanlı Devleti’nin Kuruluşu*, TTK Yay, Ankara 1988.

- KÖPRÜLÜ, Fuat, *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yay., Ankara 1987.
- KÖSE, Metin Ziya, “Yeniçeri Ocağının Bektaşîleşmesi Süreci ve Yeniçeri-Bektaşî İlişkileri, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı: 49, Ankara 2009, s. 195–207.
- KÜTÜKOĞLU, Mübahat, *Tarih Araştırmalarında Usûl*, Kubbealtı Neşriyatı, İstanbul 1991.
- Makâlat*, haz: Ali Yılmaz vd, TDV Yay., Ankara 2002.
- Makâlât*, haz: Esad Coşan, T.C. Kültür Bakanlığı Yay. , Ankara 1996.
- Mecdî Mehmed Efendi, *Şakâik-ı Nu'mâniye ve Zeyilleri Hadâiku's-Şakâik*, haz. Abdülkadir Özcan, C.I, Çağrı Yay., İstanbul.
- MELİKOFF, Irene, *Hacı Bektaş Efsanesinden Gerçeğe*, yayınlayan: Doğan Hızlan vd., Cumhuriyet Kitapları, İstanbul 2008.
- MERÇİL, Erdoğan, *Müslüman-Türk Devletleri Tarihi*, TTK Yay., Ankara 2000.
- NOYAN, Bedri, *Bütün Yönleriyle Bektaşîlik ve Alevîlik*, Ardıç Yay., 1998.
- OCAK Ahmet Yaşar, *Alevî Bektaşî İnançlarının İslam Öncesi Temelleri*, İletişim Yay., İstanbul 2009.
- OCAK, Ahmet Yaşar , “ Anadolu ”, *DİA*, C.3, İstanbul 1991, s. 110–116.
- OCAK, Ahmet Yaşar, “Babailer İsyanından Kızılbaşlığa: Anadolu’da İslam Heterodoksisinin Doğuş ve Gelişim Tarihine Kısa Bir Bakış”, *Türk Sufîliğine Bakışlar*, İletişim Yay., İstanbul 2009.
- OCAK, Ahmet Yaşar, “Bazı Menâkıbnâmelere Göre XIII-XV. Yüzyıllardaki İhtidâlarda Heterodoks Şeyh Ve Dervişlerin Rolü”, *OA II*, İstanbul 1981, s. 31–32.
- OCAK, Ahmet Yaşar, “Hacı Bektâş-ı Velî”, *DİA*, C. XIV, TDV Yay., Ankara 1996, s.455-458.
- OCAK, Ahmet Yaşar, “Selçuklular ve Beylikler Devrinde Düşünce”, *Genel Türk Tarihi Ansiklopedisi*, Editörler: Hasan Celal Güzel-Ali Birinci, C.IV, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002, s. 503-519.

- OCAK, Ahmet Yaşar, *Babaîler İsyanı, Aleviliğin Tarihsel Altyapısı Yahut Anadolu'da Türk-İslâm Heterodoksisinin Teşekkülü*, Dergah Yay., İstanbul 2009.
- OCAK, Ahmet Yaşar, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Marjinal Sufilik, Kalenderîler, (XVI-XVII. Yüzyıllar)*, TTK Yay. Ankara 1992.
- OCAK, Ahmet Yaşar, *Sarı Saltık*, TTK, Ankara 2002.
- ÖCALAN, Hasan Basri, “Anadolu Selçukluları Zamanında Tasavvuf Düşüncesi ”, *Türkler Ansiklopedisi*, C.7, Yeni Türkiye Yay., Ankara, s. 462-470.
- ÖZ, Baki, *Alevilik Tarihinden İzler*, Can Yay. , İstanbul 1997.
- ÖZ, Gülağ, *Özkaynaklarından Alevilik-Bektaşilik Araştırmaları*, Can Yay. , Ankara 1995.
- ÖZCAN, Hüseyin, *Hacı Bektaş Veli Hayatı, Eserleri ve Sufilik Yolu*, Akademik Eksen Yay., İstanbul 2009.
- ÖZCAN, Nurgül, *Hadis-i Erbain Şerhi*, Akademik Eksen Yay., İstanbul 2010.
- ÖZÇELİK, İsmail, *Tarih Araştırmalarında Yöntem ve Teknikler*, Gündüz Eğitim ve Yay., Ankara 2001.
- ÖZKIRIMLI, Atilla, *Alevilik-Bektaşilik Toplumsal Bir Başkaldırının İdeolojisi*, Cem Yay., İstanbul 1993.
- ÖZKÖSE, Kadir, “Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasında Tasavvufî Zümre ve Akımların Rolü”, *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C. VII/1, Sivas 2003, s. 249–279.
- ÖZTÜRK, Mürsel, *Hacı Bektaş Veli ve Çevresinde Oluşan Kültür Değerleri Bibliyografyası*, Ankara 1994.
- RIDVANOĞLU, *Hacı Bektaş Veli, Hayatı- Velâyetnâme-Bektaşilik, Makaalât*, Erhan Yayın Dağıtım, İstanbul 2005.
- SARIKAYA, Saffet, “Türkler'in İslamlaşma Sürecinde Mezheplerin ve Tarikatların Yeri”, *Türkler Ansiklopedisi*, C.V, Yeni Türkiye Yay., s. 498-506.
- SEVİM, Ali, *Anadolu'nun Fethi Selçuklular Dönemi*, TTK Yay., Ankara 2002.
- SEZGİN, Abdülkadir, *Sosyolojik Açıdan Alevîlik-Bektaşilik*, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002.

- SÜMER, Uğur, “Hacı Bektaş Veli’nin İlmî Yönüne Genel Bir Bakış”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı:45, Ankara 2008, s.215–220.
- ŞAHİN, Haşim, Osmanlı Devleti’nin Kuruluş Dönemi’nde Dinî, Zümreler (1299–1402), Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, İstanbul 2007.
- Şams Al-Dîn Ahmed Al-Aflâkî Al-‘Ârifî, *Manâkib Al-‘Ârifîn*, C.I, TTK Yay., Ankara 1976.
- Şemsettin Sami, *Kâmûsu’l-A’lâm*, Kaşgar Neşriyat, Ankara 1996.
- TURAN, Osman, *Selçuklular Tarihi ve Türk-İslâm Medeniyeti Tarihi*, Ötüken Yay. , İstanbul 2003.
- TURAN, Osman, *Türk Cihân Hâkimiyeti Mefkûresi Tarihi*, Ötüken Yay., İstanbul 2008.
- UĞUR, Kadir Gökhan, “Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisinin 34–41. Sayılarının Bibliyografyası”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı:42, Ankara 2007.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Osmanlı Tarihi*, C.I, TTK Yay., Ankara 2008.
- Vilâyetnâme-i Hacı Bektaş-ı Velî*, Halil b. Ali, Hacıbektaş Kütüphanesi 1339, Arşiv Numarası: 219.
- YAMAN, Ali “Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi Bibliyografyası (1–16. Sayılar)”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, sayı:17, Ankara 2001.
- YAMAN, Ali, *Orta Asya’dan Anadolu’ya Yesevilik Alevilik Bektaşilik*, Elips Kitap, Ankara 2006, s.34.
- YAZICI, Nesimî, “Osmanlı Öncesinde Anadolu’da Müslüman Türklerde Hoşgörü ve Bir Arada Yaşama Kültürü Üzerine Bir Değerlendirme Denemesi”, *Uluslararası Türk Dünyasının İslamiyete Katkıları Sempozyumu*, Isparta 2007, s. 335–344.

EKLER

EK I ANSİKLOPEDİ MADDELERİ VE SÜRELİ YAYINLAR LİSTESİ

I. ANSİKLOPEDİ MADDELERİ

A'dan Z'ye Genel Bilgi Ansiklopedisi

Ansiklopedik Alevilik Bektaşilik Terimleri Sözlüğü

Büyük Larousse

Büyük Türkiye Tarihi

Diyanet İslâm Ansiklopedisi

Encyclopedia Iranica

Encyclopedia Of Islam

Genel Türk Tarihi

Meydan Larousse

Millî Eğitim Bakanlığı İslâm Ansiklopedisi

Osmanlı Ansiklopedisi

Türk Aile Ansiklopedisi

Türk Ansiklopedisi

Türkler Ansiklopedisi

II. DERGİLER

ABSA

Acta Orientalia Hungarica

Alevilik-Bektaşilik Araştırmaları Dergisi

Anadolu Selçukluları ve Beylikler Dönemi Uygarlığı

Anatolia Moderna

Anayurttan Atayurda Türk Dünyası

Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi

Atlas Dergisi

Belgelerle Türk Tarihi Dergisi (Dün / Bugün / Yarın)

Belleten

Bilig

Bilim ve Ütopya
Bilinmeyen Kapadokya Gülşehir
Birlik Dergisi
Bizim Belde Toplum
Cem Dergisi
Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi
Çağrı
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi
Darülfünun Edebiyat Fakültesi Mecmuası
Değişim
Der Islam
Diyanet
Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
Erdem Et ve Balık Kurumu Dergisi
Etnoğrafya Dergisi
Etudes Sur L'ordre Mystique
Evrensel Kültür
Festschrift Walter Boethe
Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi
Folklor/Edebiyat
Genç Erenler
Hacıbektaş
Hareket
Hisar
Zeitschrift Für Ethnologie
International Journal Of Middle East Studies
İmage Dergisi
Scweizerisches Archiv Fur Volk-Skunde
İslâm
İslamiyet Dergisi
İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi
İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası
Journal Of The Royal Anthropological Institute

Journal Of The Royal Asiatic Society
Journal Of Turkish Studies
Karacaahmet Sultan Dergisi
Karahöyük
Kemalizm
Kervan Dergisi
Köprü
Kültür Coğrafyasında Hz. Muhammed
Kültür Dergisi
Mitteilungen Des Seminars Für Orientalische Sprachen
Mihrap
Milli Eğitim Dergisi
Millî Folklor
Milli Kültür
Milliyet Sanat
Nefes
Nevşehir Kültür ve Tarih Araştırmaları Dergisi
OA(Osmanlı Araştırmaları)
OLZ
Oriens
Orientalisticshe Litera Tur Zeitung,
Oxford University Press
Ozan
Özlenen Fark
Pir Sultan Abdal
Pirelli
Resimli Tarih Mecmuası
Reuve Des Etudes Islamiques
Revue Du Monde Musulman
RMM
Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
Sivas Folkloru
Südoest – Forschungen

Tarih Konuşuyor

Tarih ve Toplum

Teori Dergisi

Tezkire Dergisi

Turcica

Türk Dili

Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi

Türk Dünyası Tarih Dergisi

Türk Düşüncesi

Türk Etnoğrafya Dergisi

Türk Folklor Araştırmaları

Türk Kültürü

Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi

Türk Mason Dergisi

Türk Yurdu

Türkiyat Mecmuası

Türkiye Günlüğü

Uludağ

Vakıflar Dergisi

Virgöl Dergisi

Vitrin

Yeni Adam

Yeni Nesil

Yeni Toplum Dergisi

Yeni Türkiye Dergisi

ZDGM

III. GAZETELER

Akit

Büyük Gazete

Cumhuriyet

Diyanet Gazetesi

Günaydın

Güneş

Hacıbektaş

Hürriyet

Millî Gazete

Milliyet

Radikal

Sabah

Star

Tasvir Gazetesi

Tercüman

Türkiye Gazetesi

Yarın

Yeni Gün

Zafer

Zaman

IV. İNTERNET SİTELERİ

www.abkedergi.de

www.abkyol.nl

www.alevi.com

www.alevi.dk

www.alevibektaşi.org

www.cemvakfi.org

www.garipdede.com

www.hacibektaşvakfi.com

www.hakder.nl

www.hbektaşveli.gaziedu.tr

www.hubyar.org

www.huham.com

www.karacaahmet.com

www.pirsultan.net

www.psakd.org

www.şahkulu.org

EK II. YAZMA ESER ÖRNEKLERİ

1. : Makâlât-ı Hacı Bektaş-ı Veli, Hacıbektaş İlçe Halk Kütüphanesi, no. 161.

2. Vilâyetnâme-i Hacı Bektâş-ı Velî, Hacıbektaş İlçe Halk Kütüphanesi, no. 161.

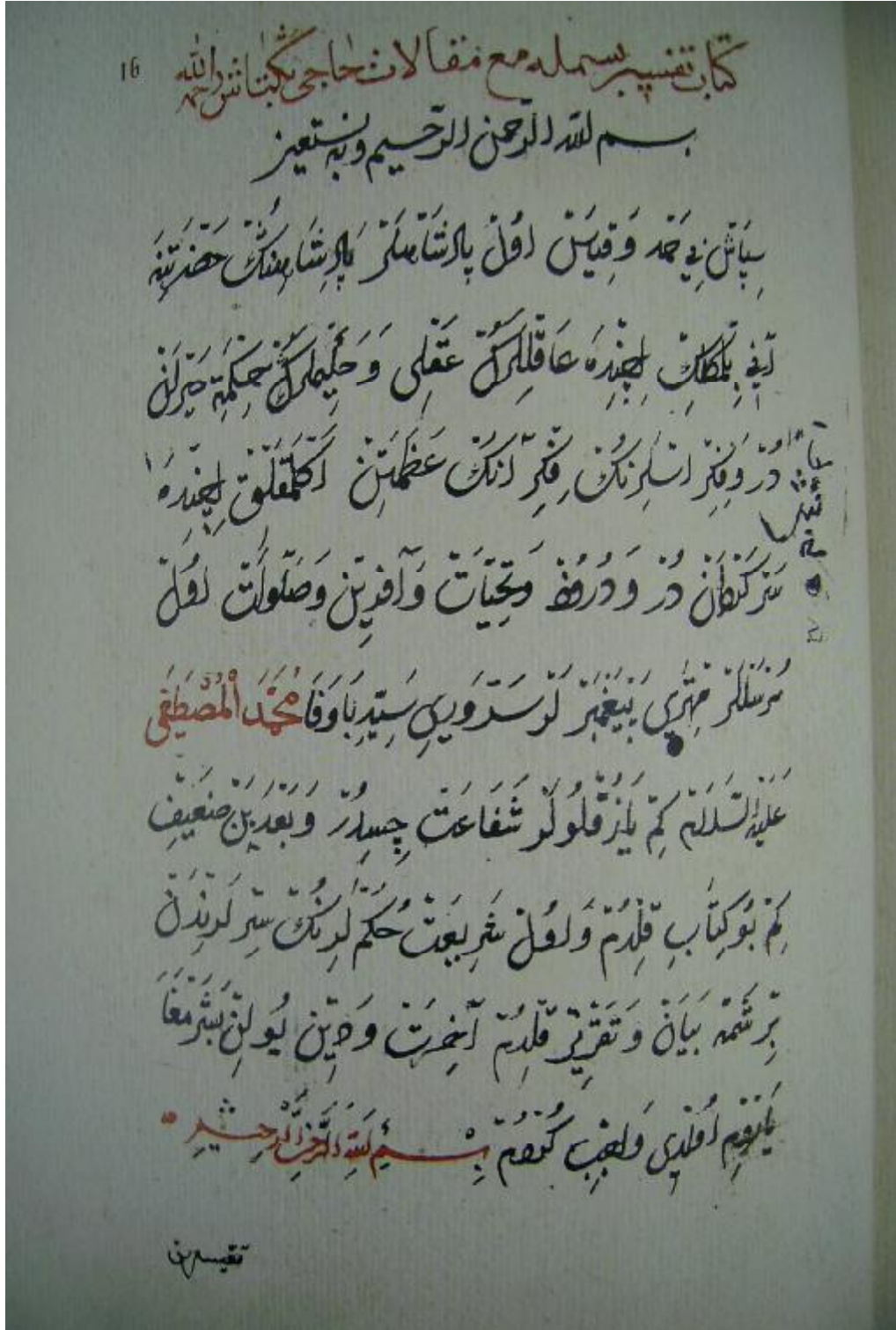
انك افعال محمد بن عبد الله
 فعل الله ما يشاء وحكم ما يريد
 وبعد ودرود نجات لا تجعل اول افضل مخلوقة والمثل موجود
 وان شفيع المذنبين وصيب رب العالمين احمد محمود ابو القاسم
 محمد مصفا صل الله تعالى عليه وسلم حفرة نيك برقد شريفه و
 روح لطيفه ابتاد وبتاد اولون دخی انك الله واولادنه
 سلام اولونك عند الله فضلاد حمله سلطان اعظم ومرتبه
 سائر اسندن اكرمدر سلم نبر آتينا اما بعد بولك ان صاف
 شريف قطب الاقطاب مسد اولو الاباب سلطان اوليا و
 بوهان الاضياء ارباب باب الله او وسطه انوار العین
 معرفت كاشف كنز شريف وارثاد هادي بير طريف وبار
 زبدة رموز عصمت شرف فاع الابواب سلافة حضرت صاحب
 السركوشك يعنى حضرت سلطان حاجي عيسى الایالاتی الله
 سر العزیزك واقع اولان حسب وفسلین ومولودین
 وولایت وكراسلین وعالم باطن دن بو عالم ظاهره نوسرید
 رموزلین تمام برلو برنجبه بیانه كتوردك نالم بولك ولا
 بت نامه سعاده ظهوره كلوب اولیاء الله حفرة بنه اعتقاد
 درست اولان محب صادق بو عشق در باسندن ظهوره كلن

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 هذا ولينا حنك حاجي
 بسم الله الرحمن الرحيم

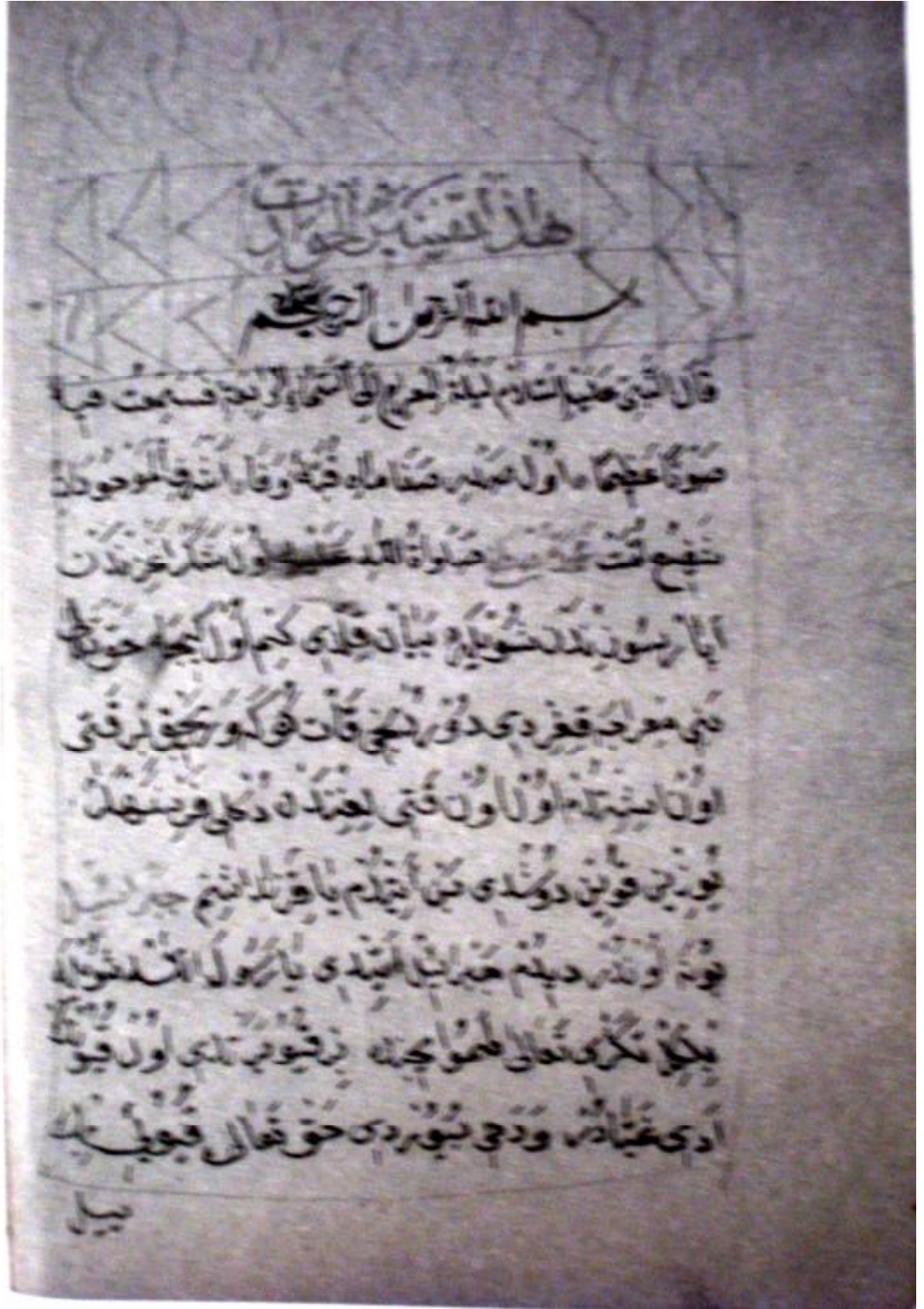
شكر ساس في غاية حمد وشكر لونها به اول واحد فردينا و
 روق عظيم برهما انورده كار عالمان اولياد شاهه اولونك
 بو امر به تكوناه ظهوره بولك انار حقيقتك مر اسندن زوي
 العقول بخره وارر وبنه سعادت كتمده اولو الاباب بعينه
 فالور عظمية بجهن قنده جهان بر جبالدر والوصيت عزتك العا
 ظله بيانه كتوردك خالد تعال وتقدس كد بديع امورين
 مخلوقة مالا درك ابده وبنه عجائب حقيقه تعقل فله
 زهي بار شاه قدمه والجلال والهي قدس في زوال عظم
 درياسي بود كلون كنار ابن عباد نندن بعضين نماز كلون
 اوليكينار بخره غواص وقت اولور درر معارف جيفادر

انك

3. Hünkâr Hacı Bektaş Veli, Besmele Tefsiri(Şerh-i Besmele), haz. Hamiye Duran, TDV, Ankara 2007'den naklen

4. Fatiha Tefsiri, (Hacı Bektaş Veli, Fatiha Tefsiri, haz. Hüseyin Özcan, Horasan Yayınları, İstanbul 2008'den naklen)

5. Hacı Bektaş-ı Veli'nin Terceme-i Hali ile Tarikat Silsileleri, Süleymaniye Kütüphanesi, no. 67/4

حضرت فنکار حاجی بکتاشی
 ولی فنڈمزل نسل پاکاری

حضرت السيد محمد الملقب حاجی بکتاشی ولی الخراسانی
 الثابوری ابن السيد ابراهيم ثاني ابن سيد موسى ثاني
 ابن سيد اسحاق ابن سيد محمد ابن سيد ابراهيم ابن سيد محمد ثاني
 ابن السيد ابراهيم المكرم المجاب ابن السيد محمد ابن السيد نا الامام
 ابا ابراهيم موسى كاظم ابن السيد نا الامام ابي عبد الله جعفر
 الصادق ابن سيد نا الامام ابا جعفر محمد الباقر ابن السيد
 ابا محمد علي زبير العابدين ابن السيد نا الامام الرهام مولى الكونينيه
 ابا عبد الله صير شريد ابن سيد نا الامام الوصي السيد الر
 ضي الحاكم بالنصي الجلي واهي سيد نا الانبياء و امام الكونينيه
 ابي الحسين امير المؤمنين علي ابن ابي طالب و ابن بنت سيد
 المرسلين و خاتم النبيين فاطم البتول الظاهرة الزهراء صلوة
 الله عليهم اجمعين

ÖZGEÇMİŞ

Havvagül Çimenli, 1984 yılında Nevşehir'in Gülşehir ilçesinde doğdu. İlköğrenimine Tuzköy İlköğretim Okulu'nda başladı ve bu öğrenimini Gülşehir'in Alparslan İlköğretim Okulu'nda tamamladı. Ortaokulu çok programlı lisenin imam hatip bölümünde tamamlayan Çimenli, 2002 yılında Gülşehir Lisesi'ni bitirdi. 2004 yılında Gaziantep Üniversitesi Kilis Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'ne girdi. 2008 yılında bu bölümü başarıyla bitirdi. Aynı yıl Nevşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalında yüksek lisansa başladı. Havvagül Çimenli'nin *Geçmişten Geleceğe Nevşehir Kültür ve Tarih Araştırmaları* dergisinin Ağustos 2009 tarihli 12. sayısında yayımlanmış "Nevşehirli Damat İbrahim Paşa" adlı bir de makalesi bulunmaktadır.

Karavezir Mah. Alparslan Cad.

No: 1 50900

Gülşehir/Nevşehir

0384- 411 2679

havvagul_50@hotmail.com